

Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
ve spolupráci s hlavním městem Prahou

**JEDNOTNÝ PROGRAMOVÝ DOKUMENT
PRO CÍL 2
REGIONU NUTS 2 HL. M. PRAHA
NA OBDOBÍ 2004 – 2006**

ČESKÁ REPUBLIKA

Prosinec 2003

CCI: 2003 CZ 16 2 DO 001

Tato česká verze Jednotného programového dokumentu pro Cíl 2 regionu NUTS 2 hl. m. Praha na období 2004 - 2006 je doslovným překladem anglické verze „Single Programming Document for Objective 2 for the Prague NUTS 2 Region in the Period 2004 - 2006“ ve znění, které Evropská komise přijala koncem roku 2003.

OBSAH

ÚVOD	7
Zdůvodnění užití podpory v rámci Cíle 2 strukturálních fondů Evropského společenství na období 2004 až 2006	7
1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O REGIONU HL. M. PRAHA	10
1.1 Praha – významné město střední Evropy	10
1.2 Praha - hlavní město a regionální centrum	11
1.3 Základní charakteristika regionu	13
1.3.1 Základní geografické údaje, správní rozdělení a struktura osídlení regionu Praha	13
1.3.2 Demografické indikátory, sociální prostředí	14
2. ANALÝZA EKONOMICKÉ A SOCIÁLNÍ SITUACE REGIONU	17
2.1 Výkonnost regionu a odvětvová struktura ekonomiky	17
2.2 Lidské zdroje a trh práce	23
2.3 Technická infrastruktura	27
2.4 Dopravní infrastruktura a obsluha	29
2.5 Životní prostředí	31
2.6 Vybavenost regionu institucionální infrastrukturou	33
2.7 Podpůrná opatření realizovaná v regionu	34
2.7.1 Podpora malých a středních podniků	35
2.7.2 Rozvoj lidských zdrojů	38
2.7.3 Technická vybavenost a obsluha území	38
2.7.4 Doprava	38
2.7.5 Informační společnost	39
3. VÝBĚR A ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ VYMEZENÉHO PRO ÚČELY JPD 2	40
3.1 Kritéria a metodika výběru	40
3.2 Analýza problémů vybraného území	44
3.2.1 Poškozené a nevhodně využívané plochy, skládky a ekologické zátěže	44
3.2.2 Životní prostředí	46
3.2.3 Technická infrastruktura	48
3.2.4 Dopravní obslužnost	49
3.2.5 Malé a střední podniky, věda a výzkum	51
3.2.6 Sídlištní prostředí	53
4. SWOT ANALÝZA	54
4.1 Postavení hlavního města Prahy mezi městy střední Evropy	54
4.2 SWOT analýza regionu	54
5. STRATEGIE A PRIORITY	60
5.1 Úvod	60
5.2 Strategie rozvoje regionu	61
5.3 Globální cíl JPD 2	62
5.4 Kontextové ukazatele a kvantifikace globálního cíle	65
5.5 Přehled priorit a opatření	67
5.5.1 Priorita 1 – Revitalizace a rozvoj městského prostředí	67
5.5.2 Priorita 2 – Vytváření podmínek budoucí prosperity vybraného území	72
5.5.3 Priorita 3 – Technická pomoc	79
5.6 Horizontální témata	86

5.6.1 Informační společnost	86
5.6.2 Udržitelný rozvoj.....	86
5.6.3 Rovnost příležitostí	87
5.6.4 Trh práce a sociální integrace.....	87
5.6.5 Kvantifikace horizontálních témat	88
5.7 Vazby na JPD 3 a Národní politiku zaměstnanosti	90
5.8 Vazby na další intervence EU (operační programy související s CSF a Fondem soudržnosti)	91
6. SHRUTÍ EX-ANTE HODNOCENÍ JPD 2	93
6.1 Úvod	93
6.2 Analytická část	94
6.3 Hodnocení strategie, cílů, priorit a opatření	99
6.4 Hodnocení finančního zabezpečení.....	102
6.5 Zabezpečení realizace JPD 2	103
7. SHRUTÍ VLIVU JPD 2 NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	105
7.1 Hodnocení podle navržené metodiky	105
7.2 Hodnocení podle zákona č. 244/1992 Sb., v platném znění	106
7.3 Hodnocení podle referenčních cílů ochrany životního prostředí	106
7.4 Souhrnné hodnocení	106
7.5 Kompatibilita s politikami a právem EU	106
7.6 Výběr projektů.....	107
8. FINANČNÍ PLÁN	108
8.1 Objem alokovaných prostředků pro JPD 2	108
8.2 Orientační rozpis podle priorit JPD 2	108
8.3 Podíl veřejných zdrojů České republiky	109
8.4 Přibližné rozdělení prostředků JPD 2 podle opatření.....	110
8.5 Koordinace s dalšími finančními nástroji (EIB)	110
9. EX-ANTE HODNOCENÍ ADICIONALITY JPD 2	114
9.1 Ex-ante hodnocení adicionality	114
9.2 Hodnocení na konci období.....	116
10. PARTNERSTVÍ	120
10.1 Partnerství při přípravě programu	120
10.2 Partnerství při implementaci programu.....	120
11. RÁMCOVÁ PROVÁDĚCÍ USTANOVENÍ PRO REALIZACI A PUBLICITU PROGRAMU	122
11.1 Úvod.....	122
11.1.1 Uspořádání implementace	122
11.1.2 Obecná ustanovení	122
11.2 Řízení programu.....	124
11.2.1 Řídící orgán a základní struktury řízení	124
11.2.2 Úkoly řízení v pravomoci ministerstva	125
11.2.3 Zprostředkující orgány	125
11.2.4 Úkoly řízení v pravomoci regionální rady	126
11.2.5 Úkoly konečných příjemců	128
11.2.6 Systém výběru projektů v rámci JPD 2	128
11.3 Monitorování	130
11.3.1 Všeobecná opatření	130
11.3.2 Složení monitorovacího výboru	130

11.3.3 Úkoly monitorovacího výboru	130
11.3.4 Informační zabezpečení monitorování JPD 2 – úloha řídicího orgánu	131
11.3.5 Výroční a závěrečné zprávy	132
11.4 Zajištění souladu s politikami Společenství	134
11.4.1 Obecná ustanovení	134
11.4.2 Hospodářská soutěž (konkurenceschopnost)	134
11.4.3 Státní pomoc	135
11.4.4 Veřejné zakázky	136
11.4.5 Ochrana životního prostředí	136
11.4.6 Rovné příležitosti	137
11.5 Hodnocení	137
11.5.1 Obecná ustanovení	137
11.6 Finanční řízení	138
11.6.1 Platební orgán a další orgány podílející se na finančním řízení	138
11.6.2 Finanční příspěvky z fondů	139
11.6.3 Rozpočtové závazky	140
11.6.4 Platby na úrovni Společenství	140
11.6.5 Platby prováděné na úrovni České republiky	140
11.6.6 Spolufinancování JPD 2 z veřejných prostředků ČR	143
11.6.7 Vyšetřování nesprávností a opravy financování	143
11.6.8 Vedení podvojného účetnictví	144
11.6.9 Vedení bankovních účtů	145
11.6.10 Používání eura	145
11.7 Finanční kontrola a opravy financování	147
11.7.1 Obecná ustanovení	147
11.7.2 Vnitřní řídicí a kontrolní systém JPD 2	147
11.7.3 Finanční kontrola na úrovni Ministerstva financí	147
11.7.4 Finanční kontrola na úrovni řídicího orgánu	148
11.7.5 Řízení namátkové kontroly vzorků činnosti a projektů	148
11.7.6 Interní audit	149
11.7.5 Kontrola Nejvyššího kontrolního úřadu	150
11.7.6 Kontrolní činnost prováděná orgány Komise a Evropským účetním dvorem	150
11.8 Informace a propagace	150
11.8.1 Obecné úkoly	150
11.8.2 Úkoly řídicího orgánu	150
11.8.3 Úkoly regionální rady	151
11.8.4 Financování úkolů	151
Seznam grafů	153
Seznam schémat	153
Seznam tabulek	153
Seznam použitých zkratk	155
List oprav	157

ÚVOD

Zdůvodnění užití podpory v rámci Cíle 2 strukturálních fondů Evropského společenství na období 2004 až 2006

V roce 2001 Evropská komise (dále jen Komise) rozhodla o zaměření regionu soudružnosti hl. m. Praha na podporu z Cílů 2 a 3 poté, co nebylo možné poskytnout Praze - na rozdíl od ostatních regionů České republiky - podporu v rámci Cíle 1 (povzbuzování rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž rozvoj zaostává)¹. Na základě dispozic Ministerstva pro místní rozvoj ČR (dále MMR) byla proto v druhé polovině roku 2001 transformací Regionálního operačního programu z roku 1999 a ve vazbě na pražský strategický plán připravena první část Jednotného programového dokumentu regionu NUTS 2 hl. m. Praha². Dokument zahrnoval problémy, na jejichž řešení by Praha mohla čerpat podporu jak z Evropského regionálního rozvojového fondu (ERDF), tak z Evropského sociálního fondu (ESF). Dne 11. 12. 2001 tento dokument schválila Rada hl. m. Prahy (usnesení č. 2171) a byl předán MMR s tím, že v roce 2002 bude v souladu s požadavky ministerstva dopracován.

Počátkem roku 2002 však vláda ČR rozhodla (usnesení č. 102 ze dne 23. 1. 2002 k dokončení přípravy programových dokumentů pro využívání strukturálních fondů a Fondu soudružnosti), že pro region Praha budou zpracovány dva jednotné programové dokumenty (dále JPD) - pro Cíl 2 (podpora hospodářské a sociální konverze regionů, které čelí strukturálním obtížím) a pro Cíl 3 (podpora adaptace a modernizace strategie a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti). JPD pro Cíl 2 (dále JPD 2) je zpracováván pod gescí MMR a JPD pro Cíl 3 (dále JPD 3) garantuje Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále MPSV).

Způsob a míra účasti hl. m. Prahy na přípravě obou dokumentů se liší. Praha je hlavním zpracovatelem JPD 2, v případě JPD 3 se v pracovních skupinách MPSV zástupci Prahy pouze podílejí na přípravě podkladů pro jednotlivé priority a opatření. Postup prací a důležité etapové výsledky pravidelně hodnotí komise JPD, kterou Rada hl. m. Prahy usnesením č. 1589 z 25. 9. 2001 zřídila k zajištění účasti všech klíčových partnerů na přípravě obou dokumentů, k jejich koordinaci a odbornému dohledu. Významným aspektem přípravných prací proto byla snaha o věcnou, časovou i prostorovou provázanost opatření a projektů zamýšlených v rámci Cíle 2 a Cíle 3.

Komise posuzovala všechny významné fáze přípravy JPD 2 až do doby ukončení její činnosti po komunálních volbách v listopadu 2002. Nová politická reprezentace hl. m. Prahy, zvolená v listopadu 2002, obnovila počátkem roku 2003 činnost komise JPD usnesením Rady HMP č. 0062 ze dne 28. ledna 2003. Úkolem nové komise JPD Rady HMP je dohlížet na dokončení přípravy pražských dokumentů (a jejich programových dodatků) a v procesu implementace obou programů být Radě HMP v otázkách spojených s využitím strukturálních fondů EU v období let 2004 – 2006 poradním orgánem. Komise JPD opět plně funguje na partnerském principu a v obdobném složení jako komise předchozí.

¹ Výkonnost regionu Praha je dle makroekonomických ukazatelů v rámci České republiky i ve srovnání s regiony EU na vysoké úrovni. Regionální hrubý domácí produkt Prahy překračuje až o 30 % (dle stávající metodiky výpočtu) průměr regionů NUTS 2 v EU. Rovněž počet nezaměstnaných je velmi nízký – míra nezaměstnanosti se pohybuje mezi 3 až 4 %. Praha se proto nemůže ucházet o zařazení mezi regiony soudružnosti, které by mohly čerpat podporu ze strukturálních fondů EU v rámci Cíle 1.

² Regiony soudružnosti (NUTS 2) v České republice byly zřízeny a vymezeny zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ze dne 29. června 2000 (§ 15). Region NUTS 2 hl. m. Praha je totožný s územím hl. m. Prahy ve správních hranicích obce a je řízen jednou samosprávou i správními orgány.

Oba programy projednalo Zastupitelstvo hl. m. Prahy v říjnu 2002 (JPD 2 byl přijat, JPD 3 byl vzat na vědomí), v lednu 2003 byly schváleny vládou ČR a předběžně přijaty orgány Evropské komise (oběma bylo vydáno „Osvědčení o přijatelnosti“).

Jednotným programovým dokumentem pro Cíl 2 se region soudržnosti hl. m. Praha uchází o finanční podporu vybraných projektů z Evropského fondu regionálního rozvoje. Opatření navržená v tomto dokumentu naplňují základní účel Cíle 2, tj. „podporu hospodářské a sociální konverze regionů, které čelí strukturálním potížím“. Dokument prokazuje opodstatněnost pražských požadavků i účelnost a koncepčnost využití finančních prostředků poskytnutých ze zdrojů EU.

Opírá se přitom o strategické dokumenty ze druhé poloviny 90. let, které přijala politická reprezentace Prahy jako základní program rozvoje města (regionu soudržnosti hl. m. Praha). Jde především o Strategický plán hl. m. Prahy schválený pražským Zastupitelstvem dne 25. 5. 2000 a zejména jeho implementační část na léta 2000 – 2006, která se stala východiskem pro přípravu všech dalších doposud zpracovaných celostátních i regionálních dokumentů pro předvstupní jednání s EU.

Město se v některých částech potýká s problémy, při jejichž řešení vidí možnost žádat o pomoc EU. Jde především o ekologické a infrastrukturní problémy, které svou náročností překračují finanční možnosti města, ale také o nepříznivý vliv některých nových jevů, jež umocňují problémy nahromaděné v minulosti. Příkladem mohou být dlouhodobé závady v oblasti vodohospodářské infrastruktury nebo dopravní obtíže v některých částech Prahy a jejich dopad na životní prostředí, které jsou již dnes překážkou zdravého chodu města a v budoucnu se mohou stát zdrojem závažných problémů nadregionálního významu.

V souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1260/1999 (dále jen Nařízení) (kapitola II - Geografická způsobilost pro prioritní cíle, článek 4, Cíl 2, odstavce 1 a 7) lze Prahu považovat za „městskou oblast v obtížích“, která zřetelně vykazuje některé problémy, na jejichž řešení se vztahuje pomoc poskytovaná ze strukturálních fondů.

V Praze jsou také rozsáhlá území s významným počtem obyvatel, která se potýkají s vážnými strukturálními problémy, nebo jsou jimi ohrožena v důsledku probíhající restrukturalizace průmyslu. V tomto smyslu je naplněn také odstavec 9 článku 4 Nařízení. Problémy života hl. m. Prahy jsou vzájemně propojeny, a proto je možné identifikovat několik souhrnných tematických okruhů s přímou vazbou na kritéria umožňující podporu ze strukturálních fondů EU.

JPD 2 byl Evropské komisi oficiálně předložen dne 27. února 2003. Po ověření jeho přijatelnosti byly předloženy dodatkové dokumenty a JPD byl shledán přijatelným, a to dopisem ze 7. května 2003. První kolo jednání proběhlo 12. září 2003 v Bruselu na základě dopisu člena Evropské komise pana M. Barniera a Negociačního mandátu zpracovaného servisním štábem Evropské komise. Diskuse, které probíhaly v rámci technických jednání, vedly k dosažení konečné dohody mezi orgány státní správy ČR a Evropskou komisí o obsahu JPD 2.

Hlavním cílem JPD 2 je odstranění nejvážnějších slabých stránek a rozvojových bariér regionu na vybraném území podpory, především zkvalitněním městského prostředí a rozvinutím potenciálu města tak, aby Praha byla schopna plnit očekávané role dynamického hlavního města členské země Evropské unie. Program je výrazně ekologicky orientován a umožňuje mimo jiné realizovat i opatření, která v budoucnu zabrání katastrofickým následkům povodní, k jakým v hl. m. Praze došlo v srpnu roku 2002. Dokument je proto zaměřen na tři strategické priority – „Revitalizaci a rozvoj

městského prostředí“, „Vytváření podmínek budoucí prosperity vybraného území,, a „Technickou pomoc“, členěné do osmi opatření.

Opatření v rámci priority 1 se soustředí na „Dopravní systémy podporující přeměnu městského prostředí“, zejména na rozvoj kolejové dopravy, na „Regeneraci poškozených a nevhodně využívaných ploch“ a na Veřejnou infrastrukturu zlepšující kvalitu života zejména na sídlištích“. Priorita 2 bude naplňována opatřeními „Zvýšení kvality partnerství veřejného a soukromého, neziskového sektoru, vědy a výzkumu“, „Podpora malého a středního podnikání; příznivé podnikatelské prostředí“ a „Rozvoj strategických služeb na podporu informační společnosti v Praze“.

Priority a opatření uvedené v tomto dokumentu jsou v souladu s cíli a prioritami Národního rozvojového plánu, který byl schválen vládou ČR jako základní dokument pro vyjednávání s EU v oblasti politiky regionální soudržnosti. Současně se opírají o dlouhodobou strategii rozvoje hl. m. Prahy připravenou pražskou komunitou na principu partnerství, schválenou a realizovanou politickou reprezentací města.

Záměry, na které region soudržnosti Praha žádá podporu, plně respektují zásady užití strukturálních fondů, především principy programování, komplementarity a adicionality.

Region Praha i český stát ponесou hlavní finanční odpovědnost za realizaci opatření navržených v tomto programu, a proto jsou již nyní na obou úrovních – regionální i vládní – zajišťovány potřebné národní veřejné zdroje.

Pro orientační propočet ze společné měny euro je používán kurz 1€ = 31 Kč

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O REGIONU HL. M. PRAHA

1.1 Praha – významné město střední Evropy

Od počátku devadesátých let jsou na evropském kontinentu postupně odstraňovány bariéry ve vztazích mezi státy, regiony i městy evropského východu a západu, navršené během desítek uplynulých let. Při začleňování České republiky do nově formovaného geopolitického prostoru Evropy má hlavní město Praha mimořádnou úlohu. Nezastupitelnou a mnohostrannou roli má v probíhajících evropských integračních procesech. Připravovaný vstup ČR do Evropské unie je tak velkou příležitostí nejen pro český stát, ale i jeho hlavní město Prahu. Tato šance je však časově omezena a vyžaduje důkladnou a rychlou přípravu. Proto byly programy integrace Prahy do evropských struktur zařazeny mezi klíčové priority Strategického plánu hl. m. Prahy.

V rámci České republiky dominuje Praha jako hlavní „transakční centrum“ země. Přitahuje mezinárodní kontakty a aktivity, je uzlovým bodem, v němž jsou nadnárodní vztahy zprostředkovány celému území státu. Hraje klíčovou roli při vytváření a udržování české identity i v šíření nových poznatků. Rozvoj těchto přirozených funkcí hlavního města je v zájmu celé české společnosti.

Praha se však musí více prosadit i v evropském systému velkých měst. V uplynulém desetiletí ne vždy dostatečně využila svého polohového, kulturního a politického potenciálu. I dnes má však velkou šanci uplatnit se mezi metropolemi střední Evropy a najít vhodný prostor pro využití svých specifik a předností. Praha soutěží především s městy jako jsou Vídeň, Budapešť, Mnichov, ale také Varšava, Bratislava nebo Norimberk. K nejsledovanějším atributům úspěšnosti patří získání zahraničních investic, umístění mezinárodních institucí a zvýšení zájmu turistů o tyto destinace.

POČET OBYVATEL VE VYBRANÝCH MĚSTECH STŘEDNÍ EVROPY A PŘÍSLUŠNÝCH REGIONECH NUTS 2 (v tis.)

Tabulka č. 1

město	počet obyvatel	region NUTS 2	počet obyvatel
Praha	1162	Praha	1162
Mnichov	1228	Oberbayern	4138
Norimberk	494	Mittelfranken	1698
Vídeň	1550	Wien	1550
Varšava	1707	Mazowieckie	5128
Budapešť	1719	Közép-Magyarország	2825
Bratislava	429	Bratislavský kraj	599

Zdroj: STR SURM MHMP

Jednou z podmínek získání dobré pozice na „trhu metropolí“ je zajištění příznivého podnikatelského prostředí, které je chápáno jako komplex faktorů stability a přitažlivosti pro stávající i nové investory.

Ze srovnání³ hlavních konkurentů i dalších evropských měst vyplývá rozdílné hodnocení Prahy podle různých faktorů. Praha je pro podnikatele mimořádně atraktivní, pokud jde o cenu pracovní síly a kancelářských ploch. Podle těchto kritérií zaujímá 1., resp. 2. místo

³ Jde o rozsáhlé pravidelné šetření European Cities Monitor jedné z nejvýznamnějších světových realitních firem CUSHMAN&WAKEFIELD HEALEY&BAKER, které poměrně objektivně hodnotí pozitivní i negativní stránky podnikatelského prostředí a naznačuje oblasti, do kterých je žádoucí v budoucnosti koncentrovat prostředky i kapacity.

v Evropě. Obdobně jsou hodnocena (i když o něco hůře) Budapešť a Varšava. Tato města však výrazně předčí např. Mnichov, Vídeň nebo jiná města střední Evropy.

Aktivita investorů na území Prahy se odrazila ve výrazném zvýšení nabídky vhodných kancelářských prostor. Praha se v této oblasti umísťuje mezi konkurenčními městy nejlépe. Dobré je postavení Prahy i v případě podnikatelského klimatu vytvářeného vládou, které je srovnatelné s Budapeští i Varšavou. Podle jiných kritérií se Praha spolu s těmito městy nachází na průměrné úrovni, ale s určitou ztrátou za městy na západ od nich. Například velká poptávka po kvalifikované pracovní síle v uplynulých letech se projevila v nižší nabídce některých profesních skupin na současném trhu práce.

V řadě faktorů však Praha, obdobně jako i další města „bývalého východního bloku“, zatím nedosahuje úrovně měst západní Evropy. Jde o dopravní napojení na evropské trasy, kvalitu telekomunikací nebo znečištění životního prostředí.

Zlepšenou celkovou pozici atraktivity Prahy potvrzuje trvajícím zájem zahraničních podnikatelů umístit své firmy nebo jejich organizační části na území Prahy i v nejbližších letech. Podmínkou, aby tento zájem trval i nadále, je stabilizace již získaného příznivého postavení a zejména pak zlepšení úrovně těchto faktorů, které byly identifikovány jako určité bariéry. Navrhovaná opatření JPD 2 směřují k řešení těchto problémů a k odstranění lokálních překážek podnikatelské atraktivity.

Město staví strategii rozvoje na výhodné poloze, kulturní tradici, poměrně vzdělaném a flexibilním obyvatelstvu, ale zejména na své jedinečnosti a kráse. Praha může nabídnout hodnoty, které jsou v evropském i světovém měřítku mimořádné a neopakovatelné. Výjimečnost architektonického a duchovního bohatství města s tradicí prolínání kultur otevírají příležitost uplatnit se i v silné konkurenci globalizovaného světa. Plné využití těchto předností je však podmíněno odstraněním některých překážek a omezení, daných např. neúplnou dopravní a technickou infrastrukturou, dosud průměrnou úrovní komunikačního a informačního propojení, nepřipraveností obyvatel na větší otevřenost města nebo špatnou pověstí některých pražských služeb.

Minulost, zejména druhá polovina dvacátého století, zanechala v Praze rozporuplné dědictví. Téměř úplná direktivnost při přidělování finančních zdrojů a centrální určování rozhodujících směrů rozvoje po druhé světové válce výrazně zasáhly do vývoje města. Preference související s rolí Prahy jako centra vládnoucí moci vyvolaly v minulosti často překotný a disproporční rozvoj některých městských funkcí i městského území. Řada negativních důsledků těchto mocenských tlaků se v plném rozsahu projevila až v posledním desetiletí. Příkladem může být snaha někdejší komunistické vlády kompenzovat v Praze politickými opatřeními (a odpovídajícími hospodářskými nástroji) početnou „intelektuální“ část pražské populace umísťováním neúměrných objemů výrobních kapacit a uměle tak vytvářet „sociální rovnováhu“. V důsledku toho pronikly průmyslové plochy ve značné míře i do vnitřního města a zlepšení životního prostředí v těchto oblastech je dnes velmi náročné. Také hromadná bytová výstavba v hlavním městě Praze byla v minulosti do značné míry degradována na produkci co největšího počtu bytů bez odpovídajícího společenského vybavení a zejména bez pracovních příležitostí. Na okraji Prahy tak vznikly rozsáhlé obytné celky, které začínají městu působit značné provozní i sociální obtíže.

1.2 Praha - hlavní město a regionální centrum

Region soudržnosti (NUTS 2 hl. m. Praha) je současně regionem na úrovni NUTS 3 (krajem) a hlavním městem České republiky. Úloha hlavního města jako historicky přirozeného centra politiky, mezinárodních vztahů, vzdělávání, kultury a ekonomiky se odráží ve specifických

činnostech, které Praha musí realizovat. Hlavní město poskytuje orgánům státní správy, významným institucím a firmám s celostátní působností sídlo a související služby a je připraveno vytvářet příznivé podmínky pro umístění nových domácích a mezinárodních institucí a aktivit, které přinesou efekt nejen městu, ale celé České republice.

Praha je především hlavní město republiky, centrum pražského regionu a bydliště více než milionu obyvatel. Zajištění potřeb obyvatel města a jeho fungování vyžaduje přístupy a řešení, která jsou finančně mimořádně náročná. Je však součástí sociálně ekonomické a sídelní struktury celé země se svým dílem odpovědnosti za její budoucí rozvoj. Chce být oporou při proměně České republiky v moderní demokratický stát a důvěryhodným partnerem ostatním částem země.

Praha přikládá mimořádný význam vztahům se sousedním Středočeským krajem, který je územně totožný s regionem NUTS 2 Střední Čechy. Hlavní město je pro okolní region významným ekonomickým i sociálním zázemím, zejména zdrojem pracovních příležitostí (80 tis. osob z tohoto regionu dojíždí za prací do Prahy, tj. téměř 70 % všech dojíždějících) a dále centrem vzdělávání, kultury, nakupování i dalších aktivit. Naopak Středočeský region je pro pražské obyvatelstvo hlavním rekreačním zázemím. Spolupráce Prahy s regionem se zatím převážně projevuje v provozování integrovaného systému hromadné dopravy. Intenzitu dojížděky do Prahy ze Středních Čech navíc zvyšuje, kromě umístění správních a řídicích orgánů na celostátní úrovni, také umístění řady regionálních úřadů s působností ve Středočeském kraji.

Část Středočeského kraje bezprostředně sousedící s Prahou se stala místem intenzivního rozvoje a lze očekávat, že i do budoucna bude vystavena tlaku na přeměnu volných ploch v nově zastavěná území. Při křižovatkách radiálních dálničních tras za hranicí Prahy došlo k prudkému rozvoji komerčně industriálních zón s vyšším rizikem vzniku investičních torz. Přes řadu významných akcí investičního charakteru na území regionu Střední Čechy, ať již podporovaných státem nebo realizovaných za účasti soukromého tuzemského a ve velké míře i zahraničního kapitálu, přetrvává jeho celková nízká ekonomická úroveň. Tato velmi nepříznivá situace, která byla založena v minulosti, se zhoršila v průběhu posledních 10 let transformačního období české ekonomiky (likvidace velkých hutních a důlních kapacit). Přílehlý region soudržnosti Střední Čechy tak dosahuje v některých makroekonomických ukazatelích nejnižších hodnot z celé České republiky a regionální hrubý domácí produkt nepřekračuje 50 % průměru zemí EU. Proto bylo území středočeského regionu v plném rozsahu navrženo k podpoře v rámci Cíle 1. Z tohoto pohledu je třeba hodnotit i potřeby samotného regionu Praha (viz oprávněnost zařazení regionu soudržnosti Praha do regionální mapy intenzity veřejné podpory podle článku 87 odst. 3c) Amsterodamské smlouvy).

Kvalita a dynamika dalšího vývoje obou regionů bude proto do značné míry záviset na tom, jak se podaří koordinovat rozvojové záměry Prahy a Středočeského kraje (regionu soudržnosti Střední Čechy) a realizovat společná investiční řešení.

Další spolupráce obou krajů by se měla soustředit na výstavbu pražského okruhu (dřívější název silniční okruh) a navazujících radiálních komunikací, řešení dopravní obslužnosti města a jeho regionálního zázemí a na rozvoj železniční infrastruktury⁴. Mezi společné projekty může v budoucnosti dále patřit koordinace rozvoje prodejných a skladovacích aktivit nebo nových sídelních celků, realizace „zeleného pásu“ kolem Prahy, spolupráce při zpracování

---

⁴ Viz „Memorandum o spolupráci při řešení dopravní obslužnosti a rozvoji železniční infrastruktury v pražském metropolitním regionu a spolupráci při rozvíjení integrovaného dopravního systému pro oblast Středočeského kraje a kraje Hlavní město Praha“ z roku 2002 a „Memorandum o spolupráci při řešení problematiky Pražského okruhu a navazujících radiálních komunikací pro oblast Středočeského kraje a kraje Hlavní město Praha“ z roku 2003. Oba dokumenty podepsali představitelé Prahy a Středočeského kraje spolu s Ministerstvem dopravy ČR.

konceptů i společné aktivity v oblasti zdravotnictví, sociální péče, školství a kultury. Významný potenciál spolupráce (zejména při využití zkušeností ze zahraničí) je v oblasti cestovního ruchu. Celkově však dosud není spolupráce obou regionů dostatečně rozvinuta, nejsou vytvořeny potřebné institucionální struktury (kromě již uvedené oblasti integrované dopravy), což se projevuje v obtížné koordinaci některých významných rozvojových záměrů.

1.3 Základní charakteristika regionu

1.3.1 Základní geografické údaje, správní rozdělení a struktura osídlení regionu Praha

Praha se rozkládá na ploše 496 km², což je pouze 0,6 % území České republiky. Počtem 1,2 mil. obyvatel však představuje téměř 12 % obyvatel státu. Území Prahy má velmi členitý reliéf - vnitřní město leží v rozšířeném údolí řeky Vltavy, jejíž tok rozděluje město na dvě části. Vnější město se nachází převážně na okolní, výše položené plošině. Velké výškové rozdíly mezi jednotlivými částmi města se odrážejí ve zvýšené náročnosti řešení především v dopravě a liniových stavbách technické vybavenosti (zejména vodní hospodářství).

Praha je rovnoměrně obklopena regionem Střední Čechy, s jehož částí tvoří pražskou aglomeraci. Leží téměř v geografickém centru nejen Čech, ale celé Evropy. Má příznivou polohu vůči okolním státům - od hranic se Spolkovou republikou Německo a s Polskem ji dělí zhruba 120 km, Rakouskem 150 km a Slovenskem cca 250 km.

Praha je od roku 2001 nově členěna na 22 správních obvodů na úrovni NUTS 4, z hlediska samosprávného uspořádání ji tvoří 57 autonomních městských částí s vlastními volenými orgány (na úrovni NUTS 5). Tyto městské části jsou zcela nehomogenní. Řada z nich vznikla postupným připojováním okolních obcí převážně venkovského typu. Liší se stupněm urbanizace, hustotou obyvatelstva, kvalitou technické infrastruktury i sociálně ekonomickými podmínkami života obyvatelstva.

Pouze část okrajového území Prahy je využívána pro novou bytovou výstavbu nebo výstavbu produkčních či obslužných kapacit (logistická centra). Zbývající část, pokud nemá charakter území chráněného z hlediska ochrany životního prostředí nebo rekreační funkci, se stává z pohledu celoměstského rozvoje problémovou. Tyto plochy představují jednu pětinu území regionu. V mnoha případech pak narůstají obtíže vzhledem k tomu, že málo kvalitní urbánní prostory sousedí s municipalitami s nízkým ekonomickým potenciálem (viz předchozí text o regionu Střední Čechy).

VYUŽITÍ ÚZEMÍ V PRAZE (bilance funkčních ploch)

Tabulka č. 2

typ funkční plochy	plocha (v km ²)	podíl (v %)
obytné a smíšené	94,1	19,0
veřejná vybavenost	13,0	2,6
výroba, služby	24,5	4,9
zemědělství (orná půda, pěšební plochy)	138,5	27,9
dopravní a technická infrastruktura	47,0	9,5
sport, rekreace	5,5	1,1
lesní plochy	51,2	10,3
přírodní plochy, vodní plochy	88,9	17,9
ostatní plochy	33,5	6,7
celkem	496,2	100,0

Velký počet městských částí často nepříznivě ovlivňuje efektivitu správy města. Přesto se politickým (voleným) a správním orgánům na úrovni celého města podařilo v oblasti programování zpracovat a schválit základní celoměstské koncepční dokumenty (viz dále strategický plán a územní plán), v oblasti legislativy a řízení přijmout celoměstské, nediskriminující opatření a v oblasti implementace realizovat aktivity a investiční akce sledující v první řadě zájmy celého města/regionu.

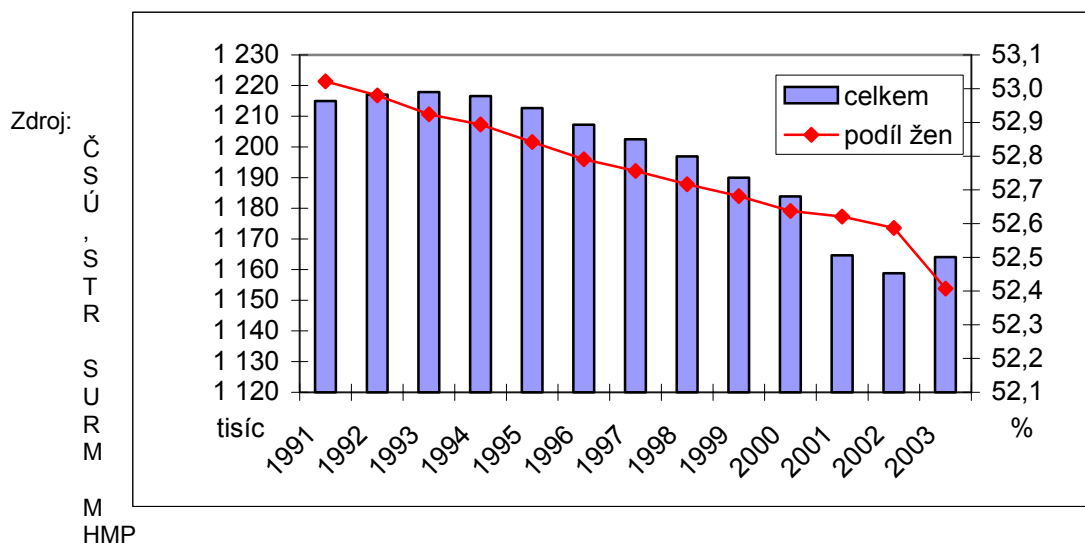
1.3.2 Demografické indikátory, sociální prostředí

V Praze žije zhruba 1 160 tis. trvale bydlících obyvatel. Dalších 110 tis. dojíždí do hlavního města z celé republiky, 60 tis. cizinců má v Praze trvalý nebo přechodný pobyt, více než 30 tis. studentů sem dojíždí do školy nebo je zde ubytováno a dalších více než 140 tis. osob zde denně z různých důvodů pobývá (zahraniční a domácí návštěvníci, služební cesty aj., včetně odhadu 10 tis. cizinců bez povolení k pobytu). V běžném dni se tak ve městě pohybuje kolem 1 500 tis. osob.

Počet trvale bydlících obyvatel Prahy od roku 1993 postupně klesá, ale v posledních třech letech se mírně stabilizoval. Přesto se v delším časovém horizontu předpokládá další pokles počtu obyvatel. Obyvatelstvo Prahy je charakteristické vyšším podílem žen (53 %).

VÝVOJ POČTU OBYVATEL PRAHY V LETECH 1991 AŽ 2003

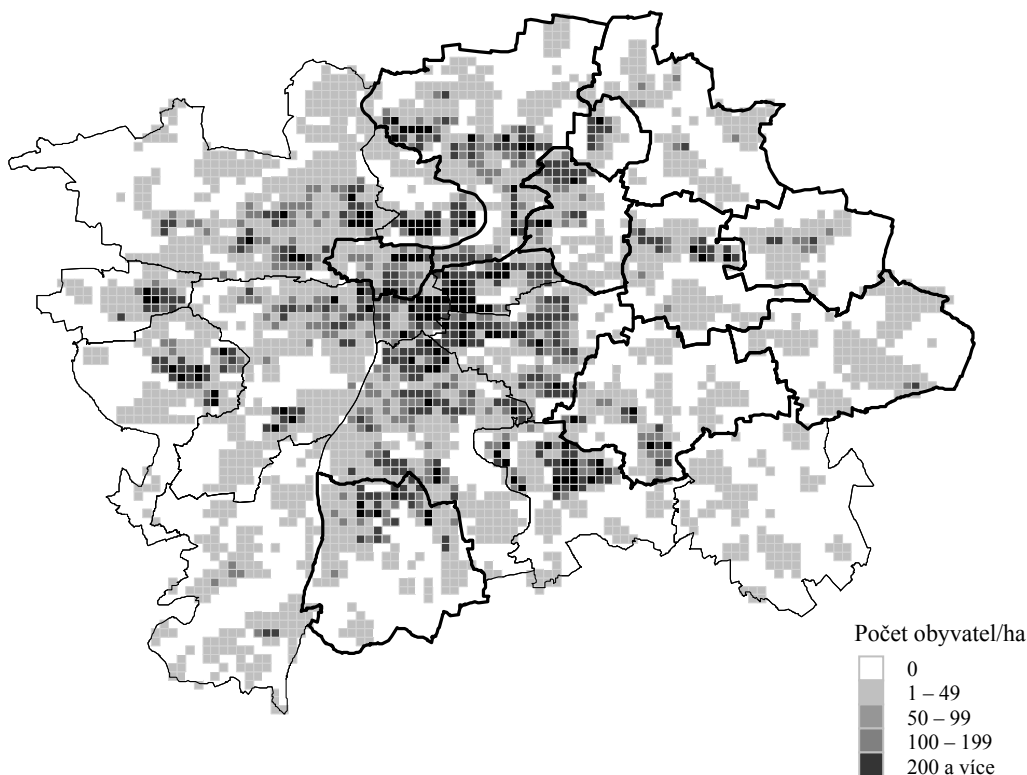
Graf č. 1

Praha jako jediné milionové město představuje v rámci republiky největší koncentraci městského obyvatelstva. To však není na území města rovnoměrně rozloženo. V centrální části města a na sídlišťích přesahuje hustota 10 tis. obyvatel na km², ale některé jeho části si zachovaly příměstský charakter s hustotou méně než 200 osob na km².

HUSTOTA ZALIDNĚNÍ PRAHY

Schéma č. 1

Zdroj: STR SURM MHMP

Nepříznivá populační situace České republiky se v Praze projevuje ještě intenzivněji. Typickým rysem je výrazné zastoupení obyvatelstva vyšších věkových skupin, zejména starších žen žijících většinou osaměle. Podíl obyvatel ve věku nad 60 let dosahuje 21 % a průměrný věk 41,1 let je nejvyšší ze všech regionů republiky. Počet dětí v populaci i jejich podíl (14 %) se dlouhodobě snižuje. Narození dětí se stále odkládá do vyššího věku matky. Tyto trendy budou podle prognózy pokračovat přinejmenším do roku 2010. Skupina obyvatel nad 60 let bude stále početnější (zvýší se o 4 až 5 %), zatímco podíl dětí bude nadále klesat.

V posledním desetiletí se v Praze výrazně zvýšil počet cizích státních příslušníků s povolením k přechodnému nebo trvalému pobytu (60 tis. osob v roce 2001), mezi nimi převažují občané Ukrajiny a Ruska (téměř 25 tis. osob), Slovenska (10 tis. osob), dále Vietnamu, Číny, lidé z bývalé Jugoslávie a Spojených států amerických.

Národnostně je trvale bydlící obyvatelstvo Prahy poměrně homogenní. Podle sčítání lidu v roce 2001 tvoří Češi 93,4 %. Další významnou národností jsou Slováci (1,6 %). Ostatní národnostní skupiny tvoří jen velmi nízký podíl obyvatel. Při sčítání lidu se k romské národnosti přihlásilo 653 obyvatel Prahy, ale podle odborných odhadů v Praze žije kolem 20 až 25 tis. Romů. Nejvýznamnější komunity Romů jsou v městských částech Praha 3, Praha 4, Praha 5 a Praha 8. Celkově nejsou národnostní menšiny v Praze výrazně územně koncentrovány, nedochází k národnostní ani etnické segregaci.

Úbytek trvalého obyvatelstva postihuje větší část vnitřního města, zatímco některé okrajové části vlivem výstavby nových bytů zaznamenávají přírůstky. Až do roku 1997 přirozený úbytek počtu obyvatel města kompenzovalo stěhování. V roce 2000 se však vystěhovalo o 1 800 lidí více, než se přistěhovalo. Ani rostoucí počet cizinců a migrantů z jiných oblastí státu nezabránil celkovému úbytku. Dřívější nejsilnější zdroj migrace - Středočeský kraj - se v posledních několika letech naopak stal cílovým místem velké skupiny pražských obyvatel, kteří si zde pořídili nová bydliště. Hlavním důvodem je příznivá cena stavebních pozemků a jejich dostatečná nabídka. K největšímu rozvoji dochází bezprostředně za administrativními hranicemi Prahy a v obcích s dobrým dopravním spojením do hlavního města. V některých lokalitách tak dochází k přímému prolínání urbanizovaných území obou regionů, které potvrzují rostoucí intenzitu vzájemné provázanosti a tedy nutnost společného řešení některých problémů.

V minulých deseti letech došlo v Praze k výraznému příjmovému rozvrstvení obyvatel. V letech 1996-2001 se nejrychleji zvyšovala mzda zaměstnanců v oborech finančnictví a zpracování dat, ve kterých v roce 2001 překročila celopražský průměr o 80 %, resp. téměř o 100 %. V dalších sektorech činí index v průmyslu 176 %, stavebnictví 188 %, zdravotnictví 243 % a školství dokonce 270 %. I v příštích letech lze očekávat postupně se zvětšující rozdíl mezi bohatými a chudými a větší diverzifikaci střední vrstvy obyvatel. Již nyní sílí tendence stěhování osob z vyšších příjmových tříd do lokalit s vyšším bytovým standardem. Vznik nadstandardních obytných čtvrtí, ale i existence sociálně problémových lokalit ukazuje na nebezpečí sociální segregace části obyvatelstva.

Míra kriminality je v Praze srovnatelná s obdobnými evropskými metropolemi. Na území hlavního města dlouhodobě dochází k nejvíce trestným činům v republice (na 100 obyvatel Prahy připadá 9 trestných činů), zejména v místech s největší koncentrací obyvatel. Rostoucí podíl na kriminalitě je trvale zaznamenán u skupiny cizinců. Trestná činnost vyniká stále větší brutalitou, což s sebou přináší zejména organizovaná forma násilí.

Zvyšuje se počet osob ohrožených sociální exkluzí. Na trhu práce jde zejména o zdravotně a tělesně postižené občany, občany v předdůchodovém věku a ženy s dětmi. Obecně jsou sociálně ohroženi příslušníci národnostních menšin, především Romové, občané po výkonu trestu, drogově závislí a bezdomovci. Evidence těchto osob neexistuje, u některých skupin jsou dostupné alespoň odborné odhady. Například počet bezdomovců se pohybuje kolem 5 tisíc. Podpora osobám ohroženým sociální exkluzí se zatím omezuje na dílčí projekty.

Problematika lidských zdrojů v regionu hl. m. Prahy v oblastech politiky zaměstnanosti, vzdělávání, sociální integrace a rovnosti příležitostí je především předmětem Jednotného programového dokumentu pro Cíl 3, který se pro Prahu zpracovává souběžně. Proto je tato oblast v analytické i programovací části JPD pro Cíl 2 zachycena pouze v rozsahu odpovídajícím opatřením a konkrétním projektům, které po metodické stránce do tohoto dokumentu přísluší. Aktivita obou programových dokumentů jsou koordinovány. Z těchto důvodů jsou u některých opatření v kapitole 5 tohoto dokumentu uvedeny i informace o konkrétních prioritách nebo programech, které souvisejí s projekty navrhovanými pro podporu ze strukturálních fondů v rámci Cíle 3.

2. ANALÝZA EKONOMICKÉ A SOCIÁLNÍ SITUACE REGIONU

Analýza uvedená v této kapitole se pro komplexnost pohledu týká celého území regionu soudržnosti hl. m. Praha. Současně vyjadřuje těsné vazby mezi vybraným územím k podpoře ze zdrojů Evropské unie a ostatním územím regionu – města, které musí být respektovány i při výběru aktivit a projektů. Podrobná analýza týkající se území navrženého k podpoře v rámci Jednotného programového dokumentu pro Cíl 2 je uvedena v kapitole 4.

2.1 Výkonnost regionu a odvětvová struktura ekonomiky

Region Praha vytváří téměř 25 % celostátního hrubého domácího produktu a na jeho území se realizuje zhruba jedna pětina všech investic ČR. Z porovnání s průměrem zemí Evropské unie vyplývá, že zatímco HDP v ČR dosahuje necelé dvě třetiny průměru EU (v roce 2000 pouze 60 %), v případě Prahy objem regionálního HDP na 1 obyvatele (v paritě kupní síly) překračuje průměr EU o jednu třetinu (132 % v roce 2000). Tento výsledek je však pravděpodobně ovlivněn některými deformujícími faktory, např. četnými registracemi sídel firem v Praze (s rozsáhlou činností mimo region). Úroveň pražského HDP je zřejmě o několik procentních bodů nižší, přesto je výrazně nad průměrem 15 členských zemí EU.

Výkonnost celostátní ekonomiky se v posledních 3 až 4 letech projevuje i ve specifické, silně diferencované odvětvové struktuře pražské ekonomiky. Charakteristickým rysem vývoje pražské ekonomické základny je dlouhodobé posilování obslužné sféry a pokles výrobních odvětví.

VÝKONY PODLE ODVĚTVÍ V ROCE 2001 (hrubá přidaná hodnota)

Tabulka č. 3

odvětví	podíl Prahy na výkonech odvětví ČR (v %)	podíl odvětví na výkonech (v %)	
		v Praze	v ČR
zemědělství, lesnictví, dobývání surovin	0,9	0,2	5,5
zpracovatelský průmysl	7,8	8,6	27,5
výroba a rozvod elektřiny, tepla, vody	13,7	2,2	4,0
stavebnictví	22,5	6,4	7,1
obchod, opravy	37,9	22,5	14,8
pohostinství, ubytování	48,7	4,3	2,2
doprava, spoje	30,1	9,9	8,2
peněžnictví, pojišťovnictví	60,2	8,7	3,6
komerční služby, věda a výzkum	50,0	24,3	12,1
veřejná administrativa, školství, zdravotnictví, sociální činnost, ostatní veřejné, sociální a osobní služby	21,4	12,9	15,0
celkem	24,9	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ

Terciární odvětví, která se vzhledem k jejich kapacitnímu nedostatku v průběhu 90. let minulého století rozvíjela převážně extenzivně, představují v současnosti více než 80 % vyprodukovaného HDP a kolem tří čtvrtin zaměstnanosti Prahy, což je výrazně více, než činí

podíl terciární sféry v celorepublikovém hodnocení. Naopak podíl výrobních odvětví na tvorbě HDP a zaměstnanosti v Praze je oproti celorepublikovému hodnocení nižší – zvláště v případě průmyslu, jehož podíl v Praze představuje pouhou třetinu celorepublikového průměru. Výjimkou je pak stavebnictví, jehož podíl v Praze odpovídá průměru republiky.

Průmysl prošel v průběhu posledního desetiletí významnými transformačními změnami. Jeho podíl na zaměstnanosti i výkonech pražské ekonomiky se značně snížil a výrazně se změnila jeho struktura. Zhruba 90 % pražského průmyslu dnes patří soukromému sektoru. Došlo k zásadní oborové konverzi a změnám ve výrobní základně. Největší podíl jak v tržbách, tak v pracovních silách představuje potravinářský průmysl. Oslabila se pozice těžkého strojírenství a naopak posílily obory polygrafického průmyslu a vydavatelství. Stabílně výrazný je podíl specializovaných podniků elektrotechniky, chemické a farmaceutické výroby a výroby dopravních prostředků.

Trvalý pokles podílu průmyslu na celkové zaměstnanosti regionu a také výrazné snížení počtu trvale bydlících obyvatel Prahy pracujících v průmyslu tak naplňuje kritérium pro využití strukturálních fondů uvedené v odst. 5 písm. c) článku 4 Nařízení č. 1260/1999. Tento vývoj potvrzuje i ukazatel přidané hodnoty, kde podíl průmyslu meziročně klesal o jednocentní bod; v současné době je zřetelná stagnace tohoto nízkého podílu.

VÝVOJ VYBRANÝCH UKAZATELŮ PRŮMYSLU V LETECH 1997 - 2001

Tabulka č. 4

ukazatel	rok			
	1997	1998	1999	2001
průmyslová zaměstnanost				
z bydlícího obyvatelstva celkem (počet osob v tis.) ¹	88,0	83,0	75,9	74,1
v podnicích nad 20 pracovníků (počet osob v tis.) ²	80,0	77,5	68,4	63,4
podíl na celkové zaměstnanosti (v %) ²	16,1	16,0	14,4	13,6
výkony průmyslu				
podíl hrubé přidané hodnoty (v %)	12,8	11,6	10,6	10,8

Zdroj: ČSÚ

¹ z bydlícího obyvatelstva, ² údaje za podniky s 20 a více pracovníky

Vedle pozitivních důsledků průmyslové konverze, tj. zejména poklesu těžkého průmyslu, je tento proces doprovázen některými problémy. Mezi rozhodující patří opouštění rozsáhlých výrobních objektů a provozních ploch spojené s jejich degradací – vznik tzv. brownfields. Restrukturalizace pražského průmyslu se nejvíce dotkla tradičních průmyslových městských částí (Praha 8 a 9), které rozlohou i počtem obyvatelstva splňují podmínky podpory obsažené v odstavci 9 článku 4 Nařízení č. 1260/1999.

Například na území městské části Prahy 9 byla ještě počátkem 90. let minulého století alokována většina kapacit (více než 15 tis. pracovníků) největšího strojírenského podniku ČKD Praha. V současné době zde zbývá pouze cca 10 % původního počtu zaměstnanců. I když část provozních objektů je zlikvidována nebo využita pro jiné městské aktivity, většina ploch zde zůstává opuštěna nebo je nevhodně a krátkodobě využívána a je fyzickou bariérou rozvoje. Obdobný problém v tomto prostoru představuje areál bývalé spalovny městských odpadů, objekty po chemické výrobě apod.

Transformační proces se logicky odrazil i ve vývoji struktury sektoru služeb. Například rozvoj soukromého sektoru vedl k několikanásobnému zvýšení kapacit některých komerčních služeb – zejména reklamy, marketingu, poradenství, logistiky. Zcela novou kvalitu získalo odvětví peněžnictví a pojišťovnictví, do kterého vstoupil zahraniční kapitál a v současné době již představuje výraznou vlastnickou majoritu.

Zvláštní pozornost v oblasti služeb zasluhuje cestovní ruch. Od roku 1990 objem jeho výkonů v Praze vzrostl o 300 % a turistika se zařadila mezi odvětví s největší dynamikou, stala se významnou oporou ekonomického rozvoje města. Tento vývoj je důsledkem rozsáhlého doplnění chybějící infrastruktury a zásadního posílení zahraniční majetkové účasti i v této oblasti. Z hlediska intenzity a přínosu pro rozvoj jednotlivých částí města jsou však aktivity cestovního ruchu rozloženy velmi nerovnoměrně, soustřeďují se především na historické jádro města, což s sebou nese některé vážné provozní, sociální i ekologické problémy. Lůžkovou kapacitou (téměř 75 tis. lůžek, z toho více než 50 tis. v hotelech a penzionech) i počtem přenocování (8,1 mil. v roce 2001) se dnes Praha řadí mezi turisticky velmi atraktivní evropské destinace. Více než tři čtvrtiny návštěvníků tvoří cizinci. V případě Prahy by globální trend stagnace cestovního ruchu mohly příznivě ovlivnit zjednodušení pasové procedury po vstupu do EU i významné plánované akce dopravního napojení na kontinentální systém (rychlostní železniční tratě, zvýšení kapacity pražského letiště apod.), z nichž některé jsou spolufinancovány ze zdrojů EU.

Výnos z cestovního ruchu (v hrubé přidané hodnotě) tvoří v Praze téměř polovinu celostátních výkonů v odvětví ubytování a pohostinství (21,3 mld. Kč v roce 2001). Dlouhodobě však existuje konflikt mezi celkovými vysokými příjmy z turistiky v Praze a efektem pro městský rozpočet, do kterého se formou výnosu místních daní vrací jen cca 200 mil. Kč.

Sektor malých a středních podniků

Přestože Praha jako celek dosahuje příznivých ukazatelů ekonomické úrovně, je možno identifikovat řadu slabých míst, které – aktuálně i ve střednědobém horizontu – ohrožují úroveň její konkurenceschopnosti. Je třeba si uvědomit, že důsledky desetiletí trvající absence soukromého sektoru, téměř absolutní direktivnosti řízení i neracionální centralizace výroby i obslužné základny přetrvávají do dneška. Klasický drobný podnikatelský sektor neexistoval, velká část současných majitelů a manažerů malých a středních podniků (MSP) nemá zažitý „pud sebezáchovy“, ve svém rozhodování postupuje často „autodidaktickým systémem pokusů a omylů“. V rámci podnikatelské sféry dosud výrazně chybí vnitřní komunikace, která je v jiných zemích zvláště v oblasti MSP založena na tradicích a dlouhodobě budovaných kontaktech a výměně informací.

Přes uvedené problémy proběhla za posledních 10 let mimořádně rychle transformace a vytvořil se (jako celek) prosperující sektor malého a středního podnikání, který se stal významnou součástí ekonomické základny regionu soudržnosti Praha.

V druhé polovině 90. let minulého století rychlý nárůst počtu registrovaných podnikatelských subjektů potvrzuje zájem zejména o drobné živnostenské podnikání, byl však zároveň výrazem nezkušenosti a „nevyzrálosti“ konkurenčního prostředí. To se projevilo ve větší míře likvidací neprosperujících malých firem, které však jsou postupně nahrazovány již stabilnějšími podnikatelskými subjekty. Malé a střední podniky pronikají do všech oborů a v řadě z nich vytvářejí rozhodující realizační kapacity.

Následující tabulka potvrzuje, že tendence růstu počtu podnikatelských subjektů především v oblasti malého a středního podnikání trvá i po roce 2000.

POČET REGISTROVANÝCH EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ V PRAZE (v tis.)

Tabulka č. 5

rok	1996	1998	2000	2002	červen 2003
počet subjektů	259,3	315,7	375,3	394,7	405,3

Zdroj: Registr ekonomických subjektů, ČSÚ

Firmy do 250 zaměstnanců (MSP) tvoří téměř 100 % podniků se sídlem v Praze. Velkých firem s 250 a více zaměstnanci je v Praze registrováno pouze 430. Přesto tyto velké podniky představují zhruba 30 % celkové zaměstnanosti v Praze, to však znamená, že sféra MSP již překročila 2/3 zaměstnanosti v Praze.⁵

MSP V PRAZE PODLE POČTU ZAMĚSTNANCŮ, stav k 30. 6. 2003 (v tis.)

Tabulka č. 6

počet zaměstnanců	počet subjektů
neuvedeno*	104 142
0	250 200
1 - 9	40 036
10 - 49	8 595
50 - 249	1 927
celkem	404 900

Zdroj: Registr ekonomických subjektů, ČSÚ

* zpravidla firmy zařazené do kategorie „mikro“ podniků (dle kategorizace EU)

Tak jako celá sféra MSP v ČR, tak i pražské firmy se potýkají s některými existenčními bariérami a problémy. Řada z nich je řešitelná pouze na úrovni zákonodárného nebo exekutivního centra (daňová problematika, pasivita bankovního sektoru, komplikovanost legislativy apod.). Územní správní orgány mohou k jejich řešení přispívat pouze dílčím, často nepřímým způsobem. Existují však problémy, které jsou řešitelné právě na regionální úrovni, a proto by měly být i předmětem projektů a aktivit spolufinancovaných ze strukturálních fondů EU. Jedno z opatření přímo řeší pomoc malému a střednímu podnikání a jeho záměrem je naplnit základní principy Charty malého a středního podnikání EU.

Inovační kapacity

Profilace odvětví a oborů pražské ekonomické základny tak sice začíná „kopírovat“ struktury převažující části velkých měst západní Evropy, přesto ekonomika Prahy musí neprodleně realizovat další opatření ke zvýšení své konkurenceschopnosti. Růst produktivity práce je podmíněn také bezpečným, transparentním a atraktivním podnikatelským prostředím pro další nové investice a know-how a urychlením transferu výkonných technologií. Nezastupitelnou roli musí sehrát aktivita podnikatelského sektoru a organizací vědy, výzkumu a vývoje, které

⁵ Nadprůměrný počet podnikatelských subjektů je dán specifickou situací početného živnostenského podnikání jako zdroje vedlejšího příjmu v ČR, dále možností registrace více firem jednou fyzickou osobou, vyšší aktivitou pražského obyvatelstva v této oblasti a z části také využíváním Prahy jako sídla i pro firmy převážně působící mimo hlavní město, a to z důvodu atraktivity adresy (na území Prahy je registrováno 18 % ekonomických subjektů z celkového počtu ČR).

musí převzít svůj podíl odpovědnosti za rozvoj města a růst úlohy Prahy jako inovačního centra státu.

Praha je centrem vzdělanosti České republiky. Kromě velkého počtu základních, středních a vyšších odborných škol ve školním roce 2002/2003 v Praze působilo 8 veřejných vysokých škol, 1 státní vysoká škola a 16 soukromých škol neuniverzitního typu. Vědecká kapacita pražských vysokých škol společně s vysokým počtem mladých vědeckých pracovníků, doktorandů a studentů je velmi dobrou základnou pro budoucí technologický rozvoj.

Pražské vysoké školy (především Univerzita Karlova, České vysoké učení technické, Vysoká škola chemicko-technologická a Česká zemědělská univerzita) spolu s nestátními výzkumnými ústavy a pracovišti AV ČR představují významná celostátní centra výzkumu. Tato centra jsou zaměřena především na matematiku, informatiku a fyziku, vědy o Zemi, chemii, materiálový výzkum, biologii, medicínu, ekologii, historii, ekonomiku, humanitní a sociální vědy. Rezortní výzkumné ústavy prošly v uplynulých letech významnou změnou, řada ústavů byla privatizována, došlo ke snížení jejich počtu a k výraznému snížení počtu zaměstnanců. Přesto lze říci, že zbývající státní výzkumné ústavy a nově vzniklé soukromé výzkumné ústavy tvoří stále významný vědecký potenciál hlavního města. Z hlediska vlastnické struktury je 45 % výzkumných ústavů v soukromém vlastnictví a 55 % státních.

V oblasti rozvoje inovací a transferu technologií působí profesní organizace (např. Asociace inovačního podnikání, Asociace výzkumných organizací aj.), jejichž sídla jsou v Praze. Praha tak hraje důležitou roli pro celou ČR v rozvoji inovací, transferu technologií a ve spolupráci vysokých škol, výzkumných organizací a podnikatelské sféry.

SUBJEKTY VÝZKUMU A VÝVOJE – SROVNÁNÍ PRAHY A ČR

Tabulka č. 7

typ subjektu	počet v ČR	počet v Praze	podíl Prahy na ČR
Akademie věd ČR (ústavy)	60	41	68 %
výzkumné ústavy	114	47	41 %
vysoké školy	55	25	45 %
vědecké parky	24	4	17 %

Zdroj: STR SURM MHMP dle údajů ČSÚ, AV ČR, MŠMT

Praha je nejenom vzdělávacím a výzkumným, ale i hospodářským centrem České republiky. Vztahy průmyslu a výzkumných organizací se musí stát pilířem pro rozvoj tzv. „nové ekonomiky“. Veřejně dotované výzkumné organizace, zejména pražské univerzity a Akademie věd ČR, by měly sehrát rozhodující roli při ekonomickém a sociálním rozvoji pražské aglomerace i České republiky.

Dosud nebyl vybudován systém efektivního přenosu výsledků výzkumu a vývoje do praxe, chybí prostředí motivující spolupráci vědeckých pracovišť a nejsou vytvořeny mechanismy podporující v této oblasti rozvoj lidských zdrojů. V tomto smyslu není zejména využíván velký vědecký a vzdělávací potenciál pražských vysokých škol.

Vysoké školy si uvědomují nutnost převzetí zodpovědnosti univerzit za využití výsledků výzkumu a vývoje v praxi a jejich zodpovědnost za budoucí konkurenceschopnost ekonomiky. Jedním z mála příkladů může být založení Podnikatelského a inovačního centra ČVUT (BIC ČVUT). To nabízí nejenom vhodné prostory ale i služby začínajícím inovačním firmám (v současnosti umístěno 8 firem). Do těchto aktivit je zapojena rovněž Hospodářská komora hlavního města Prahy. Dalším příkladem je Technologické centrum AV ČR, které

provozuje od roku 1994 inkubátor zaměřený na hi-tech malé podniky. Činnost podniků, kterých vzniklo do 31. 12. 2002 v rámci inkubátoru 21, má přímou vazbu na výzkumné projekty Akademie věd. Stále však v Praze chybí dostatečná kapacita moderních inkubátorů a velké vědecké a technologické parky, kde by se inovační firmy vzniklé v těchto inkubátorech mohly dále rozvíjet.

V poslední době je snaha o větší spolupráci vysokých škol a AV ČR. Lze říci, že tato spolupráce je intenzivnější v oblasti výchovy nových odborníků než při reálné integraci ve výzkumu a vývoji. Problémy existují i pro přechody zaměstnanců mezi vysokými školami, Akademii věd a průmyslovými podniky. Chybí motivace vedení výzkumných institucí pro podporu zakládání nových technologických firem právě mladými vědeckými pracovníky.

Mimořádně závažný problém nastal rozpadem velké části základny aplikovaného výzkumu, který dříve zajišťovaly velké podniky nebo státní instituce. Zejména MSP hledají své partnery v oblasti inovačních záměrů, a to již od úrovně získávání těch nejzákladnějších informací až po vysoce strukturovanou kooperaci a spolupráci se základnou výzkumu a vývoje. Proto je třeba vytvářet sítě uvnitř podnikatelského sektoru i vazby mezi vysokými školami a vědecko-výzkumnými kapacitami Akademie věd. Toto jsou rovněž některé důvody, proč Praha žádá o pomoc z podpůrných finančních zdrojů strukturálních fondů.

Uvedené informace byly potvrzeny i výsledky první fáze projektu BRIS (Bohemian Regional Innovation Strategy) podporovaného Evropskou komisí, jejímž výstupem byla analýza MSP a infrastruktury pro podporu inovací. Bylo potvrzeno, že Praha sice disponuje dostatečně rozsáhlým souborem subjektů, které mohou působit ve prospěch rozvoje inovační infrastruktury, avšak existují zde některé závažné nedostatky jejího využití – např. bariéry mezi akademickou a průmyslovou vědou, nízký vliv regulativních opatření a projektů na rozvoj inovací a slabá úloha bankovního sektoru. Celkový stav regionální infrastruktury pro podporu inovací je zatím v zakladatelském období a jeho nezbytné vazby se teprve formují.

Tato poznání jsou velmi silně pocítována právě v oblasti MSP, což potvrdil jeden z hlavních podkladů zpracovaný v rámci BRIS pro formulování inovační strategie regionu, kterým je Průzkum poptávky malých a středních podniků v regionu Praha v oblasti inovací. Tento průzkum prokázal, že dosavadní nedostatečná aktivita na obou stranách (výzkumu i realizační základny) se odráží na straně podnikatelů v jisté nedůvěře ve využití výsledků výzkumných a vývojových (VaV) kapacit i v efektu zvyšování nákladů na výzkum. Kriticky je hodnocena zejména situace, kdy výstupy výzkumu nejsou připraveny k realizaci (nejsou dovedeny do stádia, kdy je výsledek použitelný pro trh). Instituce VaV jsou naopak toho názoru, že podnikatelská sféra neumí dostatečně jasně formulovat svou potřebu.

Výsledky rovněž ukazují na nedostatečnou informovanost MSP o možných podporách a formách pomoci, ať již finanční, poradenské, marketingové aj. v oblasti inovačního procesu.

Malé a střední podniky však spatřují ve spolupráci s VaV možnost úspěšného budoucího rozvoje a považují to za nepostradatelnou součást svých inovačních kroků. Na prvních místech svých záměrů v této oblasti uvádí MSP, že hodlají využít v příštích letech dotace a podpůrné programy EU, a to např. pro zvýšení kapacit externích služeb v oblastech:

- informací o stavu techniky, vývoje technologií apod.,
- podpory při řešení technických a technologických problémů,
- podpory při zajišťování certifikace systémů kvality dle ISO 9001, 9002,
- podpory při vypracování podnikatelských záměrů.

Uvedené příklady se mohou stát základními stavebními prvky k nastartování nové kvality spolupráce MSP a VaV. Představují základní a standardní nástroje inovačního pokroku, které mohou být transformovány do konkrétních projektů JPD 2.

2.2 Lidské zdroje a trh práce

Zaměstnanost a její odvětvová struktura

Praha je největším regionálním trhem práce v České republice. Více než 770 tis. pracovníků představuje 15 % celostátní zaměstnanosti. Součástí tohoto počtu je přes 110 tis. dojíždějících a zhruba 50 tis. cizinců s trvalým nebo přechodným pracovním pobytem. Tyto dvě skupiny „mimopražských“ tvoří kolem 20 % pracovníků na území Prahy. Dojížděka do Prahy ze Středních Čech v roce 2003 překročila 80 tis., což činí více než 10 % z celkové pražské zaměstnanosti a potvrzuje to význam pražského trhu práce pro uplatnění pracovních sil ze střeďočekského regionu.

Nejvíce osob je v Praze zaměstnáno v obchodu. Kromě toho jsou muži převážně zaměstnáni ve zpracovatelském průmyslu, ve stavebnictví, v komerčních službách a v dopravě a spojích. V obchodě a komerčních službách je také zaměstnán vysoký počet žen, ale mezi „typická ženská“ odvětví patří zejména školství, zdravotnictví a v Praze také veřejná správa.

ODVĚTVOVÁ STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI V PRAZE A V ČR (v %)

Tabulka č. 8

odvětví	Praha			ČR		
	ženy	muži	celkem	ženy	muži	celkem
zemědělství, lesnictví	0,7	0,4	0,5	3,4	5,8	4,8
zpracovatelský průmysl	8,4	15,5	12,2	25,7	34,5	30,7
stavebnictví	2,5	14,5	8,9	1,8	14,4	8,9
obchod, opravy	16,2	15,4	15,8	16,0	10,7	13,0
pohostinství, ubytování	5,7	5,2	5,4	4,6	2,8	3,6
doprava, spoje	6,2	10,4	8,5	5,3	9,5	7,7
peněžnictví, pojišťovnictví	5,6	4,2	4,9	2,7	1,5	2,0
komerční služby	12,0	13,0	12,5	5,9	5,5	5,7
veřejná správa	9,1	6,3	7,6	6,8	6,9	6,8
školství	12,4	3,8	7,8	11,3	2,8	6,5
zdravotnictví	12,2	3,7	7,7	11,6	2,4	6,4
ostatní	9,0	7,5	8,2	4,9	3,2	3,9
celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, roční průměr 2002

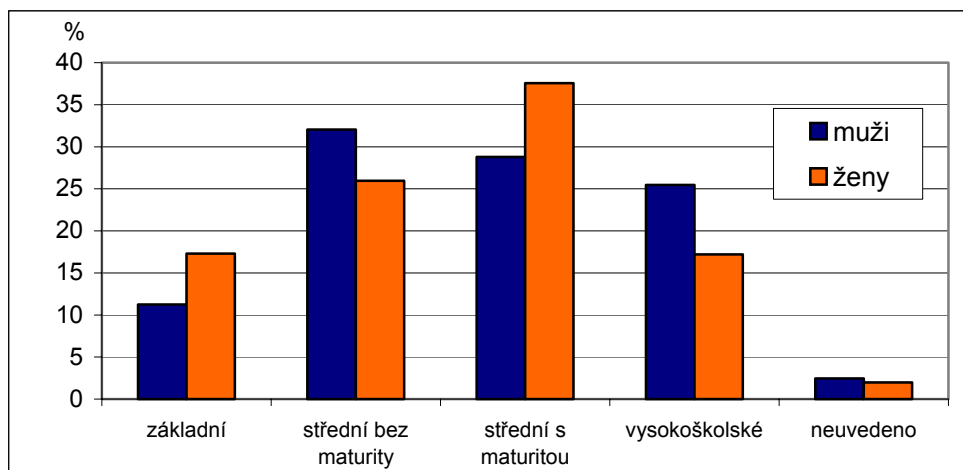
Transformační změny po roce 1989 se projeví především snížením počtu pracovníků v průmyslových podnicích (pokles od roku 1990 o více než 70 tis. pracovníků, tj. o 40 %!). Rozvoj nových činností odpovídajících aktualizované poptávce a jejímu rozsahu se na druhé straně projevil posílením zaměstnanosti v některých odvětvích. Jde například o rozvoj informačního odvětví, zejména telekomunikací, v oborech finančnictví se počet pracovníků zdvojnásobil. Růst životní úrovně, prodejních kapacit, aktivit cestovního ruchu a dalších obslužných činností se také projevil zvýšením počtu pracovníků příslušných oborů (např. odvětví obchodu, pohostinství a ubytování zaznamenaly více než 50% navýšení).

Charakteristika pracovní síly

Pražská pracovní síla má ve srovnání s ostatními regiony republiky výrazně vyšší kvalifikaci a spolu s tradiční zručností a schopností profesní flexibility vytváří dobrou výchozí pozici pro zvyšování konkurenceschopnosti a dynamiky municipální ekonomické základny. Podíl obyvatelstva ve věku nad 15 let s úplným středoškolským vzděláním činí 33,5 % a s vysokoškolským vzděláním 21,1 %. Třetina mužů v Praze je vyučena, necelá třetina má úplné střední vzdělání a čtvrtina vysokoškolské vzdělání. Více než třetina žen má úplné střední vzdělání, čtvrtina je vyučena a šestina žen má vysokou školu.

VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATEL PRAHY STARŠÍCH 15 LET

Graf č. 2

Zdroj: ČSÚ - Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Vzdělanostní struktura obyvatel Prahy odpovídá struktura zaměstnání. Největší počet zaměstnaných pracuje jako techničtí, zdravotní a pedagogičtí pracovníci, ale také jako vědečtí a odborní duševní pracovníci. Dále pětina mužů pracuje jako řemeslníci, kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé či opraváři a pětina žen pracuje jako nižší administrativní pracovníce.

PODÍLY SKUPIN ZAMĚSTNÁNÍ PODLE KLASIFIKACE V PRAZE A V ČR (v %)

Tabulka č. 9

klasifikace zaměstnání	Praha			ČR		
	ženy	muži	celkem	ženy	muži	celkem
zákonodárci, vedoucí a řídící pracovníci	5,5	12,0	9,0	3,8	8,3	6,4
vědečtí a odborní duševní pracovníci	22,8	21,6	22,1	12,1	8,8	10,2
technici, zdravotníci a pedagogové	28,3	22,4	25,1	23,0	16,2	19,2
nižší administrativní pracovníci (úředníci)	18,8	3,3	10,5	15,2	3,4	8,5
provozní pracovníci ve službách a obchodě	15,1	9,8	12,3	18,9	7,6	12,5
kvalifikovaní dělníci v zemědělství a lesnictví	0,3	0,4	0,4	1,8	2,0	1,9
řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, opraváři	1,9	18,8	11,0	6,5	29,6	19,6
obsluha strojů a zařízení	0,9	7,7	4,5	7,6	17,5	13,2
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	6,4	3,3	4,7	10,9	5,2	7,7
příslušníci armády	0,0	0,6	0,3	0,0	1,3	0,7
nezjištěno	0,1	0,2	0,2	0,0	0,1	0,1
celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, roční průměr 2002

Specifickou roli hlavního města potvrzuje zejména rozdíl mezi Prahou a ČR v prvních třech skupinách („duševní“ pracovníci). V zájmu Prahy (i celé České republiky) je nezbytné udržet podíl středoškolsky i vysokoškolsky vzdělaných osob alespoň na úrovni obvyklé pro zahraniční municipality s obdobnou funkční strukturou. Statistika dále uvádí, že v Praze pracuje 10 805 zaměstnanců výzkumu a vývoje (přepočteno na celé úvazky), což představuje 41 % celé ČR. Provoz města však vyžaduje pracovníky také dalších profesí, jejichž nedostatek je nutno z velké části řešit tuzemskou i zahraniční migrací (např. ve stavebnictví, obchodě, ale také zdravotnictví).

Trh práce a nezaměstnanost

Pražský trh práce díky nabízené širší profesí stačil absorbovat téměř všechnu pracovní sílu uvolňovanou v procesu transformace i nově přicházející (míra nezaměstnanosti se v 1. polovině 90. let pohybovala kolem 1 %). V posledních letech se míra nezaměstnanosti v Praze vyvíjí obdobně jako republikový průměr, celkově se však pohybuje na jeho poloviční hodnotě. Míra nezaměstnanosti žen je, stejně jako v celé ČR, výrazně vyšší než míra nezaměstnanosti mužů. Na konci roku 2002 představoval podíl nezaměstnaných žen na celkovém počtu nezaměstnaných evidovaných na úřadech práce v Praze 52,6 % (v ČR 50,0 %).

OBECNÁ MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI (v %)

Tabulka č. 10

rok	Praha			ČR		
	ženy	muži	celkem	ženy	muži	celkem
1997	6,9	2,2	2,7	6,9	4,2	5,4
1998	4,3	2,9	3,6	9,3	5,7	7,3
1999	4,7	3,7	4,2	10,7	7,6	9,0
2000	5,2	3,3	4,2	10,2	6,8	8,3
2001	3,9	3,3	3,6	9,6	6,5	7,9
2002	5,8	2,4	4,0	9,2	5,7	7,3

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, 4. čtvrtletí

Výrazně nižší míra nezaměstnanosti v porovnání s ostatními regiony ČR však neodhaluje závažné aspekty nabídky a poptávky na trhu práce v Praze. Relativní údaje zakrývají některé nepříznivé skutečnosti, které jsou ale zřejmé z vyjádření v absolutních údajích, a to i v meziregionálním srovnání.

Výrazným problémem je dlouhodobá (trvajících déle než 1 rok) a opakovaná nezaměstnanost. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu nezaměstnaných na konci roku 2002 představoval v Praze 23,3 % (v ČR 37,2 %). Typickým rysem pro dlouhodobě nezaměstnané je nízká úroveň vzdělání.

Z hlediska věku je v Praze, stejně jako v celé republice, nejvyšší míra nezaměstnanosti mezi mladými lidmi do 29 let, a to převážně ženami, které jsou ve věku předpokládaného založení rodiny, a nebo jsou již matkami s malými dětmi (míra nezaměstnanosti této skupiny je také zvyšována rostoucím podílem ekonomicky neaktivních osob z důvodu studia nebo přípravy na povolání). Praha má také vysokou míru nezaměstnanosti osob starších 60 let, opět převážně žen. Míra nezaměstnanosti se však výrazně zvyšuje již od 50 let věku, protože pracovní uplatnění těchto osob je závislé na kvalifikaci a schopnosti adaptovat se na současné požadavky trhu práce. Na konci roku 2002 podíl osob starších 50 let na celkovém počtu nezaměstnaných představoval 23,8 % (v ČR 19,4 %).

MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI PODLE VĚKOVÝCH SKUPIN (v %)

Tabulka č. 11

	Praha			ČR		
	ženy	muži	celkem	ženy	muži	celkem
15 - 29	8,0	4,5	6,2	14,7	9,1	11,4
30 - 44	4,9	1,5	3,1	8,4	4,5	6,3
45 - 59	5,2	1,6	3,4	6,8	4,6	5,6
60 +	6,6	4,2	5,1	5,4	3,1	3,9
celkem	5,8	2,4	4,0	9,2	5,7	7,3

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, 4. čtvrtletí 2002

Z hlediska vzdělání je nejvyšší míra nezaměstnanosti mezi osobami se základním vzděláním, což na konci roku 2002 představovalo 20,1 % nezaměstnaných (v ČR 31,5 %). Se vzrůstající úrovní vzdělání míra nezaměstnanosti klesá. Přesto je velkým problémem nezaměstnanost absolventů, kteří nejsou dostatečně motivováni k samostatnému vyhledávání pracovních příležitostí. Na konci roku 2002 úřady práce v Praze evidovaly 2 139 mladistvých a absolventů, což je 9,0 % všech nezaměstnaných v Praze (v ČR 11,6 %).

MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI PODLE VZDĚLÁNÍ (v %)

Tabulka č. 12

vzdělání	Praha			ČR		
	ženy	muži	celkem	ženy	muži	celkem
základní	13,8	24,6	17,2	18,8	24,3	21,0
střední bez maturity	8,1	3,2	5,1	11,6	5,5	7,7
střední s maturitou	6,1	1,6	4,2	6,4	4,0	5,3
vysokoškolské	1,1	1,1	1,1	2,7	2,1	2,3
celkem	5,8	2,4	4,0	9,2	5,7	7,3

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, 4. čtvrtletí 2002

Mezi rizikové skupiny z hlediska trhu práce patří osoby s nízkou úrovní vzdělání, s nedostatečnou motivací k jeho rozšiřování, málo podnětným sociálním zázemím a zdravotními problémy. Úřady práce v Praze koncem roku 2002 evidovaly 2 866 (12,1 % nezaměstnaných) občanů se změněnou pracovní schopností (současně trh práce pro tyto osoby nabízel pouze 360 volných míst). I přes existenci zákona o zaměstnanosti, který obsahuje konkrétní nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, se některé skupiny osob uplatňují na trhu práce obtížněji.

Absence rovnosti příležitostí na trhu je důsledkem předsudků ohledně rozdílných úloh obou pohlaví ve společnosti. Přestože většina žen v současnosti jako svou prioritu volí kariéru, možnosti zajištění služeb pomoci v domácnosti rodinám jsou doposud omezené. Tento problém je nutné vyřešit jak z hlediska žen ve vedoucích funkcích, tak žen, které svou kariéru teprve zahajují a vstupují na finanční a výrobní trh. Problémem je v neposlední řadě i péče o děti.

Spolu s řešením základní problematiky rovnosti na pracovním trhu mezi ženami a muži musí proto opatření (konkrétní projekty) v potřebné míře zahrnovat problematiku rovných příležitostí pro všechny potenciálně znevýhodněné skupiny obyvatel.

Současně však lze konstatovat, že tlak na pracovní sílu spojený s růstem nezaměstnanosti výrazně podpořil ochotu části obyvatel hledat volná místa a přijmout zaměstnání. Přispívá k tomu v porovnání s jinými oblastmi státu větší „volný“ trh, na kterém bez spoluúčasti úřadu práce získává zaměstnání (i vysoké kvality) velká skupina zájemců.

2.3 Technická infrastruktura

Ve střednědobém horizontu se (s výjimkou centrálního čištění odpadních vod) neočekává nedostatek kapacit napájecích zdrojů a hlavních prvků zásobovacích systémů. Infrastruktura pro přenos informací a pro energetické zásobování dosahuje poměrně dobré úrovně. Naopak v zásobování vodou a odvodnění města se nahromadily dluhy v rozvoji a údržbě za 40 let. Zastaralá, neuspokojivě fungující a dosud chybějící vodohospodářská infrastruktura je významným znečišťovatelem vod a ovzduší, brzdou možného a potřebného rozvoje atraktivních lokalit i přeměny městského prostředí.

V zásobování elektrickou energií a zemním plynem je Praha plně závislá na systémech a zdrojích celostátního a evropského významu. Všechny domácnosti jsou napojeny na rozvody elektrické energie, přibližně 80 % na rozvody plynu. Na zásobování teplem (potřebný tepelný příkon pro Prahu činí cca 7 600 MW) se výrazně podílejí centrální zdroje, z nich víc jak polovinou soustava středočeské Elektrárny Mělník, do které přispívá i pražská spalovna komunálního odpadu. Na zdroje CZT je napojeno cca 50 % domácností.

Vážným problémem je vysoká energetická náročnost města, podporovaná především neefektivní spotřebou energií a médií. Největší spotřeba je v oblasti veřejného osvětlení a vytápění. V první z nich se již podařilo zahájit proces obnovy a výměny svítidel a docílit prvních dílčích úspor elektrické energie. Snižování spotřeby pro vytápění se zatím nedaří, nebo dosud není měřitelné. Zájem stavebníků se stále soustřeďuje spíše na přeměnu topných zdrojů než na pořízení energetického auditu nebo na snižování spotřeby např. zateplením objektu. Nejméně efektivní je vytápění panelových bytových domů na pražských sídlištích, kde již lze hovořit o plýtvání energiemi a teplem, které navíc zvyšuje ekologickou zátěž prostředí. Systémovým řešením je proces oprav a zateplování bytových domů v rámci regenerace pražských sídlišť, kterým musí projít 40 % bytového fondu regionu. Praha již připravuje postup pro objekty ve svém vlastnictví a finančně podporuje aktivity vedoucí k úsporám energií a k přeměně topných zdrojů na ekologická paliva. V návaznosti na Územní energetický dokument se připravuje koncepce energetického zásobování pro území Prahy k roku 2010.

Vodohospodářská infrastruktura je založena na systému vodních zdrojů Želivka, Jizera a Vltava (vodárenská soustava Střední Čechy) s celkovým maximálním výkonem 11,3 m³/sec a na kombinaci centrálního (zhruba 96 %) a lokálního (zhruba 4 %) odkanalizování a čištění odpadních vod. Jakost vyráběné pitné vody splňuje normu ČR.

Rozsáhlé sítě (cca 3 400 km vodovodů a cca 3 000 km stok) využívá téměř 99 % domácností. Sítě v kompaktním městě jsou na hranici životnosti a starší, v okrajových částech jsou novější, ale málo kvalitní, nebo dosud chybějí. Nejstarší vodovod (18 % z celkové délky sítě) byl vybudován v letech 1874 až 1930, průměrné stáří celé sítě je 39 let. Podle obdobných hledisek lze hodnotit i stokovou síť. Na rozdíl od vodovodu zde situaci ztěžuje výrazná zastaralost celoměstsky významných hlavních stok a sběračů v kompaktním městě a zejména centru (průměrné stáří zděných stok je 73 let). Špatný stav je příčinou více jak 30% ztráty upravené vody, zhoršování kvality během dopravy ke spotřebiteli, stále častějších havárií i celoměstsky významných vodovodních i kanalizačních řadů a ekologických havárií vodních toků. Rovněž čistírny, včetně intenzifikované Ústřední čistírny odpadních vod (ÚČOV), mají

provozní obtíže a s dnešním vybavením nejsou schopny vyhovět vyšším nárokům na čištění. Pro další rozvoj a přeměnu města je nezbytné vyřešit koncepční otázky nové centrální čistírenské kapacity a doplnit technologie lokálních čistíren. Řešením uvedených problémů se zabývá Generel odvodnění hl. m. Prahy, který umožní lépe respektovat normy EU. Vodovodní a kanalizační síť, vodojemy, čerpací stanice pitné vody, čerpací stanice odpadních vod, čistírny odpadních vod a další zařízení zásobující a odvodňující Prahu jsou majetkem hlavního města. Správou tohoto majetku, včetně rekonstrukce a rozvoje vodohospodářské infrastruktury, je pověřena Pražská vodohospodářská společnost, a. s., (hlavní město Praha vlastní 92 % akcií této společnosti). Na provoz svěřeného vodohospodářského majetku má Pražská vodohospodářská společnost, a. s., uzavřeny smluvní vztahy se společnostmi Pražské vodovody a kanalizace, a. s., AQUACON, a. s., a Framaka, s. r. o.

V polovině srpna 2002 byla Praha postižena ničivými záplavami, podobně jako velká část celé České republiky (cca 40 % rozlohy státu). V Praze tato povodeň nemá v zaznamenané historii obdoby, a bývá proto označována jako pětisetletá. Dramatický průběh záplav způsobila výjimečná srážková situace, kterou v Praze následně zhoršil souběh povodňových vln z Vltavy, Berounky i Sázavy. V době kulminace 14. srpna dosáhla hladina Vltavy v Praze-Chuchli výšky 785 cm při průtoku zhruba 5 300 m³/s, což byl dvanáctinásobek průměrné výšky hladiny (66 cm) a téměř třicetisedminásobek dlouhodobého průměrného průtoku (145 m³/s).

Zhruba 8 % rozlohy města bylo zaplaveno a celkové vyčíslené škody dosahují částky 26,7 mld. Kč (861 mil. €). Nejvíce byl zasažen dopravní systém města, kde škody dosahují téměř 10 mld. Kč (cca 320 mil. €). Rozhodující podíl na tom má zatopení pražského metra, jehož obnova si vyžádala 6,96 mld. Kč (cca 225 mil. €, 07/2003). Po povodni bylo mimo provoz celkem 26 stanic, z toho 17 přímo zatopených. Finančně a technicky náročná byla a je rekonstrukce podemletých komunikací zejména v Karlíně, na některých nábřežích v Praze 1 aj. Velmi poškozena byla také technická infrastruktura a životní prostředí města. Zaplavena a z provozu vyřazena byla např. Ústřední čistírna odpadních vod. Tato skutečnost se projevila v dlouhodobějším zhoršení kvality vody ve Vltavě. Vysoké jsou i škody na zeleni (přes 100 mil. Kč, resp. 3,2 mil. €), odpadovém hospodářství, síti kolektorů (cca 73 mil. Kč, resp. 2,36 mil. €) apod. Bylo vyplaveno celkem 4 000 bytů, z nichž muselo být přes 200 zbouráno. Asi 50 000 lidí bylo evakuováno, přičemž jen ve čtvrti Karlín, která spadá do území vybraného pro JPD 2, šlo o zhruba 20 000 obyvatel. Povodně citelně postihly stovky malých podnikatelů i řadu větších firem. Zaplavení pražské ZOO si vyžádalo životy mnoha zvířat. Škody na kulturním dědictví města jsou také jen stěží vyčíslitelné. Poškozeny byly některé památkové objekty (včetně nedávno opravených), divadla, školy a knihovny. Nenávratně bylo zničeno mnoho cenných písemností a archiválií, konzervace a restaurování těch poškozených jsou velmi nákladné.

Zkušenosti ze srpnových povodní v Praze potvrzují nezbytnost lepší ochrany Prahy před povodněmi. První realizované úseky mobilních protipovodňových zábran přinesly pozitivní výsledky, neboť mj. ochránily značnou část Starého Města (cca 0,5 km²) před zatopením. Při ochraně obytných území před záplavami nelze opomenout ani menší pražské přítoky Vltavy, zejména Rokytka a Botič, které byly srpnovou povodní také zasaženy (i díky zpětnému vzduť z Vltavy). V současné době Praha provádí revizi zátopových území. Přípravuje se výstavba dalších úseků protipovodňových zábran, které by již měly být dimenzovány na úroveň povodně z roku 2002. Odstraňování povodňových škod a obnova území jsou financovány z prostředků města, státu i ze zdrojů Evropské unie (program ISPA, Fond solidarity EU – z něj bylo pro Prahu vyčleněno 1,38 mld. Kč, tj. 43 mil. €). Dlouhodobý úvěr Praze poskytla též Evropská investiční banka (EIB).

Realizace JPD 2 podpoří úsilí města o ochranu postižených částí před dalším zaplavením a prevenci škod, k nimž by mohlo dojít v budoucnu.

V síti pevných telekomunikačních linek poskytuje služby pět operátorů. Pražský telefonní obvod zahrnuje také přilehlou část regionu Střední Čechy a je do něj zapojeno zhruba 760 tis. hlavních telefonních stanic, z nichž je přibližně 490 tis. bytových. V rámci republikové digitální celulární telefonní služby (GSM), pokrývající celé území města, jsou využívány služby tří operátorů. Dále jsou v Praze provozovány specializované radioreléové sítě a poskytovány služby kabelové televize. Pražská telefonní síť, která byla v nedávné minulosti prakticky jedinou hromadně dostupnou přístupovou technologií („Dial-up“, ISDN), je plně digitalizována a představuje, spolu s existujícími sítěmi vhodnými pro dostatečně rychlý přenos velkého objemu dat všeho druhu, významnou základnu pro zavádění technologií širokopásmového přístupu. Relativně rychle, avšak málo koordinovaně se rozvíjí využívání informačních technologií (vč. internetu) zejména ve státní a městské administrativě a podnikatelském sektoru, problémem je však dostupnost, zejména pro veřejnost a MSP.

Služby elektronických komunikací, které na území města poskytuje řada privátních subjektů, se jako segment trhu prudce rozvíjejí. Sama městská správa disponuje kapacitní multifunkční páteřní sítí MePNet (využívající převážně optická vlákna), která dovoluje plnohodnotnou komunikaci městských úřadů a organizací, přístup do dalších veřejných a neveřejných sítí, včetně internetu. Tato síť přímo propojuje 42 subjektů městské správy (vč. organizací poskytujících veřejné služby) a nepřímo v rámci základních radničních informačních služeb dalších více než 300 subjektů. Do sítě MePNet jsou také připojeny sítě významných subjektů státní správy. Všechny subjekty připojené k síti MePNet vytvářejí vlastní lokální sítě. Slabou stránkou však je rozdílná úroveň informační infrastruktury a implementace informačních systémů v jednotlivých městských úřadech. Důsledkem dosud málo koordinovaného rozvoje informatiky v městské správě je nízká úroveň výměny dat mezi subjekty městské správy a vnějšími subjekty. Obecným problémem, jehož řešení je součástí státní informační politiky, je regionální monitorování trhu elektronických komunikací, kde se statistické sledování vybraných ukazatelů teprve zavádí a potřebná data nejsou ještě k dispozici.

Z celorepublikového šetření v r. 2002 (Praha v této oblasti nepochybně zaujímá přední místo) vyplynulo, že přístup k některé telekomunikační službě umožňující přístup na internet má více než polovina domácností (pevnou telefonní linkou je vybaveno 67 % domácností, mobilní telefon vlastní 65 %, služby kabelové televize používá 25 %, počítač 28 %), avšak využití těchto možností je z nejrůznějších důvodů podstatně nižší - jen 16 % domácností mělo přístup na internet z domova. Internet však pravidelně používalo 22 % obyvatel. Relativně nízké vybavení domácností vyplývá především z malé motivace veřejnosti k širokému používání ICT (nabídka moderních veřejných služeb, málo rozvinutý elektronický obchod, malé rozšíření širokopásmového přístupu, relativně vysoké náklady na pořízení a provoz apod.)

2.4 Dopravní infrastruktura a obsluha

Poměrně husté dopravní sítě v regionu nejsou schopny odpovídajícím způsobem všude zajistit vysoké nároky kladené na pražskou dopravní infrastrukturu. Praha má relativně dobře fungující městskou hromadnou dopravu s páteřním systémem metra (50 km) a sítí tramvajových tratí o délce 138 km. Obyvatelé výrazně využívají hromadnou dopravu, která se na území města podílí téměř 60 % na objemu přepravní práce MHD. Ročně přepraví zhruba 1,1 mld. osob a její vozy najezdí na 150 mil. kilometrů. Náléhavá potřeba zatraktivnit hromadnou dopravu napomohla postupnému vzniku systému Pražské integrované dopravy. Ten je v současné době provozován až do vzdálenosti zhruba 35 km od hranic Prahy, čímž zahrnuje i významnou část území regionu Střední Čechy (cca 250 obcí). Obsluhované území

se na základě zájmu obcí dále zvětšuje a integrace jednotlivých druhů doprav se postupně optimalizuje. Součástí integrované dopravy je také systém záchytných parkovišť park & ride, ve kterém bylo v roce 2002 u vybraných stanic kolejové dopravy provozováno 13 záchytných parkovišť o kapacitě 1 442 stání.

Díky úsilí města intenzivně podporovat v mezích finančních možností hromadnou dopravu se podařilo zastavit nepříznivý trend v dělbě přepravní práce z počátku 90. let. V té době se podíl městské hromadné dopravy na přepravní práci změnil vůči individuální automobilové dopravě ze 78 : 22 na 60 : 40, což způsobilo ve fungování města a jeho životním prostředí vážné problémy. Přetížení komunikační sítě přerostlo během 90. let 20. století z bodového v plošné. Problém dopravně přetížených ulic se rychle rozšířil z kapacitně vyčerpaného centra města i do dalších částí Prahy. Ulice ve střední části města zaznamenávají až čtyřnásobek hodnot z počátku devadesátých let.

Uvedené problémy mají řadu příčin. V důsledku celospolečenských změn v ČR po roce 1989 vzrostl do roku 2002 zhruba 2,5krát celkový počet kilometrů, který najezdí automobily po území města, a dosáhl 17,7 mil. km za průměrný den. Situaci navíc zhoršují vysoké nároky na přepravu lidí vyplývající z nerovnovážného rozmístění jednotlivých funkcí (tj. obytné, pracovní, sociálních zařízení) na území Prahy. Jde především o vazby stávajících monofunkčních ploch bydlení a lokalit s koncentrací pracovních příležitostí. Velké dopravní zatížení způsobuje také dojíždka do Prahy za prací – zhruba 110 tis. osob, z toho tři čtvrtiny jsou obyvatelé regionu Střední Čechy, především z okresů v blízkosti Prahy. Celkově ale hranici Prahy denně překračuje v každém směru přibližně 370 tis. osob. Počet osobních automobilů, které denně přijíždějí zvenčí do Prahy, vzrostl od roku 1990 více než trojnásobně.

Délka komunikační sítě v Praze je včetně místních komunikací zhruba 3500 km, z toho dálnice tvoří pouze 11 km a ostatní rychlostní komunikace 76 km. Stále citelněji se projevuje především absence objízdných silničních tras okolo Prahy a vnitřního města – zatím se podařilo u plánovaných dvou okruhů vybudovat pouze dílčí segmenty. Právě na realizované jižní části městského okruhu se v roce 2002 nacházely nejzatíženější úseky pražské uliční sítě, kde na základním šířkovém uspořádání 2 x 3 jízdní pruhy byla překročena denní intenzita okolo 110 tis. vozidel (pro srovnání - v roce 1990 přibližně 30 tis.). Toto množství zde ve špičkových obdobích neumožňuje zajistit plynulou dopravu. Zhruba jednu osminu tvořila tranzitní doprava, která by společně s částí vnitroměstské dopravy měla využívat zatím nerealizovanou jižní část pražského okruhu (dřívější název silniční okruh) – od centra vzdálenějšího a na příslušnou dopravu vybaveného. Praha leží v průsečíku významných tranzitních cest (vč. IV. multimodálního koridoru a jeho větve A). Absence objízdných tras se ale může stát slabým místem trans-evropských dopravních sítí.

Úseky s denní intenzitou automobilové dopravy okolo 100 tis. vozidel (v roce 1990 zhruba 65 tis.) se v důsledku absence objízdných tras a významné cílové dopravy nacházejí také v samotném centru města – na páteřní severojižní komunikaci vedené po hranici Pražské památkové rezervace.

Téměř zdvojnásobení počtu v Praze registrovaných motorových vozidel mezi lety 1990 a 2002 znamená pro Prahu řešit také dopravu v klidu. Parkování v centru města je s ohledem na rozsah poptávky a nedostatek nabídky parkovacích míst a na historický charakter území regulováno. Problém nedostatku míst pro parkování narůstá v obytných čtvrtích, a to stále významněji také na sídlištích, protože parkovací kapacity odpovídají mnohem nižším nárokům v době jejich výstavby.

Počet dopravních nehod vzrostl v Praze z 18 024 v roce 1990 na 44 192 v roce 1999. Do roku 2001 tento počet díky změnám v legislativě a opatřením ke zvýšení dopravní bezpečnosti

poklesl na 34 195, ale v roce 2002 se již opět začala projevovat stoupající tendence vlivem nárůstu dopravního výkonu na 35 288.

2.5 Životní prostředí

Praha patří z hlediska stavu životního prostředí k nejvíce poškozeným regionům České republiky. Podle míry územní koncentrace negativních faktorů je zde situace vůbec nejhorší.

Největším a plošně nejrozšířenějším problémem životního prostředí hlavního města je znečištění ovzduší. A to i přesto, že celková produkce hlavních škodlivin za posledních 10 let výrazně poklesla - zejména díky omezení negativního vlivu průmyslové výroby a plynofikaci stacionárních zdrojů znečištění. (Od r. 1994 se realizuje program dotací města na přeměnu topných systémů a jejich přechod na ekologicky přijatelnější média.) Narůstají však emise oxidů dusíku ze stále sílící automobilové dopravy. Ta produkuje zhruba 82 % emisí NO_x ve městě, které v roce 2001 činily celkem 18 257 tun. Některé části Prahy tak již dnes vykazují nejvyšší koncentrace NO_x v České republice a jsou zde dlouhodobě překračovány platné imisní limity (téměř v celé centrální zóně města a v okolí většiny hlavních komunikací). Situaci komplikují terénní podmínky pražské kotliny, které jsou z hlediska rozptylu škodlivin značně nepříznivé. Kombinace oxidů dusíku, SO_2 a prашného aerosolu poškozuje kromě lidského zdraví také stav objektů, což je nejzřetelnější na památkách.

Emise tuhých látek ze stacionárních zdrojů v Praze: 1 381 tun/rok

Emise SO_2 ze stacionárních zdrojů v Praze: 3 006 tun/rok

Emise NO_x ze stacionárních zdrojů v Praze: 4 098 tun/rok

Emise CO ze stacionárních zdrojů v Praze: 7 050 tun/rok

Emise NO_x z dopravy v Praze celkem: 18 257 tun/rok (v letech 1992 - 2000 nárůst o 11 %)

Emise CO z dopravy v Praze celkem: 37 989 tun/rok

Pozn.: Údaje jsou za rok 2001

PLOŠNÉ MĚRNÉ EMISE ZE STACIONÁRNÍCH ZDROJŮ (rok 2001, v tunách/rok/km²)

Tabulka č. 13

území	rozloha (km ²)	tuhé látky	SO_2	NO_x	CO	C_xH_y
Praha	496	2,78	6,06	8,26	14,21	6,27
ČR	78 864	0,56	3,09	2,07	4,00	0,73

Zdroj: ČHMÚ, ČIŽP, MHMP

Praha je nejpostiženějším regionem ČR také z hlediska nadměrného hluku. Hlukovou zátěží nad 60 dB je ohroženo téměř 50 % Pražanů. Zdravotní postižení z nadměrného hluku lze očekávat u 7 % obyvatel Prahy. Podobně jako u kvality ovzduší má i zde rozhodující vliv pozemní doprava, která se na celkovém hlukovém zatížení podílí zhruba 90 %. Vibrace, které jsou častým doprovodným efektem hluku především z mobilních zdrojů, poškozuji nejen lidské zdraví, ale i budovy včetně cenných historických památek. Ve městě je nezbytné provést rozsáhlá a nákladná odhlučňovací opatření, zejména v souvislosti s dopravní infrastrukturou.

Čistota vodních toků na území města je neuspokojivá. Výrazně je tak snižován jejich ekonomický, ekologický i rekreačně-estetický význam. Před povodněmi v srpnu 2002 řeka Vltava spadala v celkovém hodnocení jakosti vody na území Prahy do III. třídy (znečištěná voda). Hydrologický obraz Prahy nezlepšuje ani řeka Berounka, ani významné pražské přítoky Vltavy (většinou IV. a V. třída). Ve srovnání s ČR je tak situace v Praze výrazně

horší. Varující je i pokles vodnosti malých toků. Problémem je zajištění dostatečné čistoty rekreačních vodních ploch.

Zeleň různé kvality a vzrůstu pokrývá asi jednu třetinu území města, ale její úbytek a nerovnoměrné rozložení se jeví jako vážné nebezpečí pro mikroklima Prahy i životní prostředí obecně (ohrožení biodiverzity, vodního režimu, rekreační a estetické funkce apod.). Zelené plochy zanikají relativně nejrychleji v centru města, kde je jejich pozitivní efekt nejpotřebnější. Specifickou složkou pražské zeleně jsou lesy, které pokrývají 10,5 % rozlohy města, avšak ze 100 % jsou hodnoceny jako poškozené. Na území Prahy je vyhlášeno celkem 88 maloplošných chráněných území a 11 přírodních parků, které zaujímají téměř 21 % rozlohy Prahy. Jejich ochranná a ekostabilizační funkce je však ohrožena nadměrným rekreačním využíváním a celkovým „civilizačním tlakem“.

Produkce odpadů v Praze za rok 2001 dosáhla 2,6 mil. tun odpadů, z toho asi 18 % bylo komunálních (vč. živnostenských a firemních), 3,4 % průmyslových a 50 % stavebních. Produkce odpadů se přitom neustále zvyšuje, což dokumentuje zejména značný nárůst evidovaného množství komunálního a stavebního odpadu. Zhruba 50 % komunálního odpadu se spaluje s využitím tepla jako zdroje energie, asi 40 % připadá na skládkování. Účinnost třídění dnes dosahuje cca 15 %. Úroveň některých západoevropských zemí, kde se třídí až 30 % komunálního odpadu, by Praha mohla dosáhnout již před rokem 2010. Napomáhá tomu rychlý nárůst účinnosti separace a podílu tříděného sběru odpadu (na území města jsou dnes zřízeny téměř 3 tis. sběrných stanovišť). Rezervy jsou ale např. ve větší recyklaci využitelných složek odpadu a v nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, u nichž není zaveden separovaný sběr a kde chybějí adekvátní zařízení pro jejich zpracování. Stále nevyřešena zůstává problematika obalů, která však přesahuje rámec města. Velký problém představují skládky a staré ekologické zátěže, kterých bylo v Praze v letech 1995 až 2000 evidováno asi 1 600.

Kvalitu urbánního prostředí v Praze snižuje množství neudržovaných, nevyužívaných nebo nevhodně využitých ploch, zejména v kdysi tradičních průmyslových čtvrtích, ve vnitřním městě a na jeho okrajích. Důsledkem ekonomické transformace jsou i rozlehlé, neadekvátně využitě nebo zčásti opuštěné průmyslové areály, které se staly velkou urbanistickou, ekologickou i provozní zátěží některých částí metropole. Tyto plochy zabírají téměř 1,5 % rozlohy města (veškeré plochy určené k transformaci pak 4 %). Specifickým typem pražských brownfields jsou rozsáhlé pozemky Českých drah, jejichž budoucí funkce není vyjasněna. Brownfields v Praze však vesměs nelze charakterizovat jako zcela opuštěné, nevyužívané a zdevastované plochy. Jde spíše o kombinaci provizoria se zbytky staré funkce a zárodky nové, což jako celek nevytváří dobré předpoklady pro kvalitní urbanistické ztvárnění a životaschopné využití území. Hlavní překážkou účelného přetvoření někdejších průmyslových areálů je investiční náročnost daná především rozsáhlostí takových komplexů a nákladným odstraňováním starých ekologických zátěží. Revitalizace bývalých průmyslových areálů už proběhla například na Smíchově a v Karlíně, kde tím zároveň pokročila realizace nových celoměstských center. Projekty zde umožnily využít architektonicky hodnotnější části průmyslových budov pro nové administrativně obchodní záměry.

Mnoho sociálních, urbanistických, dopravních i ekologických problémů je spojeno s existencí velkých sídlištních celků. Pražská sídliště představují téměř 38 % městského bytového fondu a jsou domovem pro více jak 500 tis. Pražanů (tj. více než 40 % obyvatel města). Většina sídlišť vyžaduje fyzickou regeneraci a celkovou funkční revitalizaci, aby se stala plnohodnotnou součástí města. Zásadním problémem je jejich převážně monofunkční charakter. Dominuje obytná funkce, obslužný sektor je často silně poddimenzován. Palčivý je především nedostatečný počet pracovních příležitostí v důsledku nerealizovaných, původně

plánovaných výrobních a obslužných kapacit (oblast Jižního Města) nebo zániku průmyslových oblastí (Severní Město) v těsném sousedství sídlišť. Jejich obyvatelé jsou tak odkázáni na dojížděku za prací i službami do vzdálenějších částí města, zejména do centra, což značně zatěžuje dopravní systém města. S anonymitou, urbanistickými nedostatky i sociálním složením velkých sídlišť souvisí i relativně vysoký stupeň kriminality a vandalismu.

Jedním ze stěžejních prvků utvářejících charakter města jsou početné historické památky, koncentrované především v Pražské památkové rezervaci. Ta byla v roce 1992 zapsána do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Současně je však živým a dynamicky se vyvíjejícím organismem, který dosud plní roli velkoměstského centra. Pracuje zde téměř třetina ekonomicky aktivních Pražanů (cca 220 tis.) a denně sem zavítá dalších zhruba 500 tis. návštěvníků. Závažnými problémy památkové rezervace proto jsou přesycenost automobilovou dopravou, výrazná degradace obytné funkce (oproti 170 tis. obyvatel v roce 1900 tady dnes trvale žije zhruba jen 50 tis.) a silný tlak na často nevhodné (převážně komerční) využití historicky cenných objektů. Zvýšená intenzita cestovního ruchu by mohla zhoršit podmínky života místních obyvatel (deformace struktury nabízených služeb ve prospěch cestovního ruchu, zdražování běžného sortimentu). Velký zájem investorů má také další negativa, k nimž patří nešetrné využívání památek i objektů v jejich blízkosti, v některých případech vedoucí k poškozování historické hodnoty celého území. Jedinou tvář města poškozují i nevhodně umístěné a architektonicky necitlivě řešené novostavby. Ohrožen je tak nejen fyzický odkaz minulosti, ale i *genius loci*, který je s Prahou spojen.

2.6 Vybavenost regionu institucionální infrastrukturou

Základní institucionální infrastrukturu tvoří správa města. Hlavní kompetence městské správy jsou stanoveny zvláštním zákonem o hlavním městě Praze. Tento zákon mj. určuje, v jakém rozsahu hlavní město Praha a její městské části spravují své záležitosti samostatně (samostatná působnost) a v jakém rozsahu vykonává Praha státní správu (přenesená působnost). Výkon části státní správy přenáší v souladu se zákonem o hlavním městě na pověřené městské části. Území Prahy, které tvoří jednotný správní a samosprávný celek, se dělí na 57 městských částí (na úrovni NUTS 5). Pro výkon státní správy je Praha od roku 2001 členěna na 22 správních obvodů na úrovni NUTS 4. Městské části jsou spravovány zastupitelstvy městských částí v čele s radami a starosty. Městské části jsou samostatnými veřejnoprávními subjekty, hospodaří však jen s majetkem hlavního města, který je jim svěřen do správy. Jejich rozhodnutí provádějí úřady městských částí. Praha a městské části jsou spravovány orgány samosprávy a státní správy.

Orgány hlavního města Prahy (a obdobně orgány městských částí) jsou především:

Zastupitelstvo hlavního města Prahy (70 zastupitelů volených na čtyřleté funkční období), Rada hlavního města Prahy (11 členů volených z řad zastupitelů), primátor hl. m. Prahy (v městských částech starosta MČ), který stojí v čele Rady, Magistrát hl. m. Prahy (v městských částech úřad městské části), Městská policie hl. m. Prahy. Ostatní orgány tvoří poradní a iniciativní orgány – výbory zastupitelstva a komise Rady.

Magistrát (úřad městské části) v samostatné působnosti plní úkoly uložené zastupitelstvem a Radou a vykonává přenesenou působnost, není-li zákonem svěřena jiným orgánům. V čele Magistrátu je ředitel (tajemník úřadu městské části), který je nadřízen všem zaměstnancům města, kteří pracují na Magistrátu (úřadu městské části).

Základními organizačními jednotkami Magistrátu a úřadů městských částí jsou odbory, které se dále člení na oddělení, součástí jsou také zvláštní organizační jednotky. Ve struktuře

Magistrátu hl. m. Prahy jsou odbory, s výjimkou odboru kancelář primátora, začleněny do čtyř sekcí.

Zvláštními organizačními jednotkami jsou sekretariáty členů Rady.

Pro zajištění veřejných služeb zřizuje hlavní město Praha řadu vlastních obslužných a kulturních organizací (v současné době 85 subjektů) a má významnou majetkovou účast ve firmách zajišťujících městskou dopravu, energetické, vodní a odpadové hospodářství a v dalších, pro chod města důležitých firmách (kolektory, datové sítě apod.).

Rozvojovou infrastrukturu, tj. soustavu institucí, které poskytují servis (poradenské služby, rozdělování a realizaci finančních podpor), tvoří v pražském regionu instituce s celostátní působností sídlící v Praze a organizace s regionální působností, kterých je však výrazně méně. Institucionální regionální infrastrukturu tvoří vysoké školy, specializovaná poradenská centra pro podnikatele (ve velké míře na komerčním základě), profesní sdružení a regionální hospodářská komora (Hospodářská komora hl. m. Prahy). Praha zatím nemá specializovanou regionální rozvojovou agenturu. V základním rozsahu funguje spolupráce správy města, podnikatelské sféry a občanských sdružení a dalších organizací neziskového sektoru. Region Praha tedy není z hlediska institucionální infrastruktury zatím komplexně vybaven.

2.7 Podpůrná opatření realizovaná v regionu

Praha, stejně jako ostatní regiony, se podílí na využití plošných podpůrných opatření zajišťovaných z úrovně státu. V některých případech je rozsah podpory z úrovně centra zcela nedostačující a hlavní město musí řešit řadu investičně rozsáhlých akcí v rámci svého finančního hospodaření. Jde zejména o technickou a dopravní infrastrukturu, kde pro krytí vybraných aktivit Praha využívá finančních zdrojů z Evropské investiční banky a také výnosů městských dluhopisů úspěšně uplatněných na zahraničních trzích. Velký vliv na rozvoj mají opakované změny rozpočtových pravidel z úrovně státu, která neváží příjmy na vyprodukovaný HDP, a tím umožňují jen v nedostatečné, tedy nemotivující míře zpětně využít výsledků vlastní aktivity.

Financování ze zdrojů Evropské unie a dalších zahraničních zdrojů

Aktivita vedení města Prahy při využívání různých finančních zahraničních zdrojů se výrazně zvýšila v roce 1998 a od roku 1999 jsou objemy finančních prostředků použité z těchto zdrojů velmi rozsáhlé. K jejich využití přistoupilo vedení města vzhledem k nezbytnosti řešit některé „téměř existenční“ problémy v oblasti dopravy a technické infrastruktury, resp. jejich závažnost a potřeba okamžitého řešení překročila zásadním způsobem aktuální možnosti městského rozpočtu. Tyto zdroje jsou substitucí zdrojů ze státního rozpočtu, které byly minimalizovány. Jako zcela mimořádný způsob využití těchto zdrojů je třeba uvést odstranění následků povodní v r. 2002.

Využití zahraničních zdrojů bylo vždy účelově vázáno na akce, které řešily prioritní problémy tak, jak jsou formulovány ve strategických rozvojových dokumentech města (viz strategický plán). Proto i rozhodující část navrhovaných projektů a aktivit pro JPD 2 má obdobný charakter jako investice dosud spolufinancované z těchto zdrojů.

Mezi rozhodující zdroje patří zejména II. a III. emise obligací umístěné v letech 1999 – 2001 na zahraničním finančním trhu za účelem získání zdrojů k financování prioritních programů (rozvoj kolejové dopravy, rekonstrukce, obnova a rozvoj technické infrastruktury, výstavba městského okruhu a příprava podmínek pro bytovou výstavbu). Druhým, ještě výraznějším zdrojem, jsou půjčky od Evropské investiční banky. Jedná se o 4 úvěry, z nichž jeden

v celkovém rozsahu 50 mil. € bude využit v oblasti vodohospodářské infrastruktury, druhý o objemu 150 mil. € se předpokládá plně investovat do systému metra pro zvýšení kvality městské hromadné dopravy a další dva jsou určeny na odstraňování povodňových škod z roku 2002 společně s dalšími prostředky z fondu ISPA. Ve značném rozsahu jsou prostředky z finančních zahraničních zdrojů využívány na investice alokované právě v území, jehož podpora je předmětem i navrhovaných opatření JPD 2.

2.7.1 Podpora malých a středních podniků

Vláda schvaluje programy podpory malého a středního podnikání, které mají celorepublikový nebo regionálně vymezený dosah. Podpora má různou formu (cenové zvýhodnění bankovních záruk, zvýhodněné úvěry, dotace atd.). I když pražské podniky mohou podporu využívat jen zčásti, je jejich účast na těchto programech zatím nízká a neodpovídá podílu pražských malých a středních podniků na celkovém počtu stejných subjektů v ČR, který činí cca 18 %.

PODPORY MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ - PODÍL PRAHY NA ČR

Tabulka č. 14

rok 2002				rok 2001			
podpory celkem		objem		podpory celkem		objem	
počet	podíl v %	mil. €	podíl v %	počet	podíl v %	mil. €	podíl v %
319	9,9	4,02	5,9	229	8,5	2,75	4,0

Zdroj: MPO

V roce 2001 i 2002 se sice výrazněji zvýšil počet poskytnutých podpor i objem využitých finančních prostředků, ve srovnání s celostátním objemem je však změna jen malá. Kromě jednotlivých podpor obsažených v dále uvedené tabulce obdržely např. v roce 2002 pražské malé a střední podniky 158 dotací realizovaných Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou (14,4 % z celorepublikového počtu) ve výši 45,7 mil. Kč (1,5 mil. €), a zvýšil se tak podíl Prahy na dvojnásobek - 17,7 % objemu ČR oproti předchozímu roku. Tento zlepšený trend bude muset sféra MSP potvrdit i v letošním roce.

PODPORY A PROGRAMY PRO MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY

Tabulka č. 15

území	podpory – programy											
	záruky za bankovní úvěry		příspěvky na úhradu úroků		zvýhodněné úvěry		export (marketing)		design		malé půjčky	
	počet	zvých. tis. €	počet	objem tis. €	počet	objem tis. €	počet	objem tis. €	počet	objem tis. €	počet	objem tis. €
Praha 2001	35	341,9	1	54,8	9	800,0	86	432,3	27	45,2	2	54,8
Praha 2002	26	28,5	5	7,2	23	22,2	68	12,1	33	2,0	3	3,0
ČR 2001	595	22 203,2	446	12 000,0	344	20 374,2	426	2 158,1	140	245,2	66	1 932,3
ČR 2002	498	615,5	485	453,5	571	618,2	356	63,6	155	10,0	57	49,8
podíl Prahy v % 2001	5,9	1,5	0,2	0,5	2,6	3,9	20,2	20,0	19,3	18,4	3,0	2,8
podíl Prahy v % 2002	5,2	4,6	1,0	1,6	4,0	3,6	19,1	19,0	21,3	20,0	5,3	6,0

Zdroj: MPO

Větší aktivita podniků se projevuje opakovaným využíváním programu na podporu MSP v oblasti exportu poskytováním vývozních informačních, poradenských a vzdělávacích služeb (od roku 2000 název programu Marketing) a především programu Design. Z hodnocení efektivnosti programů podpory MSP je zřejmá jejich prospěšnost zejména v oblastech zkvalitnění managementu, ekonomické stabilizace firem, získávání nových obchodních partnerů a nových odbytových teritorií. V letech 1999 až 2002 se pražské malé a střední podniky zúčastnily rovněž soutěže o podpůrné prostředky pro výzkum a vývoj z programu Technos, v jehož rámci 21 projektů získalo podporu více než 57 mil. Kč (1,8 mil. €), z toho téměř 10 mil. Kč (0,3 mil. €) nevratných dotací.

Celkový nízký počet realizace podpor však vyžaduje zvláštní analýzu, kterou musí zajistit především profesní sdružení, příp. další organizační struktury podnikatelů (hospodářská komora, Asociace malých a středních podniků a živnostníků). Jedním ze závažných důvodů je s velkou pravděpodobností jen zčásti fungující informační systém rozsáhlého souboru malých a středních podniků i určité podcenění těchto podpor. Konkrétním případem je minimální účast podnikatelských subjektů sídlících na území Prahy v programu PARK (zakládání, provoz a rozvoj vědeckotechnických parků) a PORADENSTVÍ (v roce 2002 činil podíl pražských firem 6,2 % z celorepublikového počtu, které čerpaly 6,1 % všech rozdělených finančních prostředků). Cílem tohoto programu je mj. zajistit výhodné podmínky nájmu a využití výzkumných, výrobních a kancelářských prostor, přístrojů a strojů a poskytování cenově výhodných poradenských a jiných služeb v prostorách vědeckotechnických parků malým a středním podnikům inovačního charakteru, zaměřeným na realizaci špičkových technických řešení a transfer technologií.

Podpora podnikatelské sféry, především malých a středních podniků, však není samoúčelná a není úzce koncipována jako jednostranná podpora zvýšení jejich výkonnosti. Praha pojímá užití podpory ze strukturálních fondů jako možnost řešit skutečně komplexní problémy a naplnit zadání Cíle 2 (podpora hospodářské a sociální konverze regionů). Jde o vybraná území města, kde se nahromadily sociální, ekonomické a také územně technické a provozní problémy. Řešení těchto plošně vymezitelných obtíží lze realizovat právě formou již nově definovaných aktivit, které budou současně naplňovat další prioritní úkoly rozvoje města, například v oblasti inovační role Prahy. Celý řetězec projektů a konkrétních programů tak sleduje polyfunkční řešení od ekologie, přes tvorbu nových pracovních příležitostí a snížení sociálních potíží až po ekonomický efekt prospívající regionu i celému státu. Ve svých nepřímých důsledcích to může ovlivnit jak výdajovou, tak i příjmovou stranu „evropského rozpočtu“.

Příznivou situaci lze zaznamenat u aktivit pražských MSP v rámci dosavadních programů Evropské komise. Například pražská účast na projektu Europartneriat od roku 1998 činí zpravidla 20 % ze všech zúčastněných. Početná je také účast pražských zástupců MSP na podprogramech a projektech v rámci sítě Euro Info Centra (DG Enterprise). Inovační úloha Prahy se pak odráží i v silné účasti pražských firem a výzkumných a vzdělávacích institucí na projektech 5. rámcového programu Evropské unie – 5. RP EU (např. Life, IST, Growth, EESD, INCO 2, INTAS, INNO, Improving). V převážné míře – a platí to i o ostatních dále uvedených programech EK – jde o neinvestiční užití poskytnutých prostředků. U řady projektů je obtížné vyhodnocovat konkrétní efekty, zejména u těch, které sledují dlouhodobější cíle. Výrazný podíl v 5. rámcovém programu však představují aktivity programu Technologie pro informační společnost (Information society technologies – IST), které činily téměř jednu čtvrtinu z objemu finančních prostředků EU (cca 10 mil. €), na něž byl uplatněn nárok na čerpání, a kterých se zúčastnila i početná skupina MSP.

Od roku 2002 se začal realizovat 6. rámcový program EU (6. RP EU) pro výzkum a technologický vývoj (2002 - 2006). Nově koncipovaný program se významně liší od 5. RP

EU, neboť je zaměřen na integrované projekty a sítě excelence. Tematickými oblastmi jsou např. udržitelný rozvoj, biotechnologie, kvalita a bezpečnost potravin. Prioritní součástí je také oblast IST, v níž mohou navázat pražské týmy i v rámci 6. rámcového programu na svou předchozí participaci v příslušných projektech. Je nezbytné respektovat hledisko co nejširší spolupráce včetně spolupráce mezinárodní.

Úkolem některých „organizačních“ projektů, u kterých se předpokládá, že budou realizovány v rámci JPD 2, je v maximální míře koordinovat, příp. propojit výše uvedené národní i mezinárodní programy s konkrétními aktivitami v oblasti inovací a konkurenceschopnosti. I když se to bude týkat celé ekonomické základny města, zvláštní pozornost se soustředí právě na MSP. Tyto nově vytvořené komunikační struktury a organizační schémata musí být co nejprůhlednější (transparentní), srozumitelné a jednoduché. Budou přitom využívány další programy vyhlašované na národní úrovni i v rámci EU. Patří sem zejména:

- Víceletý program EU pro malé a střední podniky na období 2001 – 2005 (Multiannual Programme for Enterprise and Entrepreneurship, and in Particular for Small and Medium-shared Enterprises 2001-2005),
- projekty mezinárodní spolupráce EU - CRAFT a Collective Research v rámci 6. RP EK (koordinátor Ministerstvo školství a mládeže),
- programy průmyslového výzkumu a vývoje MPO ČR: Zvýšení výkonnosti českého průmyslu – PROGRES a Projektová konsorcia – KONSORCIA,
- specializované národní programy výzkumu a vývoje s účinností do roku 2010 - IMPULS a TANDEM a roku 2009 - POKROK, které byly vyhlášeny MPO ČR v roce 2003.

Znalost jednotlivých druhů podpůrných programů je u podnikatelů a dalších subjektů velmi rozdílná a liší se zejména podle velikosti firmy a odvětvové působnosti. Škála používaných způsobů podpory je dosti rozsáhlá, v řadě případů se ale firmy ve všech nabídkách málo orientují. Pozitivně je hodnocena dosavadní nabídka podpůrných programů zajišťovaných Ministerstvem průmyslu a obchodu. V průměru je zatím nižší znalost podpůrných projektů EK. Velká část podniků, včetně MSP ale uvádí, že počítá v budoucnosti s výraznějším využitím těchto možností pomoci EK, poskytované ať již nefinanční, ale především finanční formou.

Mezi chybějící specifické finanční nástroje na podporu transferu technologií jsou zařazovány finanční nástroje pro inkubátory, zárodečný kapitál (seed capital) nebo start-up fondy. Banky zatím nejsou dostatečně motivovány, tedy ani orientovány na technologické firmy. Finanční nástroje zatím málo rozvíjejí systém corporate venturing jako specifický druh rizikového kapitálu, investice typu outsourcing vývojových aktivit u malých inovačních firem aj. Malé výsledky, vzhledem k chybějícímu know-how i potřebným finančním zdrojům, zatím dosahují investice typu Business Angels.

Nejdůležitější je však (alespoň v programovacím období 2004 – 2006) zajištění dostatečné informovanosti o všech možnostech podpory a takové formy poradenské činnosti, která umožní případné využití i pro nejmenší firmy.

Na úrovni regionů NUTS 4 a 5 na území hl. m. Prahy nedochází k žádným výrazným místním disparitám z hlediska podpory malého a středního podnikání, vědy a výzkumu a rozvoje informační společnosti. Na vybraném území proto budou tyto otázky řešeny podle konkrétních projektů. Z hlediska současného stupně připravenosti projektů se domníváme, že vhodnými lokalitami pro podporu vědy a výzkumu jsou zejména Praha 14 a Praha 21. Podpora podnikání se ve spolupráci se soukromým sektorem zaměří zejména na regeneraci opuštěných a nevhodně využívaných ploch, tzv. „brownfields“, na vytváření nových pracovních míst a zkvalitnění života na velkých sídlištích.

2.7.2 Rozvoj lidských zdrojů

Strategie podpory v oblasti zajištění růstu kvality pracovní síly a celé sféry uplatnění znevýhodněných skupin obyvatel by měla vycházet z široké spolupráce privátního sektoru, státu (např. úřadů práce) i vzdělávacího sektoru. Tato spolupráce však není ještě dostatečně rozvinuta. Rozvoj systému vzdělávání je na pražských školách přesto již podpořen programy TEMPUS, odborné vzdělávání se může opírat o program PHARE-VET. Vzdělávací instituce stále intenzivněji využívají mezinárodních programů SOCRATES, LEONARDO a Mládež pro Evropu. Pro řešení některých problémů trhu práce je využíván program PALMIF, který podporuje školicí a rekvalifikační aktivity.

2.7.3 Technická vybavenost a obsluha území

Praha intenzivně a dlouhodobě usiluje o zlepšení technické infrastruktury a každoročně za tímto účelem vynakládá finanční prostředky na hranici možností svého rozpočtu. Dosavadní rekonstrukce a přestavba technické infrastruktury (zahájené počátkem 80. let) byly financovány ze státních zdrojů. K výraznějšímu zlepšení došlo po privatizaci provozovatelů, a to zejména v oborech energetiky a přenosu informací (např. rozvoj a modernizace jejich sítí, rozšiřování a přestavba zdrojů CZT). Město dotovalo přeměnu topných zdrojů již pro cca 7 % bytového fondu a zapojuje se do aktivit, které podporuje stát, např. programy MMR na úspory energií a regeneraci sídlišť.

Cílevědomé úsilí o zlepšení zanedbané vodohospodářské infrastruktury průběžně naráželo na nedostatek finančních prostředků. Proto ani pozitivní výsledky dílčích rekonstrukcí a systémových opatření provozovatele a správce sítí realizovaných od r. 1996 nepřinesly změnu v dosavadních negativních trendech chátrání infrastruktury, poruchovosti a ztrát vody. S využitím půjčky Evropské investiční banky získané v roce 1999 pokračuje program systémové obnovy vodovodů a kanalizace. V roce 2000 se obnovily téměř 22 km vodovodu a 10 km kanalizace (Praha vložila přes 340 mil. Kč z městského rozpočtu a 170 mil. Kč z půjčky EIB). Lokalizace obnovy mj. na území Karlína umožní rozvoj a přeměnu této exponované a povodněmi v roce 2002 značně postižené vnitřní části města. Dalších 670 mil. Kč město vynaložilo na rozvoj vodohospodářských sítí a dotovalo obdobné akce městských částí.

2.7.4 Doprava

Praha většinu dopravních problémů dlouhodobě intenzivně řeší a na dopravu vynakládá zhruba polovinu svého rozpočtu. Přesto potřebnému rychlejšímu postupu brání nedostatek finančních prostředků.

V oblasti hromadné dopravy se podařilo zapojit do Pražské integrované dopravy kromě městské hromadné dopravy (metra, tramvají, autobusů, lanové dráhy) také příměstskou železniční a autobusovou dopravu (z regionu Střední Čechy) a nově založený systém záchytných parkovišť park & ride. S minimální finanční podporou státu byla od roku 1989 rozšířena síť metra z 32,7 km na dnešních zhruba 50 km a síť tramvajových tratí ze 130,5 km na 137,5 km. V současné době pokračuje výstavba metra do severní části města podporovaná také úvěrem z EIB.

V komunikační síti se podařilo vybudovat pouze některé části obou okruhů - pražského a městského. Pražský okruh by měl plnit funkci objízdné komunikační trasy sloužící na ochranu místních komunikací Prahy. Dokončené části pražského okruhu vybudované investiční aktivitou státu jsou ale jen na západě a z části na východě Prahy. Městský okruh

bude sloužit pro převedení podstatné části vnitroměstské automobilové dopravy po obvodu centrální části města. Podařilo se zprovoznit jižní část městského okruhu a jeho dílčí úseky v západní a východní části. V současné době město pracuje na dokončení západní části.

Praha se také aktivně zapojuje do řešení projektů vypsanych Evropskou komisí (DG Energy and Transport, DG Research, DG Information Society) v rámci 4. a 5. rámcového programu EU týkajících se dopravy (např. CAPE, LEDA, Benchmarking místních systémů přepravy osob, HEAVEN, MOST, TRENDSETTER a RUBENS-RUE).

Řada výstupů z těchto projektů by měla být aplikována na vymezeném území s podporou JPD 2 a některé nové aktivity a projekty na tomto území alokované by měly navazovat na získané konkrétní poznatky. Mezi významné projekty patří HEAVEN s příspěvkem 156 tis. € pro Prahu v letech 2000 – 2002. Projekt je zaměřen na integraci údajů o dopravní zátěži, údajů o znečištění ovzduší a zatížení hlukem. Víceúčelovým významným projektem je také INTERACT (Interaktivní poskytování informací o životním prostředí a služeb pro podporu povolovacích procesů EIA) s dobou řešení I/2000 – III/2002 a příspěvkem 165 tis. €.

2.7.5 Informační společnost

V souladu se strategickým plánem věnuje Praha pozornost rozvoji informační společnosti, jehož základní směry jsou stanoveny v návrhu Informační strategie hlavního města Prahy zpracovaném v roce 2001. Tento dokument obsahuje 3 hlavní strategické cíle, a to:

1. Digitální správa města

Zahrnuje zejména rozvoj a implementaci služeb ICT ve výkonu celoměstské a místní městské správy.

2. Elektronická komunikace s veřejností

Zahrnuje jak komunikaci s veřejností, tak i poskytování veřejných městských služeb, zejména prostřednictvím internetu.

3. Praha v čele informační komunity

Obsahuje záměr rozvoje spolupráce města v národních a mezinárodních programech a projektech rozvoje informační společnosti.

Informační strategie se s ohledem na změny v kompetencích a organizaci městské správy aktualizuje. Aktualizace zároveň usiluje o soulad s připravovaným národním akčním plánem eEurope 2005.

Řídící orgán JPD bude všechny potřebné informace poskytovat ministerstvu informatiky, které odpovídá za koordinaci implementace a monitorování národní Strategie IS (v současnosti se projednává) a za konkrétní akce související s IS v rámci každého programu (pro Cíle 1, 2 a 3). Monitorování IS akcí v rámci JPD bude vycházet ze soustavy společných ukazatelů navržených v rámci národní strategie IS na základě ukazatelů akčního plánu eEurope2005.

Jednotlivé řídicí orgány budou předkládat zprávy ve formě výkazů postupu příslušných programových činností týkajících se informační společnosti; jako podklad je možno použít přílohu 1 těchto pokynů.

3. VÝBĚR A ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ VYMEZENÉHO PRO ÚČELY JPD 2

3.1 Kritéria a metodika výběru

Podpora z Cíle 2 může být přiznána pouze části území hl. m. Prahy, která splní řadu podmínek pevně stanovených Evropskou komisí. Závazným kritériem pro rozsah vybraného území je limitní podíl 31 % obyvatel hlavního města. Toto omezení podpory regionu soudržnosti Praha navrhla Evropská komise na základě článku 4 Nařízení č. 1260/1999 během jednání s Českou republikou o uzavření kapitoly 21 – Regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů. V souladu s „Doporučením pro oblasti Cíle 2“ bylo vymezeno převážně spojitě území, které zároveň splňuje i dolní doporučenou mez populační velikosti (30 tis. obyvatel). Vybrané území by přitom mělo respektovat hranice statistických jednotek na úrovni alespoň NUTS 5, což je v pražských podmínkách 57 městských částí. S ohledem na provázání kompetencí samosprávy a státní správy při realizaci opatření JPD 2 je však v Praze vhodnější sledovat úroveň 22 správních obvodů (NUTS 4).

SROVNÁNÍ UKAZATELŮ ÚZEMÍ VYBRANÉHO PRO CÍL 2, PRAHY A ČESKÉ REPUBLIKY* (DLE PARAGRAFU 7C ČLÁNKU 4 NAŘÍZENÍ ES Č. 1260/1999)

Tabulka č. 16

poškozené životní prostředí <i>paragraf 7c</i>	vybrané území	Praha (NUTS 2 region)	Česká republika (NUTS 1)
Ukazatel 1 <u>Poškozená území:</u> Průmyslové a výrobní plochy určené k transformaci (% rozlohy)	3,59	2,94	není k dispozici
Ukazatel 2a <u>Ekologické zátěže:</u> Hustota skládek a starých ekologických zátěží (počet na km ²)	3,7	3,2	0,3
Ukazatel 2b <u>Ekologické zátěže:</u> Hustota skládek a starých ekologických zátěží (% rozlohy)	2,3	2,3	není k dispozici
Ukazatel 3 <u>Kvalita vody:</u> Podíl délky vodohospodářsky významných vodních toků na vybraném území spadajících do IV. a V. třídy jakosti povrchových vod podle ČSN 757221 („silně znečištěná“ a „velmi silně znečištěná voda“) (% délky)	78,1	73,8	37,0

Zdroj: MHMP, MŽP, PVL

* Uvedené ukazatele byly v roce 2002 použity k oficiálnímu vymezení území podpory v regionu NUTS 2 hl. m. Praha

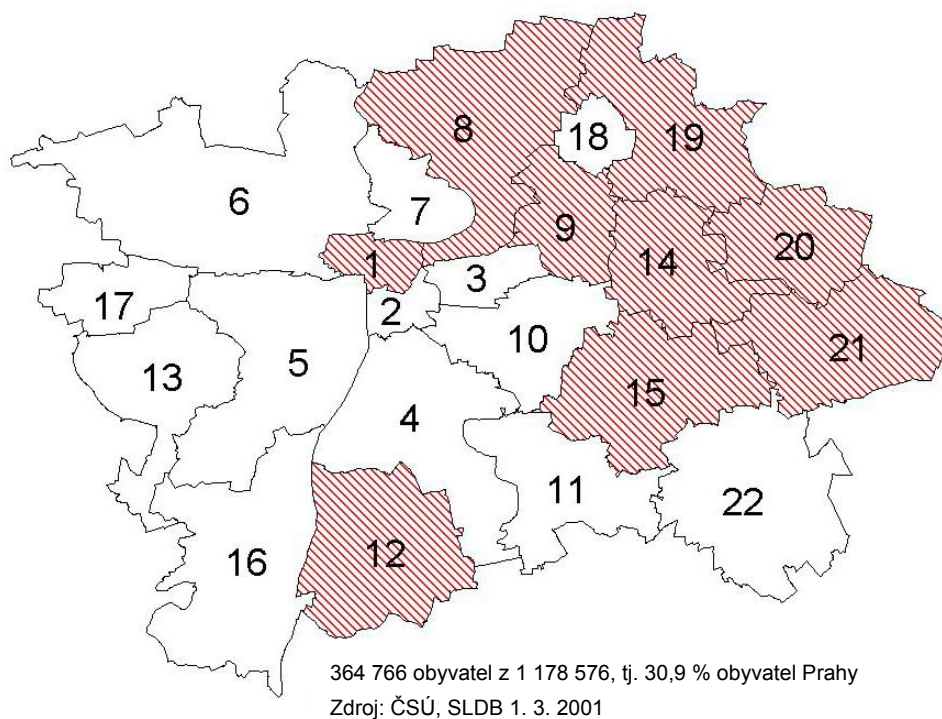
Podstatným hlediskem pro výběr byl územní průmět problémů města specifikovaných v analytické části dokumentu. Omezení rozsahu území určeného pro podporu z Cíle 2 vyústilo v nutnost preference těch oblastí, v nichž se koncentruje více typů stěžejních problémů. Vzhledem ke krátkému tříletému období realizace JPD 2 byla také výrazně zohledněna aktuální připravenost potenciálních projektů směřujících k naplňování Cíle 2.

Ve vybraných správních obvodech se nachází řada dopravních uzlů významných pro dojížděku ze sousedního Středočeského kraje, tedy regionu Cíle 1 (region soudržnosti NUTS 2 Střední Čechy) s podprůměrným podílem HDP na obyvatele - viz Amsterodamská smlouva, článek 87, odst. 3, písm. a). Jde o Hlavní nádraží (Praha 1, Praha 2), Masarykovo nádraží (Praha 1) a Ústřední autobusové nádraží Florenc (území Prahy 8 hraničící s Prahou 1), terminály příměstské dopravy jsou také v Praze 8, 9 a 14.

Výběr území podpory projednala komise JPD a schválila Rada hl. m. Prahy. Zahrnuje 9 správních obvodů města (NUTS 4), tj. 24 městských částí (NUTS 5). Na základě Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 (SLDB 2001) zde žije 30,9 % všech obyvatel Prahy (364,8 tis. obyvatel). Území podpory se rozkládá na 201,9 km², tj. zaujímá 40,7 % rozlohy města.

VÝBĚR ÚZEMÍ PRO JPD 2 (členění po správních obvodech - NUTS 4)

Schéma č. 2

Zdroj: STR SURM MHMP

POČET OBYVATEL A ROZLOHA VYBRANÉHO ÚZEMÍ

Tabulka č. 17

správní obvod	počet obyvatel (SLDB 2001)	rozloha území (v km ²)
Praha 1	34 892	5,5
Praha 8	109 001	37,4
Praha 9	42 246	13,0
Praha 12	62 518	28,6
Praha 14	38 834	19,6
Praha 15	37 807	28,3
Praha 19	14 165	26,0
Praha 20	13 098	17,0
Praha 21	12 205	26,6
vybrané území	364 766	201,9

Zdroj: ČSÚ

CHARAKTERISTIKA SPRÁVNÍCH OBVODŮ (NUTS 4) VYBRANÉHO ÚZEMÍ

Tabulka č. 18

správní obvod	Základní údaje o správních obvodech (NUTS 4), vybraném a nevybraném území - podíl na hl. m. Praze (v %)			
	trvale bydlící obyvatelé SLDB 2001	pracovní příležitosti odvozeno ze SLDB 2001	ekonomické subjekty k 1. 1. 2000	rozloha k 1. 1. 2002
Praha 1	3,0	15,8	11,2	1,1
Praha 8	9,2	7,5	6,6	7,5
Praha 9	3,6	4,5	3,1	2,6
Praha 12	5,3	2,2	6,7	5,8
Praha 14	3,3	1,6	1,7	4,0
Praha 15	3,2	2,7	1,6	5,7
Praha 19	1,2	1,1	1,2	5,2
Praha 20	1,1	0,7	0,7	3,4
Praha 21	1,0	0,4	0,7	5,4
vybrané území	30,9	36,6	33,4	40,7
nevybrané území	69,1	63,4	66,6	59,3
hl. m. Praha	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ, STR SURM MHMP

POROVNÁNÍ CHARAKTERISTIK SPRÁVNÍCH OBVODŮ (NUTS 4), VYBRANÉHO A NEVYBRANÉHO ÚZEMÍ A ÚZEMÍ HL. M. PRAHY (v %)

Tabulka č. 19

správní obvod	podíl žen k 1. 1. 2003	podíl osob starších 15 let s maturitou a vyšším vzděláním SLDB 2001	podíl průmyslových a výrobních ploch určených k transformaci odvozeno z Územního plánu hl. m. Prahy 1999	podíl cest obyvatel do práce nebo školy kratších než 29 minut odvozeno ze SLDB 2001	podíl délky silně znečištěných vodních toků* 2002
Praha 1	52,6	60,6	0,7	68,8	0
Praha 8	52,6	52,9	3,6	46,3	40
Praha 9	52,5	51,2	11,7	50,8	100
Praha 12	51,4	52,2	2,4	42,3	0
Praha 14	51,2	48,4	2,2	49,0	100
Praha 15	51,4	51,7	4,9	46,4	100
Praha 19	52,2	42,5	2,2	51,0	-
Praha 20	51,1	51,3	2,9	46,3	-
Praha 21	48,7	52,0	2,9	37,8	100
vybrané území	51,9	52,3	3,6	48,3	78,1
nevybrané území	52,8	55,6	2,5	52,3	72,7
hl. m. Praha	52,5	54,6	2,9	51,1	73,8

Zdroj: ČSÚ, ROPID

* Jde o délku vodohospodářsky významných vodních toků spadajících do IV. a V. třídy jakosti povrchových vod podle ČSN 75 7221 („silně znečištěná“ a „velmi silně znečištěná voda“).

3.2 Analýza problémů vybraného území

Ze srovnání základních charakteristik jednotlivých částí vybraného území vyplývají zásadní funkční odlišnosti dané historickým vývojem, rozdílným geomorfologickým nebo krajinným typem apod. V několika případech existuje taková odlišnost přímo uvnitř jednotlivých částí NUTS 4. Příkladem je Praha 8 sahající od centra města až k jeho okraji, tzn. od vysoce urbanizovaných ploch s některými celoměstskými aktivitami, přes obytnou zónu až po území s převažujícím přírodním typem. Ze stejných důvodů existují značné rozdíly i mezi bezprostředním centrem města a zbývajícím vybraným územím.

3.2.1 Poškozené a nevhodně využívané plochy, skládky a ekologické zátěže

Pro vybrané území je charakteristický velký počet poškozených a nevyužívaných ploch. Nachází se tu např. 726 ha průmyslových a výrobních ploch určených k transformaci, které tvoří 3,59 % rozlohy vybraného území. Problémem není jen kontaminace ploch, ale i jejich opuštěnost a s ní související častý vznik nelegálních skládek. Hustota skládek a starých ekologických zátěží je v Praze (3,2 na km²) asi desetkrát vyšší než v ČR, ve vybraném území dokonce dvanáctkrát (3,7 na km² resp. 2,3 % rozlohy). V rámci JPD 2 se nepočítá se systematickým odstraňováním starých nelegálních skládek a ekologických zátěží. Řešení tohoto problému však může být součástí regenerace větších poškozených a nevhodně využívaných ploch.

V důsledku transformace průmyslu jsou některé výrobní a skladové areály opuštěny nebo jen zčásti využívány. Tento stav zhoršuje již tak roztržité prostorové uspořádání značné části vybraného území. Špatná prostupnost a funkční propojenost území je pozůstatkem nejen husté lokalizace průmyslových aktivit s následným „bariérovým efektem“, ale i důsledkem administrativního připojování kdysi samostatných obcí k Praze. Fyzická a funkční revitalizace výše uvedených ploch by mohla přispět k větší a pestřejší nabídce pracovních příležitostí i k celkovému posílení ekonomického a rekreačního potenciálu města.

PRŮMYSLOVÉ A VÝROBNÍ PLOCHY VE VYBRANÉM ÚZEMÍ URČENÉ K TRANSFORMACI

Tabulka č. 20

správní obvod	transformační plochy celkem		plochy do 5 ha			plochy 5 - 10 ha			plochy 10 - 22 ha		
	výměra ha	%	počet	výměra ha	%	počet	výměra ha	%	počet	výměra ha	%
Praha 1	3,7	0,5	5	3,7	0,5	0	0	0,0	0	0	0,0
Praha 8	136,3	20,7	256	116,3	16,0	4	20,0	2,8	1	13,8	1,9
Praha 9	151,3	18,9	226	119,4	16,4	3	18,1	2,5	0	0	0,0
Praha 12	69,5	9,6	84	55,0	7,6	2	14,5	2,0	0	0	0,0
Praha 14	43	9,6	80	25,7	3,5	2	17,3	2,4	2	26,9	3,7
Praha 15	138,4	17,1	152	88,9	12,2	3	22,6	3,1	1	12,9	1,8
Praha 19	56	5,9	96	43,1	5,9	0	0	0,0	0	0	0,0
Praha 20	49,7	15,1	81	49,7	6,8	0	0	0,0	4	60,2	8,3
Praha 21	78,2	2,5	27	18,0	2,5	0	0	0,0	0	0	0,0
celkem	726,1	100,0	1007	519,8	71,6	14	92,5	12,7	8	113,8	15,7

Zdroj: SURM MHMP

Přehled některých rozsáhlejších lokalit s charakterem „brownfields“ na území vybraném pro účely JPD 2⁶

- **Praha 8 - Rohanský ostrov, Maniny, Libeňský ostrov** (s plochami bývalých Čs. loděnic - dnes degradované území s provizorním využitím montážních hal a okolních ploch pro obchod a sklady)

Územní plán počítá s transformací na smíšená městská území při vstupu do obvodového centra u stanice metra na Palmovce. Předpokládá se realizace nové zástavby, která by navazovala na stávající městské čtvrti Karlín a Libeň a rozšířila a doplnila městský charakter tohoto území. V navazujících plochách směrem k řece se počítá se založením rozsáhlého přírodního území s rekreačním významem pro centrum města.

- **Praha 9 - Vysočany - plochy ČKD severně od Kolbenovy ulice**

Původní průmyslové území je částečně opuštěno, zčásti pronajímáno různým firmám, zejména pro kanceláře, obchodní činnost a sklady. Část území je dnes již uvolněna od původní zástavby a hledá se dostatečně nosný program pro aktivaci přeměny území. Řada jednotlivých objektů původní průmyslové zástavby už má nového vlastníka. Lokalita navazuje na stanici metra Kolbenova.

Územní plán předpokládá transformaci území na plochy pro podnikání a umístění aktivit s celoměstskou působností.

- **Praha 9 - Vysočany - areál Praga jižně od Kolbenovy ulice a plochy na něj navazující**

⁶ Plochy nejsou řazeny podle připravenosti k regeneraci.

Bývalý výrobní areál přímo navazuje na administrativní centrum Prahy 9. Jižní hranici areálu tvoří říčka Rokytka. Na většině ploch byla zjištěna výrazná ekologická zátěž.

Kromě vlastního areálu Prahy procházejí transformací i rozsáhlé navazující plochy. Probíhá projektová příprava výstavby polyfunkčních a obytných objektů na místě bývalé spalovny, k transformaci jsou určeny i další devastované plochy východním směrem.

- **Praha 12 - Modřany - průmyslový areál** (vč. bývalého cukrovaru) u pravého břehu Vltavy
Budoucí využití území je spojeno s ideou vybudovat zde rekreačně-sportovní a zábavní komplex. V současné době se zpracovává urbanistická studie tohoto území.
- **Praha 12 - Komořany - průmyslový areál** (Modřanské strojírny)
Areál nevykazuje známky výraznější aktivity, plochy jsou vesměs pronajímány.
- **Praha 12 - Libuš, Písnice** - část areálu bývalého masokombinátu ležící na území Prahy 12
Převažuje skladové využití pronajímaných prostor. Pro území se zpracovává urbanistická studie, řešící především dopravní vztahy.
- **Praha 15 - Štěrboholy** - nedostavěný a provizorně využívaný skladový areál s chátrajícími objekty, napojený na železniční vlečku
Územní plán předpokládá transformaci na smíšené a obytné území pro rozšíření obce. Je zadáno zpracování urbanistické studie.
- **Praha 14, 21 - Běchovice** - bývalý areál výzkumných ústavů
Degradované území nesourodě využívané pro obchod a sklady s řadou opuštěných objektů a devastovaných ploch.
Územní plán vycházel z původní funkce areálu určeného pro zkušební výzkum s možností další výstavby na sousedních volných plochách. V prostoru se předpokládá založení technologického parku.
- **Praha 15 - část měcholupské plynárny**, která ztratila svou původní funkci
Územní plán předpokládá transformaci území převážně pro podnikatelské aktivity, eventuálně pro adekvátní aktivity vztahující se k rezervním plochám pro vysoké školy. Možnost potenciálního rekreačního využití části ploch. Na území dosud není zpracována urbanistická studie ani rozvojový projekt.
- **Praha 19 - Kbely - opuštěný areál leteckých opraven** s přímou vazbou na vojenské letiště Kbely
Územní plán v areálu počítá s výrobní funkcí.

3.2.2 Životní prostředí

Velkým problémem Prahy je silně znečištěné ovzduší. Ve vymezeném území se nachází mnoho významných stacionárních zdrojů emisí (výtopna Modřany, závod Invalidovna aj.), další leží v těsném sousedství (teplárny Malešice a Holešovice, spalovna Malešice, aj.). Najdeme tu 8 stanic monitorujících kvalitu ovzduší, z nichž některé zaznamenávají v celopražském měřítku největší koncentrace znečišťujících látek (Praha 1, nám. Republiky a Národní muzeum, Praha 9 - Vysočany, Praha 8 - Kobylisy a Sokolovská). Na znečištění ovzduší se nejvýznamnější měrou podílí automobilová doprava (85 %, celá Praha 82 %), díky které jsou nejvyšší přípustné koncentrace, zejména oxidů dusíku, trvale překračovány ve středu města i podél většiny hlavních komunikací. Problém vysokých hodnot emisí NO_x se

soustřeďuje do lokalit, jejichž rozsah je menší než sledované území vymezené hranicemi NUTS 4 a 5. Na vybraném území, které na základě jiných hledisek výběru (např. kontakt s regionem pro Cíl 1 Střední Čechy, skládky a staré ekologické zátěže, vodní toky, projekt na podporu vědy a výzkumu atd.) zahrnuje také okrajové části Prahy s příznivějšími hodnotami, jsou emise NO_x na km² zhruba 5,5krát vyšší než v ČR. V městských částech vybraného území, které se nacházejí ve vnitřní a centrální části Prahy (Praha 1, 8, 9, 14 a 15) a kde žije 72 % obyvatel vybraného území, přesahují emise NO_x na km² pražskou hodnotu, která je zhruba 7,5krát vyšší než v ČR. Centrum Prahy dlouhodobě vykazuje nejvyšší hodnoty koncentrací NO_x v celé České republice. Na většině měřicích stanic v roce 2001 opět došlo ve více než 5 % případů k překročení denního imisního limitu. Často dochází k překračování povolených koncentrací prašného aerosolu, oxidu uhelnatého (zejména Praha 1 a 8) a troposférického ozónu (Praha 1, 8, 9 a 12).

Obdobné rozložení jako znečištění ovzduší má hlukové zatížení obyvatel. Také zde je dominantním zdrojem nadměrného hluku pozemní doprava (cca 90 %). Zejména díky ní je Praha působením hluku na obyvatele nejvíce postiženou oblastí České republiky. Hluková zátěž nad 60 dB ohrožuje téměř 50 % Pražanů, zdravotní postižení z nadměrného hluku lze očekávat téměř u 7 % obyvatel. V rámci vymezeného území to platí zejména pro Prahu 1, 8, 9 a okolí významných komunikací.

Stejně jako v celopražském měřítku je také ve vybraném území nerovnoměrně rozložena zeleň. Najdeme zde rozsáhlejší parkové a lesní komplexy – včetně chráněných území (Praha 8, 9, 12 a 21), avšak citelný je nedostatek zeleně v hustě obydlených a tradičně průmyslových částech (Praha 8, 9 a 14). Nepříznivý je vysoký podíl zastavěných a zpevněných ploch. Místy citelně chybí rekreačně-sportovní kapacity, jejichž roli často supluje přírodní zeleň.

Území vymezené pro podporu z Cíle 2 je klíčové pro celé odpadové hospodářství hl. m. Prahy. V Ďáblicích (Praha 8) se nachází centrální skládka komunálního odpadu, kam se v současnosti sváží cca 42 % pražského komunálního odpadu. Kapacita její první etapy zprovozněné v roce 1993 bude zřejmě zaplněna již letos. Ukončení provozu skládky v Ďáblicích by mj. značně zvýšilo celkové náklady na skládkování (vč. dopravních). Také proto se zvažuje realizace její 2. etapy. Na vybraném území se nachází bývalá skládka komunálního odpadu v Dolních Chabrech (Praha 8) uzavřená v roce 1991 a mnoho dalších starých ekologických zátěží, vč. někdejší provizorní skládky v Dolních Měcholupech (Praha 15). Hustota skládek a starých ekologických zátěží na km² je v Praze přibližně desetkrát vyšší než v ČR, vybrané území vykazuje zhruba o 15 % vyšší hustotu než Praha jako celek. V území je dále umístěno 7 stabilních sběrů nebezpečného odpadu a 3 sběrné dvory. V roce 2000 byla v Praze 9 zprovozněna dotřídňovací linka na papír a lepenku, v Čakovicih (Praha 19) dotřídňovací linka na plasty, která je v současnosti přemísťována do areálu ČKD v Praze 9. Při hranici vymezeného území leží spalovna komunálního odpadu v Malešicích, kde se spalováním energeticky využívá asi 58 % směsného a objemného odpadu.

Vybraným územím protéká kromě Vltavy několik dalších vodních toků. Jeho hydrologickou osou je říčka Rokytka protínající Prahu 8, 9, 14 a 21. Dále to jsou Botič, Říčanský potok (Praha 15), Čimický potok (Praha 8), Vinořský potok (Praha 19), Zátěšský, Libušský a Komořanský potok (Praha 12). Tyto vodní toky se většinou dlouhodobě pohybují ve IV. a V. třídě jakosti vod. Vltava v oblasti Prahy 12 spadá do III. třídy, v Praze 1 a 8 se její kvalita zlepšila ze IV. na III. třídu. Podíl významných vodních toků zařazených do nejhorších tříd jakosti vody (IV. a V.) je v Praze výrazně vyšší než v ČR a ve vybraném území (Vltava, Rokytka a Botič) přesahuje pražskou hodnotu. Na Vltavě, zejména v historickém centru (Praha 1) a na území Prahy 8, je stále nedostatečná protipovodňová ochrana. Tento problém se místy týká i dalších toků (zejména Rokytka, Botiče), u nichž je žádoucí celková revitalizace. Ta by posílila nejen jejich hydrologickou a biologickou funkci, ale také

rekreačně-estetický potenciál. Přínosné by bylo lepší urbanistické ztvárnění a funkční využití nábřeží Vltavy, které lze částečně řešit spolu s protipovodňovými opatřeními.

Vybrané území bylo citelně zasaženo povodněmi v srpnu 2002, leží zde tři z nejvíce zasažených obytných čtvrtí (Karlín, Malá Strana, Libeň).

DOPAD POVODNÍ ZE SRPNA 2002 NA ÚZEMÍ HL. M. PRAHY

Tabulka č. 21

správní obvod	výše škod*		podíl zaplaveného území** (% rozlohy)
	mil. Kč	mil. €	
Praha 1	6554,2	211,4	17,5
Praha 8	9985,6	322,1	9,0
Praha 9	560,7	18,1	0,0
Praha 12	547,2	17,7	4,3
Praha 14	0,1	0,0	0,0
Praha 15	1,1	0,0	0,0
Praha 19	1,3	0,0	0,0
Praha 20	2,2	0,1	0,0
Praha 21	1,4	0,1	0,0
vybrané území	17653,8	569,5	2,8
nevybrané území	9038,7	291,6	7,8***
hl. m. Praha	26692,5	861,0	5,8

Zdroj: MHMP

* Odhad nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém povodní v srpnu 2002.

** Pouze území zaplavené řekami Vltavou a Berounkou.

*** Na nevybraném území se nacházejí rozsáhlé inundační plochy, kde se při povodni předpokládá zaplavení.

3.2.3 Technická infrastruktura

Celoměstské problémy vodohospodářské infrastruktury a vodních toků se větší měrou, resp. častěji projevují v pravobřežní části města. To je dáno zejména tím, že zde se město rozšiřovalo intenzivněji a rychleji, než umožňovala připravenost nebo kapacita nadřazených sítí a zařízení. V důsledku toho se častěji uplatňovala provizorní lokální řešení a provozovaly původní málo kvalitní místní sítě.

Ve vybraném území se tak projevují všechny vodohospodářské problémy včetně obtíží s čištěním odpadních vod, a to většinou souběžně. Přestárlé a neuspokojivě fungující sítě jsou především v Praze 1, která navíc potřebuje dobudovat protipovodňovou ochranu na malostranském břehu Vltavy. V ostatním vybraném území je stav sítí a zařízení v podstatě srovnatelný s jinými částmi města. Dalším problémem je neuspokojivé fungování infrastruktury. To se týká i novějších, ale nekvalitně nebo z nekvalitního materiálu provedených sítí na sídlištích a v okrajových částech města nebo nedostatečně vybavených lokálních čistíren odpadních vod. Ve vybraném území jsou tyto závady výraznější četností a celkovým rozsahem lokálních provizorií i negativním vlivem na celkovou zátěž, charakter a užívání vodních toků.

Specifickým problémem vymezeného území je chybějící infrastruktura a deficit vyhovujících kapacit pro čištění odpadních vod. Požadavek na obnovu a doplnění sítí se uplatňuje

především v Praze 12, ale i v ostatních městských částech. Přeměnu a rozvoj vybraného území, zejména Prahy 14 (s event. přesahem do okolních městských částí) limituje deficit úseků nadřazeného systému odkanalizování napojených na centrální čistírnu odpadních vod. Ve vybraném území se nachází také většina z ekologického hlediska nejproblémovějších, ale i nejvýznamnějších lokálních čistíren odpadních vod. V souladu s dosavadními závěry Generelu odvodnění hl. m. Prahy mají být vyřazeny z funkce a území převedeno na centrální čistírnu, nebo je bude nutné pro další provozování přestavět a vybavit tak, aby splňovaly limity ČR a EU pro vypouštění vyčištěných vod do vodních toků.

3.2.4 Dopravní obslužnost

Kvalita dopravní obslužnosti do značné míry podmiňuje zhodnocení rozvojového potenciálu poškozených a nevyužívaných území a zájem investorů o ně. Praha preferuje hromadnou dopravu při současném zajištění nezbytné dopravní obsluhy automobilovou dopravou.

Severní části Prahy 8 a 9 (tzv. Severní Město se zhruba 100 tis. obyvateli) a také Praha 19 k rozvoji a pro zlepšení životního prostředí postrádají kvalitní dopravní obsluhu ekologickou hromadnou dopravou a terminál pro příměstskou dopravu ze severní části Středočeského kraje. Problém prohlubuje geografická bariéra – velký výškový rozdíl.⁷

Jižní část Prahy 8 a 9 a také Praha 14 a 20, které jsou v nižší poloze příčného vltavského údolí, mají zajištěnou dopravní obsluhu novým úsekem linky B metra zprovozněným během posledních čtyř let. Omezením pro revitalizaci a rozvoj rozsáhlých poškozených a nevyužívaných ploch (brownfields) ve Vysočanech (jižní část Prahy 9) je skutečnost, že automobilová doprava je v současné době možná pouze přes obytná území v Hloubětíně a na Černém Mostě (Praha 14). Vyřešení intenzivní průjezdné automobilové dopravy by pomohlo revitalizaci obou postižených čtvrtí, jejichž podstatnou část tvoří sídliště, kde zejména hluk z dopravy je vnímán obyvateli velmi negativně.

Zlepšení dopravní obslužnosti hromadnou dopravou by pomohlo zahájit proces revitalizace bývalé malešicko-hostivařské oblasti (především Praha 15, částečně Praha 14 a také Praha 10 - mimo vybrané území). Bylo by potřeba zajistit nový terminál pro městskou dopravu a pro příměstskou dopravu od jihovýchodu. Současný provizorní terminál Skalka (Praha 10) nevyhovuje umístěním v obytné čtvrti mezi sídlišti.

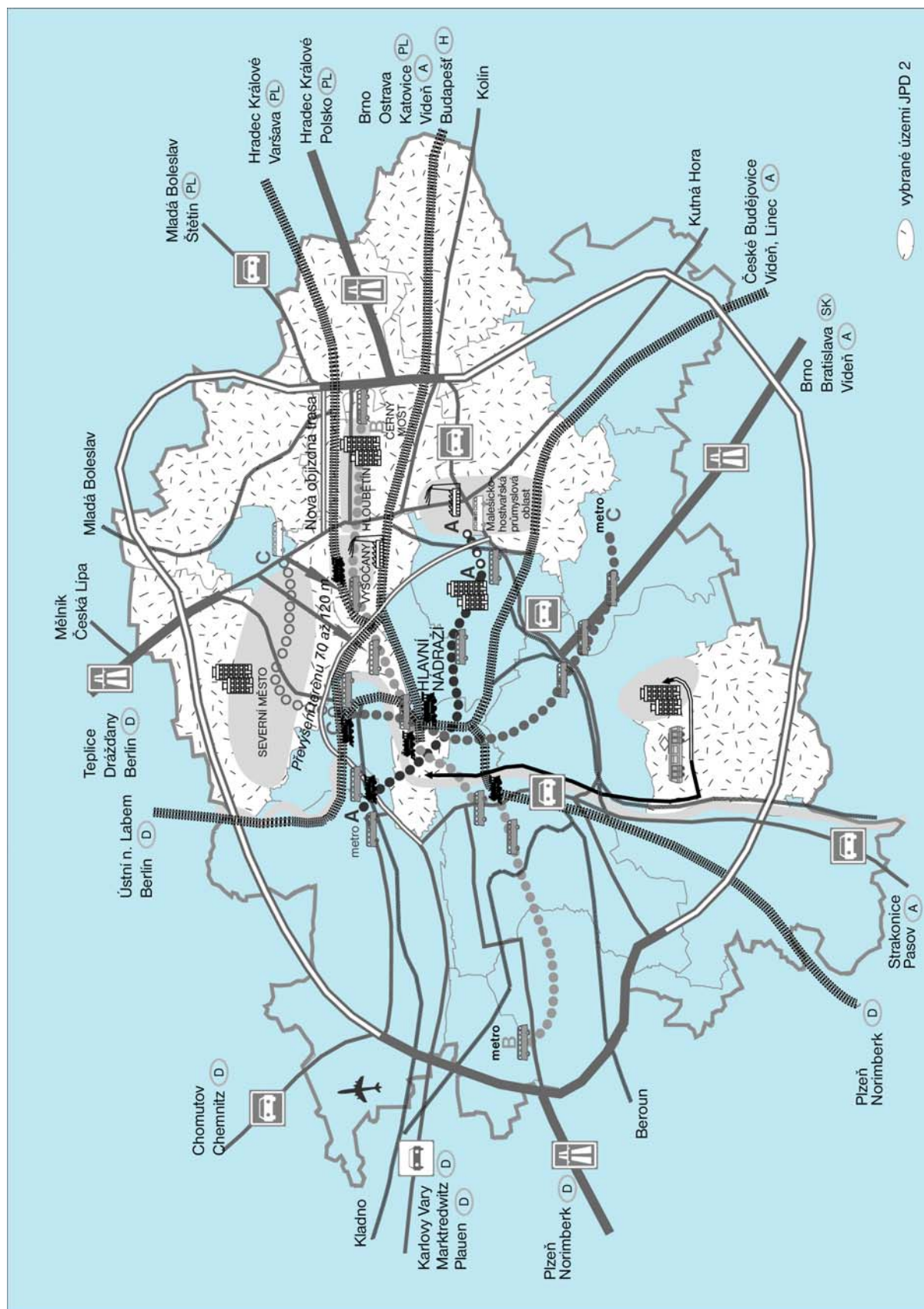
Rozvoj hromadné dopravy by prospěl také regeneraci sídlišť a rozvoji v Praze 12, která má zatím nevýhodu velké vzdálenosti od pražské hlavní uliční sítě a od metra. Páteří systém městské hromadné dopravy zajišťuje tramvajová trať.

---

⁷ Viz schéma Dopravní infrastruktura v hl. m. Praze.

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA V HL. M. PRAZE

Schéma č. 3

3.2.5 Malé a střední podniky, věda a výzkum

Rozdílný charakter vybraného území se odráží mimo jiné v zastoupení sídel podnikatelských subjektů. Zejména stavebnictví (40,2 %), průmysl (36,4 %) a zemědělství (35,3 %) překračují celoměstský průměr podílu všech ekonomických subjektů na vybraném území, který činí 31 %.

SÍDLA MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ VE VYBRANÉM ÚZEMÍ PODLE POČTU ZAMĚSTNANCŮ

Tabulka č. 22

velikost podniku podle počtu zaměstnanců	(srovnání vybraného území a celého regionu Praha, podíly v %, Praha = 100 %)		
	celkem	Praha 1	ostatní
neuvedeno*	31,1	5,9	25,2
0	31,3	5,4	25,9
1 – 9	31,8	11,3	20,5
10 – 49	34,8	13,6	21,2
50 – 249	37,0	16,2	20,8
celkem MSP	31,4	6,3	25,1

Zdroj: STR SURM MHMP

* v rozhodující většině se týká „mikro“ podniků

Údaje (podíl počtu podniků a počtu obyvatel) potvrzují mimořádné postavení Prahy 1, kde je alokován více než dvojnásobek průměrného celoměstského podílu MSP (Praha 1 představuje necelé 3 % počtu obyvatel celé Prahy) v porovnání se zbývajícím územím vybraným pro Cíl 2, na kterém je umístěno o 3 procentní body méně MSP, než činí podíl obyvatelstva (28 %). Současně je patrný rozdílný trend v zastoupení sídel MSP podle jejich velikosti. Zatímco v Praze 1 vzrůstá podíl sídel firem v závislosti na jejich velikosti (každý šestý „střední“ podnik s počtem 50 - 250 pracovníků má sídlo v Praze 1), na ostatním vybraném území se tento podíl snižuje.

Výjimečné postavení Prahy 1 ovlivňuje i základní inovační potenciál vybraného území. Koncentrace vysokoškolských kapacit a zejména výzkumných pracovišť Akademie věd (většinou humanitního zaměření) v centru města znamená, že kapacita na vybraném území se blíží, resp. překračuje polovinu celoměstského počtu. Na ostatním vybraném území (Praha 8) je sice umístěna významná základna fyzikálního, technického a informačního výzkumu AV, nerovnoměrné rozložení na území pro Cíl 2 je však zřetelné.

ROZMÍSTĚNÍ SUBJEKTŮ VÝZKUMU A VÝVOJE – SROVNÁNÍ PRAHY A VYBRANÉHO ÚZEMÍ

Tabulka č. 23

typ subjektu	celkem Praha	vybrané území			
		celkem	podíl	z toho	
				Praha 1	podíl
Akademie věd ČR (pracoviště)	69	38	55 %	19	28 %
výzkumné ústavy	47	19	40 %	6	13 %

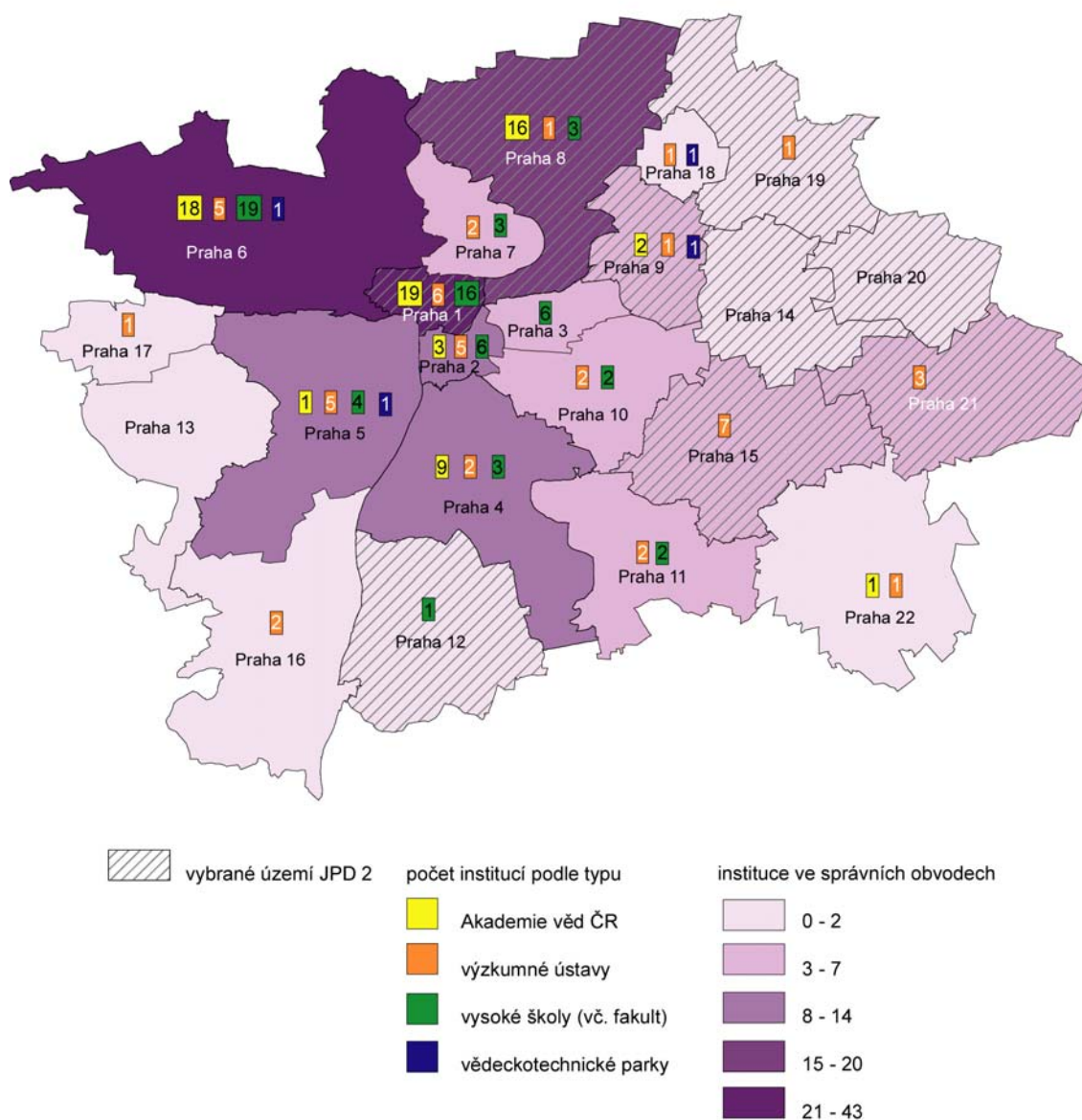
vysoké školy (vč. fakult)	45	20	44 %	16	36 %
vědecké parky	4	1	25 %	0	0 %

Zdroj: STR SURM MHMP

Rozdílná situace je v případě ostatních výzkumných ústavů, jejichž převážná většina je umístěna sice mimo Prahu 1, ale vybrané území i v tomto případě představuje významnou výzkumnou a vývojovou kapacitu (40 % v Praze). Z údajů vyplývá, že jeden z hlavních předpokladů posílení inovační funkce a rozvoje vybraného území, tzn. existence kapacit VaV, je v podstatě naplněn.

VĚDA A VZDĚLÁNÍ V PRAZE

Schéma č. 4

Zdroj: AV ČR, RES ČSÚ, SVTP, STR SURM MHMP

3.2.6 Sídlištní prostředí

Nezbytnost revitalizace a regenerace panelových sídlišť je dána nejen nedokončenou realizací sociální a kulturní vybavenosti, ale také špatným technickým stavem řady objektů. Dalšími problémy jsou bezpečnost občanů, nedostatek parkovacích míst provázaný s neprostupností vnitřních komunikací, nedostatek pracovních příležitostí uvnitř sídlišť a v jeho bezprostředním okolí, nedostatečné dopravní napojení na centrum, hluk a emise z dopravy a další.

Na vybraném území se nacházejí populačně významné sídlištní celky: Severní Město, Modřany, Lhotka - Libuš, Černý Most a Petrovice, v nichž žije více než 35 % obyvatel panelových sídlišť v Praze.

4. SWOT ANALÝZA

4.1 Postavení hlavního města Prahy mezi městy střední Evropy

Z porovnání Prahy s bezprostředně si konkurujícími středoevropskými i dalšími městy Evropy vyplývá, že v posledním období Praha zaznamenala příznivý trend v růstu své atraktivity jako města pro práci a pro život. Za silné stránky rozvoje a komparativní výhody Prahy lze považovat poměrně nízkou cenu pracovní síly (alespoň ve střednědobém horizontu), cenu i rozsah nabídky kancelářských ploch. Ve většině těchto kritérií je Praha hodnocena výrazně lépe než města jako Mnichov nebo Vídeň.

Naopak jako problém je aktuálně pocíťován nedostatek vysoce kvalifikované pracovní síly (vzhledem k požadavkům nadnárodní poptávky). Dostí nepříznivě je Praha hodnocena i v dopravní a telekomunikační infrastruktuře. Trvající absence kvalitního propojení na evropské dopravní sítě (železniční, silniční), kvalita životního prostředí a částečně i dopravní obsluha uvnitř města jsou hodnoceny jako prvořadě slabé stránky města a Praha tím zaostává v soutěži s městy západního segmentu střední Evropy. (Obdobně nebo ještě hůře jsou však hodnocena města na východ od Prahy – např. Varšava, Budapešť.)

Zájem o umístění nových podnikatelských aktivit v Praze nadále roste. Mezi hlavní příležitosti rozvoje tak patří příznivé geografické umístění Prahy a zvýšení významu města v kontextu rozšířeného Evropského společenství.

4.2 SWOT analýza regionu

Analýza SWOT je zúžena na sociální, ekonomické, územně-technické, ekologické a provozní aspekty hl. m. Prahy, které mají souvislost s vybranými prioritami JPD 2 – prostředí města a jeho konkurenceschopnost. Níže uvedené faktory se týkají zejména města Prahy jako celku a dále následuje konkrétnější analýza vybraného území. Primární faktory souvisí s konkurenčním prostředím Prahy. Doplnují je sekundární faktory a faktory týkající se vybraného území Cíle 2.

Hlavní silné stránky

- Zeměpisná poloha Prahy ve střední Evropě.
- Mimořádné kulturně-historické bohatství; jedinečný a uznávaný *genius loci*.
- Značná přitažlivost města jako sídla mezinárodních institucí a organizací.
- Velká důvěra investorů v investorskou stabilitu Prahy, otevřené podnikatelské prostředí a rozvinuté soukromé podnikání.
- Značný zájem turistů o návštěvu Prahy.
- Stabilní trh práce s nízkou mírou nezaměstnanosti.
- Dobře fungující integrovaný systém městské hromadné dopravy.

Hlavní slabé stránky

- Funkční neúplnost a fyzická opotřebenost sídlištních celků.
- Nízká propustnost městských komunikací, nedostatek objízdných tras kolem Prahy a vnitřního města.
- Technický stav vodohospodářské infrastruktury, deficit infrastruktury v rozvojových a přestavbových lokalitách.
- Silné znečištění ovzduší a nadměrná hluková zátěž zejména v centrální části města, způsobené převážně automobilovou dopravou.
- Nedostatečně rozvinutý marketing města.
- Obtíže v komunikaci mezi všemi partnery v rámci inovačního procesu; nepoměr mezi pražskou vědeckovýzkumnou základnou a poptávkou podnikatelského sektoru; nedostatečné využívání inovačního potenciálu města.

Hlavní příležitosti

- Vstup České republiky do Evropské unie.
- Využití prostředků strukturálních fondů v České republice.
- Zlepšující se postavení Prahy jako jedné z nejvhodnějších lokalit k provozování podnikatelské činnosti ve střední a východní Evropě.
- Lepší dostupnost Prahy v důsledku dokončení výstavby hlavních dopravních koridorů a modernizace letiště v Praze-Ruzyni.
- Další rozvoj informačních a komunikačních technologií (ICT), vedoucí ke zvýšení spolupráce v podnikatelském sektoru.
- Další otevírání české ekonomiky a další příliv zahraničních přímých investic.
- Zvýšení mobility české populace.

Hlavní hrozby

- Ztráta atraktivity města, nevratné poškození historicko-urbanistické struktury vnitřního města (devastace historického centra necitlivými přestavbami a zbytečnými demolicemi).
- Ztráta atraktivity města dalším růstem kriminality (včetně rostoucí aktivity mezinárodního organizovaného zločinu).
- Zhoršující se makroekonomické podmínky v celé republice s nepříznivým dopadem na zájem investorů o Prahu.
- Oslabení pozice malých a středních podniků v důsledku expanze nadnárodních společností.
- Nedostatečné investice do dopravních koridorů (transevropských sítí), jejichž důsledkem je snížená dostupnost města.
- Možnost „odlivu mozků“ do stávajících 15 členských zemí EU.

SEKUNDÁRNÍ FAKTORY

SILNÉ STRÁNKY	PŘÍLEŽITOSTI
Prostředí města	
<ul style="list-style-type: none"> • Pestrý potenciál městské a příměstské krajiny s výrazným fenoménem Vltavy, vzhledem k charakteru městského regionu relativně významný podíl vodních ploch a lesů. • Převažující užívání ekologických paliv a centrálního zásobování teplem, postupná obnova a rozvoj energetických sítí. • Střednědobě dostatečná kapacita většiny hlavních prvků infrastruktury, zástavba téměř plně vybavena vodovodní a kanalizační sítí. • Dostatek plošných rezerv na území města i v regionálním zázemí pro zajištění jeho funkcí a rozvoje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zájem soukromého sektoru o investování do nových městských center (která jsou základem pro naplnění záměru přechodu na polycentrickou strukturu města a pro odlehčení centra). • Postupná realizace pražského okruhu, kterou garantuje stát. • Započatý proces regenerace panelových domů. • Realizace protipovodňových opatření mimo území Prahy. • Větší využití ekologicky šetrných zdrojů energií v souvislosti se vstupem ČR do EU. • Poptávka po rozšíření možností a kapacit zařízení pro rekreaci a sport (s častou preferencí prostředí přírodního charakteru), kulturní vyžití a zábavu.
Konkurenceschopnost podnikatelského sektoru	
<ul style="list-style-type: none"> • Nadprůměrná kvalifikace pracovní síly, silný potenciál vzdělávání a vědy. • Příznivá struktura ekonomiky (vysoký podíl služeb). • Vysoký stupeň a rychlé tempo zavádění moderních informačních a komunikačních technologií v podnikatelské sféře a ve správě města. • Vyhovující ubytovací a konferenční kapacity. • Relativně vysoká vybavenost území města sítěmi pro přenos dat vhodnými pro další rozvoj informační společnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Urychlení transferu technologií a know-how (organizace a výstavba technologických center), větší zapojení v Praze alokované vědy a výzkumu do řešení otázek rozvoje města. • Účast České republiky na celoevropském akčním plánu eEurope jako příležitost snadnějšího přístupu k nejmodernějším IC technologiím. • Využití poznatků a know-how ze zemí EU a z celoevropských prognostických vizí při aktualizaci a doplňování strategie města a při implementaci programů rozvoje pražské ekonomiky. • Zvýšení kvality partnerství města s dalšími subjekty (podnikatelský sektor, neziskové organizace aj.). • Využití kvalifikace a flexibility pracovní síly i stále existujících komparativních výhod (např. nižší cena práce) pro růst konkurenceschopnosti hl. m. Prahy. • Výrazné zlepšení integrace skupin sociálně znevýhodněných osob, vytvoření rovných

	příležitostí na pražském trhu práce.
Faktory konkrétně se vztahující k území podpory	
<ul style="list-style-type: none"> • Historicko-architektonicky cenné jádro Pražské památkové rezervace. • Ekologický a rekreačně-estetický potenciál některých částí území (tj. relativně hustá síť vodních toků a ploch, v některých částech i rozsáhlejší parkové a lesní komplexy). • Dostatek rozvojových ploch. • Dostatek kvalifikované pracovní síly. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšení kvality prostředí. • Zlepšení sociálně-ekonomické hodnoty území (včetně nárůstu pracovních míst) prostřednictvím komplexní revitalizace poškozených a nevyužívaných ploch. • Fyzická a funkční regenerace sídlištních celků s důrazem na rozšíření nabídky a kvality služeb, občanské vybavenosti a rekreačních aktivit a na rozšíření nabídky pracovních příležitostí. • Dotvoření nových městských center. • Využití rekreačního potenciálu území (včetně nábrežních prostor a okolí vodních toků). • Rozvoj podnikání a celkové oživení ekonomické základny (s využitím některých organizací vědecko-výzkumného sektoru a poradenství, které mají sídlo přímo na vybraném území). • Vytvoření příznivého klimatu pro investory, které však nesmí být v rozporu s objektivními potřebami a limity města.
SLABÉ STRÁNKY	HROZBY
Prostředí města	
<ul style="list-style-type: none"> • Nerovnovázné rozmístění funkcí (pracovních příležitostí) na území Prahy a z toho vyplývající vysoké nároky na přepravu lidí ve městě. • Všestranné přetížení centra, především Pražské památkové rezervace (dopravou, funkcemi celoměstského a vyššího významu, tlakem na umístění nových budov a komerčních aktivit apod.). • Nedostatečné čištění odpadních vod, nadměrné znečištění vodních toků. • Vysoká energetická náročnost města. • Vysoká míra kriminality, značný stupeň vandalismu a nízké ekologické vědomí části občanů. 	<ul style="list-style-type: none"> • Necitlivá urbanizace příměstské krajiny (výstavba prodejních a skladovacích objektů nebo nových sídelních celků odtržených od historického a prostorového kontextu území a vazeb na stávající infrastrukturu). • Nedostatečná koordinace Prahy a Středočeského kraje při využívání prostoru pražské aglomerace. • Nedostatek investic pro další zlepšování napojení města na nadřazenou dopravní infrastrukturu a pro městskou dopravní infrastrukturu. • Kolaps důležitých funkčních systémů města v důsledku nespolehlivě fungující technické infrastruktury. • Další nárůst automobilismu (rostoucí tlak na místní silniční síť) na úkor veřejné dopravy.

Konkurenceschopnost podnikatelského sektoru	
<ul style="list-style-type: none"> • Neefektivní využití některých výrobních a provozních kapacit jako důsledek rychlé transformace průmyslu nebo poklesu jeho produkce. • Neúplná institucionální struktura pro zajištění koordinace vztahů mezi správou města, podnikatelskými sdruženími a potenciálními investory. • Malé využívání celostátních programů na podporu malého a středního podnikání, nedostatečná kvalita fungování podnikatelských sítí. • Propad zájmu zaměstnavatelů o vzdělávání mladých lidí ve výrobních/provozních profesích. • Nedostatečné využití kapacit počátečního a dalšího vzdělávání. • Neúplná nabídka rekvalifikačních a resocializačních programů, nedokončená koncepce celoživotního učení. • Málo rozvinutá integrace skupin ohrožených sociální exkluzí. • Pomalé řešení některých významných rozvojových záměrů dotýkajících se Prahy a okolního regionu Střední Čechy. • Malé uplatnění ICT v domácnostech, malé rozšíření širokopásmového přístupu. • Málo koordinovaný postup směrem k informační společnosti a územně nerovnoměrný rozvoj informační infrastruktury. • Nízký stupeň integrace softwarových řešení v městské správě, nedostatečný rozsah výměny dat mezi subjekty městské správy a vnějšími subjekty. • Nízká úroveň služeb v cestovním ruchu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vyčerpanost finančních možností města pro řešení jeho nejnaléhavějších potřeb, nedostatečná pomoc státu i soukromého sektoru. • Nezájem investorů o revitalizaci opuštěných a nevhodně využívaných ploch. • Nedostatečný transfer inovačních výsledků Prahy do ostatních částí republiky. • Přeceňování krátkodobých ekonomických efektů na úkor dlouhodobé udržitelnosti rozvoje. • Nedostatečné využití strategických služeb pro udržení tempa rozvoje informační společnosti. • Přetrvávání minimální iniciativy centrálních orgánů při naplňování specifického postavení Prahy a využití jejího potenciálu pro zbytek republiky (efekt přelévání). • Narůstající podíl obyvatelstva v důchodovém věku, progresivní úbytek pracovní síly z vlastních zdrojů města a migrace. • Nedostatečná integrace osob zasažených sociální exkluzí, růst xenofobie a projevů rasismu.
Faktory konkrétně se vztahující k území podpory	
<ul style="list-style-type: none"> • Existence rozsáhlých znehodnocených nebo nevhodně využívaných ploch a velký počet ekologických zátěží (především v rámci průmyslových areálů). • Urbanistická nepropojenost a nedotvořenost významné části vybraného 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezájem vhodných investorů. • Celková recese hospodářství ztěžující mj. oživení ekonomické základny a obnovu znehodnocených či nevhodně využívaných ploch včetně související infrastruktury.

<p>území.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Silné znečištění ovzduší a zatížení hlukem. • Nerovnoměrné zajištění rychlé dopravní obslužnosti ekologicky šetrnou hromadnou dopravou (metro, železnice). • Chybějící terminál pro příměstskou dopravu ze severní části Středočeského kraje. • Intenzivní průjezdní doprava uvnitř obytných území bez možnosti využití objízdnych tras. • Zastaralost a neuspokojující funkčnost infrastruktury. • Deficit vyhovujících kapacit pro čištění odpadních vod. • Nedostatečná protipovodňová ochrana území. • Vysoká kriminalita (zejména v Praze 1). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nárůst či konzervace stávajícího zatížení průjezdní automobilovou dopravou (především v celém středním pásu vymezeného území). • Sílicí sociální segregace a úbytek obyvatel (nejen) na sídlištích. • Zhoršování demografické struktury. • Nefungující koordinace rozvojových záměrů se Středočeským krajem.
---	---

5. STRATEGIE A PRIORITY

5.1 Úvod

V letech 1999 - 2000 byly pod vedením Řídícího a monitorovacího výboru regionu hlavního města Prahy na základě zadání Evropské unie a návazně i příslušných ministerstev ČR zpracovány dokumenty, které se staly podkladem pro přípravu komplexních celostátních dokumentů, především Národního rozvojového plánu. Byly to Strategie rozvoje regionu Praha, Regionální operační program pro region Praha (ROP) a Konzultační dokument k ROP. Tyto dokumenty byly nezbytné k projednání některých přístupových kapitol s EU, zejména kapitoly „Regionální politika“. Jejich obsah vycházel ze strategických dokumentů - které v hlavním městě v průběhu druhé poloviny 90. let postupně vznikly a byly přijaty politickou reprezentací města - především ze Strategického plánu hl. m. Prahy schváleného Zastupitelstvem HMP dne 25. května 2000 a jeho implementačních programů na léta 2000 - 2006.

V červenci 2001 schválila vláda ČR usnesením č. 470/2001 Národní rozvojový plán a současně rozhodla o aktualizaci a dopracování regionálních operačních programů. V případě Prahy však bylo na základě konzultací s Evropskou komisí rozhodnuto změnit cíl podpory z Cíle 1 na Cíl 2, resp. také na Cíl 3 a transformovat existující Regionální operační program pro region hl. m. Praha v Jednotný programový dokument. Hlavním důvodem odlišného přístupu k Praze je fakt, že na rozdíl od ostatních regionů NUTS 2 v České republice nesplňuje hlavní město základní podmínku pro zařazení pod Cíl 1 „Podpora rozvoje a strukturálních změn zaostávajících regionů“ - nízký objem regionálního hrubého domácího produktu oproti průměru EU. Vyřazením z Cíle 1 je Praha současně omezena i v možnostech uplatnění některých městských projektů v sektorových operačních programech, tedy v programech jednotlivých ministerstev. Česká republika proto usiluje o to, aby Praha získala podporu v rámci tzv. Cíle 2 „Podpora hospodářské a sociální konverze regionů, které čelí strukturálním potížím“ a Cíle 3 „Podpora adaptace a modernizace strategie a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti“. Využití těchto zdrojů se týká období 2004 – 2006, tedy po vstupu ČR do EU. Dokončení přípravy nezbytných programových dokumentů pro využívání strukturálních fondů uložila vláda jednotlivým garantům usnesením č. 102 ze dne 23. ledna 2002.

Financování projektů spadajících pod Cíl 2 ze zdrojů strukturálních fondů EU vyžaduje výběr vhodných priorit a programů, jejich podstatně náročnější argumentaci a zejména podrobnější územní specifikaci, než tomu bylo v ROP. Vedle využití pražských strategických a implementačních dokumentů schválených samosprávnými orgány města je proto při přípravě JPD nezbytná spolupráce odborných složek městské správy i dalších partnerů. K získání případných dotací z Cíle 2, resp. Cíle 3 v uvedeném období bude třeba důkladně prověřit specifické možnosti Prahy, a to zejména při řešení problémů prostředí města (zvláště území s předpokládanou změnou funkce a velkých pražských sídlišť), podpory malých a středních podniků, zajištění inovační role Prahy pro potřeby města i celého státu apod.

Dne 11. 9. 2001 pověřila Rada hl. m. Prahy (usnesení č. 1488) zajištěním přípravy JPD 2 sekci Útvar rozvoje hl. m. Prahy pražského magistrátu, rámcově stanovila postup prací i projednávání dílčích výstupů v zastupitelských orgánech města. K odbornému dohledu a ke koordinaci přípravy obou dokumentů ustanovila komisi Rady, složenou ze zástupců politické reprezentace města, zadavatele (MMR), zpracovatelů (STR SURM MHMP) a dalších orgánů a organizací (Komise pro přípravu Jednotného programového dokumentu).

5.2 Strategie rozvoje regionu

Strategická vize rozvoje hl. m. Prahy, zformulovaná v pražském strategickém plánu, se opírá o silné stránky města, především jeho jedinečnost, duchovní a kulturní tradici, mimořádné přírodní i urbánní hodnoty, ekonomický a lidský potenciál, výhodnou polohu v srdci Evropy i dobré jméno a současnou vlnu zájmu investorů.

- Praha usiluje o to, aby se stala úspěšným, konkurenceschopným a respektovaným městem se silnou a moderní ekonomikou, zajišťující dobré existenční podmínky jeho obyvatelům, prosperitu podnikatelské sféry i finanční zdroje potřebné k realizaci veřejných projektů.
- Chce být městem atraktivním a usiluje o spokojenost svých obyvatel i návštěvníků. Je odhodlána zajistit dobrou kvalitu života města, jeho bezpečnost, přitažlivé a vyvážené komunity i rovnost příležitostí.
- Praha chce dosáhnout vysoké kvality přírodního i urbánního prostředí při respektování principů udržitelného rozvoje. Usiluje o podstatné snížení současné ekologické zátěže města a o dosažení rovnováhy mezi sídelními strukturami a krajinou tak, aby se stala městem čistým, zdravým a harmonickým.
- Praha bude modernizovat, rozvíjet a provozovat svoji dopravní a technickou infrastrukturu tak, aby podporovala dobré fungování a ekonomiku města, jeho ambice a rozvoj, aby odpovídala úrovni technického pokroku a její systémy pracovaly spolehlivě, efektivně a šetrně k životnímu prostředí.
- Praha chce být městem s dynamickou a vstřícnou správou, výkonnou při zajišťování služeb a ochranně veřejného zájmu, spolupracující s ostatními subjekty na principech partnerství, umožňující aktivity jiných a podporující účast občanů na řízení a rozvoji obce.

Tyto hlavní strategické směry jsou ve Strategickém plánu hl. m. Prahy dále rozvedeny v soustavě dílčích cílů, politik a programů.

Na základě jádra strategie a v souladu s programovým prohlášením Rady Zastupitelstva HMP pro volební období 1998 - 2002 byly jako rozhodující k naplnění dlouhodobé koncepce rozvoje města v letech 1999 - 2006 stanoveny tyto strategické priority:

- Integrace Prahy do evropských struktur
- Praha - centrum inovací a kvalifikovaných pracovních sil
- Podpora trhu s byty a zajištění dostupnosti bydlení
- Spolehlivě fungující doprava šetrná k prostředí města
- Úsporné a udržitelné hospodaření s energiemi, vodou a dalšími zdroji
- Zkvalitnění správy města
- Přejít na polycentrickou strukturu města

Pro přípravu JPD 2 byly z výše uvedených 7 strategických priorit vybrány ty, které by s pomocí fondů Evropské unie mohly nejefektivněji přispět k naplnění strategických cílů rozvoje města. Jedná se především o priority týkající se technické a dopravní infrastruktury a inovační role města vedoucí k růstu konkurenceschopnosti. Jednotčím úkolem těchto aktivit je zlepšit kvalitu vybraného území a tím z velké části naplnit rovněž prioritu přechod na polycentrickou strukturu města.

5.3 Globální cíl JPD 2

Ze SWOT analýzy jsou odvozena následující témata, která je nutno ve strategii JPD vzít v úvahu:

- udržení a zlepšení pozice Prahy v konkurenci s dalšími městy střední Evropy,
- zlepšení kvality městského prostředí (čistota vodních toků a upravenost jejich břehových partií, rozvoj a zlepšení stavu zeleně a rekreačních ploch, přísnější urbanistické plánování prostoru),
- zlepšení kvality veřejné dopravní obslužnosti na územích podpory,
- regenerace veřejných ploch v chátrajících velkých sídlištních celcích na území Prahy,
- vyrovnávání sociálně ekonomických rozdílů mezi jednotlivými částmi města,
- využití potenciálu vědeckovýzkumných kapacit, vzdělání a kvalifikace pracovních sil ve městě při inovační činnosti,
- intenzivnější využívání přínosů „informační společnosti“ pro fungování města,
- zlepšení spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem.

Na základě těchto témat a s ohledem na jednotlivé prvky celkové vize přijaté ve Strategickém plánu hl. m. Prahy navrhujeme jako globální cíl JPD:

„Zvýšení konkurenceschopnosti hlavního města Prahy lepším využitím městského území a posílením inovačních funkcí podnikatelského prostředí a lidských zdrojů“.

Praha musí svůj dlouhodobý rozvoj zajistit tím, že odstraní nejzávažnější slabé stránky při současném rozvíjení svých silných stránek. Toho by se mělo dosáhnout zlepšováním kvality městského prostředí a rozvíjením stávajícího inovačního potenciálu města. Tak bude naplněna úloha hl. m. Prahy jako dynamické středoevropské metropole.

K naplnění globálního cíle byly určeny tyto oblasti intervence:

- transformace a zlepšení městského prostředí (revitalizace brownfields, veřejná vybavenost a technická infrastruktura) s cílem podpořit místní rozvoj ohrožených komunit (např. ve velkých obytných celcích),
- zlepšení kvality dopravní obslužnosti (především hromadnou dopravou) ve vybraném území,
- růst kvality podnikatelského prostředí a zlepšení mechanismů spolupráce mezi podnikatelskými subjekty (MSP) a znalostními institucemi (školami, institucemi výzkumu a vývoje, inkubačními centry) v rámci území.

Praha má řadu předpokladů pro růst konkurenceschopnosti a zlepšování své pozice ve srovnání s dalšími městy ve střední Evropě (např. Vídní, Budapeští, Mnichovem a Varšavou). Přednosti Prahy rovněž zahrnují relativně levnou pracovní sílu a nabídku a cenu kancelářských a jiných prostor pro podnikání. Na druhé straně však Praha musí zlepšit nabídku kvalifikované pracovní síly (po níž je značná poptávka), návaznost na evropské dopravní trasy a zkvalitnit své telekomunikační systémy.

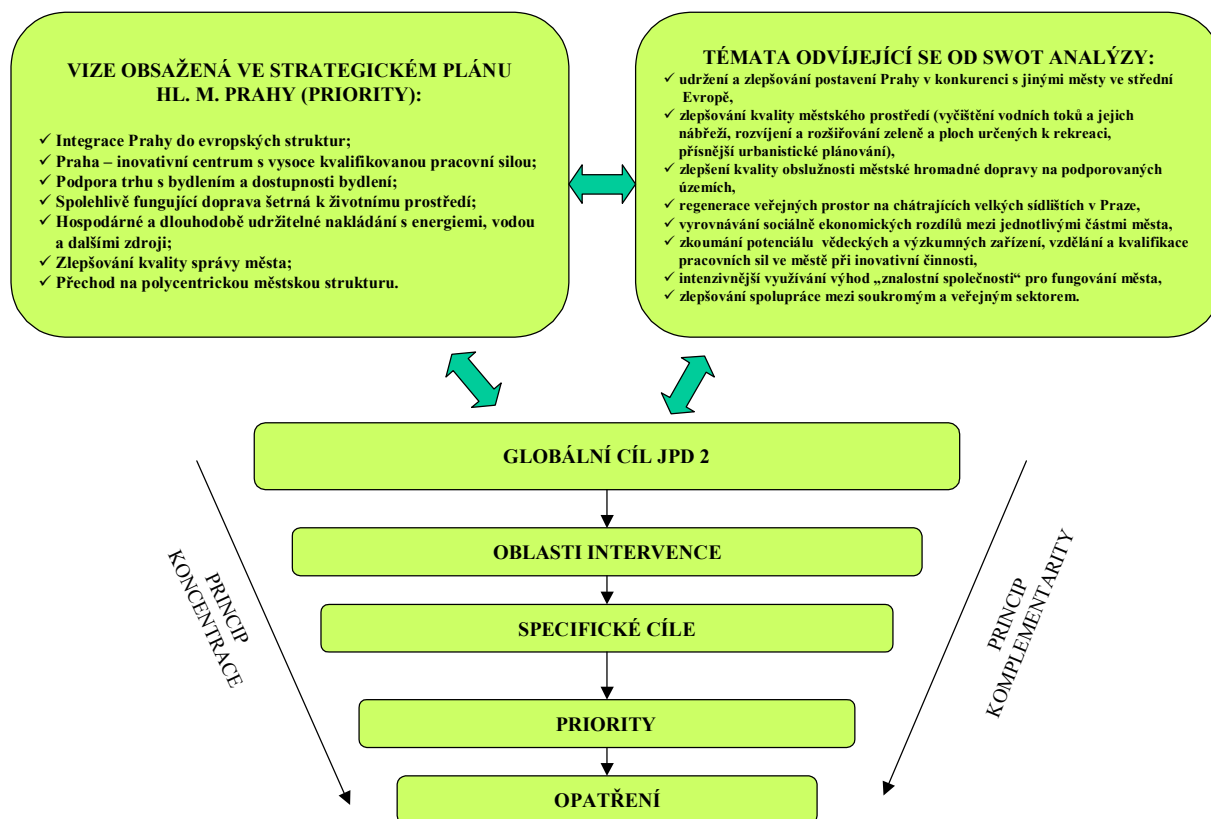
Rovněž je vhodné pohlížet na JPD 2 pro hl. m. Prahu z hlediska zón: vybrané území – město – ostatní regiony a České republika – střední Evropa (Evropská unie).

Praha je vstupní bránou a významným rozvojovým pólem České republiky jako celku. Lze proto očekávat, že investice do regionu vložené – z úrovně města, státu nebo z fondů

Evropské unie – se pozitivně projeví nejen ve městě samém, ale i v jeho okolí. Vztah Prahy s okolním regionem Střední Čechy, jehož je Praha přirozeným centrem a s nímž hodlá spolupracovat na řadě společných projektů, se musí dostat na kvalitativně vyšší úroveň.

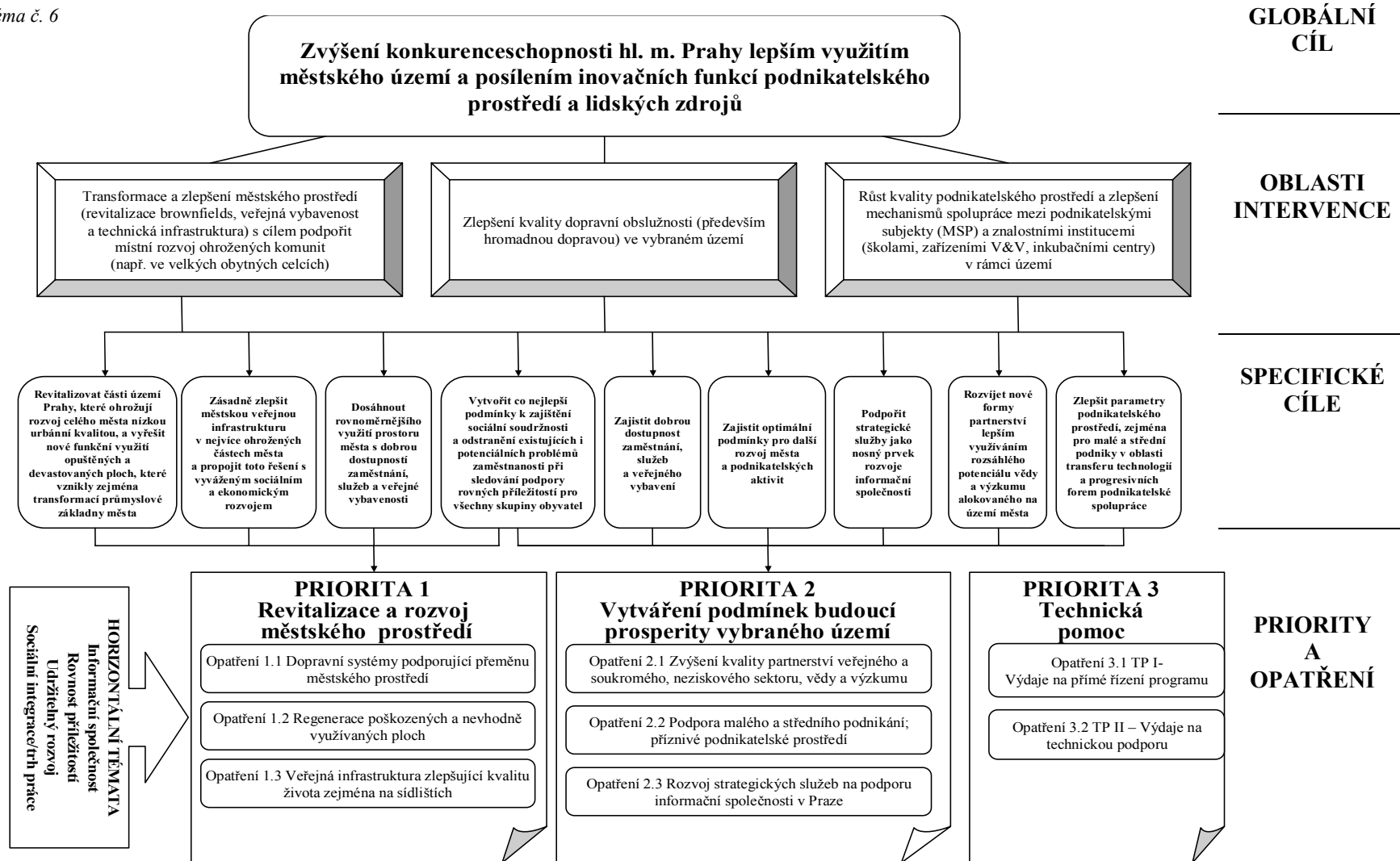
Vztah mezi SWOT analýzou, globálním cílem, specifickými cíli a prioritami a opatřeními ilustrují následující schémata:

Schéma č. 5

Zdroj: EK, MMR, HL. M. PRAHA

Schéma č. 6

Zdroj: EK, MMR, HL. M. PRAHA

5.4 Kontextové ukazatele a kvantifikace globálního cíle

Kontextové ukazatele

Kontextové ukazatele byly stanoveny na úrovni programu, charakterizující prostředí, v němž budou činnosti v rámci programu realizovány. Výchozí hodnoty kontextových ukazatelů budou na konci programového období porovnány s novými hodnotami s cílem zjistit, k jakým změnám došlo v sociálně ekonomickém prostředí.

ukazatel	jednotka	výchozí hodnota (2002)	cílová hodnota (2006)	zdroj
Pražský HDP na 1 obyvatele (v paritě kupní síly)	€	30 667 (2001)		ČSÚ
Míra nezaměstnanosti v Praze	%	4,0		ČSÚ
Podíl specifických věkových skupin na celkovém počtu obyvatel Prahy: 0 – 14 let 15 – 59 let 60 a více let	%	13,1 70,8 16,1		ČSÚ
Podíl veřejné dopravy v Praze	%	58		Ústav dopravního inženýrství hl. m. Prahy
Počet cestujících využívajících služeb veřejné dopravy v Praze	ročně	1 096 mil.		Ústav dopravního inženýrství hl. m. Prahy

Globální ukazatele

Celkový průběh programu bude monitorován na základě následujících ukazatelů vybraného území:

ukazatel	jednotka	výchozí hodnota (2001)	cílová hodnota (2008)	zdroj
Celkové roční migrační saldo obyvatel (čistý rozdíl mezi migrací směrem dovnitř a ven) na území vybraném pro Cíl 2 (vyjadřující míru spokojenosti obyvatel s životními podmínkami a okolním prostředím na vybraném území)	počet obyvatel	úbytek o 1 674 obyvatel	zpomalit úbytek na 900 obyvatel	ČSÚ
Podíl obyvatel (území vybraného pro Cíl 2) cestujících do zaměstnání nebo do školy, jejichž doba přepravy je kratší než 29 minut	%	48,3	51,5*	ČSÚ, ROPID
Počet nových čistých pracovních míst vytvořených na území vybraném pro Cíl 2 v důsledku realizace opatření JPD 2	počet pracovních míst	0	300	MHMP

* na základě průzkumu, bude ověřeno SLDB 2011

5.5 Přehled priorit a opatření

Jedním z rozhodujících principů při výběru priorit byl princip komplementarity. Priority byly vybrány s cílem zvýšit účinnost projektů, které region hodlá realizovat nebo které již realizuje z vlastních zdrojů, nebo ze zdrojů EU (např. Evropské investiční banky). Druhým rozhodujícím principem byl princip koncentrace při zohlednění oblastí intervence, priorit a opatření, které jsou zaměřeny na nejohroženější území, v nichž by se měla podpora zintenzivnit.

Byly stanoveny tyto priority:

Priorita 1 – **Revitalizace a rozvoj městského prostředí**

Priorita 2 – **Vytváření podmínek budoucí prosperity vybraného území**

Priorita 3 – **Technická pomoc**

CELKOVÉ NÁKLADY A OBJEM PODPORY ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ PODLE PRIORIT NA OBDOBÍ 2004 – 2006 (v €)

Tabulka č. 24

priorita	náklady celkem	podíl (v %)	objem SF	podíl (v %)
Priorita 1	107 240 254	75,2	53 620 127	75,2
Priorita 2	31 793 358	22,3	15 896 679	22,3
Priorita 3	3 557 188	2,5	1 778 594	2,5
celkem	142 590 800	100,0	71 295 400	100,0

Zdroj: MMR, MHMP

Těžiště programu je v obnově prostředí a odstraňování bariér a negativních stránek, které brzdí ekonomický rozvoj vybraného území. Proto bude do priority 1 alokováno 75,2 % finančních prostředků. Priorita 2 má pak charakter doplňkového programu postaveného na využití ekonomických silných stránek a příležitostí, které se nacházejí na vybraném území, alokace finančních prostředků proto činí 22,3 %. Zbývající 2,5 % připadají na technickou pomoc.

5.5.1 Priorita 1 – Revitalizace a rozvoj městského prostředí

Podstatou priority je vytvoření podmínek pro trvale udržitelný rozvoj města a zkvalitnění jeho prostředí, včetně revitalizace nevyužívaných areálů a ploch, především průmyslových. Řízeným rozvojem města a postupným dovybavením monofunkčních sídlištních celků sleduje priorita přiblížení městských funkcí k obytným lokalitám a vznik nových plnohodnotných městských center. Důležitým předpokladem zájmu o investice a vytvoření ekonomických aktivit na uvedených územích je vyřešení problémů dopravní a technické infrastruktury. Pro zlepšení kvality životního prostředí je nezbytná koordinace přeměny městského prostředí s rozvojem kolejové dopravy a s realizací pražských objízdných komunikačních tras (pražského i městského okruhu) a systémem park & ride. Součástí zvýšení kvality městského prostředí by mělo být i zlepšení v oblasti sociálního prostředí, včetně řešení problému kriminality. V rámci této priority budou rovněž realizovány aktivity typu URBAN, jejichž cílem bude dosáhnout synergických efektů s aktivitami realizovanými v rámci JPD 3 (zejména ve vztahu k prioritě 2 – Sociální integrace a rovnost příležitostí).

Priorita sleduje tyto specifické cíle:

- Revitalizovat části území Prahy, které ohrožují rozvoj celého města nízkou urbánní kvalitou, a vyřešit nové funkční využití opuštěných a devastovaných ploch, které vznikly zejména transformací průmyslové základny města.
- Zásadně zlepšit městskou veřejnou infrastrukturu v nejvíce ohrožených částech města a propojit toto řešení s vyváženým sociálním a ekonomickým rozvojem.
- Dosáhnout rovnoměrnějšího využití prostoru města s dobrou dostupností zaměstnání, služeb a veřejné vybavenosti.
- Vytvořit co nejlepší podmínky k zajištění sociální soudržnosti a odstranění existujících i potenciálních problémů zaměstnanosti při sledování podpory rovných příležitostí pro všechny skupiny obyvatel.

Hodnocení specifických cílů

dopady	výchozí stav	cílový stav	zdroj
počet nových čistých pracovních míst vytvořených na území vybraném pro Cíl 2 jako důsledek realizace opatření priority 1 JPD 2 (2004-2008)	0	100	MHMP, monitoring projektů
změna podílu délky vodohospodářsky významných vodních toků na území vybraném pro Cíl 2 spadajících do IV. a V. třídy jakosti povrchových vod podle ČSN 75 7221 („silně znečištěná“ a „velmi silně znečištěná voda“)	78,1 %	65 %	MHMP, monitoring projektů
výsledky			
nové (indukované) investice v podporovaných sídlištních celcích a regenerovaném území	0	8 mil. €	MHMP, monitoring projektů
počet uživatelů (subjektů) připojených na jednotlivé nové prvky technické infrastruktury (v závislosti na výběru regenerovaného území půjde o připojení na systémy kanalizace a čištění nebo zásobování pitnou vodou, případně elektřinou, zemním plynem nebo teplem)	0	500	MHMP, monitoring projektů
přírůstek plochy chráněné před záplavami	0,5 km ²	0,7 km ²	MHMP, monitoring projektů
zkrácení přepravního času v důsledku nového či zlepšeného prvku městské dopravy	100 % *	- 15 %	MHMP, monitoring projektů
výstupy			
počet podporovaných projektů regenerace městských území (výměra regenerované plochy - v závislosti na náročnosti regenerace)	0 (0)	8 (0,5 až 1 km ²)	MHMP, monitoring projektů
počet podporovaných projektů nových prvků technické infrastruktury (kamerový systém, protipovodňová opatření malého rozsahu a dále v závislosti na výběru regenerovaného území půjde o projekty kanalizace a čištění nebo zásobování pitnou vodou, případně elektřinou, zemním plynem nebo teplem)	0	10	MHMP, monitoring projektů
počet podporovaných projektů výstavby nebo zlepšování městské dopravy (předpokládané typy projektů a jejich kvantifikace jsou upřesněny v programovém dodatku)	0	2	MHMP, monitoring projektů

* výchozí údaj pro přepravní čas v rámci přepravního vztahu v závislosti na výběru projektu

Opatření 1.1 Dopravní systémy podporující přeměnu městského prostředí

Zdůvodnění a všeobecné informace

Předmětem opatření je zlepšování kvality dopravní dostupnosti, soustředěné s ohledem na životní prostředí města a naplňování cílů JPD 2 především na kolejovou dopravu a na obsluhu těch území, která by měla projít zásadní regenerací. Praha dlouhodobě a intenzivně podporuje veřejnou dopravu (především kolejovou) a postupnou výstavbou objízdných tras usiluje o odlehčení místní uliční sítě od automobilové dopravy. Také další zlepšování kvality dopravní obsluhy ve městě bude zajišťováno v souladu s touto koncepcí.

Kolejová doprava je organizována a rozvíjena v rámci Pražské integrované dopravy, která obsluhuje hl. m. Prahu a podstatnou část sousedního regionu Střední Čechy. Nadále však přetrvává nutnost zlepšit dopravní obslužnost na vybraném území, což by zmírnilo nepříznivý dopad dopravních zácp na životní prostředí.

Opatření tak otevírá prostor pro uplatnění projektů menšího a středního rozsahu ve srovnání s klíčovými dopravními stavbami ve městě – úseky metra, městského a pražského okruhu, jejichž investiční náklady se pohybují řádově ve stovkách eur.

Cíle

Záměrem tohoto opatření pro naplnění specifických cílů JPD 2 je především:

- zlepšit dopravní obslužnost a dostupnost vybraného území,
- zvýšit zájem obyvatel a návštěvníků Prahy o služby hromadné dopravy,
- zlepšit řízení automobilové dopravy v místní uliční síti.

Indikativní aktivity

Příklady možných projektů zahrnují:

- dopravní (přestupní) terminál Pražské integrované dopravy s vazbou na kolejovou dopravu,
- kvalitní vazbu na pražskou objízdnou komunikační trasu (v etapové podobě využívající úseky pražského i městského okruhu) včetně parkovišť systému park & ride a hromadné dopravy,
- menší projekt rozvoje tramvajové sítě,
- projekt zajišťující preferenci povrchové hromadné dopravy (s cílem zlepšit dopravní dostupnost a zkrátit přepravní čas),
- komunikace s vazbou na regenerované brownfields (poškozené nebo nevhodně využívané plochy),
- projekt rozvoje systému park & ride,
- zlepšení dopravní dostupnosti pracovních příležitostí z lokalit bydlení (vč. cyklistických stezek).

Cílové skupiny

- Obyvatelé a návštěvníci hl. m. Prahy
- Podnikatelský sektor
- Dojíždějící do Prahy, především obyvatelé regionu Střední Čechy
- Dopravci a řidiči projíždějící hlavním městem

Předpokládání koneční příjemci finanční pomoci

- Hlavní město Praha (Magistrát hl. m. Prahy - odbor městského investora)
- Dopravní podnik hl. m. Prahy, a. s.
- Technická správa komunikací hl. m. Prahy

- Další organizace zřízené a založené hl. m. Prahou

Opatření 1.2 Regenerace poškozených a nevhodně využívaných ploch

Zdůvodnění a všeobecné informace

Jedním z vážných problémů Prahy je velký počet neudržovaných, poškozených a nevhodně využitých ploch. Omezena je rovněž využitelnost území ohrožených povodněmi nebo lokalit nedostatečně vybavených technickou infrastrukturou. Zároveň však roste tlak na výstavbu nových objektů v dosud nezastavěných územích, což není žádoucí zejména v přírodně nebo historicky cenných lokalitách a v jejich blízkosti. Mnohé plochy, kde by rozvojové aktivity byly naopak vhodné, jsou nadále z různých příčin opomíjeny. Jejich urbanistický a ekonomický potenciál tak zůstává nevyužit. Regenerace poškozených a nevhodně využívaných ploch musí navazovat na rozvoj ekonomických aktivit vedoucích k vytváření nových pracovních příležitostí. Regenerační činnost může zároveň zasahovat i do ploch, jejichž budoucí využití není známo, avšak které představují aktuální ohrožení životního prostředí a brání hospodářskému rozvoji. Transformaci těchto území by napomohlo zpracování celkových rozvojových záměrů a příslušné urbanisticko-architektonické dokumentace, vyřešení vlastnických práv k pozemkům a budovám, odstranění starých ekologických zátěží (zejména bývalých a nepovolených „živých“ skládek) a vybudování nebo doplnění potřebné infrastruktury. Pro úplnou regeneraci poškozených a nevhodně využívaných ploch je naprosto nezbytná kvalitní infrastruktura šetrná k životnímu prostředí.

Předmětem finanční podpory nebudou investice do bytových domů ani do rozvodů inženýrských sítí v nich. Podporována nebude ani zástavba na zelené louce. U regenerovaných ploch by rovněž měla být vždy jasně prokázána neschopnost tržních mechanismů dosáhnout navrhovaného rozvoje nebo zástavby.

U současných průmyslových a výrobních ploch určených k transformaci územní plán na vybraném území počítá s jejich funkční přeměnou zejména na smíšenou funkci různého charakteru s tím, že musí přispívat k tvorbě nových pracovních příležitostí anebo hospodářskému rozvoji. Bude-li znám viník ekologické zátěže, dojde ke zohlednění principu „znečišťovatel platí“.

Příprava území pro budoucí rozvoj bude vyžadovat zapojení soukromého sektoru na základě principu spolupráce veřejného a soukromého sektoru.

V případě, že bude regenerovaná plocha prodána soukromému investorovi, mohou se použít ustanovení čl. 29.4 (a) Nařízení (projekt přinášející značný čistý zisk). Pokud bude plocha prodána pod tržní cenou, použije se státní podpora. U tohoto druhu podpory může vzniknout oznamovací povinnost.

Cíle

Záměrem tohoto opatření pro naplnění specifických cílů JPD 2 je především:

- celkovou revitalizací poškozených a neadekvátně využívaných ploch zvýšit jejich atraktivitu pro investory, občany i návštěvníky, jejich městotvornou funkci a ekonomický potenciál,
- zlepšit životní prostředí v revitalizovaném území a jeho okolí,
- snížit tlak na výstavbu nových objektů v přírodně nebo historicky cenných lokalitách a v jejich blízkosti,
- podpořit rozšiřování a obnovu ploch zeleně ve městě,

- odstranit, příp. zmírnit negativní dopady chybějící nebo nedostatečně a neekologicky fungující technické infrastruktury na životní prostředí.

Indikativní aktivity

Možné aktivity zahrnují funkční a prostorovou revitalizaci vybraných ploch, jejichž fyzický stav a stávající způsoby využití neodpovídají poloze, potenciálu či celkovému charakteru území. Příklady možných projektů zahrnují:

- revitalizaci rozsáhlých ploch se značnou ekologickou zátěží (hlavně opuštěné průmyslové plochy),
- revitalizaci ploch a objektů významných pro rozvoj nových center města a městských částí,
- revitalizaci vodních toků.

Předmětem tohoto opatření mohou být i doplňkové projekty malého rozsahu zabezpečující ochranu území ohrožených povodněmi (pro komplexní řešení protipovodňové ochrany Praha zvažuje možnost požádat o příspěvek z Kohezního fondu EU).

Cílové skupiny

- Obyvatelé a návštěvníci hl. m. Prahy
- Podnikatelský sektor, zejména malé a střední podniky
- Správci a provozovatelé technické infrastruktury a vodních toků
- Dojíždějící do Prahy (zejména za prací a službami), především z regionu Střední Čechy
- Instituce správy hl. m. Prahy a městských částí městem (městskými částmi) založené, zřízené a pověřené organizace

Předpokládání koneční příjemci finanční pomoci

- Hlavní město Praha (Magistrát hl. m. Prahy - odbor městského investora a odbor obchodních aktivit) a vybrané městské části
- Organizace zřízené a založené hl. m. Prahou

Opatření 1.3 Veřejná infrastruktura zlepšující kvalitu života zejména na sídlištích

Zdůvodnění a všeobecné informace

Toto opatření se vztahuje k aktivitám typu URBAN, které mohou být na základě dalších indikativních pokynů pro kandidátské země⁸ zahrnuty do programů v rámci Cílů 1 nebo 2. Hlavním cílem opatření je změna převážně monofunkčního charakteru sídlištních celků a zkvalitnění života v nich. Toto opatření by mělo snižovat nebezpečí sociální degradace a mělo by vést ke zkvalitnění technické infrastruktury. Zlepšení veřejné infrastruktury bude spojeno s rozšířením nabídky služeb, veřejné vybavenosti a pracovních příležitostí s ohledem na potřeby místních obyvatel.

Součástí opatření je dobudování chybějící a obnova stávající technické infrastruktury a vybavení technickými prostředky pro zvýšení bezpečnosti ve městě. Opatření by mělo také řešit zlepšení stavu zeleně, rozšíření zelených ploch a celkové posílení ekologického potenciálu prostředí.

---

⁸ Sdělení Evropské komise (COM (2003) 110 final).

Při posuzování jednotlivých projektů bude také jedním z hlavních hledisek princip partnerství soukromého a veřejného sektoru při sdružování finančních zdrojů. Předmětem finanční podpory nebudou investice do výstavby, obnovy nebo modernizace bytových domů.

Cíle

Záměrem opatření pro naplnění specifických cílů JPD 2 je především:

- dosáhnout rovnoměrnějšího využití prostoru města s dobrou dostupností zaměstnání, služeb a veřejné vybavenosti,
- vytvořit kvalitní městské prostředí a podporovat další rozvoj podnikatelských aktivit,
- zlepšit veřejnou infrastrukturu v obytných zónách s cílem zvýšit atraktivitu území,
- odstranit, případně zmírnit negativní dopady chybějící nebo nedostatečně fungující technické infrastruktury na životní prostředí,
- vytvořit co nejlepší podmínky k zajištění sociální soudržnosti a odstranění existujících i potenciálních problémů zaměstnanosti.

Indikativní aktivity

Tyto aktivity mohou zahrnovat:

- projekty rozšiřující nabídku pracovních příležitostí, služeb a veřejné vybavenosti na vybraných sídlištích a v jejich blízkosti,
- projekty podporující sociální integraci, zlepšující sportovní využití, rekreaci a rozvoj místních komunit,
- projekty na zlepšení stavu zeleně nebo rozšíření zelených ploch na vybraných sídlištích a v jejich blízkosti (revitalizace veřejných prostor),
- projekty s důrazem na zlepšení bezpečnosti (např. osvětlení, kamerové systémy).

Cílové skupiny

- Obyvatelé hl. m. Prahy, zejména vybraných sídlišť
- Podnikatelský sektor, zejména malé a střední podniky
- Dojíždějící do Prahy (za službami, kulturou nebo za prací), především obyvatelé regionu Střední Čechy
- Správci a provozovatelé technické infrastruktury a vodních toků
- Neziskový sektor

Předpokládání koneční příjemci finanční pomoci

- Hlavní město Praha (Magistrát hl. m. Prahy – odbor městského investora a odbor správy majetku) a vybrané městské části
- Organizace zřízené a založené hl. m. Prahou a městskými částmi
- Neziskový sektor

5.5.2 Priorita 2 – Vytváření podmínek budoucí prosperity vybraného území

Základním faktorem růstu konkurenceschopnosti je zlepšování profilu Prahy jako dobrého ekonomického partnera, a to nejen v regionálním, ale i mezinárodním měřítku.

Praha jako jeden z ekonomicky významných regionů nově přijímaných zemí do EU hodlá přispět k naplnění Lisabonské strategie (*The Lisbon strategy for economic, social and environmental renewal*, březen 2000) projednané vládou ČR v březnu 2003. Závěry z projednání jsou obsaženy ve Zprávě o aktuálním stavu naplňování cílů Lisabonského procesu v ČR. Česká republika se rovněž bude podílet na naplňování Sdělení Evropské komise pod názvem Průmyslová politika v rozšířené Evropě (*Industrial policy in an enlarged Europe*, COM (2002) 714 final).

Kvalitní marketing a propagace města poskytující informace o podnikatelském prostředí však zatím v Praze nejsou v dostatečné míře rozvinuty. Rovněž inovační potenciál regionu není plně využit a podnikatelská sféra ještě nedoceňuje efekty spolupráce s výzkumem a vývojem (viz výsledky průzkumů v rámci BRIS). Nové formy partnerství by proto měly být zaměřeny na koordinaci aktivit, výměnu informací mezi veřejným a soukromým sektorem a na posílení spolupráce výrobní sféry s pražskou základnou vědy, výzkumu a vzdělávání.

Aktivita se soustředí na povzbuzení ekonomických a sociálních aktivit na území vybraném pro JPD 2 tak, aby se postupně stalo plnohodnotnou součástí městského ekonomického prostoru. Zvýšená pozornost bude rovněž věnována vazbám Prahy s okolním regionem Střední Čechy (s nejnižším regionálním HDP v ČR) např. v oblasti zpracování zemědělské produkce nebo cestovního ruchu. Na podporu rozvoje malého a středního podnikání, jehož výkonnost závisí na dobře fungujících sítích, budou rozvíjeny podpůrné aktivity speciálně vytvářené pro tuto podnikatelskou skupinu. Specifickou roli MSP jako významného nositele inovačních aktivit posílí podpůrné projekty určené k využívání nového know-how a rychlejšímu transferu technologií. Významnou formou podpory poskytovanou podnikatelskému sektoru a rovněž nestátním neziskovým organizacím a veřejnému sektoru bude rozvoj strategických služeb a produktů naplňujících záměry rozvoje informační společnosti.

Konkrétní aktivity této priority budou koncipovány a realizovány v úzké vazbě na projekty 1. priority 1, aby se dosáhlo synergických efektů na regenerovaném území.

V oblasti rozvoje lidských zdrojů sehraje významnou úlohu i JPD 3, zejména v aktivní politice zaměstnanosti, sociální integraci a v oblasti rovných příležitostí pro ženy a muže, rozvoji celoživotního učení, adaptability a podnikání.

Malým a středním podnikům bude poskytována přímá podpora jak ve formě investičních akcí, tak i formou „soft aid“, např. půjčky a záruční fondy, poradenské a marketingové služby.

Mezi rozhodujícími ukazateli, které budou hodnotit realizaci a úspěšnost této priority, budou jak kvantifikovatelná (počty zúčastněných podnikatelských subjektů, rozsah společných projektů, počty nových a zachovaných pracovních míst apod.), tak kvalitativní hodnocení buď v agregované formě, nebo ve formě srovnávacích komentářů.

Priorita sleduje tyto specifické cíle:

- zajistit dobrou dostupnost zaměstnání, služeb a veřejného vybavení,
- zajistit optimální podmínky pro další rozvoj města a podnikatelských aktivit,
- vytvořit co nejlepší podmínky k zajištění sociální soudržnosti a odstranění existujících i potenciálních problémů zaměstnanosti při sledování podpory rovných příležitostí pro všechny skupiny obyvatel,
- rozvíjet nové formy partnerství lepším využíváním rozsáhlého potenciálu vědy a výzkumu alokovaného na území města,

- zlepšit parametry podnikatelského prostředí, zejména pro malé a střední podniky v oblasti transferu technologií a progresivních forem podnikatelské spolupráce,
- podpořit strategické služby jako nosný prvek rozvoje informační společnosti.

Hodnocení specifických cílů

dopady	výchozí stav	cílová hodnota	zdroj
počet nových čistých nebo zachovaných pracovních míst v důsledku realizace podporovaných aktivit a projektů (2004-2008)	0	200	MHMP, monitoring projektů
- z toho nových pracovních míst na sídlištích		80	
podíl z celkového počtu MSP, které obdržely podporu a stále fungují po 18 měsících (míra „přežití“)	0	75 %	MHMP, monitoring projektů
počet domácností pravidelně používajících internet	(21,7) *	35 %	Statistické sledování

výsledky

počet nových hrubých pracovních míst vytvořených v důsledku realizace podporovaných aktivit a projektů (2004-2008)	0	300	MHMP, monitoring projektů
počet nových MSP vytvořených v důsledku podporovaných aktivit	0	40	MHMP, monitoring projektů
počet spin-off společností (nárůst)	0	10	MHMP, monitoring projektů
podíl domácností připojených k internetu na území podpory	10 %	20 %	ČSÚ
zvýšení podílu subjektů využívajících internet ke kontaktu s úřady veřejné správy			statistické sledování
občané	**	o 80 %	
firmy	**	o 100 %	

výstupy

počet podporovaných účastníků projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru, výzkumu a vývoje	0	70	MHMP, monitoring projektů
počet podporovaných MSP	0	85	MHMP, monitoring projektů
počet podporovaných projektů vývoje a aplikace informačních technologií (v tom počet podporovaných projektů vývoje a aplikace informačních technologií v městské správě)	0	20 (5)	MHMP, monitoring projektů
zvýšení počtu „návštěv“ na internetových stránkách městské správy (měsíční průměr)	54 000	68 000	MHMP
plocha nových komerčních objektů/center	0	1 500 m ²	
počet nových / modernizovaných kapacit pro výzkum a vývoj (nové inkubátory, vědeckotechnické parky atd.)	1	2	

* Výchozí stav je hodnota pro celou ČR (vyplývající ze statistického průzkumu prováděného ČSÚ); výchozí stav pro Prahu bude zjištěn statistickým průzkumem (2004, první čtvrtletí).

** Výchozí stav bude uveden podle zjištění statistického průzkumu (2004, první čtvrtletí).

Opatření 2.1 – Zvýšení kvality partnerství veřejného a soukromého, neziskového sektoru, vědy a výzkumu

Zdůvodnění a všeobecné informace

Základním faktorem růstu konkurenceschopnosti je zlepšování profilu Prahy jako dobrého ekonomického partnera, a to nejen v regionálním, ale i nadregionálním (mezinárodním) měřítku.

Rozšíření EU Praze nabízí nové možnosti, kterých by Praha měla využít (např. zvýšený příliv turistů, zahraniční přímé investice, rozšíření možností obchodní a podnikatelské spolupráce atd.). Praha bude muset lépe využívat rozsáhlý potenciál vědy, výzkumu a vývoje alokovaný na území města. Díky aglomeračnímu efektu již Praha vytváří příznivé prostředí pro vznik a šíření inovací, které by se v další etapě měly rozšířit na území celé ČR. Těžištěm bude zabezpečení informačních vazeb v nově vytvářených komunikačních sítích, společné projekty a vytváření institucionálního rámce k monitorování problémů rozvoje města a k hledání společných řešení. Aktivita se zaměří na vznik nových technologických a vědeckých parků, inkubátorů, inovačních center a poradenských středisek.

Významným aspektem bude navázání vztahů s institucemi výzkumu a vývoje v ostatních regionech soudržnosti s cílem vytvoření ucelené, celostátní sítě subjektů výzkumu a vývoje.

Vedle hledisek udržitelného rozvoje bude město usilovat o naplňování cíle dalšího růstu lepším využíváním potenciálu informační společnosti. Pro jeho dosažení bude nezbytné kvalitní partnerství všech zúčastněných.

Princip partnerství bude jedním z rozhodujících faktorů při posuzování a výběru projektů, které by měly přinést co největší efekt pro celé město. Především půjde o sdružování finančních zdrojů nebo multisektorovou přípravu a realizaci projektů.

Cíle

Záměrem opatření pro naplnění specifických cílů JPD 2 je především:

- prosadit partnerství jako základní princip spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru při realizaci rozvojových záměrů vybraného území (i celého) města,
- aktivizovat rozsáhlou základnu vědy, výzkumu a vývoje a propojit ji se zájmy ostatních veřejných i soukromých subjektů operujících na území města,
- připravit podmínky pro další využití potenciálu Prahy po rozšíření EU.

Indikativní aktivity

Bude poskytována podpora zakládání nebo rozvoji inovačních center a dalších zařízení na vybraném území. Toto opatření se bude vztahovat i na výzkumné projekty realizované na vysokých školách a ve výzkumných ústavech, zaměřené na spolupráci s MSP. Pomoc bude rovněž poskytována při činnostech sledujících vytváření clusterů (tvorba sítí informačních a komunikačních struktur nebo sítí inovačních firem).

Cílové skupiny

- Podnikatelský sektor a podnikatelská sdružení
- Organizace výzkumu a vývoje (vysoké školy, Akademie věd, ostatní výzkumná sféra)
- Instituce správy hl. m. Prahy a městských částí, městem (městskými částmi) zřízené, založené a pověřené organizace,
- Neziskový sektor
- Obyvatelé a návštěvníci hl. m. Prahy

Předpokládání koneční příjemci finanční pomoci

- Hlavní město Praha a vybrané městské části (Magistrát hl. m. Prahy, úřady městských částí)
- Organizace zřízené, založené a pověřené hl. m. Prahou
- Podnikatelé (převážně malé a střední podniky), profesní sdružení
- Specializované subjekty poradenství a zprostředkování (např. regionální rozvojová agentura, inovační centra)
- Organizace výzkumu a vývoje (vysoké školy, Akademie věd, ostatní výzkumná sféra)
- Neziskový sektor

Opatření 2.2 – Podpora malého a středního podnikání; příznivé podnikatelské prostředí

Zdůvodnění a všeobecné informace

Malé a střední podniky přispívají k dynamice ekonomiky města. Hrají neocenitelnou úlohu při revitalizaci libovolného území procházejícího přeměnou. Malé a střední podnikání má schopnost přizpůsobit se měnícím se podmínkám a zkvalitňovat sociální strukturu. Přes dobré výsledky Prahy ve srovnání s některými městy EU existují obory, kde je produktivita práce a efektivita činnosti nízká. S cílem podporovat činnosti vedoucí k vytvoření nových sektorů zabývajících se nejmodernějšími technologiemi bude posilována pozice MSP jako jednoho z rozhodujících činitelů inovačního procesu. Podpora se projeví posílením ekonomické základny města včetně zvýšení počtu nových pracovních příležitostí na vybraném území a odrazí se i ve zvýšení konkurenceschopnosti celého města. Projekty budou zaměřeny na budování sítí a progresivních forem podnikatelské spolupráce, na posílení průmyslových a obchodních sdružení a kooperačních řetězců. Vedle přímé investiční podpory bude nezastupitelnou součástí i tzv. „soft aid“ poskytovaná jednotlivým firmám a vedoucí zejména k rychlému přijímání inovací (nových technologií, hi-tech výroby atd.). Součástí podpory v rámci tohoto opatření budou i půjčky a záruční fondy, které umožní zlepšit přístup MSP na finanční trhy.

Ke konkretizaci aktivit realizovaných v rámci tohoto opatření se využijí rovněž výstupy z projektu BRIS podporovaného Evropskou komisí. Projekt má být dokončen v roce 2004.

Zlepšování podnikatelského prostředí se bude opírat o cílenou pomoc při vytváření transparentního a otevřeného prostředí pro podnikatele. Podpora MSP v rámci Cíle 2 bude součástí komplexního řešení potíží města ve vybraných segmentech jeho území, a tím také přispěje k naplnění strategického cíle vytváření polycentrické struktury města. Zvláštní pozornost bude věnována revitalizovaným průmyslovým územím a pracovním příležitostem na sídlištích a v jejich okolí. Při realizaci těchto záměrů se předpokládá úzká spolupráce s Operačním programem průmyslu a podnikání a Společným regionálním operačním programem.

V oblasti cestovního ruchu budou projekty prioritně podporovat zvýšení atraktivity Prahy s pozitivními dopady do výkonnosti pražské ekonomiky a s omezením některých zátěží, které cestovní ruch přináší. Hledisko udržitelnosti rozvoje se stane jedním ze základních aspektů výběru projektů.

Při přípravě programů podpory MSP bude nutno počítat s multikulturálním prostředím, což se zřetelněji projeví po vstupu do EU. Řada projektů bude realizována současně s postupným otevíráním trhu práce, zaměstnáváním zahraničních pracovníků a dalšími změnami v oblasti lidských zdrojů, které ovlivňují celkovou situaci v podnikatelském prostředí. Tyto projekty proto budou úzce koordinovány s aktivitami v rámci Cíle 3. Jedním z důležitých kritérií výběru konkrétních akcí se stane rovnost příležitostí pro muže a ženy.

Cíle

Záměrem opatření pro naplnění specifických cílů JPD 2 je především:

- využít inovačního potenciálu pro rozvoj vybraného území, při sledování širších (nadregionálních) efektů posilujících ekonomický význam i jiných regionů v České republice,
- zlepšit ekonomickou výkonnost a perspektivu růstu MSP,
- zlepšit kvalitu podnikatelského prostředí, a to zejména pro sféru malého a středního podnikání s využitím předností MSP pro rychlou aplikaci inovačního procesu,
- změnit ekonomický profil strukturálně nejpoškozenějších částí města a dalších vybraných území vyžadujících podporu s využitím místních zdrojů.

Indikativní aktivity

Tyto aktivity mohou zahrnovat:

- systémy poskytování (grantová schémata) „soft aid“ pro MSP (informace o stavu technologií, vývoj technologií, podpora při řešení technických problémů nebo problémů souvisejících s technologií, zajištění systému certifikace jakosti podle ISO 9001, 9002, předkládání podnikatelských záměrů),
- systém realizace investic (grantové schéma) do MSP (konkrétní vybavení a zařízení),
- budovy a zařízení MSP pro výrobu a pro poskytování služeb,
- rozvoj podnikatelských informačních center,
- rozvoj turistických informačních center.

Cílové skupiny

- Malé a střední podniky, podnikatelská sdružení
- Instituce správy města (jeho částí) a městem zřízené a založené organizace
- Organizace sféry podnikatelských služeb, vzdělávání výzkumu a vývoje (informační, poradenské, školicí atd.),
- Neziskový sektor
- Zahraniční a domácí investoři s kapitálovou účastí na aktivitách ve vybraném území
- Obyvatelé a návštěvníci hl. m. Prahy

Předpokládání koneční příjemci finanční pomoci

- Hlavní město Praha a vybrané městské části (Magistrát hl. m. Prahy, úřady městských částí)
- Pražská informační služba
- Další městem zřízené, založené a pověřené organizace
- Podnikatelé (malé a střední podniky), profesní sdružení
- Specializované subjekty poradenství a zprostředkování (např. regionální rozvojová agentura, inovační centra)
- Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.
- Neziskový sektor

Opatření 2.3 – Rozvoj strategických služeb na podporu informační společnosti v Praze

Zdůvodnění a všeobecné informace

Předmětem opatření je vybudování kapacitního a kompatibilního informačního prostředí pro multimediální komunikaci města a jeho správy s veřejností a státními orgány, ostatními regiony i světem, a dále implementace moderních informačních technologií v souladu

s koncepčními dokumenty⁹, které jsou v rámci ČR zaměřeny na rozpracování záměrů a požadavků akčního plánu EU „eEurope 2005: Informační společnost pro všechny“¹⁰.

Finanční podpora ze strukturálních fondů bude zaměřena zejména na ty projekty, které zlepší informační a komunikační možnosti veřejné správy, podnikatelských subjektů, především malých a středních podniků a umožní využití nových informačních sítí i soukromým osobám. Zvláštní programy budou směřovat k podpoře rovných možností přístupů k informacím, resp. k využití nových produktů informační technologie, pro skupiny potenciálně ohrožené sociální exkluzí (nově příchozí cizinci, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s omezenou pracovní schopností, matky pečující o děti atd.). Výsledkem bude opětovné uplatnění těchto osob na trhu práce a omezení či odstranění jejich integračních problémů. Opatření bude rovněž podporovat aktivity sledující pozitivní ekonomické efekty, např. ve formě zajišťování domácích pracovních příležitostí, rozvoje specializovaných informačních institucí a kapacit na vybraném území města nebo zásadní zrychlení postupů rozhodování v oblasti veřejné správy.

Při výběru projektů bude dodržena zásada, že prostředky EU by neměly sloužit k úhradě nákladů spojených s plněním běžných povinností veřejné správy v oblasti informačních technologií. Projekty podpory rozvoje informační společnosti budou respektovat záměry dalších opatření JPD 2 (např. opatření 2.2) a jejich příprava bude koordinována s opatřeními obsaženými v JPD 3, zejména ve vztahu k prioritám: 1 – Aktivní politika zaměstnanosti, 2 – Sociální integrace a rovnost příležitostí.

Cíle

Záměrem opatření pro naplnění specifických cílů JPD 2 je především:

- aplikovat nové produkty informačních technologií do procesu řízení města, zvýšit jeho ekonomickou úroveň a odstranit určité sociální problémy obyvatel Prahy,
- vytvořit podmínky k zajištění sociální soudržnosti, odstranit existující i potenciální problémy zaměstnanosti a podpořit rovné příležitosti pro všechny skupiny obyvatel,
- při realizaci komplexu strategických cílů města prosadit partnerství jako základní princip spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru.

Indikativní aktivity

Tyto aktivity mohou zahrnovat:

- vybudování kapacitní, spolehlivé a dostupné telekomunikační sítě (zejména projekty zaměřené na místní sítě, včetně zřizování veřejných internetových terminálů),
- vytváření informačních databází a jejich přístupnost pro veřejnost,
- projekty podporující podnikání při vývoji a transferu ICT,
- projekty podporující rozvoj práce z domova a elektronického obchodu.

Cílové skupiny

- Podnikatelský sektor (převážně malé a střední podniky)
- Instituce správy města (jeho částí) a městem zřízené a založené organizace
- Neziskový sektor
- Obyvatelé hl. m. Prahy

Předpokládání koneční příjemci finanční pomoci

- Hlavní město Praha a vybrané městské části městem založené a zřízené organizace

⁹ Jde především o vládní dokument „Státní informační a komunikační politika“, jehož návrh byl dokončen v říjnu 2003.

¹⁰ Akční plán eEurope 2005: COM (2002) 263 final.

- Podniky (firmy) a profesní sdružení
- Fondy a státní účelově zřízené instituce
- Neziskový sektor
- Vzdělávací organizace

5.5.3 Priorita 3 – Technická pomoc

Pro přípravu, monitorování a hodnocení realizace Jednotného programového dokumentu pro Cíl 2 a další související činnosti bude rovněž využita technická pomoc.

V prvním období čerpání pomoci ze strukturálních fondů EU (2004 - 2006) se navrhuje technická pomoc ve zvýšeném rozsahu, neboť se předpokládá intenzivnější spolupráce se zahraničními partnery a zvýšená poptávka po vytváření implementačního systému. Je stanovena ve výši 2,5 % z celkové částky finanční pomoci ze strukturálních fondů.

Praha předpokládá využití všech forem aktivit a služeb spadajících do kategorie technické pomoci, aby byla schopna zajistit účinné naplňování cílů JPD. Struktura těchto činností a služeb bude respektovat čl. 2 a 3 Pravidla č. 11 tvořícího přílohu Nařízení č. 1145/2003. Přednostně budou uplatňovány metody využívající výpočetní technologie a moderní postupy řízení informačních systémů a sítí. Technická pomoc zprostředkuje výměnu zkušeností a příkladů „správné praxe“.

Podíl národních veřejných fondů na celkových veřejných nákladech činí 50 %. Prostředky ze strukturálních fondů dané k dispozici pro technickou pomoc budou využity výlučně na přímou implementaci programu.

Opatření 3.1 – Technická pomoc I – Výdaje na přímé řízení programu

Zdůvodnění a všeobecné informace

Úlohu řídicího orgánu převezme Ministerstvo pro místní rozvoj. Jeho hlavním úkolem bude zpracovávat příručky a ostatní dokumentaci usnadňující proces tvorby projektů. Některé z těchto funkcí však budou delegovány na hl. m. Prahu (např. výběr projektů). Zkušenosti Prahy s tvorbou hospodářských programů jsou omezené. Vzhledem k vnitřní struktuře města (velký počet nezávislých městských částí) bude nutné zajistit efektivní a transparentní výběr projektů. Ministerstvo pro místní rozvoj bude hrát úlohu prostředníka při výměně zkušeností s realizací programů v Praze a mimo ni (na území vybraném pro Cíl 1).

Cíle

Cílem tohoto opatření je zajistit hladký průběh implementace programu.

Indikativní aktivity

- přípravu, hodnocení a monitorování programu a projektů včetně vypracování dokumentace a zpráv,
- výběr projektů,
- jednání monitorovacího výboru,
- účast odborníků a dalších oprávněných subjektů (včetně zahraničních) na jednání výboru,
- audity a kontroly prováděné přímo na místě činnosti.

Výdaje se budou řídit omezeními obsaženými v bodě 2.2 Pravidla č. 11. Rovněž horní hranice této formy pomoci nepřekročí maximální výši stanovenou v bodě 2.4 a 2.6 výše citovaného Pravidla.

Opatření 3.2 – Technická pomoc II – Výdaje na technickou podporu

Zdůvodnění a všeobecné informace

Cílem technické pomoci je zajistit, aby realizace celého programu probíhala účelně a v souladu se strategickými záměry rozvoje regionu, aby všichni zúčastnění partneři pochopili své role a své povinnosti plnili rychle a kvalitně. S tím je spojen i cíl jak růstu inovační dynamiky uskutečňovaných projektů, tak inovačních schopností všech zainteresovaných subjektů. Součástí cílů je i zajištění podmínek pro kvalitní publicitu programu a otevřené poskytování všech potřebných informací o finančně podporovaných aktivitách. Zdůrazněn by měl být význam publicity a informační kampaně, které je v rámci tohoto opatření nutno chápat jako prioritu.

Jednotlivé aktivity budou zahrnovat konzultace a výměnu zkušeností (hlavně s regiony a městy potýkajícími se s obdobnými problémy), založení a zajištění kvalitního fungování informačních sítí pro celý programový proces a realizaci schválených opatření, včetně progresivních metod aplikace výpočetní techniky. Mimořádná pozornost bude věnována zajištění dobré úrovně komunikace mezi všemi partnery, se zvláštním zaměřením na styk s veřejností.

Vzhledem k úloze Prahy jako hlavního města a hlavního „pólu růstu“ České republiky je zřejmá nutnost vyhodnotit dopad intervencí strukturálních fondů na sousední území (zejména na region Střední Čechy). Určitá část technické pomoci by měla být použita na společné studie a na sdílení zkušeností v oblasti aktivit zaměřených na podporu, které budou tvořit podklad pro přípravu na další programové období.

Cíle

Záměrem opatření pro naplnění specifických cílů JPD 2 je především:

- zvýšit povědomí občanů a potenciálních uchazečů o programu,
- poskytnout nezbytné vybavení k účinnému monitorování programu (systémy MSSF a VIOLA),
- získat odborné zkušenosti s řízením programu.

Indikativní aktivity

Příklady možných aktivit zahrnují:

- konzultace, výměna zkušeností, semináře,
- založení a zajištění kvalitního fungování monitorovacího systému MSSF, zajištění analytických prací v rámci monitoringu,
- výzkumy a studie o dopadech podpory v regionu,
- pilotní projekty v rámci technické pomoci,
- technické i metodologické zajištění výměny informací na národní úrovni a s EU,
- příprava programových dokumentů pro následující programové období a jejich hodnocení ex-ante a SEA,
- nové formy komunikace s veřejností,
- informace a publicita se zaměřením na různé cílové skupiny.

Cílové skupiny

- Instituce správy hl. m. Prahy a vybraných městských částí, městem (městskými částmi) zřízené a založené organizace
- Neziskový sektor
- Podnikatelský sektor
- Specializované subjekty poradenství a zprostředkování (např. regionální rozvojová agentura, inovační centra)

Předpokládání koneční příjemci finanční pomoci

- Hlavní město Praha
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Geografická alokace tématických okruhů v rámci jednotlivých opatření

Jednotlivé městské obvody vybrané pro Cíl 2 se liší v mnoha různých ohledech (hustota osídlení, poškození životního prostředí atd.). Pro stanovení potřeb vybraného území jsou uvedeny hlavní tematické okruhy podle jednotlivých správních obvodů.

HLAVNÍ TEMATICKÉ OKRUHY OPATŘENÍ VE SPRÁVNÍCH OBVODECH (NUTS 4) VYBRANÉHO ÚZEMÍ PODPORY

Tabulka č. 25

správní obvody (NUTS 4)	počet obyvatel (SLDB 2001)	% obyvatel Prahy	tematické okruhy opatření	městské části (NUTS 5)	počet obyvatel (SLDB 2001)	% obyvatel Prahy
Praha 1	34 892	3,0	<ul style="list-style-type: none"> • zlepšení městského prostředí - obnova a rozvoj technické infrastruktury • protipovodňová ochrana části historického centra • snížení míry kriminality • zlepšení kvality dopravní obslužnosti území s ohledem na dostupnost pro osoby s omezenou pohyblivostí 	Praha 1	34 892	3,0
Praha 8	109 001	9,2	<ul style="list-style-type: none"> • komplexní revitalizace rozsáhlých území - obytných i výrobních • zlepšení kvality dopravní obslužnosti území pro podporu jeho rozvoje a zkvalitnění městského prostředí • dotvoření nových městských center • regenerace prostředí sídlišť • vytváření nabídek pracovních příležitostí v blízkosti bydliště • základna pro spolupráci podnikatelské sféry a vědy a výzkumu • zlepšení čistoty ovzduší a vodních toků, zvýšení rekreační využitelnosti území 	Praha 8 Praha-Březiněves Praha-Ďáblice Praha-Dolní Chabry	103 673 670 2 180 2 478	8,8 0,1 0,1 0,2

správní obvody (NUTS 4)	počet obyvatel (SLDB 2001)	% obyvatel Prahy	tematické okruhy opatření	městské části (NUTS 5)	počet obyvatel (SLDB 2001)	% obyvatel Prahy
			<ul style="list-style-type: none"> • lepší urbanistické řešení nábrežních prostor • obnova a rozvoj technické infrastruktury • lepší protipovodňová ochrana • zlepšení informačních služeb poskytovaných návštěvníkům města na meziměstském a mezinárodním autobusovém nádraží 			
Praha 9	42 246	3,6	<ul style="list-style-type: none"> • komplexní revitalizace bývalých průmyslových areálů • zlepšení kvality dopravní obslužnosti území pro podporu jeho rozvoje a zkvalitnění městského prostředí • regenerace prostředí sídlišť • vytváření nabídek pracovních příležitostí v blízkosti bydliště • obnova a rozvoj technické infrastruktury • zvýšení podílu zeleně a parků • revitalizace a protipovodňová ochrana toku Rokytky 	Praha 9	42 246	3,6
Praha 12	62 518	5,3	<ul style="list-style-type: none"> • funkční a fyzická regenerace a kompletace sídlištních celků • vytváření nabídek pracovních příležitostí v blízkosti bydliště • zlepšení kvality dopravní obslužnosti území pro 	Praha 12 Praha-Libuš	54 613 7 905	4,6 0,7

správní obvody (NUTS 4)	počet obyvatel (SLDB 2001)	% obyvatel Prahy	tematické okruhy opatření	městské části (NUTS 5)	počet obyvatel (SLDB 2001)	% obyvatel Prahy
			<p>podporu jeho rozvoje a zkvalitnění městského prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> • podpora podnikatelských aktivit dobudováním potřebné technické infrastruktury • doplnění protipovodňové ochrany • zlepšení kvality vody v malých tocích, jejich revitalizace • regenerace území, zvýšení rekreačního potenciálu 			
Praha 14	38 834	3,3	<ul style="list-style-type: none"> • zlepšení prostředí panelových sídlišť • vytváření nabídek pracovních příležitostí v blízkosti bydliště • zlepšení kvality dopravní obslužnosti území pro podporu jeho rozvoje a zkvalitnění městského prostředí • dotvoření obvodového centra • revitalizace Rokytky; rozšíření vnitroblokové zeleně a parků 	<p>Praha 14</p> <p>Praha-Dolní Počernice</p>	<p>37 069</p> <p>1 765</p>	<p>3,1</p> <p>0,2</p>
Praha 15	37 807	3,2	<ul style="list-style-type: none"> • funkční a fyzická regenerace a kompletace sídlištního prostředí • zlepšení životního prostředí - protihluková opatření • podpora vstupu investorů a podnikatelských aktivit dobudováním technické infrastruktury 	<p>Praha 15</p> <p>Praha-Dolní Měcholupy</p> <p>Praha-Dubeč</p> <p>Praha-Petrovice</p>	<p>27 669</p> <p>1 157</p> <p>2 014</p> <p>6 023</p>	<p>2,3</p> <p>0,1</p> <p>0,2</p> <p>0,5</p>

správní obvody (NUTS 4)	počet obyvatel (SLDB 2001)	% obyvatel Prahy	tematické okruhy opatření	městské části (NUTS 5)	počet obyvatel (SLDB 2001)	% obyvatel Prahy
			<ul style="list-style-type: none"> posílení rekreační funkce území zlepšení kvality dopravní obslužnosti území pro podporu jeho rozvoje a zkvalitnění městského prostředí 	Praha-Štěrboholy	944	0,1
Praha 19	14 165	1,2	<ul style="list-style-type: none"> dobudování technické infrastruktury, zejména na sídlištích revitalizace prostředí 	Praha 19-Kbely Praha-Čakovice Praha-Satalice Praha-Vinoř	4 625 5 633 1 358 2 549	0,4 0,5 0,1 0,2
Praha 20	13 098	1,1	<ul style="list-style-type: none"> zlepšení kvality dopravní obslužnosti území pro podporu jeho rozvoje a zkvalitnění městského prostředí regenerace sídlištního prostředí 	Praha 20-Horní Počernice	13 098	1,1
Praha 21	12 205	1,0	<ul style="list-style-type: none"> funkční konverze území, revitalizace devastovaných ploch a sídlišť, příprava podmínek pro podnikatelské aktivity s inovačním charakterem zkvalitnění vodohospodářské infrastruktury posílení sportovně rekreačního potenciálu území 	Praha 21-Újezd nad Lesy Praha-Běchovice Praha-Klánovice Praha-Koloděje	7 197 1 565 2 605 838	0,6 0,1 0,2 0,1
Celkem	364 766	30,9				
Praha	1 178 576	100,0				

Zdroj: ČSÚ, STR SURM MHMP

5.6 Horizontální témata

Prostředky vyčleněné pro naplnění cílů obsažených v jednotlivých prioritách JPD 2 významně přispějí k podpoře horizontálních témat Evropského společenství, která zahrnují informační společnost, udržitelný rozvoj, rovnost příležitostí, trh práce a sociální integraci. Ve vztahu k posledním dvěma uvedeným horizontálním tématům je nutné mít na paměti, že opatření JPD 2 nejsou primárně zaměřena na rozvoj lidských zdrojů. Oběma tématy se zabývá JPD 3, přičemž opatření vymezená v JPD 2 přispívají k jejich řešení podle konkrétních možností.

5.6.1 Informační společnost

Informační technologie a komunikační prostředky jsou významným prvkem růstu konkurenceschopnosti firem a poskytují příležitost k nastartování nového a déle udržitelného rozvoje společnosti založené na znalostech. Implementace nových technologií na všech úrovních ekonomického a sociálního života naší společnost směřuje k dosažení standardu „informační společnosti“.

Informační společnost se již stala významnou hnací silou hospodářské a společenské přeměny v Evropě. Již neplatí, že ekonomika může růst pouze tehdy, mají-li přístup k informacím pouze někteří jedinci. Přejít k informační společnosti vyžaduje zapojení všech. Pokud by tomu tak nebylo, ty složky společnosti, které nemají přístup k moderním technologiím, by pravděpodobně začaly být v rostoucí míře vylučovány z přístupu k hlavním ekonomickým aktivitám a příležitostem.

Musí proběhnout systematická integrace dovedností v používání ICT technologií do všech druhů činností. Zejména se jedná o činnosti, jejichž cílem je rozvíjení základních a klíčových dovedností. Je pravděpodobné, že osoby, které neovládají základní anebo klíčové dovednosti, budou mít nejhorší přístup k ICT službám a zařízením. Nedostatečná obeznámenost s ICT pravděpodobně umocní obtíže v dostupnosti příležitostí, kterým lidé čelí nyní a budou čelit v budoucnosti.

Ve vazbě na řešení této problematiky v rámci Šestého rámcového programu pro výzkum a vývoj nebo iniciativ e-Europe (a zejména Akčního plánu eEurope 2005) bylo toto téma formulováno samostatně jako opatření 2.3 (Rozvoj strategických služeb na podporu informační společnosti v Praze) v rámci priority 2. Rovněž je zohledněno v opatření 2.1 (Zvýšení kvality partnerství veřejného a soukromého, neziskového sektoru, vědy a výzkumu), kde budování informačních a komunikačních sítí je prvořadým prostředkem rozvoje partnerství, s tím, že partnerství zase přispívá k „růstu kvality informační společnosti“, a dále v opatření 2.2 (Podpora malého a středního podnikání; příznivé podnikatelské prostředí), kde se ukazuje, že implementace nových IC technologií je jedním z nejvýznamnějších faktorů rozvoje MSP.

5.6.2 Udržitelný rozvoj

Region NUTS 2 hl. m. Praha byl zařazen mezi žadatele o podporu poskytovanou Evropskou unií pro Cíl 2 na základě odstavců 1 a 7c článku 4 Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 – tj. jako region čelící strukturálním obtížím, jehož část (městské území) nebo vybrané území splňuje kritérium zvláště poškozeného životního prostředí. Z tohoto důvodu je nejsilnější vazbou JPD 2 na horizontální témata jeho vazba na udržitelný rozvoj.

Priorita 1 je zaměřena na různé typy problémových oblastí, zejména pak průmyslové a výrobní plochy a objekty určené k transformaci (opatření 1.2 Regenerace poškozených a nevhodně využívaných ploch). Nutnost transformovat území tohoto typu vyplývá v první řadě z restrukturalizace pražské ekonomické a průmyslové základny, která se zrychluje v důsledku postupné integrace do evropské ekonomiky po roce 1989. Udržitelný rozvoj rovněž souvisí se zkvalitňováním životního prostředí zejména na sídlištích (opatření 1.3), revitalizací území postiženého povodněmi v roce 2002 (následující po likvidaci bezprostředních dopadů povodní – opatření 1.2), a zkvalitňováním dopravní obslužnosti, které se zaměřuje na rozvíjení a zlepšování kvality městské dopravy (zejména kolejové), přičemž se upřednostní dopravní obslužnost regenerovaného území (opatření 1.1 Dopravní systémy podporující přeměnu městského prostředí).

Největší podíl z prostředků určených na financování se navrhuje pro prioritu 1 a její opatření, neboť ta jsou pro udržitelný rozvoj nejvýznamnější.

Žadatelé s projekty spadajícími pod prioritu 1 budou zpravidla muset prokázat přínos z hlediska udržitelného rozvoje předložením hodnotících ukazatelů kompatibilních se strukturou hodnotících ukazatelů pro danou prioritu (viz kapitolu 5.5) a její opatření (ve smyslu programového dodatku). Pokud jde o projekty zabývající se ostatními horizontálními tématy – včetně některých projektů spadajících pod opatření 1.3 a projektů v rámci priority 2, měli by žadatelé prohlásit (a ve složitých případech prokázat), že projekt je v souladu se zásadami udržitelného rozvoje. Zejména budou povinni prokázat, že projekt nebude mít žádný nepříznivý dopad na životní prostředí.

Všechny činnosti prováděné v rámci tohoto JPD budou, je-li to vyžadováno, splňovat požadavky Směrnice o hodnocení dopadů na životní prostředí (85/337/EHS, ve znění směrnice 97/11/ES). Mimo to musí být všechny další akce realizované v rámci tohoto JPD prováděny v souladu s českými právními předpisy týkajícími se životního prostředí. V případech, kde příslušná legislativa Společenství týkající se životního prostředí doposud nebyla převzata do národního právního řádu, pak se do jeho převzetí uplatní příslušné směrnice EU přímo.

5.6.3 Rovnost příležitostí

Jak vyplývá z analýzy, postavení žen na trhu práce je mnohem horší než postavení mužů, což se odráží ve vyšší míře jejich nezaměstnanosti. Prosazování rovnosti příležitostí pro muže a ženy je důležitým faktorem pro výběr projektů. To je důležité zejména ve vztahu k těm opatřením JPD 2, která přímo souvisejí s lidskými zdroji. Pokud jde o opatření 2.2 (Podpora malého a středního podnikání; příznivé podnikatelské prostředí), rovnost příležitostí pro ženy a muže bude jedním z nejdůležitějších kritérií při výběru konkrétních projektů. Příprava projektů naplňujících opatření 2.3 Rozvoj strategických služeb na podporu informační společnosti v Praze bude koordinován s programem JPD 3 – Sociální integrace a rovnost příležitostí.

Žadatelé by rovněž měli uvést způsob řešení potenciálních překážek, které by mohly některým skupinám osob bránit v účasti na projektu. K těmto překážkám může patřit např. způsob zveřejnění projektu a oslovení osob, které se na něm mají podílet, a rovněž geografický výběr příslušné lokality a její dostupnost nebo bezpečnost.

5.6.4 Trh práce a sociální integrace

Toto horizontální téma by společně s tématem předchozím mělo umožnit sledování vazeb na JPD 3. V JPD 2 je ke zlepšení situace na trhu práce a umožnění sociální integrace určeno pět opatření obou priorit, zejména priority 2.

K opatření 1.1 (Dopravní systémy podporující přeměnu městského prostředí) poznamenáváme, že zlepšení dopravní obslužnosti zaměřené na rozvíjení a zvyšování kvality městské dopravy je jedním z předpokladů, aby občané mohli pružněji reagovat na požadavky trhu práce na základě dostupnosti zaměstnání na širším území.

Opatření 1.3 (Veřejná infrastruktura zlepšující kvalitu života zejména na sídlištích) přispěje k zachování sociální soudržnosti na velkých sídlištích tím, že zvýší jejich atraktivitu, což zabrání sociálně podmíněné migraci. Sociální integraci rovněž významně ovlivní rozšiřování dostupnosti služeb a veřejné vybavenosti na problémových sídlištích (společenská a sportovní centra atd.).

Opatření 2.1 (Zvýšení kvality partnerství veřejného a soukromého, neziskového sektoru, vědy a výzkumu)lepší situaci na trhu práce tím, že vytvoří nové pracovní příležitosti v technicky vyspělých odvětvích a ve službách (s perspektivou dalšího rozvoje). Opatření 2.2 (Podpora malého a středního podnikání; příznivé podnikatelské prostředí) se projeví posílením ekonomické základny města, včetně vzniku nových pracovních míst. Inovační potenciál MSP a jejich adaptabilita mohou usnadnit řešení konkrétních problémů trhu práce, např. obtížné uplatnění znevýhodněných osob (handicapovaní, matky pečující o děti atd.). Toto opatření věnuje zvýšenou pozornost pracovním příležitostem na velkých sídlištích a tak přispívá k posilování sociální soudržnosti na těchto sídlištích. Opatření 2.3 (Rozvoj strategických služeb na podporu informační společnosti v Praze) bude mimo jiné prosazovat rovnost přístupu k informacím a využívání nových produktů IT skupinami osob potenciálně nebo skutečně ohroženými sociální exkluzí. Toto opatření tak přispěje k odstranění překážek, které těmto osobám znemožňují přístup na trh práce, a napomůže jejich sociální integraci (programy podporující rozvoj „práce na dálku“).

Žadatelé, stejně jako v případě tématu rovnosti příležitostí, budou muset uvést způsob, jakým umožní zapojení znevýhodněných osob (dlouhodobě nezaměstnaní, handicapovaní, matky pečující o děti, senioři atd.) do projektu.

5.6.5 Kvantifikace horizontálních témat

JPD 2 – VAZBA A VÝZNAM HORIZONTÁLNÍCH TÉMAT

Tabulka č. 26

horizontální témata	PRIORITA 1 Revitalizace a rozvoj městského prostředí			PRIORITA 2 Vytváření podmínek budoucí prosperity vybraného území		
	Dopravní systémy podporující přeměnu městského prostředí	Regenerace poškozených a nevhodně využívaných ploch	Veřejná infrastruktura zlepšující kvalitu života zejména na sídlištích	Zvýšení kvality partnerství veřejného a soukromého, neziskového sektoru, vědy a výzkumu	Podpora malého a středního podnikání; příznivé podnikatelské prostředí	Rozvoj strategických služeb na podporu informační společnosti v Praze
Informační společnost				**	**	***
Udržitelný rozvoj	***	***	***	**	**	*
Rovné příležitosti				*	**	**

Trh práce a sociální integrace	*		*	*	**	**
--------------------------------	---	--	---	---	----	----

Zdroj: STR SURM MHMP

*** silná vazba, ** vazba, * částečná vazba

HODNOCENÍ VLIVU REALIZACE JPD 2 NA HORIZONTÁLNÍ TÉMATA EU

Tabulka č. 27

	typ ukazatele	ukazatel	jednotka	výchozí stav ¹	zdroj
Informační společnost ²	dopady	obyvatelé pravidelně používající internet	podíl na celkové populaci v %	21,7 % ^{3*}	Statistický průzkum
	výsledky	podíl domácností s přístupem na internet	podíl na celkovém počtu domácností v %	11 %*	ČSÚ
	výstupy	rozšíření širokopásmového připojení	podíl podniků a domácností nebo osob s širokopásmovým připojením (Praha) v %	^{4*}	ČSÚ, Statistický průzkum
Udržitelný rozvoj	dopady	index kvality životního prostředí ⁵	index %	100 %	MHMP
	výsledky	území s novým funkčním využitím realizované na regenerovaných plochách ⁶	plocha v km ²	0	MHMP
	výstupy	počet podporovaných projektů regenerace městských území (regenerované území) ⁷	počet projektů (plocha v km ²)	0 (0)	MHMP
Rovnost příležitostí	dopady	podíl osob ze znevýhodněných skupin obyvatelstva na celkové míře nezaměstnanosti	index % a) absolventi a mladí lidé b) handicapovaní c) osoby starší 50 let d) osoby maximálně se základním vzděláním e) ženy	a) 9,0 %* b) 12,1 %* c) 23,8 %* d) 20,1 %* e) 52,6 %*	MPSV
	výsledky	index nově vytvořených pracovních míst podle pohlaví	podíl žen na nově vytvořených pracovních místech v %	0 %	MHMP
	výstupy	počet podpořených podnikatelů (muži, ženy)	počet osob	0	MHMP
Trh práce a sociální integrace	dopady	podíl dlouhodobě registrovaných uchazečů o zaměstnání na celkovém počtu nezaměstnaných	index %	23,3 %*	MPSV

	výsledky	podíl osob ze znevýhodněných skupin obyvatelstva na celkové míře nezaměstnanosti	index % a) absolventi a mladí lidé b) handicapovaní c) osoby starší 50 let d) osoby maximálně se základním vzděláním	a) 9,0 %* b) 12,1 %* c) 23,8 %* d) 20,1 %*	MPSV
	výstupy	počet podpořených pracovních míst	počet pracovních míst	0	MHMP

Zdroj: MMR, STR SURM MHMP

* Údaj za celý region NUTS 2 hl. m. Praha.

¹ Ke konci roku 2002, není-li uvedeno jinak.

² Ukazatele horizontálních témat vycházejí z metodiky EU pro akční plán eEurope 2005 (COM(2002) 655 final).

³ Výchozí stav představuje údaj pro celou republiku (na základě průzkumu ČSÚ). Hodnota pro hlavní město Prahu bude nově stanovena na základě samostatného statistického průzkumu za první čtvrtletí 2004.

⁴ Počáteční a cílové hodnoty budou stanoveny na základě zvláštního statistického průzkumu za první čtvrtletí 2004 z hlediska cílů Národní informační a telekomunikační politiky (eEurope 2005).

⁵ Ukazatel, který má být na základě návrhu NDP/CSF monitorován na úrovni dopadů horizontálního cíle „Udržitelný rozvoj životního prostředí“. Tento index vychází z nové metodiky přijaté Ministerstvem životního prostředí ČR a zahrnuje charakteristiku jednotlivých složek životního prostředí.

⁶ Území, na kterém budou následně rozvíjeny zejména činnosti vytvářející nové pracovní příležitosti (např. též jako součást opatření 2.1 a 2.2).

⁷ Území typu brownfield, které bylo v rámci opatření 1.2 připraveno pro rozvoj zejména následných činností vytvářejících nová pracovní místa.

5.7 Vazby na JPD 3 a Národní politiku zaměstnanosti

JPD pro Cíl 2 má úzkou vazbu na JPD pro Cíl 3 pro hl. m. Prahu a na Národní politiku zaměstnanosti.

JPD 3 se vztahuje na celé území Prahy a je financován z Evropského sociálního fondu (ESF). Hlavním cílem JPD 3 je efektivní trh práce s kvalifikovanou pracovní silou a konkurenceschopnými zaměstnavateli, který využívá výzkumného a vývojového potenciálu regionu a je založen na principu sociální integrace ohrožených skupin, rovnosti příležitostí a udržitelného rozvoje.

Vzhledem k tomu, že JPD pro Cíl 3 je financován výlučně z prostředků ESF a nikoli ERDF, bude JPD 2 doplňkovým zdrojem pokrývajícím potřebu investic do infrastruktury týkajících se lidských zdrojů na území podpory (poradenská střediska atd.). Činnosti vyvíjené v rámci JPD 2, které prosazují rozvoj informační společnosti, podporu MSP, princip partnerství

soukromého a veřejného sektoru, neziskový sektor, vědeckovýzkumné kapacity a zkvalitňování podmínek zejména na velkých sídlištích, mohou být využity i k podpoře většiny činností v rámci JPD 3.

Koncentrace finančních prostředků z JPD 3 pro území podpory podle JPD 2 (31 % celkového počtu obyvatel Prahy) byla stanovena na 35 %, neboť toto území čelí specifickým problémům týkajícím se sociální soudržnosti.

Ministerstvo práce a sociálních věcí v roce 1999 zpracovalo v souladu s hospodářskou strategií vlády ČR Národní plán zaměstnanosti. Cílem plánu bylo definovat střednědobou politiku zaměstnanosti s vazbou na celkovou hospodářskou, sociální, vzdělávací a regionální politiku vlády. Jednotlivá ustanovení Národního plánu zaměstnanosti jsou postupně zaváděna prostřednictvím Národních akčních plánů (NAP) se zaměřením na ty skupiny na trhu práce, které jsou nejvíce ohroženy sociální exkluzí. To se týká zejména pilíře 1 – podpora zaměstnatelnosti a pilíře 2 – podpora podnikání. Ustanovení a aktivity s vazbou JPD 2 na JPD 3 se zaměřují na sociální soudržnost – opatření 1.3 JPD 2, a na podporu MSP – opatření 2.2 JPD 2.

Vláda ČR společně s GR Zaměstnanost připravuje každoroční „Společné hodnocení politiky zaměstnanosti“ (Joint Assessment of Employment Policy – JAP). Tento dokument představuje dohodnutý soubor cílů v oblasti zaměstnanosti a politiky týkající se trhu práce a stanoví priority pro úpravu systému zaměstnanosti. JAP uvádí hlavní priority na trhu práce a jeho zjištění projednává podvýbor pro regionální rozvoj, zaměstnanost a sociální politiku.

Úzká vazba mezi Národním akčním plánem zaměstnanosti a JAP zároveň zaručuje úzkou vazbu na Evropskou strategii zaměstnanosti.

PŘEDPOKLÁDANÉ SYNERGICKÉ EFEKTY MEZI VYBRANÝMI OPATŘENÍMI V RÁMCÍ JPD 2 A JPD 3

Tabulka č. 28

Synergické efekty mezi JPD 2 a JPD 3		JPD 3							
		1.1	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2	4.3
JPD 2	1.1	-	-	-	-	-	-	-	-
	1.2	-	-	-	-	-	-	-	-
	1.3	-	+	-	-	-	-	-	-
	2.1	+	-	+	++	++	++	+++	-
	2.2	++	+	+	-	++	+++	++	++
	2.3	++	++	+	++	+++	+++	++	++

Zdroj: STR SURM MHMP

+++ silná přímá vazba, ++ středně silná přímá vazba, + slabá přímá vazba, - nepřímá vazba

5.8 Vazby na další intervence EU (operační programy související s CSF a Fondem soudržnosti)

Jednotný programový dokument pro Cíl 2 regionu NUTS 2 – hl. m. Praha je v naprostém souladu s principy a prioritami Rámce podpory Společenství pro Českou republiku („CSF“). Tento soulad podtrhuje strategický cíl republiky a regionů vytvořit národní hospodářský prostor při postupném odstraňování nerovností a překážek bránících rozvoji. Zároveň

potvrzuje celorepublikový význam některých činností alokovaných v regionu soudržnosti hl. m. Praha a jejich nezbytného rozvoje k prospěchu celé země.

JPD 2 pro hl. m. Prahu má ve většině případů na úrovni horizontálních témat nebo určených hlavních cílů vazbu na sektorové operační programy (OP), které se soustředí výlučně na regiony, kterým byla udělena pomoc pro Cíl 1, a které proto neřeší problémy specifické pro hl. m. Prahu. Vzájemné uznávání vazeb mezi Prahou a zbývajícím územím republiky (regiony NUTS 2) se promítne do koordinace implementačních aktivit. Podpora by v první řadě měla být poskytována u činností se silnými synergickými efekty. Jako příklad může posloužit předpokládaná spolupráce na základě operačního programu Průmysl a podnikání nebo provázaných a vzájemně se doplňujících opatření v oblasti cestovního ruchu, uvedených ve Společném regionálním operačním programu (SROP), JPD 2 a JPD 3. Navíc je v oblasti lidských zdrojů, řešených pro hl. m. Prahu v rámci JPD 3, prosazována úplná koordinace se strategií a prioritami OP Lidské zdroje a s politikou Evropského sociálního fondu.

Další možnosti spolupráce mezi regionálními institucemi budou realizovány na základě vazeb s regionem soudržnosti Střední Čechy, obklopujícím Prahu a podporovaným na základě Společného regionálního operačního programu. To umožní společné řešení problémů, s nimiž se potýká hlavní město i východní část Středočeského kraje, a zejména otázek týkajících se dostupnosti pracovních příležitostí a dojíždění.

Pokud jde o Fond soudržnosti, potenciální projekty byly zahrnuty do dokumentace sektorové strategie pro období 2004-2006, které pro tento fond zpracovala česká strana. V tomto dokumentu byl jako jedna z hlavních priorit uveden pražský městský silniční okruh. Dokončení tohoto projektu by významnou měrou snížilo nepříznivé dopady automobilové dopravy na životní prostředí v centru města snížením míry znečištění ovzduší a hluku.

Možný výčet projektů zahrnuje:

- čističku odpadních vod v Praze-Troji,
- recyklaci plastových odpadů (společný projekt alokovaný v Praze a Středních Čechách).

Praha rovněž byla vyzvána, aby pro Fond soudržnosti zpracovala a předložila projekty protipovodňové ochrany na Vltavě, jejichž cílem je zamezit do budoucna této hrozbě.

6. SHRnutí EX-ANTE HODNOCENÍ JPD 2

Shrnutí hodnocení ex-ante se vztahuje k verzi JPD 2, která byla schválena 17. října 2002 Zastupitelstvem hl. m. Prahy. Hodnocení finančního rámce již odráží nové tabulky, které jsou vyjádřeny nikoli v pevných cenách z roku 1999, nýbrž v běžných cenách za rok 2003 sdělených Evropskou komisí.

Zpracovatel (odbor strategické koncepce sekce Útvar rozvoje hl. m. Prahy MHMP) a ex-ante hodnotitel programu (DHV CR) během přípravy a zpracování dokumentu vedli pracovní dialog. Zpracovatel přijal většinu hodnotitelových doporučení a text JPD 2 průběžně upravoval podle postupu a jednotlivých fází ex-ante hodnocení.

6.1 Úvod

Ex-ante hodnocení se provádí před zahájením realizace podpůrných opatření ze strukturálních fondů EU. Cílem tohoto hodnocení je posoudit oprávněnost podpůrných opatření, resp. zdůvodnit navrhované priority a opatření a posoudit jejich účinnost.

Ex-ante hodnocení hledá odpovědi na tyto základní otázky:

- Budou prostředky vynaloženy na programy, které skutečně vyžadují podporu ze strukturálních fondů? (oprávněnost a zdůvodnění)
- Přispějí strukturální fondy k dosažení stanovených cílů? (účinnost)
- Budou výsledky odpovídat objemu vynaložených prostředků? (efektivnost)

Předkládané hodnocení je založeno na posledních dostupných postupech a podkladech používaných ve státech EU.

Kapitoly hodnocení jsou jednotně strukturovány do tří částí:

- obecné metodické poznámky k příslušnému aspektu předběžného hodnocení podle metodiky EK,
- hodnocení příslušné části Jednotného programového dokumentu (JPD),
- doporučení ke zlepšení či úpravě JPD ať již nyní, nebo v dalších fázích přípravy.

Ex-ante hodnocení JPD 2 regionu Praha probíhalo v postupových krocích v návaznosti na dopracovávání dokumentu a při konzultacích zpracovatelů obou dokumentů, tj. Magistrátu hlavního města Prahy, odboru strategické koncepce a DHV CR, pracoviště Ostrava.

Úvod *zdůvodňuje zařazení regionu soudržnosti Praha pod podpůrné programy Cíle 2* na rozdíl od ostatních regionů ČR, které jsou zařazeny do Cíle 1. Hlavním důvodem tohoto zařazení je ekonomická výkonnost regionu Praha, která je podle makroekonomických ukazatelů v rámci České republiky i ve srovnání s regiony EU na vysoké úrovni. Regionální hrubý domácí produkt Prahy překračuje o 10 až 20 % (dle stávající metodiky výpočtu) průměr regionů NUTS 2 v EU. Rovněž počet nezaměstnaných je velmi nízký – míra nezaměstnanosti se pohybuje mezi 3 až 4 %. Praha se proto nemůže ucházet o zařazení mezi regiony soudržnosti, které by mohly čerpat podporu ze strukturálních fondů EU v rámci Cíle 1. Proto Evropská komise v roce 2001 rozhodla, že region soudržnosti Praha se bude ucházet o podporu v rámci Cíle 2. Jednotný programový dokument pro Cíl 2 (dále JPD 2) *vychází ze strategických dokumentů* ze druhé poloviny 90. let, které přijala politická reprezentace Prahy jako základní program rozvoje města. Je to především Strategický plán hl. m. Prahy z roku 2000. Zejména jeho implementační část na léta 2000 – 2006 se stala východiskem pro

přípravu všech dalších doposud zpracovaných celostátních i regionálních dokumentů pro předvstupní jednání s EU.

Zaměření priorit je v úvodu JPD konkretizováno charakteristikou navrhovaných *opatření*, kterými budou:

- v rámci priority 1 **“Revitalizace a rozvoj městského prostředí”** opatření “Dopravní systémy podporující přeměnu městského prostředí”, “Regenerace poškozených a nevhodně využívaných ploch”, “Veřejná infrastruktura zlepšující kvalitu života zejména na sídlištích”,
- v rámci priority 2 **“Vytváření podmínek budoucí prosperity vybraného území”** opatření “Zvýšení kvality partnerství veřejného a soukromého, neziskového sektoru, vědy a výzkumu”, “Podpora malého a středního podnikání; příznivé podnikatelské prostředí” a “Rozvoj strategických služeb na podporu informační společnosti v Praze”.

Priority a opatření navrhované v JPD jsou v souladu s cíli a prioritami Národního rozvojového plánu, který byl schválen vládou ČR jako základní dokument pro vyjednávání s EU v oblasti politiky regionální soudržnosti. Současně se opírají o dlouhodobou strategii rozvoje hl. m. Prahy, připravenou pražskou komunitou na principu partnerství, schválenou a realizovanou politickou reprezentací města.

Záměry, na které region soudržnosti Praha žádá podporu, plně respektují zásady užití strukturálních fondů, především principy programování, komplementarity a adicionality.

6.2 Analytická část

Zahrnuje základní informace o rozvoji regionu obsažené v příslušných koncepčních dokumentech a je členěna na tyto části:

Úvod

Analýzu současné sociální a ekonomické situace v regionu

SWOT analýzu regionu

Kontext Evropského společenství

Přehled předchozí veřejné podpory

Přehled dřívějšího využití prostředků Phare a fondů Společenství

V připraveném dokumentu je vlastní analytické kapitole (kap. 2 Analýza ekonomické a sociální situace regionu) předržena jako samostatná kapitola 1 *Základní údaje o regionu hl. m. Praha*. Tato kapitola plní funkci úvodních částí analýzy, pojednaných širěji než metodikou požadovaný úvod do analýzy. Toto uspořádání je vzhledem k mnohostranným problémům, specifikám a vazbám regionu Praha vhodné a na místě.

Základní údaje o regionu Praha obsahují charakteristiku Prahy jako významného města střední Evropy, jako hlavního města státu a regionálního centra a dále se uvádí geografické údaje, správní rozdělení a struktura osídlení, demografické indikátory a charakteristika sociálního prostředí.

Analýza ekonomické a sociální situace regionu Praha

Vlastní analýza ekonomické a sociální situace regionu je pojednána v kapitole 2 JPD, která se člení na 6 podkapitol podle hledisek ekonomické výkonnosti regionu, lidských zdrojů, trhu práce, nezaměstnanosti, technické vybavenosti, dopravy, kvality prostředí a vybavení institucionální infrastrukturou.

Výkonnost regionu a odvětvová struktura ekonomiky

Region Praha vytváří cca 20 % celostátního hrubého domácího produktu a na jeho území se realizuje zhruba jedna pětina všech investic ČR. Z porovnání se zeměmi Evropské unie vyplývá, že objem regionálního HDP na 1 obyvatele překračuje průměr EU o více než jednu pětinu (124 % v roce 2000). Tento údaj je však pravděpodobně ovlivněn některými deformujícími metodickými faktory (např. výpočtovými metodami stanovenými Eurostatem nebo tím, že sídla firem jsou v mnoha případech registrována v Praze, i když jejich faktická činnost probíhá v jiném území). I po příslušné korekci je zřejmé, že tvorba HDP je výrazně nad průměrem členských zemí EU.

Charakteristickým rysem vývoje pražské ekonomické základny je dlouhodobé posilování oblužné sféry a pokles podílu výrobních odvětví. Ve srovnání s průměrem ČR byl v roce 2000 např. podíl na výkonech v odvětví zpracovatelského průmyslu 9 % (ČR 27,8 %), v odvětví obchodu a opravárenství 22,5 % (ČR 14,4 %), v odvětví ubytování a pohostinství 3,8 % (ČR 1,9 %), peněžnictví a pojišťovnictví 10,0 % (ČR 4,3 %), komerční služby, věda a výzkum 24,1 % (ČR 12,1 %).

Lidské zdroje a trh práce

Hlavní město Praha představuje největší regionální trh práce v celém státě. Region Praha se na celostátní zaměstnanosti podílí 15 % (při 12 % podílu na počtu obyvatel). Z celkového počtu cca 770 tis. pracovníků přes 110 tisíc dojíždí z okolního území a zhruba 50 tisíc je cizinců s trvalým nebo přechodným pracovním pobytem. Dojížděka do Prahy ze Středních Čech v 1. čtvrtletí 2001 překročila 75 tisíc, což činí 10 % z celkové pražské zaměstnanosti a potvrzuje to význam pražského trhu práce pro uplatnění pracovních sil ze středočeského regionu.

Výsledek *ex-ante* hodnocení situace na trhu práce a rovnosti příležitostí pro muže a ženy

Vývoj na trhu práce je podrobně analyzován s ohledem na základní charakteristiky zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích a profesní strukturu, nezaměstnanost a volná pracovní místa. To poskytuje jasný obraz o konkrétní situaci v Praze, kde je počet pracujících s terciárním stupněm vzdělání a podíl vysoce kvalifikovaných profesí výrazně vyšší, než je celorepublikový průměr. Podrobná studie o nezaměstnanosti je bohatě dokumentována údaji o vzdělání, věkové struktuře a podílu, kterého mezi nezaměstnanými dosahují znevýhodněné skupiny, tvořené převážně osobami handicapovanými, osobami s nízkou kvalifikací a čerstvými absolventy škol. K dispozici nejsou žádné relevantní informace o postavení žen. Analýza poukazuje na nepříznivé jevy přetrvávající i přes poměrně nízkou úroveň nezaměstnanosti v Praze např. velký počet nezaměstnaných s vysokoškolskou kvalifikací, trend růstu nezaměstnanosti mladých, absolventů a tělesně postižených a rostoucí počet dlouhodobě nezaměstnaných.

Rovnosti příležitostí žen a mužů není v analýze věnován samostatný oddíl. Této otázce se věnuje část o rovnosti příležitostí, která je pojata širě jako obecná problematika postavení různých sociálních skupin na trhu práce a jejich přístupu ke vzdělání. Setkáváme se tedy s hledisky sociální exkluze prolínajícími se s hledisky rovnosti žen a mužů, které s ohledem na vysokou ekonomickou aktivitu a úroveň vzdělání žen v Praze mají odlišné projevy

a příčiny. Z tohoto důvodu by měla být prezentována odděleně. V dalších analytických blocích by bylo možné zdokumentovat zapojení žen nebo odpovídající charakteristiky pro ženy. To se týká zejména analýzy zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Pouze obecně se konstatuje, že ženy mají větší obtíže při hledání zaměstnání na trhu práce. Postavení žen je dostatečně zdokumentováno ve vztahu k demografické struktuře, ekonomické aktivitě, podnikání a vzdělání.

Podpora rozvoje lidských zdrojů

Rozvoj systému vzdělávání je na pražských školách již podpořen programy TEMPUS, odborné vzdělávání se může opírat o program PHARE-VET. Vzdělávací instituce stále intenzivněji využívají mezinárodních programů SOCRATES, LEONARDO a Mládež pro Evropu. Pro řešení některých problémů trhu práce je využíván program PALMIF, který podporuje školící a rekvalifikační aktivity.

Technická infrastruktura

Současný stav i blízký výhled technické infrastruktury je poznamenán celkovým předchozím vývojem jak v Praze samé, tak v celém státě. Tristní je zejména situace v dopravě a v technickém stavu některých inženýrských sítí v centrálních oblastech města.

Dopravní infrastruktura a obsluha

Nedostatky v dopravní infrastruktuře a obsluze pocítují přímo v každodenním životě tisíce obyvatel i návštěvníků města. Praha má poměrně husté dopravní síť, avšak ty nejsou schopny všude odpovídajícím způsobem zajistit nároky vyplývající z vysokých intenzit přepravních proudů. Přetížení komunikační sítě přerostlo během 90. let 20. století z bodového v plošné.

Životní prostředí

Největším a plošně nejrozšířenějším problémem životního prostředí hlavního města je *znečištění ovzduší*, přestože celková produkce hlavních škodlivin za posledních 10 let výrazně poklesla vlivem intenzivních opatření na ochranu ovzduší v průmyslové výrobě a vlivem plynofikace stacionárních energetických zdrojů. Od r. 1994 se realizuje program dotací města na přeměnu topných systémů a jejich přechod na ekologicky přijatelnější média.

V JPD 2 uvedené kvantitativní údaje o emisích škodlivin do ovzduší dokumentují velmi špatný stav, který způsobuje, že Praha patří z hlediska stavu životního prostředí k nejvíce poškozeným regionům České republiky. Podle míry územní koncentrace negativních faktorů je zde situace vůbec nejhorší.

Podpůrná opatření realizovaná v regionu

Region Praha, stejně jako ostatní regiony, se podílí na využití plošných podpůrných opatření zajišťovaných z úrovně vlády a dalších centrálních orgánů. V některých případech je rozsah podpory z úrovně centra zcela nedostačující a hlavní město musí řešit řadu investičně rozsáhlých akcí v rámci svého finančního hospodaření. Jde zejména o technickou a dopravní infrastrukturu, kde pro krytí vybraných aktivit Praha využívá finanční zdroje z Evropské investiční banky a také z výnosů městských dluhopisů úspěšně uplatněných na zahraničních trzích.

Financování ze zdrojů Evropské unie a dalších zahraničních zdrojů

Problematika využívání různých zahraničních zdrojů k financování potřeb města je podrobněji analyzována v kapitole Finanční plán. Ve všeobecné analytické části JPD 2

konstatuje, že aktivita vedení města Prahy se výrazně zvýšila v roce 1998 a od roku 1999 jsou objemy finančních prostředků použité ze zahraničních zdrojů zcela mimořádné.

Podpora malého a středního podnikání

Vládní programy podpory malého a středního podnikání mají celorepublikový nebo regionálně vymezený dosah. Podpora má různou formu (cenové zvýhodnění bankovních záruk, zvýhodněné úvěry, dotace atd.). Pražské podniky splňují kritéria pro poskytování těchto podpor jen zčásti, ale i dané možnosti byly využívány málo a neodpovídaly podílu pražských malých a středních podniků na celkovém počtu stejných subjektů v ČR, který činí cca 26 % (rok 2000).

Podpora rozvoje lidských zdrojů je uvedena v části Lidské zdroje a trh práce

Podpora rozvoje technické vybavenosti a obsluhy území

Dosavadní rekonstrukce a přestavba technické infrastruktury (zahájené počátkem 80. let) byly financovány ze státních zdrojů. K výraznějšímu zlepšení došlo po privatizaci provozovatelů, a to zejména v oborech energetiky a přenosu informací (např. rozvoj a modernizace jejich sítí, rozšiřování a přestavba zdrojů CZT). Město dotovalo přeměnu topných zdrojů již pro cca 7 % bytového fondu a zapojuje se do aktivit, které podporuje stát, např. programy Ministerstva pro místní rozvoj na úspory energií a regeneraci sídlišť.

Podpora rozvoje dopravy

Praha vynakládá na řešení dopravy zhruba polovinu svého rozpočtu. Přesto potřebnému rychlejšímu postupu brání nedostatek finančních prostředků.

SWOT analýza ekonomické a sociální situace regionu Praha

SWOT analýza je v JPD 2 pojednána v kapitole 4. Je strukturována správně ve smyslu návaznosti na navržené priority programu, které jsou vymezeny v návrhové části dokumentu. Hodnocení silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení je seskupeno podle hledisek prostředí města a konkurenceschopnosti.

Silné stránky regionu představují zejména

- mimořádné kulturně-historické bohatství města a jeho genius loci
- dobře fungující městská hromadná doprava a její vysoká preference u obyvatel
- založený a provozovaný regionální integrovaný systém hromadné dopravy
- investorská stabilita Prahy, otevřené podnikatelské prostředí a soukromé podnikání
- vysoký stupeň a rychlé tempo zavádění moderních info-technologií jak ve správní, tak podnikatelské sféře
- nadprůměrná kvalifikace pracovní síly, silný potenciál vzdělávání a vědy
- stabilní trh práce s velkou nabídkou pracovních příležitostí i pro sousední region Střední Čechy

Jako slabé stránky jsou vyhodnoceny zejména

- silné znečištění ovzduší a nadměrná hluková zátěž, zejména v centrální části města

- značné množství poškozených a nevhodně využívaných ploch, tzv. brownfields, všestranné přetížení centra, především Pražské památkové rezervace
- nízká propustnost městských komunikací, nedostatek objízdných tras kolem Prahy a vnitřního města
- morální a fyzická zastaralost vodohospodářské infrastruktury
- deficit infrastruktury v rozvojových a přestavbových územích
- nadměrné znečištění vodních toků
- vysoká energetická náročnost města
- vysoká míra kriminality, značný stupeň vandalismu a nízké ekologické vědomí části občanů
- disproporce ve využití výrobních a provozních kapacit
- neúplná institucionální struktura pro zajištění koordinace vztahů mezi správou města, podnikatelskými sdruženími a potenciálními investory, nedostatečně rozvinuté formy vnější komunikace a marketingu města
- malé využívání celostátních programů podpory malého a středního podnikání, nedostatečná kvalita fungování podnikatelských sítí
- nedostatečné využití kapacit počátečního a dalšího vzdělávání
- neúplná nabídka rekvalifikačních a resocializačních programů,
- málo rozvinutá integrace skupin ohrožených sociální exkluzí do společnosti
- pomalé řešení některých významných rozvojových záměrů dotýkajících se Prahy a regionu Střední Čechy

Příležitosti rozvoje regionu jsou zejména

- uskutečnění přechodu na polycentrickou strukturu města, racionálnější využití dopravních systémů vhodným umístěním rozvojových aktivit
- začlenění sídlištních celků jako plnohodnotných součástí městské struktury
- větší využití ekologicky šetrných zdrojů energií
- rozšíření možností a kapacit zařízení pro rekreaci, sport a zábavu (včetně citlivého zapojení přírodních prvků)
- využití jedinečnosti Prahy při zachování jejího historického odkazu
- využití výhodné polohy města v Evropě k alokaci významných mezinárodních a národních institucí a podnikatelských aktivit
- urychlení transferu technologií a know-how,
- větší zapojení disponibilní kapacity vědy a výzkumu do řešení rozvoje města
- zrychlení rozvoje strategických služeb k růstu kvality informační společnosti v Praze i ČR (za mezinárodní spolupráce)
- zlepšení kvality partnerství města s dalšími subjekty
- využití kvalifikace a flexibility pracovní síly i stále existujících komparativních výhod pro růst konkurenceschopnosti hl. m. Prahy
- vytvoření rovných příležitostí na pražském trhu práce a výrazné zapojení skupin sociálně znevýhodněných osob

Ohrožení rozvoje regionu představují zejména

- necitlivá urbanizace příměstské krajiny a nedostatečná koordinace Prahy a Středočeského kraje při využívání prostoru pražské aglomerace
- nedostatek investic pro další zlepšování napojení města na nadřazenou dopravní infrastrukturu a pro městskou dopravní a technickou infrastrukturu
- ztráta genia loci Prahy, nevratné narušení urbánní struktury a památkových hodnot vnitřního města (devastace historického centra necitlivými přestavbami a zbytečnými demolicemi)
- nespolehlivě fungující složky technické infrastruktury
- oslabení pozice hromadné dopravy a další nárůst automobilismu ve výrazně poddimenzované uliční síti
- ztráta atraktivity města dalším růstem kriminality
- vyčerpanost finančních možností města pro řešení jeho nejnaléhavějších potřeb, nedostatečná pomoc státu i soukromého sektoru
- nezájem investorů o revitalizaci průmyslových a skladových areálů, problémy s pozemky
- podceňování udržitelnosti rozvoje a přeceňování krátkodobých ekonomických efektů
- vytlačování malého a středního podnikání v důsledku nekontrolované expanze mezinárodních řetězců
- nedostatečné využití efektů strategických služeb pro udržení tempa rozvoje informační společnosti
- nedostatečná integrace osob zasažených sociální exkluzí, růst xenofobie a projevů rasismu

SWOT analýza v dokumentu vystihuje charakteristické stránky stavu a možností rozvoje regionu s dostatečnou vypovídací schopností. Větší podrobnost a širší výčet stránek by byl na úkor přehlednosti.

6.3 Hodnocení strategie, cílů, priorit a opatření

Cíl

Cíl by měl být jasně formulován a zaměřen.

Specifické cíle

Globální cíl JPD bude dosažen řadou specifických cílů. Jednotlivé cíle by měly být dosaženy příslušnou prioritou a jejími opatřeními. Jedna priorita může naplňovat více specifických cílů, je však vhodnější, aby jedna priorita naplňovala pouze jeden specifický cíl.

Strategie rozvoje regionu v České republice

V této části má být zdůrazněna strategie České republiky v rozvoji daného regionu, jak je stanovena v příslušných koncepčních dokumentech. Tato část by měla ukázat, jak strategie podporuje priority v politice daného regionu. Současně by tato část měla:

- zdůraznit existující potenciál rozvoje regionu,

- stanovit celkové cíle za účelem zhodnocení a měření úspěšnosti strategie z hlediska efektivnosti.

Priority a opatření pro podporu ze strukturálních fondů

Priority by měly být stanoveny tak, aby přispěly k definovaným specifickým cílům, tj. aby odpovídaly konkrétnímu sociálně-ekonomickému problému nebo příležitosti. V rámci priorit se dle zásady koncentrace vyžaduje nasměrování zdrojů na konkrétní druhy aktivit. Každá priorita má mít jasně kvantifikovatelné a měřitelné ukazatele.

Opatření by měla být navržena tak, aby odpovídala potřebám a příležitostem popsáním v analýze. Opatření by měla být formulována z hlediska synergie programu jako celku, tj. vzájemně se doplňující a posilující.

V souladu s podmínkami, stanovenými EK pro podporu regionů v rámci Cíle 2 je mezi analytickou část JPD a návrhy strategie a priorit vložena jako kapitola 3 část vymezující území města Prahy, do kterého může směřovat podpora ze strukturálních fondů.

Podpora z Cíle 2 může být přiznána pouze té části území hl. m. Prahy, která splní řadu podmínek pevně stanovených Evropskou komisí. Závazným kritériem pro rozsah vybraného území je limitní podíl 31 % obyvatel hlavního města. Toto omezení podpory regionu soudržnosti Praha navrhla Evropská komise na základě článku 4 Nařízení č. 1260/1999 během jednání s Českou republikou o uzavření kapitoly 21 – Regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů.

V souladu s „Doporučením pro oblasti Cíle 2“ bylo vymezeno převážně spojitě území, které zároveň splňuje i dolní doporučenou mez populační velikosti (364 766 obyvatel tj. 31 % z celkového počtu obyvatel). Vybrané území by přitom mělo respektovat hranice statistických jednotek na úrovni alespoň NUTS 5, což je v pražských podmínkách 57 městských částí. S ohledem na provázání kompetencí samosprávy a státní správy při realizaci opatření JPD je však v Praze vhodnější sledovat úroveň 22 správních obvodů (NUTS 4).

Strategie a priority

Na základě strategických priorit byly pro přípravu JPD regionu Praha vybrány ty, které by mohly s podporou fondů EU nejúčinněji přispět k naplnění strategických cílů rozvoje města.

V dokumentu prezentovaná strategická vize odpovídá specifickému postavení a potřebám rozvoje Prahy jako hlavního města státu a významného středoevropského velkoměsta. Problémy sociálního rozvoje mají být řešeny v rámci Cíle 3.

Shrnutí a doporučení k cílům

Stanovení cílů rozvoje obsahově odpovídá analýzou zjištěným problémům a potřebám, jsou však formulovány poměrně vágně a široce, takže jen obtížně umožňují základní požadavek měřitelnosti výsledků a posouzení efektivnosti vynaložených prostředků. Obdobně je poměrně obtížná identifikace mezi specifickými cíli a prioritami.

Hodnocení priorit

V kapitole 5.5 jsou formulovány 3 priority:

- 1 – Revitalizace a rozvoj městského prostředí
- 2 – Vytváření podmínek budoucí prosperity města

3 – Technická pomoc

Priorita 1 - Revitalizace a rozvoj městského prostředí

Charakteristiku současné situace a hlavní problémy pro řešení v rámci této priority obsahuje analýza problémů vybraného území (kap. 3.2) a nejsou již v charakteristice priority opakovány.

Jako cíl priority je stanoveno (i když to není výslovně uvedeno jako cíl) *vytvoření podmínek pro rozvoj města a zkvalitnění jeho prostředí, včetně revitalizace nevyužívaných areálů a ploch, především průmyslových.*

Navrhovaná podpora pro prioritu 1 je uvedena v kapitole 8 (Finanční plán), ze které vyplývá podpora pro plánovací období 2004 – 2006 (mil. Kč):

Tabulka č. 29

veřejné zdroje celkem	zdroje EU (ERDF)	veřejné zdroje ČR	soukromé zdroje
3 323,70	1661,85	1661,85	0

Zdroj: EK, MMR, MHMP

Priorita 2 – Vytváření podmínek budoucí prosperity města

Obdobně jako u priority 1 je charakteristika současné situace obsažena v analýze problémů vybraného území (kap. 3.2) a v textu k prioritě 2 se neopakuje.

Cíl priority není v textu výslovně deklarován, ale lze jej přiřadit z výčtu specifických cílů JPD 2: *Zvýšit konkurenceschopnost ekonomické základny Prahy, dosáhnout lepšího využití pražských kapacit výzkumu a technologického rozvoje posílením její inovační funkce a zlepšit kvalitu podnikatelského prostředí zejména pro sféru malého a středního podnikání při prosazení partnerství jako základního principu spolupráce veřejného a soukromého sektoru.*

Rozsah vyčleněného objemu finanční podpory ze strukturálních fondů a dalších národních nebo zahraničních zdrojů jsou podrobně uvedeny v kapitole 8 (Finanční plán). Z něho vyplývá podpora priority 2 pro plánovací období 2004 – 2006 (mil. Kč):

Tabulka č. 30

veřejné zdroje celkem	zdroje EU (ERDF)	veřejné zdroje ČR	soukromé zdroje
985,60	492,80	492,80	0

Zdroj: EK, MMR, MHMP

Jako ukazatele pro hodnocení úspěšnosti této priority budou použity jak kvantifikovatelné – počty uznaných aktivit, zúčastněných podnikatelských subjektů, rozsah společných projektů a jejich výnosnost, počty nových a zachovaných pracovních míst apod., tak průřezové, kvalitativní hodnocení buď v agregované formě, nebo ve formě srovnávacích komentářů.

Priorita 3 Technická pomoc

Technická pomoc poskytovaná Evropskou komisí a jejími orgány bude využita pro přípravu, monitorování, hodnocení a další činnosti související s realizací Jednotného programového dokumentu pro Cíl 2.

Tabulka č. 31

veřejné zdroje celkem	zdroje EU (ERDF)	veřejné zdroje ČR	soukromé zdroje
110,28	55,14	55,14	0

Zdroj: EK, MMR, MHMP

Shrnutí a doporučení k prioritám

Návrh regionálních priorit vychází ze specifického postavení regionu hl. m. Prahy. Jedním z rozhodujících kritérií jejich výběru bylo respektování základních principů pro poskytování pomoci Evropského společenství v rámci strukturálních fondů stanovených Nařízením č. 1260/1999. Výběr priorit proto mj. v plné míře respektuje princip komplementarity a je koncipován jako soubor programů a projektů, zvyšujících účinnost akcí, které region hodlá realizovat, nebo již realizuje z vlastních zdrojů, nebo ze zdrojů EU (např. Evropské investiční banky).

V dokumentu uvedené texty k prioritám (kapitola 5) naplňují v dostatečném rozsahu a obsahu obecné požadavky na formulaci a zdůvodnění priorit. Nejsou však uvedeny kvantifikované ukazatele dopadů priorit. Návrh druhů hodnotících ukazatelů je uveden jen u priority 2. Doporučuje se konečný text v tomto smyslu doplnit.

6.4 Hodnocení finančního zabezpečení

V dokumentu je finanční zabezpečení navrhovaného programu uvedeno v kapitole 8 (Finanční plán), a to v 5 částech.

V části 8.1 se uvádí východiska pro stanovení finančního rámce JPD s odkazem na základní dokumenty EK:

ve smyslu článku 4 Nařízení č. 1260/1999 navrhla Evropská komise, aby podpora regionu soudržnosti Praha v rámci Cíle 2 zahrnovala území, na kterém žije maximálně 31 % trvale bydlících obyvatel regionu.

Za základě těchto východisek se předpokládá, že příspěvek ze strukturálních fondů (ERDF) v rámci Cíle 2 regionu NUTS 2 hl. m. Praha může dosáhnout 63 mil. € ve stálých cenách roku 1999 (71,3 mil € v běžných cenách) na celé programovací období 2004 – 2006.

ZÁKLADNÍ ROZDĚLENÍ POMOCI ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ V LETECH 2004 – 2006 (v mil. v běžných cenách)

Tabulka č. 32

rok	€	Kč
2004	23,3	722,2
2005	23,8	736,6
2006	24,2	751,4
celkem	71,3	2 210,2

ZÁKLADNÍ ROZDĚLENÍ PŘEDPOKLÁDANÝCH ČÁSTEK PODPORY ZE SF PRO JEDNOTLIVÉ PRIORITY JPD 2 (v mil. €)

Tabulka č. 33

priorita	návrh pro Českou republiku	
1. Revitalizace a rozvoj městského prostředí	75,2 %	53,62
2. Vytváření podmínek budoucí prosperity vybraného území	22,3 %	15,90
3. Technická pomoc	2,5 %	1,78
celkem	100,0 %	71,30

Zdroj: EK, MMR, MHMP

Čerpání příspěvků ze strukturálních fondů je vázáno na dodržení všech pravidel uvedených zejména v Hlavě III Nařízení č. 1260/1999. Koneční příjemci a monitorovací systém podporovaného regionu zajistí jak slučitelnost požadované pomoci (článek 12), tak způsobilost výdajů (článek 30 Nařízení č. 1260/1999).

Ve srovnání s metodickými zásadami a požadovanou strukturou této části jsou všechny náležitosti implementační části JPD 2 naplněny, navíc je zařazeno zajištění souladu s politikami Společenství.

6.5 Zabezpečení realizace JPD 2

Je založeno na principu využití a posílení existující struktury orgánů a institucí se zkušenostmi s implementací programů financovaných z domácích veřejných zdrojů (tj. v rámci České republiky) a zdrojů EU a snaha o maximální zjednodušení implementačních struktur při zachování jejich funkčnosti. Řízení programu bude zajišťováno ze dvou základních úrovní:

- **ministerstva**, včetně Centra pro regionální rozvoj ČR (CRR) - výkonné jednotky programu,
- **regionální rady** včetně jejího sekretariátu, s kompetencí výkonu řídicích funkcí, týkajících se projektové úrovně a realizace. Tento orgán bude plnit úlohu tzv. zprostředkujícího subjektu ("intermediate body").

JPD 2 vymezuje strukturu a úkoly jednotlivých článků řízení realizace programu a jeho monitorování s rozdělením kompetencí. Dále stanoví úkoly konečných příjemců. Systém výběru projektů v rámci JPD 2 určuje pravidla, která mj. zahrnují potvrzení programového dodatku vč. rozdělení finančních prostředků, způsob předkládání projektů a vyhlášení výzvy pro předkládání projektů, posouzení projektů, výběr projektů a přípravy smluv s konečnými příjemci.

Monitorování bude jménem řídicího orgánu provádět výkonná jednotka programu (CRR ČR) společně se sekretariátem regionální rady a za pomoci monitorovacího výboru JPD a dalších pověřených útvarů. Monitorovací výbor JPD pro region soudržnosti Praha bude slučovat činnosti monitorovacího výboru programu a výboru regionálního rozvoje.

V JPD 2 jsou stanoveny potřebné postupy, orgány a podmínky platebního styku pro financování vybraných projektů.

Ve srovnání s metodickými zásadami a požadovanou strukturou této části jsou všechny náležitosti implementační části JPD 2 naplněny, navíc je zařazeno zajištění souladu s politikami Společenství.

ZÁVĚR

Jednotný programový dokument pro region soudržnosti Praha pro Cíl 2 splňuje obsahové i formální požadavky a doporučuje se k přijetí. Některé drobnější úpravy a doplnění jsou uvedeny v doporučeních k jednotlivým kapitolám.

Kvantifikace cílů JPD 2 (globální a specifické cíle) zůstává nedořešena a definice skupin příjemců podpory vyžaduje zpřesnění.

Na základní otázky ex-ante hodnocení o oprávněnosti, účinnosti a efektivnosti podpory rozvojového programu ze strukturálních fondů EU poskytuje JPD 2 dostatečné podklady.

DHV, Praha 30. 9. 2003

7. SHRNUÍ VLIVU JPD 2 NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

7.1 Hodnocení podle navržené metodiky

V průběhu hodnocení JPD 2 realizovali experti posuzovatele - konsorcia AGRIFOR Consult - všechny kroky, které pro hodnocení operačních programů z hlediska jejich vlivů na životní prostředí předepisuje metodika schválená řídicím výborem projektu Phare CZ 9916 „Posouzení vybraných operačních programů z hlediska vlivů na životní prostředí” („Strategic Environmental Assessments of Selected Operational Programmes”)¹¹.

V prvním kroku hodnocení byly na základě systematického prověřování jednotlivých opatření JPD 2 vyplněny podrobné tabulky (matice) vlivů. To znamená, že podle rozsáhlé sady klíčových environmentálních faktorů uvedených v těchto tabulkách byl pro každé opatření vyhodnocen soubor všech potenciálních pozitivních i negativních vlivů a byly stanoveny jejich předpokládané velikosti, které byly v tabulce vlivů vyjádřeny v číselné podobě.

Ve druhém kroku byly na základě průměrů hodnot uvedených v tabulkách vlivů a následné diskuse potenciálních vlivů opatření na životní prostředí identifikovány klíčové negativní environmentální vlivy každého opatření.

Na základě výsledků systematického prověřování opatření JPD 2 a identifikace jeho klíčových negativních environmentálních vlivů lze konstatovat, že u žádného opatření nebylo dosaženo nebo překročeno stanovené kritérium, které bylo posuzovateli považováno za limitní hodnotu pro klíčové negativní environmentální vlivy.

Pouze u jednoho opatření ze sedmi (2.2 Podpora malého a středního podnikání; příznivé podnikatelské prostředí) byly v souhrnné tabulce zjištěny hodnoty, které indukují zvýšenou možnost negativních dopadů opatření na životní prostředí v sektorech doprava a ochrana přírody. Zjištěné hodnoty jsou sice výrazně lepší než stanovená limitní hodnota pro klíčové negativní environmentální vlivy, ale přesto by měla být výběru projektů podporovaných v rámci tohoto opatření věnována zvýšená pozornost z hlediska jejich vlivů na životní prostředí.

Na druhou stranu je možno uvést, že u čtyř opatření (1.1 Dopravní systémy podporující přeměnu městského prostředí, 1. 2 Regenerace poškozených a nevhodně využívaných ploch, 1. 3 Veřejná infrastruktura zlepšující kvalitu života zejména na sídlištích, 2.3 Rozvoj strategických služeb na podporu informační společnosti v Praze) byly zjištěny významně převažující potenciální kladné vlivy na životní prostředí.

U zbývajících opatření (2.1 Zvýšení kvality partnerství veřejného a soukromého, neziskového sektoru, vědy a výzkumu) byl předpokládán potenciál pozitivních a negativních vlivů zjištěných v souhrnné tabulce vlivů zhruba na stejné úrovni (byl indikován jen malý potenciál negativních vlivů). Přesto i v rámci tohoto opatření by měla být výběru projektů věnována odpovídající pozornost z hlediska jejich možných vlivů na životní prostředí.

Lze tedy konstatovat, že u žádného z opatření JPD 2 nebyly na základě systematického prověřování jednotlivých opatření identifikovány významné potenciální negativní vlivy na životní prostředí. Naopak je možno uvést, že u většiny opatření byla identifikována řada potenciálních kladných vlivů.

---

¹¹ Metodika posuzování vlivů operačních programů na životní prostředí je popsána v Úvodní zprávě projektu, která je uložena u příjemce projektu – MMR.

7.2 Hodnocení podle zákona č. 244/1992 Sb., v platném znění

V další etapě hodnocení vlivů jednotlivých opatření JPD 2 na životní prostředí bylo provedeno numerické i slovní hodnocení vlivů těchto opatření podle základní právní normy pro posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů v České republice, a to zákona č. 244/1992 Sb., v platném znění.

Také hodnocení vlivů opatření na životní prostředí provedené podle struktury dané přílohou číslo 3 zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí v platném znění dokládá, že za předpokladu kvalitně a kvalifikovaně provedeného výběru jednotlivých projektů nebude mít žádné opatření JPD 2 významné negativní vlivy na životní prostředí.

7.3 Hodnocení podle referenčních cílů ochrany životního prostředí

Na základě doporučení MŽP bylo hodnocení JPD 2 provedeno také podle referenčních cílů ochrany životního prostředí navržených SEA týmem pro posouzení vlivů Národního rozvojového plánu (NRP) na životní prostředí, které formalizují oblast životního prostředí do podoby 11 prioritních cílů.

Oba programové dokumenty (NRP a JPD 2) tak byly posouzeny, nakolik přispívají (pozitivně či negativně) k naplňování referenčních cílů ochrany životního prostředí.

Z výsledků hodnocení vyplývá, že jednotlivá opatření obecně zlepšují životní prostředí (jsou v souladu s referenčními cíli). U některých opatření by mohla jejich realizace způsobit v určitém sektoru životního prostředí zhoršení, avšak výsledný dopad bude vždy pozitivní. Žádné opatření nebude, při pečlivém a odborně provedeném výběru projektů, v rozporu s výše navrhovanými kritérii navrženými pro NRP.

7.4 Souhrnné hodnocení

Na základě všech tří provedených hodnocení lze učinit souhrnný závěr, že JPD 2 je pozitivně environmentálně orientován a neobsahuje žádná opatření, které by při kvalifikovaně a kvalitně provedeném výběru projektů implicitně vedla k poškození životního prostředí.

7.5 Kompatibilita s politikami a právem EU

Jednotlivá opatření JPD 2 nejsou v rozporu s 6. EAP ani s platnou environmentální legislativou, pokud bude řádně proveden výběr projektů (implementace). Pozornost by měla být věnována zejména novým směrnici v oblasti hluku.

Dále je nutno zdůraznit, že v ES se připravuje nová legislativa na ochranu půdy, které se v této fázi týká pouze monitorování složení, respektive kontaminace půdy. Obecně má být půda chráněna před erozí, úbytkem organické hmoty, zhutňováním a zasolováním. Při hodnocení JPD 2 je jedním z hlavních kritérií ochrany půdy využití brownfields a snížení rozsahu staveb „na zelené louce“.

JPD 2 může aktivně přispět k naplňování cílů 6. EAP několika opatřeními. Jak se naplní tento pozitivní environmentální potenciál jednotlivých opatření, závisí opět na vhodném výběru projektů.

7.6 Výběr projektů

Výběr projektů je klíčový pro zajištění pozitivních dopadů jednotlivých opatření (a JPD 2 jako celku) na životní prostředí. Tam, kde přicházejí v úvahu potenciální negativní vlivy, je výběr projektů předpokladem pro jejich eliminaci, případně minimalizaci.

Proto je nezbytné věnovat výběru konkrétních projektů maximální pozornost a stanovit již při přípravě zadávacích podmínek pro uchazeče o podporu environmentální kritéria pro výběr projektů. Tato kritéria budou na jedné straně významným vodítkem pro předkladatele a na straně druhé umožní jednoznačné posouzení potenciálních environmentálních dopadů předkládaných projektů.

8. FINANČNÍ PLÁN

8.1 Objem alokovaných prostředků pro JPD 2

Příspěvek ze strukturálních fondů v rámci Cíle 2 regionu NUTS 2 hl. m. Praha je stanoven ve výši 71,3 mil. € v běžných cenách na celé programové období 2004 – 2006. Program bude podpořen výlučně z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF). Finanční příspěvek z Evropského sociálního fondu (ESF) na Cíl 3 pro region Praha činí 58,8 mil. € v běžných cenách.

Pro rámcový ilustrativní přepočít na tuzemskou měnu byl použit koeficient měnového kursu 31 Kč/1 €. To znamená, že jen pro Cíl 2 by celkový příspěvek ze strukturálních fondů EU pro region hl. m. Praha v letech 2004 - 2006 činil 2 210,2 mil. Kč.

ZÁKLADNÍ ROZDĚLENÍ POMOCI ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ V OBDOBÍ 2004 – 2006 (v mil.)

Tabulka č. 34

rok	€	Kč
2004	23,3	722,2
2005	23,8	736,6
2006	24,2	751,4
celkem	71,3	2 210,2

Zdroj: EK, MMR

Čerpání příspěvků ze strukturálních fondů je vázáno na dodržení všech pravidel uvedených zejména v Hlavě III Nařízení č. 1260/1999. Koneční příjemci a monitorovací systém podporovaného regionu zajistí jak slučitelnost požadované pomoci (článek 12), tak způsobilost výdajů (článek 30 Nařízení č. 1260/1999).

8.2 Orientační rozpis podle priorit JPD 2

Při zohlednění zdrojů ze strukturálních fondů a dalších zdrojů EU, reálného podílu národních veřejných a soukromých zdrojů, strategie rozvoje regionu soudržnosti a z ní vyplývajících cílů JPD 2 je stanoveno základní rozdělení předpokládaného přidělu ze strukturálních fondů na jednotlivé priority JPD 2.

PODÍLY PRIORIT JPD 2 PŘI VYUŽITÍ STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ

Tabulka č. 35

priorita	podíl %
1. Revitalizace a rozvoj městského prostředí	75,2
2. Vytváření podmínek budoucí prosperity vybraného území	22,3
3. Technická pomoc	2,5
celkem	100,00

Vzhledem k omezeným lhůtám pro přípravu nejen programových dokumentů pro období 2004 – 2006, ale také pro přípravu konkrétních projektů a dalších aktivit i jejich výběru podle pravidel stanovených Evropskou komisí je jedním ze základních hledisek optimálního využití pomoci ze strukturálních fondů stav znalostí o jednotlivých potenciálních akcích a stupeň jejich přípravy. Předpokládá se, že tempo čerpání poskytnuté finanční pomoci ze strukturálních fondů v jednotlivých letech bude pro jednotlivé priority v podstatě shodné. Dílčí rozdíly jsou mezi opatřeními v rámci priorit, což zabraňuje rizikům nedostatečné připravenosti konkrétních projektů.

Finanční nároky a formy pomoci se budou diferencovaně posuzovat podle charakteru projektů, a to jak v položkách podpory ze strukturálních fondů, tak především v položkách účasti soukromého sektoru. Zde budou mj. respektovány národní regulativy rozsahu podpory pro podnikatelský sektor, zejména v oblasti podpor investiční povahy. Konkrétní limity příspěvků ve smyslu článku 29 Nařízení č. 1260/1999 jsou obsaženy v kapitole 11 (Rámcová prováděcí ustanovení). Podíl investičních prostředků v rámci pomoci ze zdrojů EU bude dominovat. Pro programové období 2004 – 2006 jsou v tabulkách uvedena finanční maxima, jež se podle jednotlivých zdrojů odvozují od potenciální pomoci ze strukturálních fondů.

8.3 Podíl veřejných zdrojů České republiky

Při aplikaci zhruba 50 : 50 podílu prostředků mezi veřejnými zdroji Evropské unie a České republiky u obdobných operací (projektů) financovaných ze strukturálních fondů je zřejmé, že na straně příjemce (České republiky a regionu Praha) musí být zajištěny potřebné částky ve veřejných rozpočtech (města, státního rozpočtu, státních fondů apod.). Vzhledem k minimálnímu zálohování financování aktivit naplňujících vybraná opatření i k používaným formám doúčtování příspěvků ze zdrojů EU bude rovněž stanoven příslušný účelově vázaný objem prostředků pro realizaci. To se týká zejména přímých investorů projektů, ve velké míře zejména regionálních správních orgánů a jejich organizací. Region Praha rovněž počítá s výrazným využitím úvěrů od Evropské investiční banky, jejichž první tranše jsou již na obdobné projekty využívány.

Objemy finančních prostředků JPD 2, které jsou uvedeny v následujících tabulkách, mohou být zpřesněny po definitivním vyjasnění finančního rámce Národního rozvojového plánu, avšak pouze v rozsahu substituce jednotlivých forem účasti v rámci národních zdrojů.

Předpokládaná účast jednotlivých státních fondů na financování, jejíž celkový objem je uveden v souhrnných finančních tabulkách v této kapitole, je následující:

Státní fond dopravní infrastruktury	30,9 %
Státní fond životního prostředí	25,7 %
Fond národního majetku	43,4 %

Roční podíl se navrhuje pro všechny fondy shodně: rok 2004 - 29,5 %, rok 2005 - 36,2 % a rok 2006 - 34,3 %.

Souhrnné podíly veřejných zdrojů, zejména pak u opatření, u kterých se předpokládá účast soukromých finančních prostředků, akceptují stanovená pravidla této účasti tak, jak je stanoví příslušné pasáže Nařízení č. 1260/1999. Podrobněji je uvedeno dále v kapitole 11.

8.4 Přibližné rozdělení prostředků JPD 2 podle opatření

Následující tabulka uvádí přibližné rozdělení prostředků na jednotlivá opatření. Podrobný rozpis bude obsažen v programovém dodatku.

ORIENTAČNÍ VÝŠE PODPORY ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ PRO KAŽDÉ OPATŘENÍ V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2004 - 2006 (v €)

Tabulka č. 36

priorita/opatření	finanční podíl opatření na prioritě v %
priorita 1	
opatření 1.1	35 – 45
opatření 1.2	35 – 45
opatření 1.3	10 – 30
celkem	100
priorita 2	
opatření 2.1.	40 – 50
opatření 2.2.	40 – 50
opatření 2.3.	10 – 20
celkem	100
priorita 3	
opatření 3.1	60 – 70
opatření 3.2	30 – 40
celkem	100

Zdroj: MMR, MHMP

Bližší specifikace finančních zdrojů podle jednotlivých opatření jsou uvedeny v Dodatku JPD 2.

8.5 Koordinace s dalšími finančními nástroji (EIB)

Evropská investiční banka je institucí Evropské unie poskytující dlouhodobé formy financování. Svou činnost v České republice zahájila v roce 1992 a ke konci roku 2002 dosáhly kumulativní upsané půjčky celkové výše 3,8 mld. eur. Banka důsledně posiluje a podporuje strategické cíle EU a úzce spolupracuje s Evropskou komisí.

EIB bude poskytovat technickou pomoc zúčastněným orgánům státní správy a soukromým subjektům, čímž napomůže přípravě, implementaci a monitorování jednotlivých projektů a programů zahrnutých v JPD 2, a to zejména těch, na jejichž financování se podílí.

EIB může poskytovat půjčky veřejným i soukromým subjektům, jakož i strukturám zahrnujícím oba typy subjektů (princip PPP). EIB definovala podporu poskytovanou rozšiřování EU jako „novou makroiniciativu“ a bude postupovat tak, aby zajistila, že k dispozici budou odpovídající a dostatečné prostředky. Půjčky poskytované Evropskou investiční bankou by rovněž mohly sloužit k financování projektů nebo programů týkajících se odvětví nebo priorit, které nespadají do rámce JPD 2.

FINANČNÍ TABULKA PODLE PRIORIT NA OBDOBÍ 2004 – 2006 (v €, běžné ceny)

Tabulka č. 37

JPD 2 regionu soudržnosti hl. m. Praha															
priorita/ rok	náklady celkem	VEŘEJNÉ ZDROJE										soukr. zdroje*	Kohezní fond	iniciativy a další programy EU	EIB/ ČMZRB úvěry
		celkem	účast Společenství				účast národních veřejných zdrojů								
			celkem	ERDF	ESF	EAGGF	celkem	centrum	region	místní	SFDI, SFŽP, FNM				
priorita 1															
2004	35 420 956	35 420 956	17 710 478	17 710 478	-	-	17 710 478	6 821 796	7 309 401	630 595	2 948 686	0	-	0	10 267 951
2005	35 829 620	35 829 620	17 914 810	17 914 810	-	-	17 914 810	6 654 183	6 896 928	745 896	3 617 803	0	-	0	8 446 218
2006	35 989 678	35 989 678	17 994 839	17 994 839	-	-	17 994 839	6 769 811	6 584 885	1 209 559	3 430 584	0	-	0	7 236 720
celkem	107 240 254	107 240 254	53 620 127	53 620 127	-	-	53 620 127	20 245 790	20 791 214	2 586 050	9 997 073	0	-	0	25 950 889
priorita 2															
2004	10 001 218	10 001 218	5 000 609	5 000 609	-	-	5 000 609	2 368 417	2 365 361	266 831	-	0	-	441 632	0
2005	10 455 812	10 455 812	5 227 906	5 227 906	-	-	5 227 906	2 381 985	2 555 137	290 784	-	0	-	450 465	0
2006	11 336 328	11 336 328	5 668 164	5 668 164	-	-	5 668 164	2 601 204	2 759 146	307 814	-	0	-	574 343	0
celkem	31 793 358	31 793 358	15 896 679	15 896 679	-	-	15 896 679	7 351 606	7 679 644	865 429	-	0	-	1 466 440	0
priorita 3															
2004	1 170 036	1 170 036	585 018	585 018	-	-	585 018	353 161	231 857	0	-	0	-	0	0
2005	1 238 622	1 238 622	619 311	619 311	-	-	619 311	337 771	281 540	0	-	0	-	0	0
2006	1 148 530	1 148 530	574 265	574 265	-	-	574 265	229 659	344 606	0	-	0	-	0	0
celkem	3 557 188	3 557 188	1 778 594	1 778 594	-	-	1 778 594	920 591	858 003	0	-	0	-	0	0
celkem															
2004	46 592 210	46 592 210	23 296 105	23 296 105	-	-	23 296 105	9 543 374	9 906 619	897 426	2 948 686	0	-	441 632	10 267 951
2005	47 524 054	47 524 054	23 762 027	23 762 027	-	-	23 762 027	9 373 939	9 733 605	1 036 680	3 617 803	0	-	450 465	8 446 218
2006	48 474 536	48 474 536	24 237 268	24 237 268	-	-	24 237 268	9 600 674	9 688 637	1 517 373	3 430 584	0	-	574 343	7 236 720
celkem 2004-6	142 590 800	142 590 800	71 295 400	71 295 400	-	-	71 295 400	28 517 987	29 328 861	3 451 479	9 997 073	0	-	1 466 440	25 950 889

* Účast soukromých zdrojů bude sledována pomocí ukazatele výstupu.

FINANČNÍ TABULKA PODLE PRIORIT NA ROK 2004 (v €, běžné ceny)

Tabulka č. 38

JPD 2 regionu soudržnosti hl. m. Praha															
priorita/ rok	náklady celkem	VEŘEJNÉ ZDROJE										Soukr. zdroje*	Kohezní fond	iniciativy a další programy EU	EIB/ ČMRZB úvěry
		celkem	účast Společenství				účast národních veřejných zdrojů								
			celkem	ERDF	ESF	EAGGF	celkem	centrum	region	místní	SFDI, SFŽP, FNM				
priorita 1	35 420 956	35 420 956	17 710 478	17 710 478	-	-	17 710 478	6 821 796	7 309 401	630 595	2 948 686	0	-	0	10 267 951
priorita 2	10 001 218	10 001 218	5 000 609	5 000 609	-	-	5 000 609	2 368 417	2 365 361	266 831	-	0	-	441 632	0
priorita 3	1 170 036	1 170 036	585 018	585 018	-	-	585 018	353 161	231 857	0	-	0	-	0	0
celkem 2004	46 592 210	46 592 210	23 296 105	23 296 105	-	-	23 296 105	9 543 374	9 906 619	897 426	2 948 686	0	-	441 632	10 267 951

* Účast soukromých zdrojů bude sledována pomocí ukazatele výstupu

FINANČNÍ TABULKA PODLE PRIORIT NA ROK 2005 (v €, běžné ceny)

Tabulka č. 39

JPD 2 regionu soudržnosti hl. m. Praha															
priorita/ rok	náklady celkem	VEŘEJNÉ ZDROJE										soukr. zdroje*	Kohezní fond	iniciativy a další programy EU	EIB/ ČMZRB úvěry
		celkem	účast Společenství				účast národních veřejných zdrojů								
			celkem	ERDF	ESF	EAGGF	celkem	centrum	region	místní	SFDI, SFŽP, FNM				
priorita 1	35 829 620	35 829 620	17 914 810	17 914 810	-	-	17 914 810	6 654 183	6 896 928	745 896	3 617 803	0	-	0	8 446 218
priorita 2	10 455 812	10 455 812	5 227 906	5 227 906	-	-	5 227 906	2 381 985	2 555 137	290 784	-	0	-	450 465	0
priorita 3	1 238 622	1 238 622	619 311	619 311	-	-	619 311	337 771	281 540	0	-	0	-	0	0
celkem 2005	47 524 054	47 524 054	23 762 027	23 762 027	-	-	23 762 027	9 373 939	9 733 605	1 036 680	3 617 803	0	-	450 465	8 446 218

* Účast soukromých zdrojů bude sledována pomocí ukazatele výstupu.

FINANČNÍ TABULKA PODLE PRIORIT NA ROK 2006 (v €, běžné ceny)

Tabulka č. 40

JPD 2 regionu soudržnosti hl. m. Praha															
priorita/ rok	náklady celkem	VEŘEJNÉ ZDROJE										soukr. zdroje*	Kohezní fond	iniciativy a další programy EU	EIB/ ČMZRB úvěry
		celkem	účast Společenství				účast národních veřejných zdrojů								
			celkem	ERDF	ESF	EAGGF	celkem	centrum	region	místní	SFDI, SFŽP, FNM				
priorita 1	35 989 678	35 989 678	17 994 839	17 994 839	-	-	17 994 839	6 769 811	6 584 885	1 209 559	3 430 584	0	-	0	7 236 720
priorita 2	11 336 328	11 336 328	5 668 164	5 668 164	-	-	5 668 164	2 601 204	2 759 146	307 814	-	0	-	574 343	0
priorita 3	1 148 530	1 148 530	574 265	574 265	-	-	574 265	229 659	344 606	0	-	0	-	0	0
celkem 2006	48 474 536	48 474 536	24 237 268	24 237 268	-	-	24 237 268	9 600 674	9 688 637	1 517 373	3 430 584	0	-	574 343	7 236 720

* Účast soukromých zdrojů bude sledována pomocí ukazatele výstupu.

Zdroj: EK, MMR, MHMP

Poznámka: Základem pro kalkulaci plateb budou veřejné zdroje.

9. EX-ANTE HODNOCENÍ ADICIONALITY JPD 2

9.1 Ex-ante hodnocení adicionality

Hodnocení adicionality se provádí na základě článku 11 Nařízení a je nezbytnou součástí JPD 3, jakožto prokázání skutečnosti, že evropské finanční prostředky nebudou nahrazovat finanční prostředky z veřejných zdrojů státu. Hodnocení adicionality je zpracováno samostatně pro JPD Cíl 3, neboť v rámci JPD 2 nejsou alokovány prostředky z ESF. Pro předběžné hodnocení adicionality byly použity náklady na aktivní politiku zaměstnanosti na národní úrovni, tj. za celou ČR.

Česká republika v předchozím programovém období nečerpala finanční prostředky ze strukturálních fondů a pomoc využitá v rámci předvstupní pomoci byla čerpána na problematiku aktivní politiky zaměstnanosti z programu PALMIF. Pro výpočet adicionality byly použity údaje o skutečně vynaložených prostředcích v letech 1999 - 2001 a předpokládaných prostředcích na roky 2004 - 2006.

Pro předběžné hodnocení adicionality byly použity údaje o finančních prostředcích vynaložených úřady práce a SSZ MPSV ČR na aktivní politiku zaměstnanosti v ČR, a to ve struktuře:

- veřejné služby zaměstnanosti – platy a pojistné, věcné výdaje, kapitálové (investiční) výdaje,
- školení v rámci trhu práce – rekvalifikační a motivační kurzy, kurzy u zaměstnavatele, státní rekvalifikační kurzy, věcné výdaje na rekvalifikace,
- dotace na náklady na pracovní sílu – veřejné prospěšné práce,
- dotace na náklady na pracovní sílu – společensky účelná pracovní místa, tj. dotace, úroky, půjčky u zaměstnavatelů a jednotlivců,
- opatření pro mládež – odborná praxe absolventů,
- opatření pro zdravotně postižené – provoz a zřízení chráněných dílen, pracovní rehabilitace a ostatní prostředky,
- prostředky pro zaměstnavatele – zaměstnávající osoby se zdravotním postižením. Od roku 2002 je finanční podpora poskytována na základě ustanovení § 24 a) zákona č. 1/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, investiční grant a návratná finanční výpomoc pro zaměstnavatele zaměstnávající více než 50 % osob se zdravotním postižením.
- Další opatření týkající se trhu práce – výhoda pro zaměstnavatele ve formě náhrady části mezd v souvislosti s přechodem na nový podnikatelský program, programy stimulující uchazeče o zaměstnání vedené na úřadech práce, informační materiály o regionálním a celostátním trhu práce, implementace trhu práce, semináře a konference zaměřené na zaměstnanost a rozvoj lidských zdrojů, zajištění vyvážené diagnostiky funkčnosti pracovišť, regionální zkoušky, odborné a externí zprávy o zaměstnanosti (trhu práce), organizování seminářů k přípravě a implementaci Národního akčního plánu zaměstnanosti a jím zamýšlených opatření ve vztahu k subjektům ovlivňujícím trh práce, zajišťování celostátních prověrek, odborných studií, odborných a externích zpráv o situaci na trhu práce.

Vzhledem k tomu, že prokázání adicionality je zpracováno na národní úrovni, objem finančních prostředků v letech 2004 – 2006 zahrnuje prostředky určené na aktivní politiku zaměstnanosti z celého ESF, tzn. nejen finanční prostředky určené pro Cíl 3, tedy JPD Cíl 3,

nýbrž i pro Cíl 1, a to prostředky pro SOP RLZ. Údaje o národních zdrojích a zdrojích ESF jsou převzaty z finančních tabulek JPD 3, kapitola 5 – Finanční plán a OP RLZ, kapitola 3 – Finanční rámec. Zde jsou uvedeny pouze zdroje určené na aktivní politiku zaměstnanosti.

Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti pro období 2004-2006 odrážejí střednědobé požadavky MPSV a budou záviset na státním rozpočtu, který vypracuje Ministerstvo financí.

Finanční prostředky vykazované v následujících tabulkách v letech 1999-2001 a 2004-2006 jsou jednotně přepočteny na ceny roku 2001.

VEŘEJNÉ VÝDAJE V ROCE 1999 (v mil. Kč)

Tabulka č. 41

	celkem	Phare		bez spolufinancování EU	celkem
	národní + EU	EU	národní	národní	národní
veřejné služby zaměstnanosti	1 736,4	0,0	0,0	1 736,4	1 736,4
školení trhu práce (rekvalifikace)	242,7	6,5	0,0	236,2	236,2
dotace na náklady na pracovní sílu - VPP	481,9	0,0	0,0	481,9	481,9
dotace na náklady na pracovní sílu - SÚPM	534,9	9,3	0,0	525,6	525,6
opatření pro mládež (absolventi)	304,8	0,0	0,0	304,8	304,8
opatření pro zdravotně postižené	168,6	2,8	0,0	165,8	165,8
zaměstnavatelé zaměstnávající ZPS občany	0,0	0,0	0,0	*0,0	0,0
předvstupní pomoc PALMIF	27,5	0,0	0,0	27,5	27,5
celkem	3 496,8	18,6	0,0	3 478,2	3 478,2

Zdroj: Dokument MPSV Výdaje na státní politiku zaměstnanosti za rok 1999 a interní materiály MPSV

* Zaměstnavatelům zaměstnávajícím ZPS občany byla poskytnuta dotace v souladu se Zásadami MF ČR uveřejněnými ve Finančním zpravodaji č. 1/1999 "Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR v roce 1999 podnikatelským subjektům zaměstnávajícím občany se ZPS" – tyto finanční prostředky však nebyly MPSV sledovány.

** Prostředky vynaložené v rámci předvstupní pomoci v programu PALMIF.

VEŘEJNÉ VÝDAJE V ROCE 2000 (v mil. Kč)

Tabulka č. 42

	celkem	Phare		bez spolufinancování EU	celkem
	národní + EU	EU	národní	národní	národní
veřejné služby zaměstnanosti	1 560,6	0,0	0,0	1 560,6	1 560,6
školení trhu práce (rekvalifikace)	337,9	5,0	0,0	332,9	332,9
dotace na náklady na pracovní sílu - VPP	730,8	0,0	0,0	730,8	730,8
dotace na náklady na pracovní sílu - SÚPM	959,6	7,1	0,0	952,6	952,6
opatření pro mládež (absolventi)	344,6	0,0	0,0	344,6	344,6
opatření pro zdravotně postižené	190,0	2,1	0,0	187,9	187,9
zaměstnavatelé zaměstnávající ZPS občany	0,0	0,0	0,0	*0,0	0,0
předvstupní pomoc PALMIF	30,4	0,0	0,0	30,4	30,4
celkem	4 154,0	14,2	0,0	4 139,8	4 139,8

Zdroj: Dokument MPSV Výdaje na státní politiku zaměstnanosti za rok 2000 a interní materiály MPSV

* Zaměstnavatelům zaměstnávajícím ZPS občany byla poskytnuta dotace v souladu se Zásadami MF ČR uveřejněnými ve Finančním zpravodaji č. 2/2000 „Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR v roce 2000 podnikatelským subjektům zaměstnávajícím občany se ZPS“ - tyto finanční prostředky však nebyly MPSV sledovány.

** Prostředky vynaložené v rámci předvstupní pomoci v programu PALMIF.

VEŘEJNÉ VÝDAJE V ROCE 2001 (v mil. Kč)

Tabulka č. 43

	celkem	Phare		bez spolufinancování EU	celkem
	národní + EU	EU	národní	národní	národní
veřejné služby zaměstnanosti	1 488,6	0,0	0,0	1 488,6	1 488,6
školení trhu práce (rekvalifikace)	358,7	7,0	0,0	351,8	351,8
dotace na náklady na pracovní sílu - VPP	849,8	0,0	0,0	849,8	849,8
dotace na náklady na pracovní sílu - SÚPM	968,3	9,9	0,0	958,3	958,3
opatření pro mládež (absolventi)	357,0	0,0	0,0	357,0	357,0
opatření pro zdravotně postižené	197,1	3,0	0,0	194,2	194,2
zaměstnavatelé zaměstnávající ZPS občany	346,3	0,0	0,0	*346,3	346,3
předvstupní pomoc PALMIF	59,0	0,0	0,0	59,0	59,0
celkem	4 624,9	19,9	0,0	4 605,0	4 605,0

Zdroj: Dokument MPSV Výdaje na státní politiku zaměstnanosti za rok 2001 a interní materiály MPSV

* V souladu se Zásadami MPVS pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí podnikatelským subjektům zaměstnávajícím více než 50 % občanů se ZPS byla v roce 2001 poskytnuta dotace neinvestičního charakteru na úhradu zvýšených osobních nákladů práce při zaměstnávání občanů se ZPS.

V souladu s § 24 a) zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti 1. 1. 2002, jsou zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % občanů se ZPS poskytovány příspěvky. Tyto příspěvky nahradily dotace neinvestičního charakteru, které byly poskytovány podle Zásad pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí podnikatelským subjektům zaměstnávajícím více než 50 % občanů se ZPS. Tyto příspěvky jsou zde uvedeny v tabulkách za roky 2004 – 2006.

** Prostředky vynaložené v rámci předvstupní pomoci v programu PALMIF.

9.2 Hodnocení na konci období

Hodnocení proběhne do 31. 12. 2007. Adicionalita bude dodržena, pokud roční průměr národních veřejných způsobilých výdajů v letech 2004 až 2006 dosáhne nejméně úrovně výdajů stanovených v ex-ante. Nebudou-li předány žádné informace nebo budou-li metodicky nedostatečné, bude to považováno za nedodržení aditionality. České úřady proto předloží informace podle následujícího časového harmonogramu:

- do 31. 7. 2007: předložení souhrnných a ročních tabulek s konečnými údaji za roky 2004 a 2005 a předběžnými údaji za rok 2006,

- do 31. 10. 2007: metodické úpravy, budou-li vyžadovány Komisí,
- do 31. 12. 2007: lhůta pro předání doplňujících informací.

České úřady (Ministerstvo financí) budou informovat Monitorovací výbor CSF o výsledku hodnocení adicionality, který bude zohledněn v přípravách na následující programové období.

PŘEDBĚŽNÉ HODNOCENÍ ADICIONALITY PRO CÍL 3 - VEŘEJNÉ VÝDAJE NA AKTIVNÍ POLITIKU ZAMĚSTNANOSTI

(v mil. € a cenách roku 2001)

Tabulka č. 44

	roční průměr 1999 – 2001					roční průměr 2004 – 2006				
	celkem	Phare		bez spolufinancování EU	celkem	celkem	ESF		bez spolufinancování EU	celkem
	národní + EU	EU	národní	národní	národní	národní + EU	EU	národní	národní	národní
aktivní politiky trhu práce	55,979	0,000	0,000	55,979	55,979	86,432	8,363	3,103	74,966	78,069
veřejné služby zaměstnanosti	10,772	0,000	0,000	10,772	10,772	53,525	4,074	1,511	47,940	49,451
školení trhu práce	24,126	0,000	0,000	24,126	24,126	18,783	1,430	0,530	16,823	17,354
dotace na náklady na pracovní sílu	28,500	0,000	0,000	28,500	28,500	30,520	2,323	0,862	27,335	28,197
opatření pro mládež	11,771	0,000	0,000	11,771	11,771	34,748	2,645	0,981	31,123	32,104
opatření pro zdravotně postižené	6,408	0,000	0,000	6,408	6,408	89,657	6,824	2,532	80,302	82,834
zaměstnavatelé zaměstnávající ZPS občany	2,930	0,000	0,000	2,930	2,930	16,528	1,603	0,595	14,330	14,925
předvstupní pomoc PALMIF	0,615	0,569	0,046	0,000	0,046	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
celkem	141,101	0,569	0,046	140,486	140,533	330,193	27,260	10,115	292,818	302,933

Zdroj: MPSV

PŘEDBĚŽNÉ HODNOCENÍ ADICIONALITY PRO CÍL 3 - VEŘEJNÉ VÝDAJE NA AKTIVNÍ POLITIKU ZAMĚSTNANOSTI
(v mil. Kč a cenách roku 2001)

Tabulka č. 45

	roční průměr 1999 – 2001					roční průměr 2004 – 2006				
	celkem	Phare		bez spolufinancování EU	celkem	celkem	ESF		bez spolufinancování EU	celkem
	národní + EU	EU	národní	národní	národní	národní + EU	EU	národní	národní	národní
aktivní politiky trhu práce	1 735,341	0,000	0,000	1 735,341	1 735,341	2 679,388	259,240	96,190	2 323,958	2 420,147
veřejné služby zaměstnanosti	333,937	0,000	0,000	333,937	333,937	1 659,266	126,281	46,856	1 486,129	1 532,985
školení trhu práce	747,897	0,000	0,000	747,897	747,897	582,275	44,315	16,443	521,517	537,960
dotace na náklady na pracovní sílu	883,489	0,000	0,000	883,489	883,489	946,109	72,005	26,717	847,387	874,104
opatření pro mládež	364,912	0,000	0,000	364,912	364,912	1077,202	81,982	30,419	964,801	995,220
opatření pro zdravotně postižené	198,661	0,000	0,000	198,661	198,661	2779,368	211,529	78,486	2489,353	2 567,839
zaměstnavatelé zaměstnávající ZPS občany	90,837	0,000	0,000	90,837	90,837	512,371	49,701	18,441	444,229	462,670
předvstupní pomoc PALMIF	19,072	17,633	1,439	0,000	1,439	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
celkem	4 374,146	17,633	1,439	4 355,074	4 356,513	10 235,980	845,055	313,552	9 077,373	9 390,925

Zdroj: MPSV

10. PARTNERSTVÍ

Jednotný programový dokument pro Cíl 2 regionu NUTS 2 hl. m. Praha byl připraven v souladu s principy poskytování pomoci ze strukturálních fondů Evropského společenství, tedy i principem partnerství ve smyslu článku 8 Nařízení č. 1260/1999.

Základním strategickým dokumentem, z něhož JPD 2 vychází, je Strategický plán hl. m. Prahy a jeho implementační program, definující strategické priority, programy a projekty na období 2000 až 2006. Tento dokument i program implementace schválilo pražské zastupitelstvo a je postupně realizován. Naplňování strategické koncepce města se každoročně monitoruje a hodnotí.

10.1 Partnerství při přípravě programu

Příprava pražského strategického plánu ve druhé polovině 90. let byla od počátku vedena snahou o partnerský dialog mezi veřejnou a privátní sférou, mezi občany a jejich sdruženími, podnikateli, politiky, odborníky i správou města a státu. Strategický plán byl proto koncipován jako záležitost všech, jichž se týká, tedy těch, kteří v Praze žijí, pracují a podnikají. Zrodil se ze široké veřejné diskuse ke klíčovým tématům rozvoje města.

K posílení principu partnerství při přípravě JPD 2, k zajištění odborného dohledu a ke koordinaci prací na JPD 2 a JPD 3 (garant Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR) zřídila Rada HMP usnesením č. 1589 ze dne 29. 9. 2001 komisi Rady HMP pro přípravu JPD.

Komise sdružovala klíčové partnery, podílející se na přípravě obou JPD v regionu soudržnosti hl. m. Praha. Byla složena ze 4 zástupců politického vedení města, 1 zástupce správy města, 2 zástupců zpracovatele dokumentu, 1 zástupce Ministerstva pro místní rozvoj ČR jako řídicího orgánu přípravy JPD 2 a po jednom zástupci pražských poslanců Parlamentu ČR, Úřadu práce hl. m. Prahy, Českého statistického úřadu – krajské reprezentace pro hl. m. Prahu, Hospodářské komory hl. m. Prahy a pražských neziskových organizací. Komise posuzovala všechny významné fáze přípravy dokumentu až do doby ukončení její činnosti po komunálních volbách v listopadu 2002.

K zajištění koordinace přípravy JPD 2 a JPD 3 delegovala komise JPD do pracovních skupin Ministerstva práce a sociálních věcí ČR pro přípravu JPD 3 zástupce hl. m. Prahy.

10.2 Partnerství při implementaci programu

Předpokladem úspěšné implementace programu je vytvoření takových struktur, které zajistí účinnou a efektivní spolupráci všech partnerů, podílejících se na realizaci programu.

Nová politická reprezentace hl. m. Prahy zvolená v listopadu 2002 proto obnovila počátkem roku 2003 činnost komise JPD, a to usnesením Rady HMP č. 0062 ze dne 28. 1. 2003. Úkolem nové komise JPD Rady HMP je dohlížet na dokončení přípravy pražských dokumentů (a jejich programových dodatků) a v procesu implementace obou programů sloužit Radě HMP v otázkách spojených s využitím strukturálních fondů EU v období let 2004 – 2006 jako poradní orgán. Komise JPD také pracuje na partnerském principu a v obdobném složení jako komise předchozí. Novými partnery jsou Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo financí ČR a početná skupina pražských neziskových organizací je v komisi tentokrát reprezentována 2 zástupci – „Výborem dobré vůle“ pro otázky sociální a „Zeleným kruhem“ pro otázky spojené s prostředím města a jeho rozvoje).

Nestátní neziskové organizace v ČR vznikaly po roce 1989 na základě známých deficitů při fungování předchozího režimu, jenž zakazoval působení jakýchkoliv občanských iniciativ. Na rozdíl od

organizací tzv. Národní fronty vznikaly zdola a vydobývaly si své postavení. Postupně byla jejich existence řešena dílčími opatřeními, která pro jejich činnost dodnes netvoří vyhovující právní rámec. Financování NNO, a to i těch, které dlouhodobě poskytují služby občanům, se děje výhradně na základě nesystémově udělovaných státních (krajských, městských, obecních) dotací, což NNO vůči rozpočtovým a příspěvkovým organizacím zásadně znevýhodňuje. V kontextu přistoupení ČR k EU jsou však české NNO stejně kompetentní jako NNO v jiných zemích Evropy.

V hlavním městě Praze působí minimálně tisíc nestátních neziskových organizací (NNO) s právní subjektivitou (podle četnosti): občanských sdružení, nadací, obecně prospěšných společností, nadačních fondů a účelových zařízení církví. Jsou výrazem potřeb a postojů občanů žijících v hlavním městě, z jejichž iniciativy také vznikají. Největší část NNO se specializuje na poskytování služeb v sociální a zdravotně-sociální oblasti, ve vzdělávání, pro děti, mládež a rodinu. Jiné působí v oblasti životního prostředí, informací, nekomerční kultury a podpory a ochrany lidských práv. NNO přímo nebo nepřímo upozorňují na nedostatky a nešvary, zejména při dodržování demokratických principů. Angažují se také při změnách legislativy. Významnou charakteristikou neziskového sektoru je dobrovolná činnost, asi stovka NNO se v hl. m. Praze věnuje dobrovolnické službě.

Kromě společenského přínosu v podobě hlavní činnosti, která zvyšuje nabídku služeb a občanských aktivit v hlavním městě Praze, jsou občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti a účelová zařízení církví významnými zaměstnavateli. Nadace a nadační fondy získávají finanční prostředky ze soukromých zdrojů a podporují jimi aktivity NNO, které z veřejných zdrojů na služby a provoz získávají pouze částečné krytí. NNO tedy nejsou jen konzumenty veřejných finančních prostředků, ale podílejí se na tvorbě hodnot a ekonomickém potenciálu hlavního města Prahy. Vzhledem k charakteru svých činností, zkušenostem a flexibilitě počítají pražské NNO s tím, že v procesu využití strukturálních fondů Evropské unie budou skutečnými partnery veřejné správy, nikoliv „jen konečnými příjemci“.

NNO jsou registrovány různými způsoby. Ministerstvo vnitra ČR vede registr občanských sdružení, ministerstvo spravedlnosti registruje nadační fondy, soudy vedou nadační rejstřík a ministerstvo financí vede databázi NNO, které jsou příjemci státních dotací. Rada vlády pro NNO proto chystá výběrové řízení na organizaci, která povede databázi všech NNO. Tím bude možné mnohotvárnou činnost NNO lépe analyzovat. Podle chystané novely občanského zákoníku má dojít k rozlišení NNO na veřejně prospěšné a vzájemně prospěšné.

V databázi Informačního centra NNO (ICN) se nachází 557 NNO se sídlem v Praze. Z tohoto počtu je 380 občanských sdružení, 61 nadací, 26 nadačních fondů, 41 obecně prospěšných společností a 15 organizací, jejichž zřizovatelem je církev. Zbytek tvoří družstva a agentury zabývající se neziskovou činností. Ve Středočeském kraji registruje databáze ICN 113 NNO. Uvedená statistika však zahrnuje jen menší část NNO, které na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje skutečně působí.

11. RÁMCOVÁ PROVÁDĚCÍ USTANOVENÍ PRO REALIZACI A PUBLICITU PROGRAMU

11.1 Úvod

Tato kapitola v souladu s Nařízením Rady č. 1260/1999 stanoví implementační pravidla pro Jednotný programový dokument hl. m. Prahy pro Cíl 2.

Tato kapitola upravuje celkový rámec řízení, toků finančních prostředků, kontroly, monitorování a hodnocení JPD. Podrobný popis všech vztahů, odpovědnost a činnosti všech zúčastněných subjektů bude uveden v programovém dodatku nebo v jiných dokumentech (např. v Implementační příručce).

11.1.1 Uspořádání implementace

Implementace stanoví:

- strukturu orgánů a institucí odpovědných za řízení a realizaci JPD 2 a projektů - tzv. implementační strukturu,
- soubor činností a postupů při realizaci programu (informace a publicita, výběr projektů, monitorování, platby, věcná a finanční kontrola) při respektování požadavků příslušných nařízení Rady ES (zejména Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999) a předpisů ČR pro nakládání s veřejnými prostředky:
  - manuály – popis pracovních postupů pro činnost všech subjektů řízení programu,
  - pokyny pro žadatele (formulář žádosti o dotaci, formulář žádosti o platbu, formát monitorovacích zpráv, další pokyny a informace).

Základním principem vytváření implementační struktury je využití a posílení existující struktury orgánů a institucí se zkušenostmi s implementací programů financovaných z domácích veřejných zdrojů a zdrojů EU. To zvláště platí pro zkrácené realizační období 2004 – 2006. Návrh implementace JPD 2 (viz schéma) je veden snahou o maximální zjednodušení implementačních struktur při zachování jejich funkčnosti, tj. vytvoření co nejmenšího nutného počtu mezikládků od řídicího a platebního orgánu ke konečným příjemcům pomoci.

Institucionální i funkční struktura implementačního procesu JPD 2 bude přizpůsobena skladbě implementace dalších dokumentů vztahujících se k čerpání zdrojů EU, především Společného regionálního operačního programu a JPD 3.

11.1.2 Obecná ustanovení

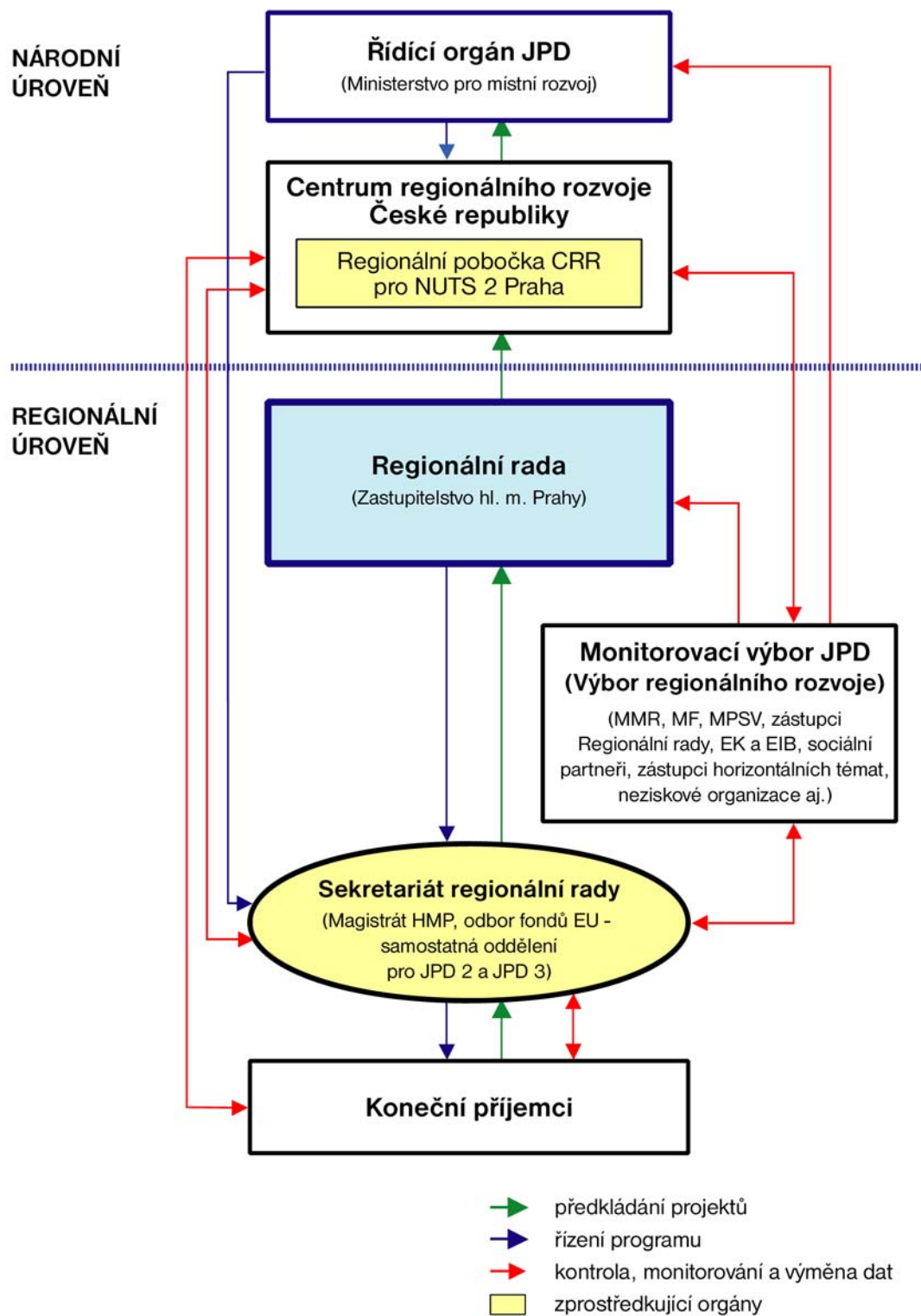
Implementační opatření JPD 2 regionu hl. m. Praha vycházejí z požadavků článku 19, odst. 3, písm. d) Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 a budou se řídit všemi předpisy přijatými na základě zmocnění ve smyslu článku 53, odst. 2 Nařízení. Půjde zejména o tato nařízení Komise (ES):

- a) č. 1145/2003 z 27. 6. 2003 (podrobná pravidla pro způsobilost výdajů na činnosti spolufinancované strukturálními fondy),
- b) č. 643/2000 z 28. 3. 2000 (pravidla pro používání eura při financování programových dokumentů strukturálních fondů),
- c) č. 438/2001 z 2. 3. 2001 (podrobná pravidla pro řídicí a kontrolní systémy ohledně finančního řízení a finanční kontroly),
- d) č. 448/2001 z 2. 3. 2001 (podrobná pravidla pro postup při provádění oprav financování),

- e) č. 1159/2000 z 30. 5. 2000 (podrobná pravidla pro informační a propagační opatření členských států v souvislosti s pomocí ze strukturálních fondů).

ŘÍDÍCÍ A MONITOROVACÍ STRUKTURY JPD 2

Schéma č. 7

11.2 Řízení programu

11.2.1 Řídící orgán a základní struktury řízení

Řídícím orgánem JPD 2 je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (dále jen ministerstvo). V rámci ministerstva je výkonem funkce řídicího orgánu pro JPD 2 pověřen odbor řídicího orgánu Společného regionálního operačního programu a Jednotného programového dokumentu Praha pro Cíl 2.

Řídící orgán JPD 2

Řídící orgán JPD Praha Cíl 2	Ministerstvo pro místní rozvoj
Odbor delegovaný řízením programu	Odbor Řídícího orgánu SROP a JPD Praha Cíl 2
Sídlo	Staroměstské náměstí 6, 110 15 Praha 1
Odpovědná osoba	Mgr. Věra Jourová; ředitelka odboru
Telefon	+ 420 224 861 557
Fax	+ 420 224861 560
E-mail	vera.jourova@mmr.cz

V odpovědnosti ministerstva bude zajistit realizaci JPD 2 v souladu s požadavky článku 19, odst. 3, písm. d) a 53, odst. 2 Nařízení, při dodržování pravidel a předpisů Evropské unie i národních norem. Bude odpovědný za účinnost, správnost řízení a provádění pomoci. Zprostředkující orgány budou vykonávat úkoly jménem řídicího orgánu. Řízení programu bude zajištěno ze dvou základních úrovní (národní a regionální):

1. **ministerstva**, včetně Centra pro regionální rozvoj ČR (CRR) (zprostředkující subjekt - „intermediate body“), které ponese celkovou zodpovědnost za realizaci programu a za komunikaci s Komisí na jedné straně, a Ministerstvem financí (platebním orgánem a ústředním správním úřadem pro finanční kontrolu) na straně druhé,
2. **regionální rady**¹² včetně sekretariátu regionální rady, na kterou ministerstvo deleguje výkon některých řídicích funkcí, týkajících se projektové úrovně (výběru projektů) a realizace. Tento orgán bude rovněž plnit úlohu tzv. zprostředkujícího subjektu („intermediate body“).

Řízení JPD 2 bude pod kontrolou monitorovacího výboru.

U všech navrhovaných řídicích struktur, které se mají podílet na realizaci JPD 2, bude v průběhu druhé poloviny roku 2003 probíhat jejich certifikace s cílem prověřit jejich způsobilost zabezpečit úkoly spojené s realizací JPD 2.

¹² Vznik a funkci regionálních rad definuje § 16 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Jde o politický orgán, složený výhradně z členů zastupitelstev krajů. V případě hl. m. Prahy, kde kraj (NUTS 3) tvoří územní jednotku NUTS 2, úlohu regionální rady plní zastupitelstvo kraje.

11.2.2 Úkoly řízení v pravomoci ministerstva

Ministerstvo jako řídicí orgán nese celkovou odpovědnost za realizaci JPD 2. Část své působnosti deleguje na Centrum pro regionální rozvoj ČR (bod 11.2.3) a na regionální radu (bod 11.2.4). Delegace pravomocí bude (po konzultaci s platebním orgánem) upravena písemnou dohodou.

Ministerstvo bude v rámci řídicí funkce, bez pravomocí delegovaných na výše uvedené orgány, zabezpečovat zejména:

- a) zavedení monitorovacího systému JPD 2 (kompatibilního s monitorovacím systémem SF) a zajištění výměny dat s Komisí; zajištění přístupu k systému pro CRR a pro regionální radu (resp. subjekty pověřené regionální radou řídicí a výkonnou činností),
- b) zajišťování styku s Komisí a s platebním orgánem; předávání dohodnutých údajů těmto orgánům ve stanovené formě,
- c) metodické řízení celého procesu implementace programu (vydávání směrnic, metodik a manuálů pro všechny úseky spojené s realizací programu),
- d) uzavírání smluv s konečnými příjemci podpory, včetně stanovení výše podpory a podmínek pro poskytování podpory ze strukturálních fondů ES a ze zdrojů ČR,
- e) příprava výroční (roční) zprávy o provádění programu a její předložení Komisi,
- f) příprava výroční (roční) zprávy o provádění programu a po schválení monitorovacím výborem její předložení EK,
- g) zajištění správnosti operací financovaných v rámci podpory, zejména zavedením vnitřních kontrolních opatření,
- h) zajištění samostatného účetního systému, nebo používání vhodného kódového označení účtů všemi účastníky pro veškeré transakce týkající se pomoci,
- i) předávání žádostí o platby platebnímu orgánu (prostřednictvím platební jednotky na ministerstvu),
- j) předsednictví monitorovacího výboru,
- k) zajištění školení personálu CRR a sekretariátu regionální rady.

11.2.3 Zprostředkující orgány

Řídicí orgán programu deleguje (ve smyslu bodu 11.2.2) některé operativní úkoly na Centrum pro regionální rozvoj ČR¹³:

kontaktní adresa: Centrum pro regionální rozvoj České republiky, Vinohradská 46,
Praha 2, PSČ: 120 00

kontaktní osoba: RNDr. Ivo Ryšlavý, ředitel, tel.: 420 221 580 201

Tento zprostředkující subjekt bude zajišťovat realizaci všech opatření JPD 2. Pro účely přímé podpory MSP zamýšlené v opatření 2.2 byly určeny jiné zprostředkující subjekty, např. Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s. (ČMZRB) (odpovídá za poskytování úvěrů a záručních fondů) a CzechInvest a. s. (odpovídá za projekty investiční pomoci). Tento výčet může být během realizace programu rozšiřován anebo upravován podle nabytých zkušeností.

Centrum pro regionální rozvoj bude zajišťovat zejména tyto úkoly:

- a) metodologické vedení procesu vyhlášení a realizace kola předkládání a posuzování projektů,

¹³ V současnosti implementační agentura pro oblast hospodářské a sociální soudržnosti v rámci Phare a rovněž pro Společný regionální operační program a Program iniciativy Společenství Interreg.

- b) Příprava návrhů dohod s konečnými příjemci o poskytnutí podpory včetně údajů obsažených ve smlouvách (finanční a fyzické indikátory),
- c) přípravu návrhů případných úprav jednotlivých opatření v rámci programového dodatku (v návaznosti na pokyny ministerstva), po projednání s regionální radou nebo na základě jejího návrhu,
- d) přípravu podkladů pro výroční zprávu za jednotlivá opatření JPD 2,
- e) ověřování projektů na místě (monitorovací návštěvy) ve smyslu článku 4 nařízení Komise (ES) č. 438/2001 (ověřování bude probíhat za účasti sekretariátu regionální rady),
- f) přijímání žádostí konečných příjemců o platby, ověřování a posuzování žádostí a předávání žádostí o platby (v členění podle priorit a opatření) řídicímu orgánu,
- g) stanovení postupu komunikačního akčního plánu,
- h) administrativní podporu monitorovacímu výboru.

Zprostředkující orgán zřídí v regionu NUTS 2 Praha svou regionální pobočku Centra pro regionální rozvoj, která bude úzce spolupracovat se sekretariátem regionální rady.

Regionální pobočka CRR bude zabezpečovat úkoly uvedené v bodě 11.2.3 pod písmeny b), e) a f).

11.2.4 Úkoly řízení v pravomoci regionální rady

V regionu NUTS 2 Praha bude působit **regionální rada** (viz 11.2.1), která si pro podporu své rozhodovací činnosti **zřídí sekretariát**¹⁴. Regionální rada a její sekretariát budou vykonávat následující úkoly:

- a) vyhlášení kola výzvy pro předkládání projektů,
- b) sběr projektů,
- c) zajišťování výběru projektů na základě kritérií schválených monitorovacím výborem programu,
- d) navrhování výše příspěvků v souladu s celkovým finančním rámcem JPD 2 a jeho programovým dodatkem,
- e) při výběru projektů posouzení jejich shody s politikami Společenství (článek 12 a 34 odst. 1, bod g) Nařízení) a správnosti navrhovaných výdajů, zejména pokud jde o posouzení možnosti a velikosti příspěvku z fondů a způsobilosti výdajů dle článků 28 až 30 Nařízení,
- f) celkové monitorování průběhu realizace programu,
- g) zpracování podkladů o realizaci programu a návrhů případných úprav programového dodatku,
- h) v rámci přípravy výroční zprávy zpracování vlastního podkladu o realizaci programu,
- i) zajišťování realizace akčního komunikačního plánu v regionu soudržnosti hl. m. Praha (na základě jednotného rámce stanoveného zprostředkujícím orgánem programu),

Úkoly uvedené v bodech a), c), d), f), h) a i) zajišťuje regionální rada na základě podkladů a dokumentace připravené sekretariátem.

¹⁴ Regionální rada regionu NUTS 2 Praha zřídila odbor fondů EU. Činnost spojená s implementací JPD bude zajišťována oddělením odboru (oddělením implementace JPD); odbor fondů EU bude úzce spolupracovat s odborem strategické koncepce, který vypracoval JPD 2.

Úkoly uvedené v bodech b), e) a g) zajišťuje regionální rada zejména činností svého sekretariátu; tím není dotčena rozhodovací pravomoc regionální rady.

Před zahájením realizace JPD 2 bude připravena a podepsána dohoda mezi ministerstvem, Centrem pro regionální rozvoj a regionem hl. m. Praha o vzájemné spolupráci regionální pobočky CRR a sekretariátu regionální rady.

11.2.5 Úkoly konečných příjemců

Koneční příjemci¹⁵ budou odpovídat za to, že navrhované a realizované výdaje projektů jsou způsobilé a že při realizaci projektu budou dodrženy podmínky smlouvy, uzavřené s řídicím orgánem JPD.

Konečný příjemce vyplní formulář žádosti o udělení grantu (a tuto žádost předloží sekretariátu regionální rady), zpracuje řádné podklady pro vypsání obchodních veřejných soutěží na realizaci projektů v souladu s platnou právní úpravou zadávání veřejných zakázek, bude monitorovat postup realizace projektů podle smluv uzavřených vybranými dodavateli, pro projekt povede oddělené účetnictví, bude provádět interní finanční kontrolu, předkládat pravidelné čtvrtletní zprávy o postupu realizace projektu a v neposlední řadě bude pro projekt na regionální a místní úrovni zajišťovat publicitu.

Konečný příjemce je povinen neprodleně hlásit veškeré podstatné změny a skutečnosti, které ovlivní plnění smluvních závazků (regionální pobočce CRD v rámci výkazů o postupu realizace).

Při předkládání žádostí o platby na standardních formulářích koneční příjemci doloží, že uváděné výdaje odpovídají podmínkám projektů, obsaženým v rámci smlouvy o přidělení prostředků pomoci. Veškeré platební nároky musí být podloženy potvrzenými fakturami, nebo - pokud to nelze provést - účetními dokumenty ekvivalentní důkazní hodnoty.

Koneční příjemci musí zajistit vedení dokumentace o projektech, která umožní audit se zaměřením na finanční toky („audit trail“) ve smyslu článku 7 nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

Rovněž zajistí, že všechny doklady o projektech budou kdykoliv k dispozici pro inspekce prováděné oprávněnými osobami nebo subjekty a musí umožnit inspektorům přístup do svých budov a prostor.

11.2.6 Systém výběru projektů v rámci JPD 2

Před zahájením programu budou v gesci řídicího orgánu připraveny podrobné Pokyny pro žadatele, které budou zahrnovat nezbytné informace pro předkladatele projektů včetně standardního formuláře a vysvětlivek k jeho vyplnění. Regionální rada bude (prostřednictvím svého sekretariátu) odpovědná za zabezpečení informačního servisu pro žadatele (ještě před zahájením programu), za poskytování konzultací a za pomoc při zpracování žádostí o financování v průběhu realizace programu. Na regionální radu bude delegována pravomoc spojená s výběrem projektů v regionu soudržnosti hl. m. Praha. Regionální rada bude ve své činnosti vycházet z rozhodnutí monitorovacího výboru, který potvrdí či upraví programový dodatek, jenž bude obsahovat i rozdělení finančních prostředků JPD 2 v členění podle priorit a opatření. Monitorovací výbor rovněž posoudí a schválí kritéria pro výběr projektů podle jednotlivých opatření JPD 2.

Žádosti o podporu budou předkládány třikrát ročně v rámci výběrových kol (s pevně stanoveným termínem pro předložení žádostí).

Žádosti budou předkládány v podobě:

- a) **projektů** investičního nebo neinvestičního charakteru, a to na jediném formuláři,
- b) **formulářů žádostí o udělení grantu**, které představují způsob podpory v rámci grantových schémat, zejména pokud jde o podporu podnikání (velký počet malých projektů); předkládá se 1 standardní formulář a žádosti o podporu jednotlivých

---

¹⁵ Viz článek 9, písm. l) Nařízení.

„podprojektů“ budou přijímány již po celý rok mimo rámec níže uvedeného schématu výběru projektů.

Výběr projektů v jednotlivých výběrových kolech bude probíhat podle předem stanovených pravidel, která zahrnují následující kroky (řazené podle posloupnosti):

1. Řídící orgán definuje jednotný postup pro vyhlášení jednotlivých výzev; vyhlášení kola výzvy bude administrováno regionální radou ve spolupráci s jejím sekretariátem.

2. Projekty budou předkládány konečnými příjemci a přijímány sekretariátem regionální rady, jedno paré dokumentace projektu (vč. elektronické podoby) obdrží i regionální pobočka CRR. Sekretariát zanese data projektů do monitorovacího systému programu; zajistí předběžnou kontrolu a navrhne vyřazení nezpůsobilých projektů (neúplná dokumentace, nezpůsobilost výdajů, nesoulad s předpisy ČR a politikami ES aj.). Odmítnuté projekty budou vráceny zpět předkladatelům.

3. Zbylé projekty budou zevrubně posouzeny sekretariátem regionální rady, a to v návaznosti na stanovená kritéria pro výběr projektů, kvantifikované cíle opatření a směrnici ministerstva pro hodnocení projektů, soulad s politikami ČR a ES, způsobilost výdajů a jiné. Sekretariát předloží seznam projektů a jejich pořadí regionální radě k projednání.

4. Regionální rada rozhodne o výběru projektů; toto rozhodnutí musí být řádně zdůvodněno. Schválený návrh postoupí regionální rada Centru pro regionální rozvoj ČR; u projektů, které nebyly v daném kole vybrány, zašle pověřený člen Rady HMP předkladatelům zdůvodnění.

5. Centrum pro regionální rozvoj posoudí seznam vybraných projektů a případné připomínky k nedostatkům výběru projektů (zejména pokud při výběru nebyly respektovány příslušné předpisy a směrnice, kvantifikované cíle opatření aj.) projedná se sekretariátem regionální rady. Případné významné změny ve vybraném souboru projektů budou znovu projednány v regionální radě.

6. Konečný výběr projektů předloží CRR řídicímu orgánu ke schválení. Regionální výkonná jednotka CRR současně připraví návrh smluv s konečnými příjemci podpory a předá je k formální kontrole souladu projektů s politikami ES a oprávněnosti navrhovaných nákladů.

7. Rozhodnutí o konečném výběru projektů přijímá řídicí orgán; smlouvy jménem řídicího orgánu podepisuje vedoucí pracovník řídicího útvaru ministerstva a odpovědný zástupce konečného příjemce. Řídicí orgán si vyhrazuje právo smlouvu odmítnout (pouze v závažných a řádně zdůvodněných případech).

8. Řídicí orgán předá jednotlivé smlouvy pro informaci platební jednotce a současně je zašle i platebnímu orgánu; smlouvy s konečnými příjemci budou řídicím orgánem vloženy do monitorovacího systému programu.

11.3 Monitorování

11.3.1 Všeobecná opatření

Celkovou odpovědnost za monitorování JPD 2 bude mít řídicí orgán (ve smyslu článku 34 (1) (a) a článku 36 Nařízení). Na realizaci JPD 2 bude dohlížet monitorovací výbor JPD v souladu s článkem 35 Nařízení.

Řídicí orgán zabezpečí zavedení systému (MSSF a Viola) pro shromažďování spolehlivých finančních a statistických informací o pomoci s maximálním využitím počítačových systémů dovolujících výměnu dat s Komisí.

Monitorovací systém JPD 2 bude nedílnou součástí monitorovacího systému strukturálních fondů v ČR (MSSF). Monitorování JPD 2 umožní sledovat projektovou úroveň realizace (systém MONIT) a bude propojeno s informačním systémem platebního orgánu (manažerský a účetní systém Viola). Tím bude zajištěno i průběžné sledování finančních toků.

Manažerský a účetní systém VIOLA je určen ke kontrole a monitorování účetnictví programu. Přístup do systému Viola budou mít pouze platební orgán a platební jednotka.

Monitorovací výbor JPD pro region soudržnosti hl. m. Praha bude zřízen na regionální úrovni regionu soudržnosti hl. m. Praha a bude slučovat činnosti monitorovacího výboru programu (dle čl. 35 Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999) a výboru regionálního rozvoje (dle § 17 zákona 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje).

Řídicí orgán deleguje část svých kompetencí v oblasti monitorování na výkonnou jednotku programu (CRR) a na regionální radu; vkládání dat do monitorovacího systému a jejich aktualizaci bude vždy zabezpečovat subjekt, na který byl příslušný úkol delegován řídicím orgánem.

Technický servis monitorovacímu výboru JPD a úhradu nákladů spojených s jeho činností (např. posudky nezávislých odborníků) zajistí Centrum pro regionální rozvoj ČR (zajišťující funkci sekretariátu) ve spolupráci se sekretariátem regionální rady.

11.3.2 Složení monitorovacího výboru

Monitorovací výbor bude zřízen usnesením vlády, na základě návrhu předloženého ministerstvem, po konzultaci s partnery a při respektování vyvážené účasti žen a mužů. Podrobnosti týkající se složení, organizace a činnosti monitorovacího výboru stanoví jeho statut, který schvaluje vláda ČR na návrh ministra pro místní rozvoj.

Monitorovací výbor bude složen ze zástupců regionální rady, ministerstva pro místní rozvoj, ministerstva financí (zástupce platebních orgánů, finanční kontroly) ministerstva práce a sociálních věcí (vazba na JPD 3), ekonomických a sociálních partnerů, zástupce nestátních neziskových organizací (zejména ekologických organizací) a zástupců Evropské komise a Evropské investiční banky (s poradním hlasem). V čele monitorovacího výboru bude představitel MMR.

11.3.3 Úkoly monitorovacího výboru

Povinností monitorovacího výboru je zajistit dohled nad realizací JPD 2, zejména soulad s předpisy EU a legislativou ČR, dosažení cílů programu, efektivnost vynaložených veřejných prostředků a další.

Na základě podkladů připravených řídicím orgánem nebo na základě vlastních zjištění nebo doporučení Evropské komise a v souladu s články 35 - 37 Nařízení bude monitorovací výbor zajišťovat následující úkoly:

- a) potvrzovat či upravovat programový dodatek včetně materiálních a finančních ukazatelů, jež se používají k monitorování pomoci,
- b) zvažovat a schvalovat kritéria pro výběr projektů, financovaných v rámci každého z opatření, schvalovat návrhy rozdělení finančních prostředků JPD 2 v úrovni opatření,
- c) sledovat přípravu, realizaci a vyhodnocování JPD 2, jeho efektivnost, úspěšnost a účinnost,
- d) pravidelně hodnotit pokrok dosažený při plnění specifických cílů JPD 2, se zvláštním zřetelem na pokrok dosažený ve financování programu a činit nezbytné kroky, pokud to bude třeba,
- e) analyzovat výsledky realizace JPD 2, zejména dosažení cílů stanovených pro jednotlivá opatření,
- f) analyzovat příčiny nesouladu realizace JPD 2 (např. proč se zpožďuje výběr projektů, proč projekty neodpovídají cílům programu) a navrhnout opatření pro nápravu,
- g) analyzovat a schvalovat roční zprávy a závěrečné zprávy o realizaci JPD 2, zvažovat a schvalovat každý návrh na změnu rozhodnutí EK o příspěvku z fondů,
- h) navrhnout řídicímu orgánu úpravy nebo přezkoumání pomoci za účelem dosažení cílů podpory nebo zlepšení řízení pomoci, včetně finančního řízení,
- i) připravovat a schvalovat příslušné interní směrnice.

Monitorovací výbor si vypracuje jednacím řád, který schvaluje ministr pro místní rozvoj. Na prvním jednání schválí monitorovací výbor podrobná ustanovení pro správné a účinné provádění jemu svěřených kompetencí. Tato ustanovení by měla obsahovat zejména organizační opatření pro výběr projektů, včetně schválení kritérií pro výběr projektů a opatření k provádění dohledu nad postupem směřujícím k dosažení specifických cílů programu.

11.3.4 Informační zabezpečení monitorování JPD 2 – úloha řídicího orgánu

Informace a data o programu budou využívány při sestavování zpráv o realizaci JPD 2 a dále poskytovány mimo rámec řídicího orgánu (monitorovací výbor, platební orgán a platební jednotka, finanční kontrola, orgány Komise a další). Systém umožní sběr finančních informací měsíčně a fyzické monitorování („on the spot monitoring“) čtvrtletně.

Regionální radě a jejím strukturám bude umožněn vstup do databáze monitorovacího systému JPD 2. Předmětem monitorovacího systému JPD 2 bude zejména:

- a) zabezpečit sběr věcných a finančních údajů o projektech (od přijetí žádosti o spolufinancování projektu ze SF, přes výběr projektů, dohodu o spolufinancování, žádosti o provedení platby, převod plateb na účty konečných příjemců, informace o postupu projektu, kontroly fyzické realizace projektů a kontroly vzorku projektů, až po ukončení projektu),
- b) sledování monitorovacích ukazatelů na úrovni jednotlivých opatření a priorit, stanovených v rámci JPD 2 a jeho programového dodatku; tyto ukazatele blíže určí specifické cíle pro opatření a priority (vyjádřené kvantitativně), dosaženou úroveň fyzické realizace programu podle priorit a opatření (fyzické výstupy, výsledky a pokud možno i dopady)

- a postup při realizaci finančního plánu programu; tam, kde to povaha pomoci umožní, budou statistické údaje o programu rozepisovány podle pohlaví a podle velikosti podniků,
- c) agregace výsledků monitorování za účelem vyhodnocení pomoci z ERDF v souladu s požadavky řídicího orgánu, regionální rady, monitorovacího výboru, platebního orgánu, platební jednotky ministerstva a Komise ES,
  - d) zajištění bezpečné komunikace mezi jednotlivými subjekty, které se podílí na realizaci programu, nebo které vyžadují data z monitorovacího systému, zejména pokud jde o výměnu dat mezi řídicím a platebním orgánem a monitorovacím výborem JPD, výměnu dat v rámci jednotlivých útvarů JPD (především CRR RVJ - sekretariát regionální rady) a výměnu dat s Evropskou komisí.

Celkovou odpovědnost za chod systému, vkládání a aktualizaci dat má řídicí orgán programu. S ohledem na databázové zpracování řídicí orgán v programovém dodatku stanoví datovou vazbu mezi každým opatřením a odpovídajícími kategoriemi v seznamu oblastí intervencí Evropské komise.

Řídicí orgán deleguje na Centrum pro regionální rozvoj ČR vkládání veškerých dat do monitorovacího systému programu a jejich průběžnou aktualizaci, s výjimkou těchto položek:

- a) žádosti o finanční pomoc z programu, předložené konečnými příjemci (vkládá regionální rada, resp. její sekretariát),
- b) kontroly vybraného vzorku projektů (dle článku 10 nařízení Komise č. 438/2000), zajišťuje jednotka inspekce projektů ministerstva,
- c) data vkládaná platebním orgánem a provádění plateb platební jednotkou konečným příjemcům.

11.3.5 Výroční a závěrečné zprávy

Řídicí orgán programu zajišťuje - v návaznosti na článek 37 Nařízení - vypracování výroční a závěrečné zprávy o provádění, jejich projednání a schválení v monitorovacím výboru a jejich předložení Komisi.

Výroční zprávy budou Komisi předkládány do šesti měsíců od konce každého celého kalendářního roku realizace¹⁶. Závěrečná zpráva bude Komisi předložena nejpozději šest měsíců po závěrečném datu způsobilosti výdajů. Komise do dvou měsíců od obdržení výroční zprávy sdělí, zda ji považuje za neuspokojivou a své rozhodnutí odůvodní, jinak je zpráva považována za přijatou. Každoročně při předložení výroční zprávy o provádění, Komise a řídicí orgán přezkoumají hlavní výsledky předchozího roku v souladu s mechanismy, které určí dohodou s vládou ČR a řídicím orgánem. Pokud Komise zašle doporučení pro změny zaměřené na zlepšení účinnosti mechanismů pro monitorování nebo řízení pomoci, řídicí orgán musí zabezpečit opatření k jejich zlepšení.

Všechny výroční zprávy a závěrečná zpráva budou obsahovat následující informace:

- a) veškeré změny v celkových podmínkách, které mají význam pro provádění pomoci, především hlavní socio-ekonomické trendy, změny v národních, regionálních nebo sektorových politikách a kde je to možné, důsledky těchto změn pro vzájemnou shodu pomoci od různých fondů a pomoci od jiných finančních nástrojů,
- b) pokrok dosažený při realizaci jednotlivých priorit a opatření za každý z fondů, pokud jde o jejich specifické cíle, vyjádřený kvantitativně v úrovni příslušné priority a opatření

¹⁶ Např. pokud Komise schválí JPD v průběhu roku 2004, bude první zpráva požadována během prvních šesti měsíců roku 2006.

pomocí materiálních ukazatelů a ukazatelů výsledků a vlivu v návaznosti na článek 36 Nařízení,

- c) pokrok dosažený při realizaci finančního plánu JPD 2 s výrazným odkazem na dohodnuté finanční ukazatele. U každého opatření bude (formou standardní finanční tabulky) provedeno shrnutí výdajů skutečně zaplacených platební jednotkou a plateb přijatých od Komise; údaje budou členěny podle přijaté kategorizace oblastí intervence strukturálních fondů (přijaté Komisí ve vazbě na článek 36 Nařízení),
- d) kroky, podniknuté řídicím orgánem a monitorovacím výborem k zajištění kvality a efektivnosti realizace, zejména:
  - opatření pro monitorování, finanční kontrolu a hodnocení, včetně mechanismů sběru dat,
  - souhrn všech významných problémů, které se objevily v řízení pomoci a všechna přijatá opatření, včetně opatření provedených podle článků 34 (2) a 38 (4) Nařízení,
  - využití technické pomoci,
  - opatření přijatá pro zajištění propagace programu,
- e) kroky učiněné pro zajištění slučitelnosti s politikami Společenství zmíněné v článku 12 Nařízení a pro zajištění koordinace veškeré strukturální pomoci Společenství, realizované prostřednictvím Rámce podpory Společenství.

V rámci řídicího orgánu bude za vypracování zpráv o realizaci odpovědná výkonná jednotka programu (CRR), která při zajišťování této činnosti bude spolupracovat s regionální radou. Regionální rada jako podklad pro vypracování zpráv o realizaci JPD 2 připraví dílčí zprávu, která zahrne zejména:

- a) pokrok dosažený při realizaci priorit a opatření v rámci regionu (včetně naplňování kvantifikace cílů a ukazatelů stanovených na začátku programu),
- b) kroky, které učinila regionální rada a výbor regionálního rozvoje k zajištění kvality a efektivnosti realizace programu (zejména problematiku výběru projektů, zajišťování propagace, problémy v realizaci).

Výroční zpráva regionální rady musí být předložena výkonné jednotce programu do 15. března příslušného roku. Tato zpráva bude monitorovacímu výboru předkládána vždy do čtyř měsíců od konce příslušného roku, první výroční zpráva bude předložena, ve smyslu článku 37 (1) Nařízení, do 30. 4. 2006, projednána v monitorovacím výboru do 31. května příslušného roku. Výroční zprávy o provádění předloží řídicí orgán Komisi vždy do šesti měsíců od konce příslušného kalendářního roku.

Výkonná jednotka programu, v dohodě s regionální radou, připraví roční provozní plán monitorování na běžný rok, který obdrží monitorovací výbor ve stejném termínu jako výroční zprávu. Tyto roční plány budou založeny na odhadech rozpočtových závazků a plateb a cílů, jichž má být dosaženo do konce roku. První provozní plán bude připraven a předložen v roce 2004. I v případě, že realizace programu v roce 2004 neobsáhne celý kalendářní rok a nebude nutno výroční zprávu Komisi předkládat, bude připravena pro potřeby řídicího orgánu JPD dílčí výroční zpráva; tato zpráva bude mít přiměřeně obdobnou strukturu a obsah (jak bylo popsáno výše).

11.4 Zajištění souladu s politikami Společenství

11.4.1 Obecná ustanovení

Projekty spolufinancované v rámci JPD 2 Evropským fondem regionálního rozvoje musí být podle čl. 12 Nařízení v souladu s ustanoveními Smlouvy o založení Evropského společenství (dále jen Smlouva), s nástroji přijatými v jejím rámci a s politikami a akcemi Společenství, včetně pravidel o hospodářské soutěži, o zadávání veřejných zakázek, o ochraně a zlepšování životního prostředí a o odstraňování nerovností a podpoře rovnoprávnosti mezi muži a ženami.

Posouzení souladu s politikami Společenství operativně zajišťuje regionální rada prostřednictvím svého sekretariátu. Tento soulad se ověřuje při výběru projektů i během jejich implementace prostřednictvím monitorování. Sekretariát regionální rady zajišťuje, aby každá operace a každý projekt, navržený ke spolufinancování z fondů, odpovídaly příslušným národním normám a normám Společenství. K zajištění tohoto úkolu připraví řídicí orgán nezbytné metodické pokyny (pokyny pro žadatele při předkládání projektů, interní manuály pro organizační struktury podílející se na řízení a kontrole JPD 2).

Činnost sekretariátu regionální rady bude v této záležitosti současně podléhat kontrole ze strany řídicího orgánu, kterou bude zajišťovat jednak Centrum pro regionální rozvoj ČR (RVJ CRR), jednak zvláštní útvar ministerstva. Řídicí orgán bude přitom dbát na dodržování veškerých národních norem a norem Společenství a spolupracovat s příslušnými orgány ČR i ES.

Při předkládání žádostí o proplacení realizovaných výdajů konečnými příjemci bude soulad výdajů s politikami Společenství posuzovat Centrum pro regionální rozvoj ČR.

V případě zjištění, že prostředky fondů nebyly použity na spolufinancování projektů v souladu s legislativou Společenství, se postupuje v souladu s ustanoveními článků 38 a 39 Nařízení (zjišťování nesprávností, opravy financování).

11.4.2 Hospodářská soutěž (konkurenceschopnost)

Poskytování veřejné podpory podnikům a odvětvím výroby podléhá příslušným ustanovením zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, v platném znění. Současně budou při poskytování finanční podpory ze strukturálních fondů respektována pravidla uvedená v čl. 87 a 89 Smlouvy o založení ES. Finanční prostředky poskytnuté ze strukturálních fondů se považují za prostředky státní, jejich poskytnutí je tudíž veřejnou podporou, proto bude podléhat i všem dalším příslušným předpisům ES.

Veřejnou podporou se rozumí výhradně taková podpora, která splňuje všechny znaky uvedené v čl. 87 Smlouvy a rovněž všechny znaky veřejné podpory tak, jak jsou uvedeny v § 2 odst. 1 ve spojení s § 3 písm. a (zákona o veřejné podpoře). Mimo schválené „skupinové výjimky“ ve smyslu zmocnění nařízení Rady č. 994/98 se na všechny záměry vztahuje notifikační povinnost (čl. 88, odst. 3 Smlouvy) a poskytnutí veřejné podpory není možné před vydáním konečného rozhodnutí Komise ES.

V případě, že bude navrženo nové schéma podpory podléhající oznamovací povinnosti, bude moci být realizováno až po jeho schválení Komisí. V tomto případě bude revidován rozsah státních pomoci JPD 2. Návrh případné úpravy schválený řídicím orgánem a monitorovacím výborem bude předložen (řídicím orgánem) Komisi prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Počátečním datem pro přijatelnost výdajů bude datum, kdy žádost o úpravu pomoci bude předložena Komisi.

Zvláštní pozornost bude třeba věnovat poskytování veřejné podpory pro realizaci opatření z více zdrojů (např. státní rozpočet, regionální zdroje, zdroje ES). Celková výše veřejné podpory ze zdrojů České republiky a Společenství nesmí přesáhnout limit podpory stanovený regionální mapou podpory na období 2002 až 2006.

11.4.3 Státní pomoc

V této části operačního programu jsou v rámci jednotlivých opatření poskytovány informace o státní pomoci s cílem kontroly souladu s předpisy EU o státní pomoci.

U každého opatření JPD by měla Česká republika poskytnout informace nutné k provádění kontroly souladu s pravidly ES pro poskytování státní pomoci. Existují dvě možnosti:

1. Česká republika potvrdí, že u příslušného opatření nebude poskytována žádná státní pomoc, nebo že poskytovaná státní pomoc bude splňovat pravidla *de minimis*, nebo bude v souladu s mechanismem (mechanismy) pomoci realizovanými podle příslušných nařízení o výjimkách.

V tomto případě postačí všeobecné prohlášení v tomto smyslu. Není nutno uvádět podrobný výčet mechanismů nebo ad hoc případů státní pomoci.

2. Česká republika se v rámci státní pomoci hodlá podílet na financování opatření, jež přesahují rámec pravidla *de minimis* a nepodléhají žádným nařízením o výjimkách.

V tomto případě je nutno uvést popis mechanismů nebo ad hoc případů státní pomoci, včetně názvu mechanismu nebo ad hoc případu státní pomoci, příslušné číslo státní pomoci, značku schvalovacího rozhodnutí a dobu trvání státní pomoci (viz tabulku).

STÁTNÍ POMOC – JPD 2

Tabulka č. 46

opatření	název státní nebo ad hoc státní pomoci	č. státní pomoci	zn. schvalovacího rozhodnutí	doba trvání
1.1	Dopravní systémy podporující přeměnu městského prostředí	bez státní pomoci		2004-2006
1.2	Regenerace poškozených a nevhodně využívaných ploch	bez státní pomoci nebo nutno oznámit Komisi		2004-2006
1.3	Veřejná infrastruktura zlepšující kvalitu života zejména na sídlištích	bez státní pomoci Nařízení o skupinové výjimce		2004-2006
2.1	Zvýšení kvality partnerství veřejného a soukromého, neziskového sektoru, vědy a výzkumu	<i>de minimis</i>		2004-2006
2.2	Podpora malého a středního podnikání; příznivé podnikatelské prostředí	<i>de minimis</i> a nařízení o skupinové výjimce		2004-2006
2.3	Rozvoj strategických služeb na podporu informační společnosti v Praze	<i>de minimis</i>		2004-2006

Zdroj: MMR

Poznámka:

V souladu s povinnostmi vyplývajícími z článku 34 odst. 1 písm. g) Nařízení Rady č. 1260/1999 je řídicí orgán povinen předchozí tabulku státní pomoci průběžně aktualizovat a bude Komisi informovat o případných úpravách této tabulky.

Zavedení nového režimu státní nebo ad hoc státní pomoci je podmíněno úpravou pomoci formálním rozhodnutím Komise.”

Článek (.....) rozhodnutí Komise o tomto programu (odkládací klauzule o státní pomoci) se vztahuje na opatření obsahující pravidla pomoci, která podléhají příslušným opatřením nebo nebyla schválena. (V současnosti se jedná o opatření .....).”

- (*) V případě, že byla ohlášena předmětná státní pomoc, bude vyplněno číslo státní pomoci; v případě, že byla státní pomoc schválena, bude vyplněna značka schvalovacího rozhodnutí a také doba trvání státní pomoci. V případě, že státní pomoc doposud ohlášena nebyla, budou tyto tři okénka prázdná.
- (°) V případě, že u předmětného opatření nebude poskytována žádná státní pomoc, anebo v případě, že státní pomoc poskytovaná u tohoto opatření bude splňovat pravidlo *de minimis*, nebo se na ni bude vztahovat nařízení o výjimce, je nutno doplnit následující text: „Státní pomoc poskytovaná u tohoto opatření bude buď splňovat pravidlo *de minimis* nebo se na ni bude vztahovat nařízení o výjimkách v souladu s Nařízením Rady č. 994/98 ze 7. 5. 1998 (O. J. E. C. L 142 ze 14. 5. 1998)“.

11.4.4 Veřejné zakázky

Realizace veřejných zakázek u projektů a akcí bude v plném rozsahu zajišťována v souladu se zákonem č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů¹⁷. U všech projektů, spolufinancovaných z fondů, půjde při výběru dodavatele o veřejnou zakázku.

Současně bude zajišťován soulad s požadavky Společenství, stanovenými ve Smlouvě (články 12, 28, 43 a 49) a v příslušných směrniciích Komise pro zadávání veřejných zakázek (směrnice 92/50 služby, 93/36 veřejné dodávky, 93/37 veřejné stavby v úpravě provedené směrnicí 97/52, směrnicí 93/38 smlouvy na veřejné zakázky v telekomunikacích, vodním hospodářství, v oboru energetiky a dopravy upravené směrnicí 98/4 aj.).

U příslušných veřejných zakázek (nad stanovený limit), na něž bylo požádáno o příspěvek z fondů, či na něž byl takový příspěvek poskytnut, bude nutno zajistit jejich zveřejnění v Úředním věstníku ES.

11.4.5 Ochrana životního prostředí

Projekty a akce spolufinancované fondy v rámci JPD 2 musí brát na zřetel principy a cíle trvale udržitelného rozvoje a být plně v souladu s legislativou životního prostředí České republiky a Společenství.

Posuzování projektů a akcí JPD 2 musí respektovat skutečnost, že:

- a) v návaznosti na směrnici 92/43/EC (Habitats) předloží česká strana Komisi seznam lokalit sítě Natura 2000¹⁸, které by měly být obzvláště chráněny (včetně mapek a informací) včetně formálního závazku zabránit jejich poškození akcemi spolufinancovanými fondy,
- b) ochrana lokalit, uvedených v rámci Natura 2000 (budou-li v území podpory takové), bude rozpracována v programovém dodatku JPD 2.

Uplatňování zásady „znečišťovatel platí“ bude vycházet z technického podkladu Komise č. 1, který tento princip rozpracovává, včetně diferenciace míry podpory Společenství při spolufinancování z fondů. Při odstraňování odpadů budou uplatňovány poplatky v souladu s článkem 15 rámcové směrnice Komise o odpadech 75/442/EEC.

Projekty a akce spolufinancované fondy budou podrobeny hodnocení vlivu na životní prostředí, které bude respektovat směrnici Komise č. 85/337/EEC, doplněnou směrnicí č. 97/11/EEC. Je

¹⁷ Lze očekávat, že Česká republika do doby přijetí do EU přijme nový zákon o zadávání veřejných zakázek, který bude plně slučitelný s normami Evropského společenství.

¹⁸ Tento úkol zajistí Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s dalšími orgány (Agentura ochrany přírody a krajiny).

nutné uvést, že tyto projekty nemají žádný významný negativní vliv na životní prostředí, nebo bude uveden popis možného negativního vlivu spolu s návrhem zmírňujících opatření.

U projektů týkajících se odpadů bude možno použít zdrojů ERDF v případě, že budou ve shodě s plánem odpadového hospodářství, připraveným regionálními orgány (hl. m. Prahy nebo jeho částí) a v souladu s příslušnými směrnici. Při navrhování podpor pro projekty čištění komunálních odpadních vod nutno respektovat směrnici 91/271/EEC o čištění komunálních odpadních vod.

11.4.6 Rovné příležitosti

Projekty a aktivity spolufinancované fondy musí přispívat k naplňování principu rovných příležitostí pro muže a ženy. Posuzování projektů, které se ucházejí o spolufinancování z fondů a nejsou specificky orientovány ke zlepšení rovných příležitostí, musí obsahovat vyhodnocení jejich vlivu na rovné příležitosti. Přitom je nutné vycházet z technického podkladu Komise č. 3 (březen 2000), ve kterém je tato problematika metodicky rozpracována. Otázka rovných příležitostí by měla být brána v úvahu při stanovování výše příspěvku z ERDF (článek 29 Nařízení).

Řídící orgán v rámci řízení a monitorování JPD 2 zajistí, že budou vypracovány statistiky v členění podle pohlaví (na základě dostupných dat). Zajistí také, že hodnocení budou zjišťovat rozsah, v jakém je princip podpory rovných příležitostí brán v úvahu při implementaci programu. V odůvodněných případech bude řídící orgán usilovat o vytváření přiměřených vyhodnocovacích postupů, nástrojů a indikátorů pro tento účel. Pro podporu hlavních úkolů v rovných příležitostech bude možno využívat technické pomoci.

Výroční zprávy a závěrečná zpráva o implementaci JPD 2 budou obsahovat zvláštní kapitulu popisující činnosti podniknuté v rámci programu pro zajištění realizace cílů programu s charakterem rovných příležitostí a musí také uvést, v jakém rozsahu jsou plněny krátkodobé cíle stanovené v programu.

11.5 Hodnocení

11.5.1 Obecná ustanovení

Za účelem měření efektivnosti bude program, v souladu s články 40 - 43 Nařízení, podléhat předběžnému hodnocení (ex-ante), hodnocení v polovině období (interim) a dodatečnému hodnocení (ex-post), která jsou určena pro ocenění jeho dopadu a pro analýzu jeho účinků na specifické strukturální problémy.

Vzhledem ke krátkému období trvání programu (2004 - 2006) nebude hodnocení v polovině období (ve smyslu článku 42 Nařízení) prováděno. V souvislosti s tím není rovněž v rámci programu stanovena výkonnostní rezerva pro program (podle článku 44 Nařízení).

Odpovědnost za vyhodnocení programu má řídící orgán. Vlastní vyhodnocení proběhne v součinnosti s monitorovacím výborem JPD a regionální radou (viz bod 11.3.1), které se ho budou aktivně účastnit a vyjadřovat se k jeho závěrům. Výsledky hodnocení budou na požádání veřejně přístupné.

Předběžné hodnocení

V souladu s článkem 19 (4), resp. 18 (3), 36 a 41 (3) Nařízení zajistí řídící orgán při vypracování programového dodatku předběžné hodnocení opatření, jejich shodu s cíli

odpovídajících priorit, kvantitativně vyjádří specifické cíle opatření a navrhne kritéria pro výběr projektů. Předběžné hodnocení podléhá projednání v monitorovacím výboru v souladu s článkem 35 Nařízení¹⁹.

Predběžné hodnocení programového dodatku bude provedeno v souladu s pokynem č. 2 Komise a bude zaměřeno zejména na posouzení souladu mezi navrženými cíli (globální, specifické a operační cíle), na problematiku kvantifikace cílů a na správnost navržených kritérií pro výběr projektů; toto hodnocení naváže na předběžné hodnocení JPD 2.

Dodatečné hodnocení

Za dodatečné hodnocení (ex-post) je podle článku 43 Nařízení odpovědná Komise, ve spolupráci s Českou republikou a řídicím orgánem. Řídicí orgán JPD bude při přípravě tohoto hodnocení spolupracovat s Komisí a dalšími stanovenými orgány. Hodnocení budou provádět nezávislí hodnotitelé a bude dokončeno nejpozději tři roky po skončení programového období.

Obsahem dodatečného hodnocení bude využití prostředků, účinnost a efektivnost programu a jeho celkový dopad; také navrhne závěry týkající se politiky hospodářské a sociální soudržnosti a bude se zabývat faktory, přispívajícími k úspěchu nebo selhání realizace, dosaženými cíli a výsledky, včetně jejich trvalé udržitelnosti.

Rozvoj hodnotících kapacit

Část rozpočtu vyčleněného na technickou pomoc bude určena pro rozvoj hodnotících kapacit, čímž může dojít ke zvýšení hodnoty realizace programů v letech 2004 - 2006, ale ještě ve větší míře v následujícím programovém období 2007 - 2013.

Oblasti, kterých se toto ustanovení může týkat, zahrnují např. přípravu makroekonomického hodnocení pro další období, následné zlepšování a systému ukazatelů a zvyšování jeho spolehlivosti a hodnocení konkrétních témat navazujících např. na horizontální cíle.

Za zpracování a realizaci plánu hodnocení během tohoto programového období odpovídá zvláštní hodnotící jednotka ustavená v rámci ministerstva pro místní rozvoj.

11.6 Finanční řízení

11.6.1 Platební orgán a další orgány podílející se na finančním řízení

Ministerstvo financí je platebním orgánem pro oba strukturální fondy, které mohou spolufinancovat JPD - Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF). V případě regionu Praha budou operace JPD v období 2004 – 2006 financovány vždy z jednoho fondu, tj. operace JPD 2 z ERDF a operace JPD 3 z ESF. Úkoly platebního orgánu a platební jednotky jsou uvedeny v bodu 11.6.5 Činností platebního orgánu bude pověřen odbor Národního fondu Ministerstva financí České republiky:

Platební orgán pro JPD 2

Platební orgán pro JPD 2	Ministerstvo financí
Odbor pověřený výkonem činností platebního orgánu	odbor Národního fondu
Sídlo	Letenská 15, Praha 1, 118 10
Odpovědná osoba	Jan Gregor, ředitel
Telefon	+420 257 042 445

¹⁹ Pro JPD 2 regionu soudržnosti hl. m. Prahy na období 2004 – 2006 platí tato podmínka pouze v případě, že bude monitorovací výbor zřízen před termínem odevzdání dokumentace stanoveným Evropskou komisí.

Fax	+420 257 042 487
E-mail	jan.gregor@mfcf.cz

Platební jednotka bude zřízena v rámci ministerstva pro místní rozvoj. Její činnost bude vykonávat odbor finančního řízení a platební jednotky SF, který je na platební orgánu zcela nezávislý.

V návaznosti na Nařízení a nařízení Komise (ES) č. 438/2001 zajišťuje řídicí orgán JPD (viz bod 11.6.5) úkoly spojené s finančním řízením a navrácení nesprávně proplacených částek podle čl. 8 nařízení Komise č. 438/2001, zejména pokud jde o ověřování podkladů a žádostí o platby předkládané konečnými příjemci a předkládání podkladů platebnímu orgánu (resp. platební jednotce). Část těchto pravomocí řídicí orgán deleguje na výkonnou jednotku programu (Centrum pro regionální rozvoj).

11.6.2 Finanční příspěvky z fondů

Příspěvky z fondů se na jednotlivá opatření a projekty poskytují až do výše, stanovené rozhodnutím Komise o schválení JPD 2 a schváleným finančním plánem programu (stanovení maximálního příspěvku od fondů) a finančním plánem programového dodatku (maximální příspěvek z fondů na opatření). Každé opatření programu a každý vybraný projekt může čerpat prostředky pouze z jednoho fondu, žádný projekt nemůže být současně podporován v rámci jiného programu, spolufinancovaného fondy.

Příspěvky z fondů mají v zásadě formu dotace, nebo jinou formu financování (např. zvýhodněné úvěry, subvencování úrokové sazby, záruky, účast rizikového kapitálu). Pomoc vrácená řídicímu orgánu bude znovu přidělena na stejný účel (v rámci opatření). Konkrétní forma pomoci bude stanovena v programovém dodatku.

Příspěvky z fondů podléhají následujícím omezením:

- a) maximálně 50 % z celkových přípustných nákladů projektů a zpravidla nejméně 25 % způsobilých veřejných výdajů,
- b) v případě investic do infrastruktury, z nichž se získává značný čistý výnos, nesmí příspěvek překročit 25 % z celkových přípustných nákladů s tím, že je možné zvýšení o dalších maximálně 10 % z celkových přípustných nákladů v případě použití jiné formy financování než přímé pomoci,
- c) v případě investic do firem nesmí příspěvek fondů překročit 15 % z celkových přípustných nákladů s tím, že v případě investic do malých a středních podniků je možné pomoc zvýšit maximálně o 10 % celkových přípustných nákladů projektů, půjde-li o jinou podporu než přímou pomoc.

V případě investic do firem respektuje příspěvek z fondů horní limity pro výši podpory a pro kombinace podpory stanovené v oblasti státní podpory jednotlivým opatřením programu a jednotlivým regionům NUTS 2 (dle tzv. regionální mapy intenzity veřejné podpory je pro region Praha stanovena podpora pro programové období 2004 - 2006 v sestupné výši 22 - 20 % NGE = čistý ekvivalent grantu).

Řídicí orgán zajistí, aby příspěvek z fondů byl pro jednotlivé projekty zachován jen tehdy, jestliže v období pěti let od rozhodnutí o přidělení příspěvku z fondu nedošlo k nějaké podstatné změně projektu (článek 30 (4) Nařízení).

Výdaje spojené s jednotlivými projekty JPD 2 budou způsobilé pro příspěvek z fondů, jestliže nebyly proplaceny konečnými příjemci před 1. 1. 2004. Konečné datum způsobilosti se

vztahuje k platbám provedeným konečnými příjemci, pokud byly provedeny do 31. 12. 2008 (jak výchozí, tak i konečné datum bude potvrzeno rozhodnutím Komise o programu).

Pro způsobilost výdajů jednotlivých vybraných projektů budou, kromě vnitrostátních pravidel, plně respektována pravidla obsažená v nařízení Komise č. 1145/2003, týkající se způsobilosti výdajů na činnosti spolufinancované fondy.

11.6.3 Rozpočtové závazky

Ve smyslu článku 31 Nařízení bude první rozpočtový závazek přijat poté, co Komise vydá rozhodnutí o schválení programu; následné přísliby provede Komise každoročně do 30. dubna.

Komise automaticky zruší každou část rozpočtového závazku, která nebyla uhrazena platbou na účet, anebo na niž neobdržela přijatelnou žádost o proplacení do konce druhého roku následujícího po roce udělení rozpočtového závazku. O tuto částku bude současně snížen celkový příspěvek z fondů.

Komise bude vždy a v dostatečném předstihu informovat Českou republiku a platební orgán, když bude existovat riziko uplatnění automatického zrušení rozpočtového závazku z její strany.

11.6.4 Platby na úrovni Společenství

Komise převádí příspěvky z fondů platebnímu orgánu v souladu s odpovídajícími rozpočtovými závazky. Platby jsou prováděny na závazek zahájený nejdříve a mohou mít charakter platby na účet (zálohová platba), průběžné platby anebo proplacení závěrečné bilance (konečná platba).

Zálohovou platbu ve výši 16 % (návrh Komise, upravený odchylně od čl. 32 odst. 2 Nařízení) z příspěvku fondů na JPD 2 provede Komise neprodleně po přijetí prvního rozpočtového závazku Komisí a může být rozložena nejvýše do dvou rozpočtových let.

Zálohová platba nebo její část, v závislosti na pokroku v realizaci programu bude vrácena Komisi, jestliže ta nedostane v průběhu 18 měsíců od rozhodnutí o schválení JPD 2 žádnou žádost o proplacení.

Komise bude provádět další průběžné platby na úhradu výdajů skutečně již proplacených konečnými příjemci za předpokladu, že výdaje budou ověřeny platebním orgánem ve formě prohlášení (článek 9 nařízení Komise č. 438/2001) a budou splněny podmínky stanovené v článku 32 odst. 3 Nařízení. Při splnění těchto podmínek budou průběžné platby prováděny ne později než dva měsíce po obdržení žádosti.

Průběžné platby budou prováděny v členění opatření, obsažených ve finančním plánu programového dodatku. Úhrn plateb na účet a jednotlivých průběžných plateb nesmí překročit 95% podíl z příspěvku fondů na pomoc stanovenou ve schváleném JPD 2.

Proplacení konečného zůstatku pomoci (konečné platby) provede Komise při splnění podmínek stanovených v článku 32 odst. 4 Nařízení.

11.6.5 Platby prováděné na úrovni České republiky

Úkoly platebního orgánu

Platební orgán je na úseku finančního řízení, spojeného s platbami, odpovědný za:

- a) předkládání aktualizovaných předpovědí žádostí o platby na běžný a následující rok Komisi, a to nejpozději do 30. dubna každého roku (článek 32 odst. 7 Nařízení),
- b) správu a řízení plateb,
- c) předkládání žádostí o průběžné platby Komisi třikrát do roka, poslední žádost musí být předložena nejpozději do 31. října příslušného roku,
- d) navrácení celé zálohové platby nebo její části Komisi, pokud nebyly naplněny podmínky podle článku 32 odst. 2 Nařízení, tj. pokud prostředky nebyly zcela nebo z části využity,
- e) předložení závěrečného výkazu výdajů Komisi jako podkladu k proplacení závěrečné platby, a to do 6 měsíců po skončení období pomoci (článek 32 (4a) Nařízení),
- f) certifikace výkazu průběžných výdajů a závěrečného výkazu výdajů (nezávislou osobou na složkách, které žádosti schvalují) v souladu s článkem 32 (3) a (4) Nařízení a článkem 9 nařízení Komise č. 438/2001; certifikace bude provedena do dvou týdnů po obdržení výkazu výdajů od řídicího orgánu v případě nezjištění závažných nedostatků,
- g) provádění finančních oprav (článek 39 Nařízení a nařízení Komise č. 448/2000), zejména zpracování výročního přehledu o nesprávně použitých prostředcích, odvádění nesprávně použitých prostředků Komisi a spolupráci při jejich vymáhání, odvádění nevyužitých prostředků,
- h) poskytnutí veškerých požadovaných informací k vydání prohlášení při ukončení pomoci ve smyslu článku 38 odst. 1 písm. f) Nařízení a článků 15 - 17 nařízení Komise č. 438/2001, vedení, uchovávání a ochrana dat, jež se vztahují k výdajům a kontrolám jím realizovaných a které tvoří dostatečnou pomůcku pro audit se zaměřením na finanční toky (článek 7 a 18 nařízení Komise č. 438/2001).

Platební orgán (ve vztahu ke konečným příjemcům) zajišťuje vyplacení pouze prostředků strukturálních fondů; spolufinancování projektů z veřejných prostředků ČR (státní rozpočet, státní fondy, rozpočty krajů a obcí) bude zajišťováno podle platných národních předpisů příslušnými poskytovateli veřejné podpory.

Platební orgán zajistí podle článku 32 odst. 1 Nařízení, že koneční příjemci budou dostávat platby v plné výši a tak rychle, jak to bude možné (doporučení Komise je 60 dnů od přijetí žádosti o proplacení). Nesmějí být prováděny žádné srážky, nebo jiné zvláštní poplatky, které by objemy plateb snižovaly.

Platební orgán bude po celou dobu trvání pomoci provádět platbu na účet (zálohovou platbu) k převádění příspěvku Společenství na výdaje vztahující se k pomoci. Všechny úroky získané na tomto účtu platební orgán přidělí na realizaci JPD 2.

Průběžné platby a závěrečná platba budou odpovídat skutečně proplaceným výdajům, jak je potvrdí platební orgán a jak je provedli koneční příjemci pomoci a doložili přijatými fakturami nebo účetními doklady rovnocenné průkazní hodnoty.

Úkoly platební jednotky

Platební orgán deleguje výkon některých svých funkcí na platební jednotku ministerstva²⁰, kterou na základě dohody o delegování pravomoci pověří zabezpečením styku s konečnými příjemci programu a zajišťováním toho, že koneční příjemci budou dostávat platby v plné výši a tak rychle, jak to bude možné.

Platební jednotka bude zejména:

²⁰ Funkci platební jednotky bude vykonávat odbor finančních služeb Ministerstva pro místní rozvoj (ředitel Ing. Dušek), Staroměstské náměstí 6, 110 15 Praha 1.

- a) žádat platební orgán o otevření limitů pro čerpání prostředků strukturálních fondů na dané období a převod prostředků na její účet na základě předložených finančních plánů,
- b) přijímat od řídicího orgánu výkazy průběžných výdajů a závěrečný výkaz výdajů, provádět jejich formální kontrolu a předávat je platebnímu orgánu,
- c) přijímat žádosti o platby konečným příjemcům od řídicího orgánu za program a provádět jejich formální kontrolu včetně zjišťování souladu s finančním plánem programu (v případě překročení plánu platební jednotka transfer neprovede a tuto skutečnost oznámí řídicímu orgánu JPD),
- d) převádět příspěvky z ERDF konečným příjemcům (na základě postupu, stanoveného platebním orgánem) z čerpacího účtu do výše otevřeného limitu a informovat o těchto platbách řídicí orgán,
- e) předávat údaje platebnímu a řídicímu orgánu a do monitorovacího systému JPD (čerpání prostředků, proplacení příspěvků konečným příjemcům).

Platby konečným příjemcům se realizují pouze na bankovní účet konečného příjemce (účet je specifikován v příslušné dohodě mezi řídicím orgánem a konečným příjemcem), hotovostní platby ani šeky nejsou přípustné. Platby konečným příjemcům budou prováděny v národní měně (CZK).

Úkoly řídicího orgánu, výkonné jednotky programu a konečných příjemců

1. Řídicí orgán zajišťuje zejména:

- a) potvrzuje žádosti o proplacení připravené CRR a předává je platební jednotce,
- b) předkládá platebnímu orgánu (prostřednictvím platební jednotky) 3x ročně výkaz výdajů (v termínech, které stanoví platební orgán) a závěrečný výkaz výdajů,
- c) předkládá platebnímu orgánu vždy do 31. 3. příslušného roku návrh aktualizovaných předpovědí žádosti o platby na běžný a následující rok (v členění podle jednotlivých strukturálních fondů).

Řídicí orgán v rámci finančního řízení programu deleguje plnění následujících úkolů na výkonnou jednotku programu (CRR).

2. Centrum pro regionální rozvoj ČR:

- a) přijímá prostřednictvím RVJ žádosti o proplacení od konečných příjemců, podložené příslušnými fakturami nebo jinými účetními doklady, provádí jejich kontrolu a zpracovává osvědčení o provedené práci a předává je řídicímu orgánu,
- b) předkládá řídicímu orgánu k ověření návrhy výkazů výdajů v členění podle priorit a opatření JPD 2, včetně přehledu zpět navracených částek za období od posledního ověřeného výkazu výdajů,
- c) připravuje z podkladů konečných příjemců návrhy plánů plateb na běžný a následující rok.

Osvědčení o provedené práci zahrne (vedle technických údajů) zejména: souhrn uznatelných nákladů, podíl ERDF (v %) na financování a maximální výši příspěvku, přehled o minulých osvědčeních, souhrn realizovaných (skutečně vynaložených) výdajů a dosud neuhrazených výdajů, přehled o uskutečněných kontrolách na místě, analýzu výdajů - reálnost výdajů, kopie faktur, výpisy z účtu, ověření uznatelnosti výdajů, soulad s finančním plánem projektu, soulad s politikami EU (životní prostředí, rovné příležitosti, pravidla volné soutěže, veřejné zakázky, dodržení pravidel publicity).

3) Koneční příjemci z hlediska finančního řízení zejména:

- a) řídí realizaci projektů v souladu s podmínkami dohody o poskytnutí finančních prostředků strukturálních fondů ES, uzavřené s řídicím orgánem,
- b) kontrolují správnost faktur zaslaných dodavateli a proplácí je,
- c) průběžně zasílají žádosti o proplacení příslušné CRR RVJ na standardním formuláři včetně osvědčení o provedených pracích, kopií uhrazených faktur (uhrazení musí být potvrzené dodavatelem), platebních příkazů a výpisů z účtu,
- d) zajišťují uchovávání podkladů o projektech do konce roku 2012, na požádání kontrolních orgánů jim poskytují veškerou dokumentaci vztahující se k projektům.

11.6.6 Spolufinancování JPD 2 z veřejných prostředků ČR

Spolufinancování JPD 2 z veřejných prostředků ČR (státní rozpočet - rozpočtová kapitola MMR, rozpočty státních fondů - SFDI a SFŽP ČR, rozpočty hl. m. Prahy a příp. městských částí) bude zajišťováno v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních samospráv.

Každý orgán veřejné správy, který se podílí na spolufinancování (v případě JPD 2 se může jednat o státní rozpočet - MMR, rozpočet hl. m. Prahy, příp. městských částí, SFŽP ČR, SFDI) bude rozpočtovat v daném rozpočtovém roce částky, odpovídající jejich podílu na spolufinancování JPD 2; přitom bude vycházet z aktualizovaných předpovědí žádostí o platby, ze smluv uzavřených mezi řídicím orgánem a konečným příjemcem o spolufinancování projektů a z dohod o spolufinancování, které příslušný orgán uzavřel s konečnými příjemci.

Konečný příjemce v rámci žádosti o proplacení vynaložených výdajů ze strukturálních fondů (žádosti bude přijímat Centrum pro regionální rozvoj) žádá i o proplacení výdajů, spolufinancovaných z veřejných prostředků ČR.

Po prozkoumání žádosti a jejím osvědčení v úrovni CRR zašle řídicí orgán žádosti o platby příslušným orgánům k proplacení; v případě prostředků hrazených z rozpočtové kapitoly MMR vyřídí proplacení žádosti platební jednotka ministerstva, v ostatních případech příslušný orgán, který poskytuje spolufinancování (o proplacení tyto orgány informují platební jednotku ministerstva a řídicí orgán). Podrobný postup, týkající se financování programů strukturálních fondů z veřejných rozpočtů ČR vydá Ministerstvo financí.

11.6.7 Vyšetřování nesprávností a opravy financování

V souladu s článkem 39 (1) Nařízení, nařízení Komise (ES) č. 448/2001 a nařízení Komise č. 1681/94 bude Ministerstvo financí odpovídat za koordinaci vyšetřování nesprávností prostřednictvím platebního orgánu a pod dohledem odboru finanční kontroly ve veřejné správě.

Finanční opravy musí být prováděny ve vztahu k jednotlivé nebo systémové nesprávnosti a musí obsahovat zrušení celého příspěvku Společenství nebo jeho části. Takto uvolněné prostředky Společenství mohou být opět použity pro dotyčnou pomoc. O realokaci prostředků musí ČR informovat Komisi.

Jestliže Komise dojde k závěru, že nejsou plněny povinnosti podle článku 39 (2) Nařízení, pozastaví průběžné platby a požádá členský stát, aby poskytl své vyjádření a kde je to namístě, ve stanovené lhůtě provedl veškeré opravy. Komise může, ve smyslu článku 39 (3) Nařízení, snížit platbu na účet nebo provést požadované opravy financování tak, že zruší celý příspěvek fondů na dotyčnou pomoc nebo jeho část. Shledá-li se podle článku 39 (4) Nařízení, že nějaká částka byla přijata neoprávněně a má být získána zpět, musí být nahrazena Komisí včetně úroků z prodlení.

Platební orgán (MF) bude v návaznosti na příslušná ustanovení článků 38 a 39 Nařízení:

- a) shromažďovat informace, týkající se zjištěných nesrovnalostí, vést evidenci o částkách vrácených do rozpočtu EU, resp. o částkách, které mají být vráceny,
- b) vůči Komisi zajistí předložení podkladů o navracených částkách ve smyslu článku 8 nařízení Komise č. 438/2001 a seznam řízení o zrušení plateb ve smyslu článku 2 nařízení Komise č. 448/2001,
- c) odvádět Komisi nesprávně použité prostředky a spolupracovat při jejich vymáhání.

Nesprávně použité prostředky poskytnuté ze strukturálních fondů vymáhají u konečných příjemců finanční úřady.

Řídící orgán JPD bude povinen při zjištění nesprávností spolupracovat s platebním orgánem, resp. s platební jednotkou ministerstva (pokud je nezjistí sám v rámci své kontrolní činnosti) a dále:

- a) provést jejich neprodlené vyšetření,
- b) připravit návrh platebnímu orgánu na opravu financování,
- c) zahájit řízení s konečnými příjemci ohledně vrácení nesprávně poskytnutých finančních prostředků.

11.6.8 Vedení podvojného účetnictví

Platební orgán, platební jednotka, řídicí orgán a Centrum pro regionální rozvoj ČR povedou podvojně účetnictví nebo analytickou účetní evidenci založenou na podvojném účetnictví zahrnující všechny operace, které se vyskytly v průběhu realizace projektů financovaných strukturálními fondy ES. Koneční příjemci musí poskytovat účetní a další údaje podle dohody o poskytnutí prostředků ze strukturálních fondů.

Účetnictví bude vedeno, pokud je to možné, v elektronické formě (článek 18, nařízení Komise č. 438/2001). Účetní záznamy budou dostatečným způsobem chráněny, aby se zabránilo jejich možnému zneužití (jak v případě zabezpečení příslušného počítačového programu, tak i pro fyzickou ochranu písemných záznamů).

Na písemné požádání Komise o poskytnutí účetních záznamů je každý subjekt povinen poskytnout Komisi všechny požadované záznamy do 10 pracovních dnů (článek 18 odst. 3 nařízení Komise č. 438/2001) ode dne doručení požadavku, nebo v termínu stanoveném Komisí.

Účetnictví bude vedeno v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Ministerstvo financí zajistí jednotné metodické vedení účetnictví (na bázi podvojného účetnictví) u všech orgánů spjatých s řízením JPD 2.

Pro účely přepočtu € na CZK se používá kurz ČNB platný v den uskutečnění transakce. Kurzové rozdíly vzniklé při konverzi měn v důsledku potřeby přepočtu podle kurzu stanoveného Komisí pro měsíc, ve kterém se operace uskutečnila, účtuje platební orgán.

V úrovni jednotlivých orgánů bude účetnictví vedeno zejména v případě následujících operací:

platební orgán - vznik závazku EU ve prospěch JPD 2, obdržení zálohové platby, otevření limitu platební jednotce ministerstva, zrušení či čerpání limitu platební jednotkou ministerstva, obdržení výkazu výdajů od řídicího orgánu, odeslání certifikovaného výkazu výdajů Komisi, vrácení neoprávněně vyplacených prostředků Komisi a provádění finančních oprav (článek 39 Nařízení),

platební jednotka - získání limitu od platebního orgánu, zrušení limitu platebním orgánem, obdržení žádosti o výplatu prostředků od řídicího orgánu, podání bankovních příkazů, proplacení prostředků konečným příjemcům,

řídicí orgán (resp. CRR) - získání závazku EU pro JPD 2, žádost o vyplacení prostředků odeslaná platební jednotce ministerstva, informace o vyplacení konečným příjemcům, schválení čtvrtletního výkazu výdajů.

11.6.9 Vedení bankovních účtů

Platební orgán uzavře pro JPD 2 smlouvu o vedení běžného účtu s Českou národní bankou (ČNB). Vlastníkem tohoto účtu bude Ministerstvo financí. Dispoziční právo k účtu bude mít platební orgán a platební jednotka ministerstva.

Osoby mající dispoziční právo k účtu budou určeni 1. náměstkem ministra financí (v případě platební jednotky na základě návrhu ministerstva). Disponovat s účty bude možné pouze na základě principu dvojího podpisu. Platební orgán ve spolupráci s platební jednotkou ministerstva zajistí vypracování potřebných podpisových vzorů.

Prostředky na zdrojových účtech Národního fondu se nepovažují za prostředky státního rozpočtu. Zůstatky na účtech jsou po ukončení kalendářního roku převáděny do dalšího roku. Úroky vzniklé na zdrojovém účtu lze použít na financování JPD 2.

Platební orgán stanoví platební jednotce ministerstva limity pro čerpání z běžného účtu pro období mezi jednotlivými certifikacemi uskutečněných výdajů.

Převod prostředků konečným příjemcům provádí platební jednotka z čerpacího účtu do výše otevřeného limitu, ke kterému mu platební orgán stanoví podpisové právo.

11.6.10 Používání eura

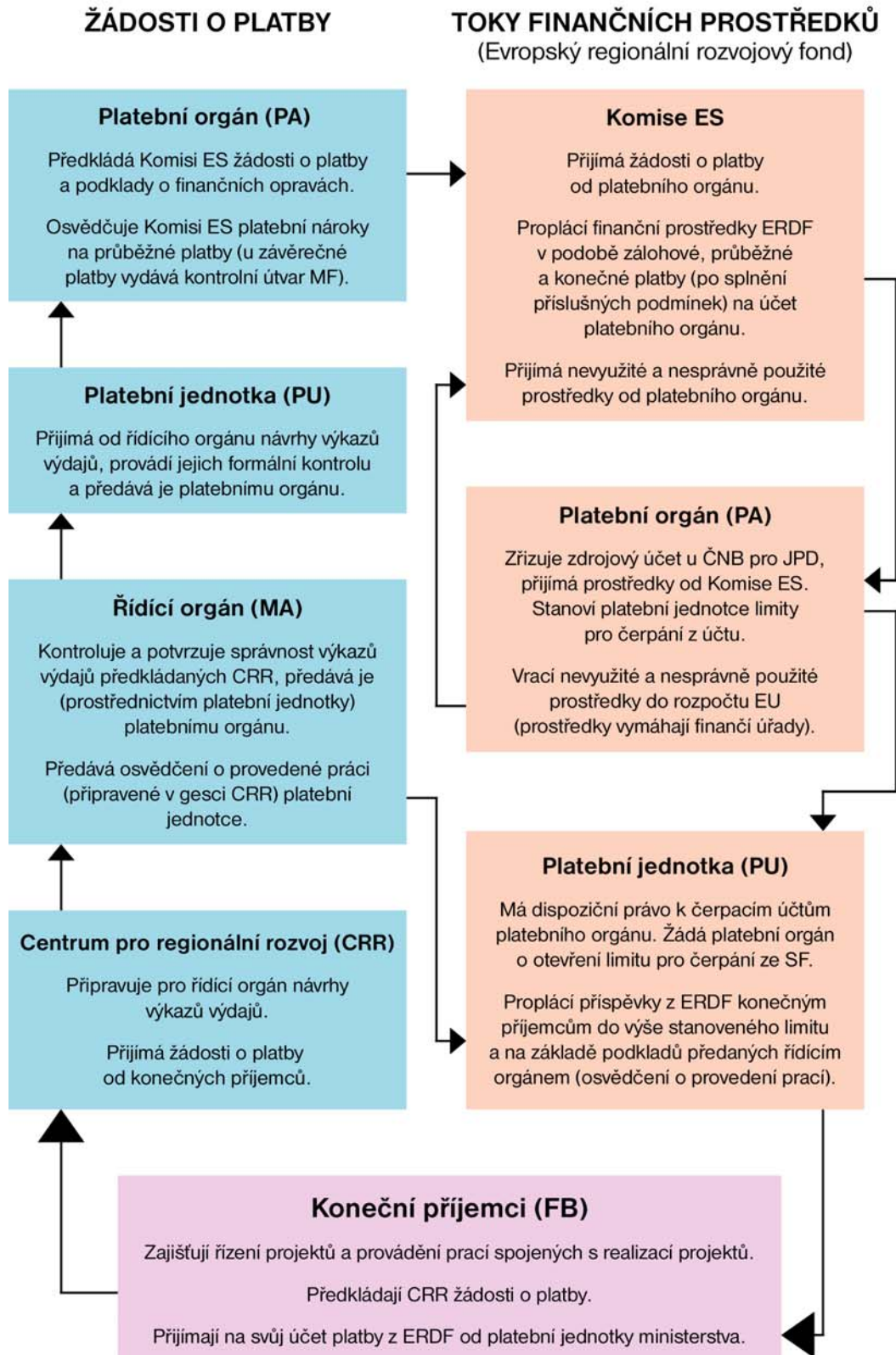
Všechny rozpočtové závazky a platby jsou podle článku 33 Nařízení a nařízení Komise č. 643/2000 prováděny v eurech (€). Rovněž výkazy výdajů a žádosti o platby, které platební orgány potvrzují ve smyslu článku 32, odst. 3 Nařízení, budou předkládány Komisi v eurech.

Pro účely výkaznictví vůči Evropské komisi se použije administrativní kurz Evropské komise platný pro měsíc, ve kterém je konverze prováděna.

Prostředky z Komise převedené na příslušný zdrojový účet zůstávají v eurech až do doby jejich převedení na čerpací účty, ze kterých bude platební jednotka ministerstva provádět výplaty konečným příjemcům do výše otevřeného limitu; výplaty jsou prováděny v CZK. Při konverzi prostředků z € na CZK použije platební orgán kurz ČNB devizy nákup, platný v den provedení konverze. Vzniklé kurzové rozdíly budou výdajem, resp. příjmem státního rozpočtu.

SCHÉMA FINANČNÍCH TOKŮ JPD PRO CÍL 2

Schéma č. 8

11.7 Finanční kontrola a opravy financování

11.7.1 Obecná ustanovení

Finanční kontrola JPD 2 bude probíhat v souladu s čl. 38 Nařízení, nařízením Komise č. 438/2001 a zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, metodickými pokyny pro finanční toky a kontrolou pro strukturální fondy přijatými vládou České republiky a dílčími metodickými pokyny vydanými Ministerstvem financí. Při provádění auditů, na nichž se budou podílet rovněž útvary interního auditu, budou dodržovány platné auditní standardy Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí (INTOSAI).

11.7.2 Vnitřní řídicí a kontrolní systém JPD 2

Platební orgán, platební jednotky, řídicí orgán a výkonná jednotka programu (CRR) budou mít zavedeny potřebné řídicí a kontrolní systémy (řídicí kontrola ve smyslu § 26 a § 27 zákona č. 320/2001 Sb.), které budou schopny identifikovat administrativní, systémové nebo záměrné chyby a budou zajišťovat prevenci vzniku chyb.

Vnitřní kontrolní systém JPD 2 bude respektovat následující obecné požadavky:

- a) na každém stupni řízení bude formou řízené dokumentace zpracován manuál, který bude zahrnovat podrobné písemné pracovní postupy prováděných činností,
- b) funkčnost řídicích a kontrolních systémů bude předmětem auditu (tuto službu může plnit i útvar interního auditu zřízený v rámci příslušného orgánu).

Při provádění jednotlivých úkonů bude zajištěno:

- a) důsledné dodržování systému dvojího podpisu,
- b) přesné, včasné a spolehlivé vedení podvojného účetnictví, vztahující se k projektům spolufinancovaným ze strukturálních fondů,
- c) oddělení funkcí schvalovací, platební a účetní (nesmí nastat situace, kdy tatáž osoba platbu schválí, provede a zaúčtuje),
- d) zastupitelnost zaměstnanců u všech funkcí,
- e) bezpečné využívání informačních systémů,
- f) zpracování politiky s cílem předcházet možnému konfliktu zájmů.

11.7.3 Finanční kontrola na úrovni Ministerstva financí

Ministerstvo financí jako ústřední správní úřad pro finanční kontrolu bude prostřednictvím Centrální harmonizační jednotky v souladu s ustanovením § 3 a § 7 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, metodicky řídit a koordinovat výkon finanční kontroly v rámci JPD 2. Základním východiskem pro vydávání dílčích metodických pokynů konzultovaných s příslušnými orgány Komise bude především nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

Centrální harmonizační jednotka bude:

- a) plnit kontrolní funkce platebního orgánu ve vztahu k platební jednotce ministerstva a k řídicímu orgánu JPD 2 (včetně CRR) s cílem monitorovat správné fungování jednotlivých složek řídicího orgánu a hodnotit existující řídicí a kontrolní systémy,
- b) zpracovávat a podávat pravidelné zprávy Komisi v souladu s články 5, 6, 8 a 13 nařízení Komise (ES) č. 438/2001 (zejména informace o organizaci řídicích, platebních

a zprostředkujících orgánů, o hodnocení funkčnosti řídicích a kontrolních systémů u těchto orgánů, o provádění a výsledcích namátkových prověrek vzorku operací na místě v předchozím roce),

- c) metodicky řídit a koordinovat činnost útvaru ustanoveného v rámci organizační struktury řídicího orgánu a provádějícího namátkové prověrky vzorků operací na místě (specifická kontrolní činnost podle článků 10 - 12 nařízení Komise (ES) č. 438/2001),
- d) vydávat prohlášení při ukončení pomoci spojené s realizací JPD 2 podle článků 15 - 17 a s využitím přílohy III. nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

Centrální harmonizační jednotka je plně nezávislá na platebním orgánu.

11.7.4 Finanční kontrola na úrovni řídicího orgánu

Ministerstvo pro místní rozvoj má konečnou souhrnnou odpovědnost za JPD 2 ve vztahu ke Komisi, tedy i odpovědnost za provádění finanční kontroly (podle § 8 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole) a dodržování pravidel vnitřního kontrolního systému na všech úrovních. Předběžné, průběžné a následné kontroly budou zahrnovat fyzické a finanční prověření jednotlivých projektů, a to buď přímo na místě realizace projektů, nebo u orgánů, které jsou povinny uchovávat originály technických postupů a výdajových dokladů.

Řídicí orgán bude ve své působnosti odpovědný za:

- a) přezkoumávání předložených žádostí o proplacení výdajů předložených konečnými příjemci podpory (přezkoumávání zahrnuje zejména ověření souladu se stanovenými výkonovými cíli a s finančním plánem projektu, souladu s politikami EU, posouzení, zda výdaje jsou uznatelné či nikoliv apod.),
- b) provádění kontrol fyzické realizace projektů (čl. 4 nařízení Komise č. 438/2001) s cílem ověřit, že spolufinancované výrobky a služby byly dodány a požadované výdaje byly skutečně vynaloženy a jsou ve shodě s podmínkami dohody o financování (případně opatření navržená pro odstranění nesrovnalostí),
- c) vydávání osvědčení o provedené práci (na základě podkladů poskytnutých Centrem pro regionální rozvoj),
- d) předkládání žádostí o provedení platby společně s kopiemi faktur a osvědčením o provedené práci platební jednotce ministerstva,
- e) splnění podmínek článku 7 nařízení Komise (ES) č. 438/2001, které vyžadují, aby řídicí a kontrolní systém JPD (na všech jeho úrovních) poskytoval dostatečné podklady pro audit (tzv. „audit trail“) se zaměřením na finanční toky a kontrolu,
- f) spolupráci s platebním orgánem při plnění informačních povinností členského státu podle článků 5, 6, 8 a 13 nařízení Komise (ES) č. 438/2001,
- g) předkládání veškerých změn provedených v písemných postupech (v rámci řídicího orgánu a Centra pro regionální rozvoj) k odsouhlasení platebnímu orgánu.

11.7.5 Řízení namátkové kontroly vzorků činnosti a projektů

Namátkové kontroly vzorků činnosti a projektů (články 10-14 Nařízení Evropské komise (ES) č. 438/2001) bude v rámci JPD provádět jednotka pro prověrky projektů zřízená v rámci odboru zahraniční pomoci a financování programů ministerstva pro místní rozvoj jako jednotka organizačně a funkčně zcela nezávislá na řídicí struktuře programu, která nesdílí kontrolní mechanismy strukturálních fondů a neodpovídá za administrativní postupy související s realizací projektů.

Kontaktní adresa: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, odbor zahraniční pomoci a financování programů, Staroměstské náměstí 6, 110 15 Praha 1.

Kontaktní osoba: Ing. Miroslav Příkryl, ředitel odboru, tel. +420 224 861 302.

Kontroly budou prováděny přímo na místě systémem ex-post (tedy až po dokončení akce nebo projektu), avšak ještě před dokončením celého programu. Vzorek kontrolovaných akcí a projektů musí zahrnovat alespoň 5 % celkových programových oprávněných výdajů a musí pokrývat celé programové období. Jednotka pro prověrky projektů bude zpracovávat roční plány a plány své kontrolní činnosti, prováděných na základě analýz potenciálních rizik. Úplný přehled projektů uložený v informačním systému JPD (MSSF-CENTRAL a MSSF-MONIT) bude sloužit jako základní rámec pro vyhodnocování rizik, výběr projektů a zpracování ročních plánů kontroly.

Kontroly vzorků akcí a projektů se dále využijí k ověření:

- a) praktického využití a účinnosti systémů řízení a kontroly,
- b) souladu účetních dokladů s dokumenty vedenými zprostředkujícími orgány, konečnými příjemci podpory a dalšími subjekty nebo firmami účastnicími se akcí,
- c) vedení pravdivých a dostatečných údajů pro audit (tzv. „audit trail“),
- d) skutečnosti, zda kontrolované výdaje souvisejí se schválenými závaznými ukazateli a skutečně vykonanými činnostmi,
- e) skutečnosti, zda je činnost v souladu s věcným obsahem žádosti pro projekt,
- f) skutečnosti, zda finanční příspěvky ze strukturálních fondů splňují limity stanovené v článku 29 Nařízení Evropské komise č. 1260/1999 a zda jsou konečným příjemcům vypláceny bez jakýchkoli srážek nebo zbytečných průtahů,
- g) skutečnosti, zda bylo zajištěno odpovídající národní spolufinancování,
- h) skutečnosti, zda jsou spolufinancované činnosti realizovány v souladu s pravidly a politikami uplatňovanými ve Společenství, jak vyžaduje článek 12 Nařízení Evropské komise (ES) č. 1260/1999.

Po každé prověrce bude zpracována písemná zpráva obsahující zjištění získaná během prověrky, která budou s prověřovaným subjektem následně projednána. Tyto zprávy budou předkládány řídicímu orgánu, platebnímu orgánu a kontrolní jednotce Ministerstva financí.

Ministerstvo financí provede centrální rejstřík obsahující informace o výsledcích a postupu těchto namátkových prověrek. Ministerstvo financí do 30. června každého roku zpracuje a předloží orgánům Komise souhrnnou informaci o namátkových kontrolách činnosti a projektů, prováděných na místě.

11.7.6 Interní audit

Interní audit řídicího orgánu JPD provádí Samostatné oddělení interního auditu (12 - SOIA). Toto oddělení je funkčně nezávislou jednotkou v přímé gesci Ministerstva pro místní rozvoj. Interní audit představuje nezávislou a objektivní prověrku a hodnocení akcí a interního systému kontroly (finanční audit, systémový audit, provozní audit) ve smyslu ustanovení zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě.

Kontaktní adresa: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, samostatné oddělení interního auditu, Staroměstské náměstí 6, 110 15 Praha 1.

Kontaktní osoba: Vladimír Komárek, vedoucí oddělení, tel. +420 224 233 075.

Audit prováděný oddělením interního auditu ministerstva se obecně zaměřuje na funkčnost systémů řízení a kontroly JPD, a zejména na následující otázky:

- a) zda řídicí orgán dodržuje ustanovení právních předpisů a schválená opatření a postupy,
- b) zda jsou rizika související s činností řídicího orgánu odhalována včas a zda jsou přijímána vhodná opatření k jejich předcházení nebo omezování,
- c) zda jsou dodržována provozní a finanční kritéria ve smyslu § 4 zákona č. 320/2001 Sb.,
- d) zda je systém interní kontroly dostatečně účinný a zda v řádných lhůtách reaguje na změny podmínek,
- e) zda výsledky, kterých bylo dosaženo při plnění úkolů řídicího orgánu, dostatečně prokazují skutečnost, že budou naplněny schválené záměry a cíle tohoto orgánu.

Na základě svých zjištění poté jednotka interní kontroly předloží doporučení na zkvalitnění systému interní kontroly, zamezování a omezování rizik a zavádění opatření, jejichž cílem bude náprava zjištěných nedostatků.

11.7.5 Kontrola Nejvyššího kontrolního úřadu

Nejvyšší kontrolní úřad je oprávněn vykonávat nezávislou kontrolní činnost ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

11.7.6 Kontrolní činnost prováděná orgány Komise a Evropským účetním dvorem

Komise je oprávněna podle článku 38 (2) Nařízení, po předchozím minimálně jednodenním upozornění, provádět kontroly na místě, včetně namátkových kontrol pro operace financované strukturálními fondy a pro řídicí kontrolní systémy. Komise může rovněž požádat členský stát, aby provedl kontrolu na místě k ověření správnosti jedné nebo více transakcí; těchto kontrol se mohou zúčastnit i zástupci Komise.

Samostatné a nezávislé kontroly vykonává ve své působnosti Evropský účetní dvůr.

11.8 Informace a propagace

11.8.1 Obecné úkoly

Řídicí orgán bude v souladu s článkem 46 Nařízení a nařízením Komise č. 1159/2000 odpovídat za zajištění propagace a informování o programu. Zajistí, že budou informováni zejména:

- a) případní koneční příjemci pomoci, obchodní a profesní subjekty, hospodářští a sociální partneři, subjekty prosazující rovnoprávnost mezi muži a ženami a příslušné nevládní organizace o příležitostech, které pomoc nabízí,
- b) veřejnost o úloze, kterou hraje Společenství v dotyčné pomoci a jejích výsledcích.

11.8.2 Úkoly řídicího orgánu

Řídící orgán připraví ve spolupráci s regionální radou komunikační akční plán jako součást programového dodatku a zajistí, že v rámci výročních zpráv a závěrečné zprávy budou zmíněna opatření pro zajištění propagace.

V souladu s potřebou informovat o příležitostech, které JPD 2 nabízí, budou před zahájením programu připraveny podrobné Pokyny pro žadatele o finanční pomoc z ERDF, které zahrnou všechny potřebné náležitosti, spojené s podáním a vyřízením žádosti o finanční podporu v rámci JPD 2 (formulář žádosti včetně vysvětlivek, řídicí struktury programu, proces podání a vyřízení žádosti, obsah dohody o poskytnutí finančních prostředků SF s konečnými příjemci, minimální náklady projektů, možná míra podpory ze SF, klíčová kritéria pro hodnocení projektů, definování uznatelných nákladů, hodnocení souladu s politikami EU, zejména rovné příležitosti, životní prostředí, veřejné zakázky, veřejná podpora aj.).

Přípravou výše uvedených Pokynů, metodickým vedením a koordinací a realizací vybraných úkolů, spojených s realizací komunikačního akčního plánu, bude pověřeno Centrum pro regionální rozvoj ČR (odpovědnou osobou bude řídicím orgánem jmenován ředitel CRR). Centrum pro regionální rozvoj ČR zajistí propagaci JPD 2 na celostátní úrovni.

11.8.3 Úkoly regionální rady

Za komunikační akční plán v rámci regionu NUTS 2 hl. m. Praha bude odpovídat regionální rada, která rovněž jmenuje odpovědnou osobu za propagaci a informování o programu a zajistí otevření informační kanceláře v rámci svého sekretariátu.

Činnost se zaměří zejména na informování případných konečných příjemců pomoci (vazba na předkládání projektů), regionálních orgánů a organizací a informování veřejnosti v regionu; dále bude regionální rada odpovědná za umísťování plakátů, velkoplošných reklamních panelů a pamětních desek na místech projektů na svém území.

Monitorovací výbor JPD zajistí přiměřeným způsobem informování o své práci a o pokroku dosaženém v provádění pomoci v oblastech, za něž nese spoluodpovědnost (rozhodování ve smyslu článku 35 Nařízení).

11.8.4 Financování úkolů

Finanční objemy alokované pro rozšíření a podporu informovanosti o JPD 2 jsou uvedeny ve finančním plánu JPD 2 jako část technické pomoci.

Seznam grafů

Graf č. 1 - VÝVOJ POČTU OBYVATEL PRAHY V LETECH 1991 AŽ 2003	14
Graf č. 2 - VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATEL PRAHY STARŠÍCH 15 LET	24

Seznam schémat

Schéma č. 1 - HUSTOTA ZALIDNĚNÍ PRAHY	15
Schéma č. 2 - VÝBĚR ÚZEMÍ PRO JPD 2	41
Schéma č. 3 - DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA V HL. M. PRAZE	50
Schéma č. 4 - VĚDA A VZDĚLÁNÍ V PRAZE	52
Schéma č. 5	63
Schéma č. 6	64
Schéma č. 7 - ŘÍDÍCÍ A MONITOROVACÍ STRUKTURY JPD 2	123
Schéma č. 8 - SCHÉMA FINANČNÍCH TOKŮ JPD PRO CÍL 2	146

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - POČET OBYVATEL VE VYBRANÝCH MĚSTECH STŘEDNÍ EVROPY A PŘÍSLUŠNÝCH REGIONECH NUTS 2	10
Tabulka č. 2 - VYUŽITÍ ÚZEMÍ V PRAZE	13
Tabulka č. 3 - VÝKONY PODLE ODVĚTVÍ V ROCE 2001	17
Tabulka č. 4 - VÝVOJ VYBRANÝCH UKAZATELŮ PRŮMYSLU V LETECH 1997 - 2001	18
Tabulka č. 5 - POČET REGISTROVANÝCH EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ V PRAZE	20
Tabulka č. 6 - MSP V PRAZE PODLE POČTU ZAMĚSTNANCŮ	20
Tabulka č. 7 - SUBJEKTY VÝZKUMU A VÝVOJE – SROVNÁNÍ PRAHY A ČR	21
Tabulka č. 8 - ODVĚTOVÁ STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI V PRAZE A V ČR	23
Tabulka č. 9 - PODÍLY SKUPIN ZAMĚSTNÁNÍ PODLE KLASIFIKACE V PRAZE A V ČR	24
Tabulka č. 10 - OBECNÁ MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI	25
Tabulka č. 11 - MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI PODLE VĚKOVÝCH SKUPIN	26
Tabulka č. 12 - MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI PODLE VZDĚLÁNÍ	26
Tabulka č. 13 - PLOŠNÉ MĚRNÉ EMISE ZE STACIONÁRNÍCH ZDROJŮ	31
Tabulka č. 14 - PODPORY MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ - PODÍL PRAHY NA ČR	35
Tabulka č. 15 - PODPORY A PROGRAMY PRO MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY	35
Tabulka č. 16 - SROVNÁNÍ UKAZATELŮ ÚZEMÍ VYBRANÉHO PRO CÍL 2, PRAHY A ČR	40
Tabulka č. 17 - POČET OBYVATEL A ROZLOHA VYBRANÉHO ÚZEMÍ	43
Tabulka č. 18 - CHARAKTERISTIKA SPRÁVNÍCH OBVODŮ (NUTS 4) VYBRANÉHO ÚZEMÍ	43
Tabulka č. 19 - POROVNÁNÍ CHARAKTERISTIK	44
Tabulka č. 20 - PRŮMYSLOVÉ A VÝROBNÍ PLOCHY VE VYBRANÉM ÚZEMÍ URČENÉ K TRANSFORMACI	45
Tabulka č. 21 - DOPAD POVODNÍ ZE SRPNA 2002 NA ÚZEMÍ HL. M. PRAHY	48
Tabulka č. 22 - SÍDLA MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ VE VYBRANÉM ÚZEMÍ	51
Tabulka č. 23 - ROZMÍSTĚNÍ SUBJEKTŮ VÝZKUMU A VÝVOJE	51
Tabulka č. 24 - CELKOVÉ NÁKLADY A OBJEM PODPORY ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ	67
Tabulka č. 25 - HLAVNÍ TEMATICKÉ OKRUHY OPATŘENÍ VE SPRÁVNÍCH OBVODECH	82
Tabulka č. 26 - JPD 2 – VAZBA A VÝZNAM HORIZONTÁLNÍCH TÉMAT	88
Tabulka č. 27 - HODNOCENÍ VLIVU REALIZACE JPD 2 NA HORIZONTÁLNÍ TÉMATA EU	89
Tabulka č. 28 - PŘEDPOKLÁDANÉ SYNERGICKÉ EFEKTY MEZI VYBRANÝMI OPATŘENÍMI	91
Tabulka č. 29 -	101
Tabulka č. 30 -	101
Tabulka č. 31 -	102
Tabulka č. 32 - ZÁKLADNÍ ROZDĚLENÍ POMOCI ZE SF V LETECH 2004-2006	102

Tabulka č. 33 - ZÁKLADNÍ ROZDĚLENÍ PODPORY ZE SF PRO JEDNOTLIVÉ PRIORITY	103
Tabulka č. 34 - ZÁKLADNÍ ROZDĚLENÍ POMOCI ZE SF V LETECH 2004-2006	108
Tabulka č. 35 - PODÍLY PRIORITY JPD 2 PŘI VYUŽITÍ STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ	108
Tabulka č. 36 - ORIENTAČNÍ VÝŠE PODPORY ZE SF PRO KAŽDÉ OPATŘENÍ	110
Tabulka č. 37 - FINANČNÍ TABULKA PODLE PRIORITY NA OBDOBÍ 2004 – 2006	111
Tabulka č. 38 - FINANČNÍ TABULKA PODLE PRIORITY NA ROK 2004	112
Tabulka č. 39 - FINANČNÍ TABULKA PODLE PRIORITY NA ROK 2005	112
Tabulka č. 40 - FINANČNÍ TABULKA PODLE PRIORITY NA ROK 2006	113
Tabulka č. 41 - VEŘEJNÉ VÝDAJE V ROCE 1999	115
Tabulka č. 42 - VEŘEJNÉ VÝDAJE V ROCE 2000	115
Tabulka č. 43 - VEŘEJNÉ VÝDAJE V ROCE 2001	116
Tabulka č. 44 - PŘEDBĚŽNÉ HODNOCENÍ ADICIONALITY PRO CÍL 3 - VEŘEJNÉ VÝDAJE	118
Tabulka č. 45 - PŘEDBĚŽNÉ HODNOCENÍ ADICIONALITY PRO CÍL 3 - VEŘEJNÉ VÝDAJE	119
Tabulka č. 46 - STÁTNÍ POMOC – JPD 2	135

Seznam použitých zkratk

AV	Akademie věd
BIC	Podnikatelské inovační centrum
BRIS	Bohemian Regional Innovation Strategy
CRR	Centrum pro regionální rozvoj
CSF	Rámec podpory Společenství
CZT	Centrální zásobování teplem
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČKD	Českomoravská – Kolben - Daněk
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČNB	Česká národní banka
ČSN	Česká norma
ČSÚ	Český statistický úřad
ČVUT	České vysoké učení technické
DG	Generální ředitelství
EAGGF	Evropský zemědělský orientační a záruční fond
EAP	Environmentální akční program EU
EIA	Hodnocení dopadu na životní prostředí
EIB	Evropská investiční banka
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FNM	Fond národního majetku
GŘ Zaměstnanost	Generální ředitelství pro zaměstnanost a sociální záležitosti EK
HDP	Hrubý domácí produkt
HMP	Hlavní město Praha
ICN	Informační centrum neziskových organizací
ICT	Informační a komunikační technologie
INTERACT	Projekt Interaktivního poskytování informací o životním prostředí
INTOSAI	Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí
ISPA	Nástroj předvstupních strukturálních fondů
JPD	Jednotný programový dokument
MF	Ministerstvo financí
MHD	Městská hromadná doprava
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MSSF	Monitorovací systém strukturálních fondů
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NGE	Čistý ekvivalent grantu
NRP	Národní rozvojový plán
NUTS	Územní statistické jednotky pro potřeby regionální politiky EU
PALMIF	Fond pro aktivní ovlivnění trhu pracovních sil
PPP	Public Private Partnership (Partnerství veřejného a soukromého sektoru)
PVL	Povodí Vltavy, a. s.
RES	Registr ekonomických subjektů
ROP	Regionální operační program
ROPID	Regionální organizátor pražské integrované dopravy
RP EU	Rámcový program EU
RVJ	Regionální výkonná jednotka
SEA	Strategické hodnocení dopadu na životní prostředí
SF	Strukturální fondy
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SLDB	Sčítání lidí, domů a bytů
SOP	Sektorový operační program
SOP RLZ	Sektorový operační program Rozvoj lidských zdrojů
SSZ	Správa služeb zaměstnanosti
STR	odbor strategické koncepce
SUPM	Společensky účelná pracovní místa
SURM	sekce Útvar rozvoje hl. m. Prahy
SVTP	Společnost vědecko technických parků
SWOT	Silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby
ÚČOV	Ústřední čistírna odpadních vod
VaV	Věda a výzkum
VPP	Veřejně prospěšné práce
ZPS	Změněná pracovní schopnost

List oprav

Přes veškerou péči, jež byla dokumentu věnována, se do schváleného anglického textu dostaly některé nepřesnosti. Opravte si, prosím:

- 1) str. 34, tabulka č. 15, **Podpory a programy pro malé a střední podniky**, některé údaje jsou chybně uvedeny v korunách. Opravená tabulka (v €):

území	podpory – programy											
	záruky za bankovní úvěry		příspěvky na úhradu úroků		zvýhodněné úvěry		export (marketing)		design		malé půjčky	
	počet	zvýh. tis. €	počet	objem tis. €	počet	objem tis. €	počet	objem tis. €	počet	objem tis. €	počet	objem tis. €
Praha 2001	35	341,9	1	54,8	9	800,0	86	432,3	27	45,2	2	54,8
Praha 2002	26	919,4	5	232,3	23	716,1	68	390,3	33	64,5	3	96,8
ČR 2001	595	22 203,2	446	12 000,0	344	20 374,2	426	2 158,1	140	245,2	66	1 932,3
ČR 2002	498	19 854,8	485	14 629,0	571	19 941,9	356	2 051,6	155	322,6	57	1 606,5
podíl Prahy v % 2001	5,9	1,5	0,2	0,5	2,6	3,9	20,2	20,0	19,3	18,4	3,0	2,8
podíl Prahy v % 2002	5,2	4,6	1,0	1,6	4,0	3,6	19,1	19,0	21,3	20,0	5,3	6,0

- 2) str. 41, tabulka č. 18, sloupec „ekonomické subjekty“, údaje jsou uvedeny k 1. 1. 2000, aktuálně jsou k dispozici k 30. 6. 2003, a to:

Praha 1	6,3
Praha 8	8,2
Praha 9	3,2
Praha 12	6,0
Praha 14	2,6
Praha 15	2,6
Praha 19	0,5
Praha 20	1,0
Praha 21	1,0
vybrané území	31,4
nevybrané území	68,6
hl. m. Praha	100,0

- 3) str. 66, Opatření 1.1, **Dopravní systémy podporující přeměnu městského prostředí**, 3. odstavec: ..., jejichž investiční náklady se pohybují řádově ve stovkách eur.

Správné znění: ..., jejichž náklady se pohybují řádově ve stovkách **milionů** eur.

- 4) str. 105, tabulka č. 36, v názvu **Orientační výše podpory ze strukturálních fondů pro každé opatření v programovém období 2004 – 2006** (v €) je v závorce uvedeno „v €“, místo „v %“.